

INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
2017-IMI
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA

ROSENDAHLS A/S

ISSN 2245-1382

Inatsisartunut

2017-imi ukiumoortumik nalunaarutiga Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi § 10, imm. 1 tunngavigalugu matumuuna saqqummiuppara.

Ukiumoortumik nalunaarut tamanut saqqummiunneqartarpoq, Inatsisartullu ukiakkut nalinginnaasumik ataatsimiinneranni oqaluuserineqartarluni. Suliat nalunaarummi ilanngunneqartut oqartussaasup misissuiffigineqartup imminut illersorluni oqaaserisai pillugit paasissutissanik ilaqartinneqartarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 10, imm. 2.

Suliat tamanut saqqummiussassanngortinneqartut ukiumoortumik nalunaarummi naqitatut saqqummersinneqartumi ilanngunneqanngillat, Atorfeqarfiulli nitartagaani www.ombudsmand.gl-imi atuarneqarsinnaallutik.

Ukiumoortumik nalunaarut uanga suleqatimalu ilisimatitsissutitsinnik aqqis-suussaanermik apeqqutit pissutsillu inatsiseqartitsinermut tunngasut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut Kalaallillu Nunaanni kommuninut immikkut soqutiginaateqartut pillugit allaaserisatut iluseqartinneqartunik taamatuttaaq imaqarpoq.

Nuuk, marts 2018

Vera Leth

Imai

Siulequt	3
1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut	8
1.1 Sulisut	8
1.2 Angalanerit, tikeraarnerit misissuinerillu kiisalu nunanik allanik suleqateqarneq	8
1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera	9
Suliamik suliarinninnermi peqataasinnaangissuseqannginneq.....	9
Greenland Business A/S	10
Pisinnaatitaanerup Ombudsmandi pillugu inatsisikkut nutaakkut an- nertusineqarnera	11
Aqutsisoqarfiit oqartussaasumullu qulliunerusumut naammagittaal- liornissamut periarfissaq.....	11
1.4 Allanik suleqateqarneq.....	12
1.5 Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu nalunaarutiginninneq	12
Tarnikkut nappaatilinnik katsorsaaneq pillugu inatsit.....	12
Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit	13
Meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsit	13
Meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsit	14
2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat	15
3. Allaaserisat	29
3.1 Kujataani paasisitsiniaalluni angalaneq	29
3.2 Suliaq atorfilittamut isornartorsiuisumut tunngasoq.....	30
4. Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit	34
4.1 Paasissutissanik inunnut ataasiakkaanut tunngasunik suliarinninneq (j.nr. 2017-907-0019)	34
4.2 4.2 Oqartussaasup suliamik suliarinneqqilerneru (j.nr. 2015-235- 0006).....	35
5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit, inatsiseqartitsiffiusunut agguataakkat	37
5.1 E-learning aqqutigalugu ilinniarnepup ingerlanneqarnissaannut ilin- niagaqarnersiutinik itigartitsineq (j.nr. 2015-235-0006)	37

5.2 Meerarsiamik angerlartitsineq. Suliamik paasissutissartalersuineq. Allattuisussaataitaneq (j.nr. 2016-142-0014)	49
5.3 Suliami allagaatinik paasitinnearumanermik itigartitsinissamut inatsisikkut tunngavissaqannginneq (j.nr. 2016-702-0007)	62
5.4 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat (j.nr. 2017-320-0002)	75
6. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Naammagittaalliuit pillugit suliat... 104	
6.1 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 5.3, quppererit 190 tulliiilu	104
Aalisarsinnaanermut akuersissummik qinnuteqaat. Inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq. Inatsisikkut tunngavigisaq (j.nr. 2016-811-0053)	
6.2 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 4.1, quppererit 46 tulliiilu	104
Aalisarsinnaanermut akuersissummik qinnuteqaatit. Inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq. Inatsisikkut tunngavigisaq (j.nr. 2015-811-0052 aamma 2016-811-0054)	
7. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Suliat nammineerluni misissugasanngartitat	107
7.1 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, quppererit 212 tullialu	107
Ukiukinnerusumik tigummigallaanermut taarsiullugu allamut inissineq. Piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq (j.nr. 2014-907-0012) aamma tigummigallaanermut taarsiullugu allamut eqqartuussisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu inissiineq (j.nr. 2015-905-0025)	
7.2 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7.3, quppererit 179 tullialu	108
Qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsumik ilusilersuineq. Qitiusumik allaffeqarfissuarmi suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaaneq (j.nr. 2014-908-0002)	
7.3 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7.4, quppererit 215 tullialu	108
Inuit aqqinik aalajangiisartut. Inatsisikkut tunngavigisami amigaatit (j.nr. 2014-904-0008)	

7.4 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7.5, qupperneq 216.....	110
Nammineerluni misissuiffiginninneq. Aatsitassanut tunngasumi allagaatinik paasissutissiineq. Oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Kallaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani pissaanermik atuutsisinermi aqutseriaaseq (j.nr. 2014-905-0023)	
7.5 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 8.1, quppernerit 182 tulliilu	110
Angerlarsimaffimmi Ajami Nuummiittumi misissuineq (j.nr. 2015-900-0007)	
7.6 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 8.3, quppernerit 268 tulliilu	111
Meeqqat Illuanni Nuummiittumi misissuineq (j.nr. 2015-900-0009)	
7.7 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkortoq 8.4, quppernerit 271 tulliilu aamma immikkoortoq 8.5, quppernerit 292 tulliilu.....	112
Meeqqat Angerlarsimaffiannik Uummannamiittumik misissuineq (j.nr. 2016-900-0011 aamma Meeqqat Angerlarsimaffiata innarluutilinnut immikkoortorta qarfanik Uummannamiittumik misissuineq (j.nr. 2016-900-0012)	

8. Misissuinerit aamma nammineerluni misissuiffiginninnernik suli- niutit	114
8.1 Sungiusarfik Aaqami Nuummiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 12. april 2017-imeersoq, j.nr. 2016-900-0010)	114
8.2 Angerlarsimaffik Isikkiviup immikkoortorta qarfanik ammasumik Sisimiuniittumik misissuineq (Nalunaarusiaq 6. december 2017-imeersoq, j.nr. 2016-900-0013)	144
8.3. Sammisassaqartitsivimmi paaqqutarinniffimmilu Ippiarsummi immikkoortorta qarfinni Inimi, N1-imi Tikitamilu Nuummiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 4. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0014).....	155
8.4 Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaqqami Qaqortumiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 6. december 2017-imeersoq, 2017-900-0015- imik j. normoqartoq).....	163
8.5 Inuusuttut Inaanni Qaqortumiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 12. september 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0016)	175
8.6 Ippiarsummi Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta qar- fimmi Nuummiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 21. december 2017- imeersoq, j.nr. 2017-900-0017).....	181

8.7 Aasianni Utoqqaat Illuanni misissuineq (Nalunaarusiaq 22. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0022).....	190
8.8 Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfimmi A1-imi Nuummiittumi OPCAT tunngavigalugu misissuineq (Nalunaarusiaq 20. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-928-0025).....	203
9. Ilanngussaq.....	218
Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsit nutaaq, oqaaseqaatitai ilanngullugit	
Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 1. juni 2017-imeersoq	218

1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut

1.1 Sulisut

Lili Rasmussen immikkut siunnersortitut atorfimminit 31. marts 2017 aallarnerfigalugu soraarpoq.

Maliina L. Lyberth tassunga taarsiullugu atorfimmi 1. august 2017 aallarnerfigalugu atorfinitsippara.

Sean Kamelarczyk Paulsen fuldmægtigitut atorfimminit 31. oktober 2017 aallarnerfigalugu soraarpoq.

Atorfeqarfimmi 2017-ip naanerani uku sulisorineqarput:

Inatsisilerinermi pisortaq Kim Blokbo
Nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen
Siunnersortit pisortaat Lasse E. Risager
Fuldmægtig Henrik Bach
Fuldmægtig Franz Amdi Hansen
Fuldmægtig Maliina L. Lyberth
Oqalutsi/nutserisoq Bolette (Bula) Larsen
Allatsi Alice Møller

1.2 Angalanerit, tikeraarnerit misissuinerit kiisalu nunanik allanik suleqateqarneq

Inatsisileritooq oqalutsilu Kujataani paasisitsiniaalluni umiarsuaaqqamik angalanermi Sulisilluni Ajoqusersimasunik Sullissiviup aaqqissuussaani 27. maj 2017-imit 7. juni 2017-imut ingerlanneqartumi peqataapput, tassanilu illoqarfiit sisamat nunaqarfiillu arfineq marluk tikinneqarlutik. Angalaneq immikkoortumi 3, 3.1-imi sukumiinerusumik allaaserineqarpoq.

Nunat Avannarliit Killiit Ombudsmandiisa 9. aamma 10. september 2017-imi ataatsimiinneranni Nuummi ingerlanneqartumi Savalimmiut, Danmarkip, Islandip Norgellu Ombudsmandiisa peqataaffigisaanni aaqqissuisuuvunga.

Atorfeqarfik 2017-imi ukunani misissuivoq:

- Dronning Ingridip Napparsimmavissuata Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfiani A1-imi Nuummiittumi

- Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaqqami Qaqortumiittumi
- Inuusuttut Inaanni Qaqortumiittumi
- Ippiarsuup immikkoortortaqarfiini Inimi , N1-imi Tikitamilu Nuummiittuni
- Ippiarsuup Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqarfiani Nuummiittumi
- Aasianni Utoqqaat Illuanni

Dronning Ingridip Napparsimmavissuata tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfiani A1-imi misissuineq OPCAT pillugu aalajangersagaq tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut suliasamat ilaatillugu ingerlanneqarpoq.

Misissuinermi tassani DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur kiisalu Institut for Menneskerettigheder peqataapput.

Nunat Avannarliit Killiit Ombudsmandiisa Københavnimi 11. december 2017-imi ataatsimiinneranni peqataavunga.

1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera

Suliamik suliarinninnermi nammineq inuttut peqataasinnaassuseqannginneq

Naammagittaalliuutinik marlunnik suliarinninnera unitsinniarlugu Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi taamani atuuttumi § 5, imm. 2 imaattunik oqaasertaqartoq innersuussutigalugu 2017-imi aalajangerpunga:

“Suliami pissutsinik Ombudsmandip arlaannaannilluunniit illersuisuunnginneranik qularutiginnilersitsinnaasoqarpat Ombudsmandip suliaq Inatsisartut Inatsit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannut nassitissavaa, Ataatsimiititaliaallu suliaq Ombudsmandimut taartaasartumut Inatsisartut qinigaannut suliarisassanngortillugu tunniutissavaa.”

Suliat taakku Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut tamanna tunngavigalugu ingerlateqqillugit nassiuppakka.

Suliaq siulleq (2017-802-0008-mik j. normoqartoq) Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata (Grønlands Erhverv) naammagittaalliuutaanut tunngasuuvoq.

Suliap aappaa (2017-811-0059-imik j. normoqartoq) Polar Seafood Greenland A/S-ip rejertassanik pisussaanani rejertassinneqarsimaneranik innuttaasup naammagittaalliuutaanut tunngasuvoq.

Uanga arlaannaannilluunniit illersuisuunnginninnik qularutiginnilersitsisinnasutut isigisara tassaavoq uima tulleriinneri malillugit Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata (Grønlands Erhverv) aamma Polar Seafood Greenland A/S-ip siulersuisuini siulittaasuunera.

Greenland Business A/S

Greenland Business A/S nunami inuussutissarsiutinut tunngatillugu inuussutissarsiornermik siuarsaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni (inuussutissarsiornermik siuarsaaneq pillugu inatsimmi) nr. 20-mi, 3. december 2012-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartumi § 10, imm. 2 tunngavigalugu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqarnermi annertoqataanik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqalissasoq 17. februar 2017-imi aalajangerpunga.

Taamatut aalajangernera Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 3-mik tunngaveqarpoq. Tassuuna aalajangersarneqarpoq ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit il.il. inatsisikkut imaluunniit aqutsinermi allaffissorluni aalajangiinikkut pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsiseqartitsinermi atuuttumi malitarisassanut tunngavinnullu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ilanngunneqarpata Ombudsmandi aalajangiisinnaasoq suliffeqarfiit il.il. pineqartut Ombudsmandip sulinerani pineqartunut tamatuma annertoqataanik ilaatinneqalissasut.

Greenland Business A/S aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiusoq pisortat ingerlatsiviata ilaginngilaa, taamaattumillu Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarani. Ingerlatseqatigiiffiulli inuussutissarsiutinik siuarsaaneq pillugu inatsimmi tapiissuteqartarnermik aqqissuussinerit Namminersorlutik Oqartussanut isumaqatigiissut tunngavigalugu aqutarai. Taamaattumik ingerlatseqatigiiffik suliassat taakkua isumagineqarnerat eqqarsaatigalugu pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi pineqartunut inuussutissarsiornermik siuarsaaneq pillugu inatsimmi § 10, imm. 2 tunngavigalugu ilaatinneqarpoq.

Greenland Business A/S aalajanginnginninni oqaaseqaammik pissarsiniarfigaara.

Pisinnaatitaanerup Ombudsmandi pillugu inatsisikkut nutaakkut annertusineqarnera

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 1. juni 2017-imeersoq (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussa) 1. juli 2017 aallarnerfigalugu atortuulerpoq.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik sulininni pineqartunut manna tikillugu ilaatinneqarput, taakkulu paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip atuuffiisa assigaat, tassami Inatsisartut oqartussaasullu Inatsisartut ataanniittut, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsinera kiisalu suliffeqarfii kattuffiillu/suliniaqatigiiffiillu namminersortut uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqanngimmata.

Sulininni pineqartunut ilaatinneqartut Ombudsmandi pillugu inatsisip nutaap akuerineqarneratigut pissutsit pisortani oqartussaasup aalangiineratigut, kaammaattuuteqarneratigut imaluunniit akuersaerneratigut kiffaanngissusiagaasimasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. atugaat ilaalersillugit annertusineqarput.

Ombudsmandi pillugu inatsisip nutaap akuerineqarneratigut suliffeqarfii/paaqqinniffiit il.il. namminersortut kiisalu paaqqinniffinni il.il. namminersortuni meeqqat eqqarsaatigalugit taakkua isumagineqarnerinik suliassanik isumaginittuni meeqqat atugaannik misissuinerinik suliaqarinninni pisinnaatitaaninnut taamaalillutik aamma ilaalersillugit annertusisitsisoqarpoq, misissuinermillu suliaqarneq taanna Ombudsmandit 2009-miilli ingerlappara, Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsisisarneq il.il. akiorniarlugit isumatigiissutaannut ilassut nammineq piumassuseq tunngavigalugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut.

Aqutsisoqarfii oqartussaasumullu qulliunerusumut naammagittaalliornissamut periarfissaq

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani oqartussaassutsimik ilusilersuineq 2016-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortumi 1.3-mi aamma immikkoortumi 7.3-mi kingullermik allaaserisara naammagittaalliutit 2017-imi ukiumoortumi nalunaarutinni ilanngunneqanngitsup suliarineqarneranut atillugu sammeqqippara.

Naammagittaalliuut taanna Digitaliseeriinermik Aqutsisoqarfiup aalajangiinernut tunngasuvoq, taamanilu isumaqarpunga naammagittaalliuut Digitaliseeriinermik Aqutsisoqarfik oqartussaasutut nammineertuunersoq Naalakkersuisoqarfimmit isummerfigineqareertinnagu suliarisinnaanngikkiga.

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup nalunaarfigaanga Digitaliseeriinermik Aqutsisoqarfik aamma Ilinniartitaanermik Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfiup ataani immikkoortutut nammineertutut isigineqassasut, Aqutsisoqarfiillu taaneqartut aalajangiinera Naalakkersuisoqarfimmut oqartussaasutut qulliunerusumut naammagittaalliuutigineqarnissaannut periarfissaqartoq.

1.4 Allanik suleqateqarneq

2017-imi ukiumoortumik nalunaarummut ilanngussassaqaanngilaq.

1.5 Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu nalunaarutiginninneq

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 11-kkut aalajangersarneqarpoq Inatsisartut inatsisaanni, Inatsisartut peqqussutaanni imaluunniit aqutsinermi allaffissornik-kut aalajangersakkani atuuttuni amigaateqartoqarneranik paasisaqaruma taman-na pillugu Inatsisartunut Naalakkersuisunullu nalunaaruteqassasunga. Kommuni-ni aalajangersakkat amigaataat eqqarsaatigalugit kommunalbestyrelsi tamatu-ma pissuseqataanik nalunaarfigissavara.

Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat Naalakkersuisullu aalajangersagaq taanna tunngavigalugu makkuninnga nalunaarfigaakka:

Tarnikkut nappaatilinnik katsorsaaneq pillugu inatsit

Tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq [kiffaanngissusiiaa-neq, uanga ilanngussara] allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 24-p, 3. december 2012-imeersup kalaallisuaa qallu-naatuualu assigiinngissuteqartut 7. februar 2014-imi nalunaarutigaa.

Aalajangersakkap kalaallisuuani oqaaseq “nammineersinnaajunnaarsitsineq” atorne-qarpoq, taannalu qallunaatut isumaqarpoq “umyndiggørelse”.

Aalajangersakkap qallunaatuani oqaaseq “frihedsberøvelse” atorneqarpoq, taannalu kalaallisut isumaqarpoq “kiffaanngissusiiaaneq”.

Assigiinngissut taanna inatsisip (kalaallisuup qallunaatuullu) qulequtaanni atuuppoq, kiisalu inatsisip nalunaarutillu oqaasertaani tamani atuulluni.

Naalakkersuisut inatsisiliornermi kukkuneq taanna aaqqinniarlugu sulissutigilersimagaat allannguutissatullu siunnersuutip 2018-imi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqartoq Inatsisartut Inatsisinit Ataatsimiititaliaannut Naalakkersuisut 28. juni 2017-imi oqaatigaat.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit

Isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1-imi, 21. november 2013-imi § 13, imm. 1-ip kalaallisuuata qallunaatuatalu assigiinngissuteqarnerat 19. oktober 2017-imi nalunaarutigaa.

Aalajangersakkap qallunaatuaniittoq “at der uden retskendelse” kalaallisuuani ilaangilaq. Taanna taamaallaat qallunaatuaniippoq.

Aalajangersakkap kalaallisuuata allannguutissaatut siunnersuut Inatsisartut 2017-imi ukiakkut ataatsimiinnermi saqqummiuppaat, tak. isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 38, 23. november 2017-imeersoq (inatsisip kalaallisut oqaasertaani § 13, imm. 1-imi erseqqissaaneq).

Meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsit

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20-mi, 26. juni 2017-imeersumi § 46, imm. 5-ip kalaallisuuata qallunaatuatalu assigiinngissuteqarnerat 18. september 2017-imi nalunaarutigaa.

Aalajangersakkap kalaallisuuata imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Angerlarsimaffiup avataanut inissiinnermi inissiiffiusup iliuusissanut pilersaarummik tunineqarnissaa kommunalbestyrelsip isumagissavaa” [uanga ataatigut titagara].

Aalajangersakkap qallunaatuua imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Ved anbringelse uden for hjemmet skal kommunalbestyrelsen sørge for, at relevante dele af handleplanen udleveres til anbringelsesstedet” [uanga ataatigut titagara].

Kalaallisuuani allassimavoq iliuusissanut pilersaarut tunniunneqassasoq, qallunaatuuanili allassimalluni iliuusissanut pilersaarutip ilai suliamut tunngassuteqartut kisimik tunniunneqassasut.

Meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsit

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20-mi, 26. juni 2017-imeersumi § 32, imm. 1-ip kalaallisuuata qallunaatuatalu assigiinngissu-teqarnerat 30. oktober 2017-imi nalunaarutigaa.

Aalajangersakkap kalaallisua imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Meeraq imaluunniit inuusuttoq suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniute-qarfigineqartoq nunagisap avataani angerlarsimaffiup avataanut inissineqarsimasoq angerlarsimaffimminut ukiumut marloriarluni tikeraarluni angalasinnaavoq” [uanga ataatigut titagara].

Aalajangersakkap qallunaatuua imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Et barn, eller ung i efterværn, der er anbragt uden for hjemmet uden for hjemstedet, har ret til 2 årlige besøgsrejser til hjemmet” [uanga ataatigut titagara].

Taamaalilluni kalaallisuuani allassimavoq meeraq imaluunniit inuusuttoq suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniuteqarfigineqartoq nunagisap avataani angerlarsimaffiup avataanut inissineqarsimasoq angerlarsimaffimminut ukiumut marloriarluni angalasinnaasoq, imaangitsoq angalasinnaatitaasoq [uanga ataatigut titagara].

2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat

Kisitsisit atorlugit takussutissiat sulianut Atorfeqarfimmi 2017-imi suliarisimasannut attuumassuteqartut tulliuuttuni saqqummiunneqarput. Ukiuni nalunaarusiunneqartuni marlunni matuma siuliini kisitsisit sanilliussissutissatut aammaataaq takutinneqarput.

Suliat inaarlugit suliarineqartut amerlassusiat naammagittaalliuutit ukiup ingerlanerani takkuttut amerlassusiinut suussusiinullu ilaatigut ataneqarpoq. Atorfeqarfiup sulisoqarnikkut inissisimanera kiisalu ingerlatai allat piffissap sulianik suliarinninnermut atorneqartup sivisussusianut taamalu suliat ukiumi pineqartumi inaarlugit suliarineqartut amerlassusiinut aamma sunniuteqarsinnaapput.

Ukiuni nalunaarusiunneqartumi 2017-imi naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut tunngavigalugit sulianik ataasiakkaanik 108-nik pilersitsivunga, 2016-imilu sulianik ataasiakkaanik 99-inik pilersitsillunga. Taakkua saniatigut sulianik nammineerluni misissugassanngortitanik tallimanik aallartitsivunga.

Innuttaasunit saaffiginnissutit tunngavigalugit 2017-imi 114-eriarluni aammaataaq ilitsersuisoqarsimavoq. Ilitsersuinerit 2017-imi ingerlanneqarsimasut 2016-imi ingerlanneqarsimasunut 127-nut sanilliullutik 13-inik ikileriarimapput. Sanilliussissutitut oqaatigisinnaavara 2015-imi 141-riarlunga ilitsersuisimasunga.

Ilitsersuinerit ingerlattakkakka immikkoortunut marlunnut avinneqarsimagajupput. Siulliit saaffiginnissutitut naammagittaalliuutivittut uannut tunniunneqarsimasuugunik suliarineqarnissaat itigartitsissutigineqarsimasussaagaluannut tunngasuupput. Ilitsersuineri taakkunani innuttaasut oqartussaasunut allanut saaffiginninnissaannik innersuunneqarajuttarsimapput. Aappaat tassaapput saaffiginnissutit, sulianik innuttaasunit saaffiginnissutaasut tunngavigalugit naammagittaalliuutinik suliarinninnerpiamik aallartitsivigisinnaasimasakka.

2017-imi oqartussaasunit suliffeqarfinillu saaffiginnissutit tunngavigalugit arfinileriarlunga ilitsersuivunga.

Naatsorsuinerit tulliuuttut sulianik 2017-imi inaarlugit suliarineqartunik tunngaveqarput. Taamaallitut naatsorsuinerit taakku sulianut ukiumi nalunaarusiunneqartumi matumani ukiumilu nalunaarusiunneqartumi matuma siuliani tiguneqarsimasuusinnaasut inaarlugit suliarineqarsimasunut tunngasuupput.

Suliat 2017-imi inaarlugit suliarineqarsimasut naatsorsorneqarneri matuma ataani immikkoortunut pingaarnernut marlunnut avinneqarsimapput:

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimannngitsut: Suliat ataani taaneqartunik pissuteqarlunga suliarisinnaanngikkukkit inissisimaffimmut tassunga ilanngunneqassapput.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut: Suliat inissisimaffimmut tassunga ilanngunneqassapput naammagittaalliummut atatillugu suliaq pillugu isummerfigisannik oqaaseqaateqarsimaguma.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimannngitsut

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2017-imi naammagittaalliuutit katillugit 113-it suliarineqarnissaat itigartitsissutigineqarput. Paasissutissat nalunaarsukkani matuma ataaniittuni itigartitsinermut pissutaasut ukiumullu 2017-imut, 2016-imut 2015-imullu tunngasunik amerlassutsit taaneqarput (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 1-imi takuuk). Tassani naammagittaalliuutit pingasut ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2017-imi naammagittaalliortunit tunuartinneqarsimapput. Sanilliussissutitut oqaatigisinnaavara naammagittaalliuutit pingasut 2016-imi naammagittaalliuutillu sisamat 2015-imi tunuartinneqarsimasut.

Tabelimi tulliuuttumi suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimannngitsut sulianut Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu suliarisinnaannginnakkit itigartitsissutigineqarsimasunut aamma sulianut Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1 tunngavigalugu suliariniarnagit aalajangiiffigisimasannut agguataarneqarsimapput.

	2017	2016	2015
Suliat Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu suliarineqarsinnaanngitsut			
Kinaassuseq isertuullugu naammagittaalliuutit il.il.	1	1	0
Naammagittaalliuutit kingusinaartumik tunniunneqartut	4	2	3
Naammagittaalliuutit eqqartuussiveqarnermut tunngasut	1	1	0
Naammagittaalliuutit naalagaaffimmi oqar-			

tussaasunut il.il. tunngasut.	3	2	5
Naammagittaalliuutit namminersortunut/inun- nut ataasiakkaanut tunngasut, matumani Nam- minersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiu- taat ilanngullugit eqqarsaatigalugit	4	1	1
Naammagittaalliuutit oqartussaasumut qulliu- nerusumut suliassiissutigineqarsinnaasut	17	13	6
Suliap suliarineqarnerani peqataasinnaassuse- qannginneq	2	1	3

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarnis- saat itigartitsissutigineqartut

Uppernarsaatiniq naliliiviginninnissamik il.il. piumasaqaateqarfusut (1)	3	1	3
Ingerlatsiviup inuit ataasiakkaat pillugit inatsit tunngavigalugu sulinera (2)	2	0	1
Isornartorsiuinissaq ilimananngilaq	17	8	13
Naleqquttuutitsineq (3)	47	39	31
Allat (4)	12	12	10
Katillugit	113	86	71

(1) Tassani pineqarput suliat uppernarsaatiniq naliliiviginninnermik imaqartut, eqqartuussivitsigut pitsaanerpaamik qulaajaavigineqarsinnaasut. Tassani aammattaq pineqarput suliat naliliiviginninnermi sulianik immikkut ilisimasaqarfiginninnissamik/paasisimasaqarfiginninnissamik piumasaqaateqarfusut.

(2) Tassani pineqarput suliat pisumik naliliiviginnereerlunga suliarinissaat itigartitsissutiginiarlugit aalajangiivigisakka, taakkua oqartussaasup inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngaviginerullugu iliuseqarfigisimasaannut tunngasuunerat pissutigalugu, soorlu pissutsit isumaqatigiissutinut (overenskomster) tunngasut aamma suliat taarsiissuteqartarnermut tunngasut naliginnaasut.

(3) Tassani pineqarput suliat oqartussaasumut susassaartumut suliarisassanngortillugit ingerlateqqillugit suillertut nassiunneqarnissaat naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isigisakka. Naammagittaalliortoq tamatumunnga peqatigitillugu ilitersorneqartarpoq suliaq oqartussaasup suliarereerpagu uannut naammagittaallioqqissinnaasoq. Naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isiginninneq pissutigalugu itigartitsinnermi suliat assigiinngitsorpaaluit pineqartarput, soorlu

suliat oqartussaasumit naammagittaalliuutigineqartumit inaarlugit suliarineqarsimanngitsut (matumani piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq pillugu naammagittaalliuutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit) sulialluunniit naammagittaalliortup tunngavilersuutaanik (tamanik) oqartussaasup naammagittaalliuutigineqartup isummerfiginninnissaminut periarfissaqarfigisimanngisai. Naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isiginninneq tunngavigalugu itigartitsineq tassaavoq tunngaviusumik isummami, tak. Ombudsmandi pillugu inatsit, aalajangiisuusumik tunngaviusumik matuminnga takutitsisoq, tassalu ingerlatsiviup innuttaasullu aqqiagiinnigissutaat taakkua akornanni aqqinniarneqaqqaartariaqartut, nakkutilliinermi oqartussaasup avataaneersup uanga Atorfeqarfittut ittup akuliutsinneqannginnerani.

(4) Tassani pineqarput itigartitsinermi tunngavilersuutit immikkoortuni allani imaaliillaannaq ilaatinneqarsinnaanngitsut. Tamanna ilaatigut sulianut naammagittaalliuuteqartup suliame inatsiseqartitsinikkut soqutigisaqarfiginnigisaanut, sulianut naalakkersuinnikkut (politikkikkut) siunertaqartunut (soorlu Inatsisartut inatsisaat pillugit naammagittaalliuutinut), sulianut soqutaalluannigitsunut suliannulluunniit oqartussaasup naammagittaalliuutigineqartup suliamik saqqummiusivigineqareerluni suliareqqinnialigaanut atuuppoq.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut

Immikkoortumi tassani kisitsisit naammagittaalliuutinik tiguneqartuinnarnik tunngaveqarput. Taamaalillutik suliat nammineerluni misissuiffiginninnermik aallartitsivigisimasakka ilanngunneqanngillat.

Taakku pillugit oqaatigaara suliat Kalaallit Nunaanni kommunitut angalaninnut atatillugu imaluunniit nammineerluni misissuiffiginninnermik suliatorpiaq misissuiffiginninnermik aallartitsivigisimasakka sisamat 2017-imi inaarlugit suliarisimagikka. Sanilliussissutitut oqaatigisinnaavara 2016-imi 2015-imillu suliat taamaattut pingasut inaarlugit suliarigikka.

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2017-imi naammagittaalliuutit sisamat aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarlugit suliarineqarput, taakkulu naammagittaalliuutit tunngavigalugit aallartinneqarsimallutik.

Kisitsisit matuma ataani takutinneqartut suliat oqartussaasumut, inatsisinik atuutsitsiffiusumut naammagittaalliuutigisamullu agguataarneqarnerannik takutitsipput. Assiliartani 2-mit 4-mut kisitsisit ukiumi pineqartumi naammagittaal-

liuutinit inaarlugit suliarineqarsimasunit tamarmiusunit procentinngorlugit takutinneqarput.

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarlutik inaarlugit suliarineqartut, oqartussaasut sorliit naammagittaalliuutigineqarnerannut agguataagaasut (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 2-mi takuuk):

	2017	2016	2015
Naalackersuisoqarfiit taakkualu ataanni oqartussaasut	2	3	2
Kommunit	2	2	1
A/S Inissiaatileqatigiiffik INI	0	0	0

Aalajangiisartut Siunnersuisoqatigiillu

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik	0	0	0
Skatterådi	0	0	0
Allat	0	0	1
Katillugit	4	5	3

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarlutik inaarlugit suliarineqarsimasut, inatsisinik atorfitsiffiusup sorliup naammagittaalliuutigineqarnera tunngavigalugu agguataagaasut (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 3-mi takuuk):

	2017	2016	2015
Isumaginninneq pillugu inatsiseqartitsineq	1	0	0
Taakkunangga:			
- Isumaginninnermi inissiat	0	0	0
- Ineqarnermut tapiissutit	0	0	0
- Isumaginninnermi pensionisiat	0	0	0
- Inummut tapit	0	0	0
- Pisortanit allatigut ikiorsiissutit	0	0	0
- Meeqqanut akilersuutit il.il.	0	0	0
- Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutit	1	0	0
- Utertitassanngortillugit ikiorsiissutit	0	0	0
- Annertussusileriikkanik ikiorsiissutit	0	0	0
- Allat	0	0	0

Atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq	1	2	1
Taakkunannga:			
- Atorfinitsitsineq atorfinitsitsinermilu atugas-saritataasut/pisinnaatitaaffiit	0	0	0
- Atorfinitsitsineq, pisussaaffiit, pineqaatissii-nerit soraarsitsinerillu	1	2	1
- Soraarnerussutisianut tunngasut	0	0	0
- Sulisunut inissiat	0	0	0
- Allat	0	0	0
Attartortitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq	0	0	0
Taakkunannga:			
- Attartugassamik innersuussineq	0	0	0
- Attartormik atorunnaarsitsineq	0	0	0
- Ineqarnermut akiliutinut akiitsut	0	0	0
- Attartukkamik allamut attartorallartitsineq	0	0	0
- Ineqarnermut akiliutinik naatsorsuineq	0	0	0
- Kiassarnermut naatsorsuutit	0	0	0
- Qularnaveeqqutitut siumut akiliutit	0	0	0
- Utaqqisut allattorsimaffiat	0	0	0
- Aserfallatsaaliineq	0	0	0
- Inissialiornermut/illuliornermut tapersiissu-tit (Boligstøtte)	0	0	0
- Nunaminertamik tunniussineq	0	0	0
- Allat	0	0	0
Akileraarutit akitsuutillu	0	0	0
Taakkunannga:			
- Naatsorsuineq	0	0	0
- Erniat	0	0	0
- § 50 tunngavigalugu tunniussinerit	0	0	0
- Immikkut akuersissuteqarnerit	0	0	0
- Allat	0	0	0
Akiliisitsiniarnermik suliaqarneq	0	0	0
Peqqinnissaq	0	0	0
Taakkunannga:			

2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat

- Aqutsineq pillugu naammagittaalliuutit	0	0	0
- Allat	0	0	0
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	0	3	0
Taakkunannga:			
- Aalisarneq	0	0	0
- Piniarneq	0	0	0
- Inuussutissarsiornermut tapersiissutit	0	0	0
- Pisassiissutinik akuersissutinillu tunniussinerit	0	3	0
- Allat	0	0	0
Inuussutissarsiornermut tunngasut allat	0	0	0
Atuartitsineq	1	0	0
Taakkunannga:			
- Suliffimmi sungiusarneq	0	0	0
- Allat	1	0	0
Ilageeqarneq	0	0	0
Atuisartut/pisisartut	0	0	0
Allat	1	0	2
Katillugit	4	5	3

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarneqarsimasut, suut naammagittaalliuutigineqarneri tunngavigalugit agguataagaasut (percentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 4-mi takuuk):

	2017	2016	2015
Aalajangiinerit	1	2	1
Tunngavilersuineq	0	0	0
Pisinnaatitaaneq	0	0	0
Piffissaq suliamik suliarinninnermut atornerqartoq	0	0	1
Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq	0	0	0
Paasitinneqarsinnaatitaaneq	1	0	0
Ingerlatsinermik suliaqarnivik	0	0	0

Inatsimmi tunngavissaqarnermik apeqqut	1	3	0
Paasisutissanik ingerlatitseqqinneq	0	0	0
Nipangiussisussaataaneq	0	0	0
Ilitsersuineq	0	0	0
Naligiimmik pinnittarnermik tunngavik	0	0	0
Allat	1	0	1
Katillugit	4	5	3

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarnermik kingornatigut inaarlugit suliarineqarsimasut, misissuinerma qanoq inernilerneqarnerinut aggua-taakkat (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 5-imi takuuk):

	2017	2016	2015
Isornartorsiuneq	0	0	1
Inassuteqaateqarneq	2	0	1
Isornartorsiuneq inassuteqaateqarnerlu	2	5	0
Isornartorsiuinertaqanngitsut inassuteqaatita-qanngitsullu	0	0	1
Katillugit	4	5	3

Nakkutilliilluni misissuinermik suliaqarneq

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2017-imi suliat misissuinerlut tunngasut arfi-nillit pilersippakka, taakkunannga ataaseq tassaalluni OPCAT tunngavigalugu misissuineq. Misissuinerit taakku ukuupput:

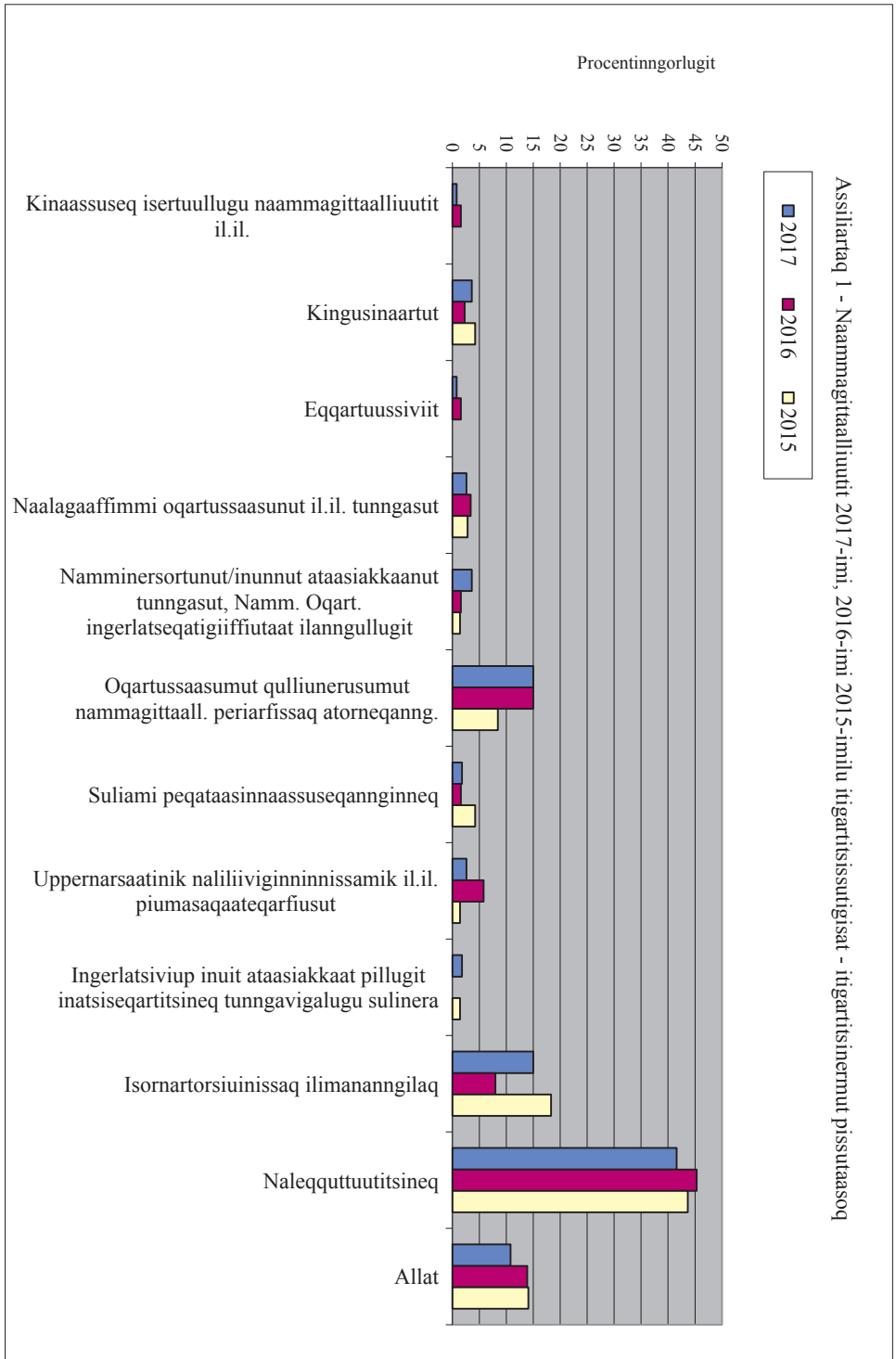
- April 2017: Dronning Ingridip Napparsimmavissuata Tarnikkut Nap-paatilinnut Immikkoortortaqarfiani A1-imi (OPCAT) Nuummiittumi.
- Maj 2017: Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Namminersorlutik Oqartus-sanit pigineqartumi Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaqqami Qaqortu-miittumi.
- Maj 2017: Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Namminersorlutik Oqar-tussanit pigineqartumi Inuusuttut Inaanni Qaqortumiittumi.
- Juli 2017: Kommunip utoqqarnik paaqqinniffiutaata Ippiarsuup immik-koortortaqarfiini Inimi, N1-imi Tikitamilu Nuummiittuni.
- Juli 2017: Ippiarsuup Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoor-tortaqarfiani Nuummiittumi.
- November 2017: Kommunip utoqqarnik paaqqinniffiutaani Utoqqaat Illuanni Aasianniittumi.

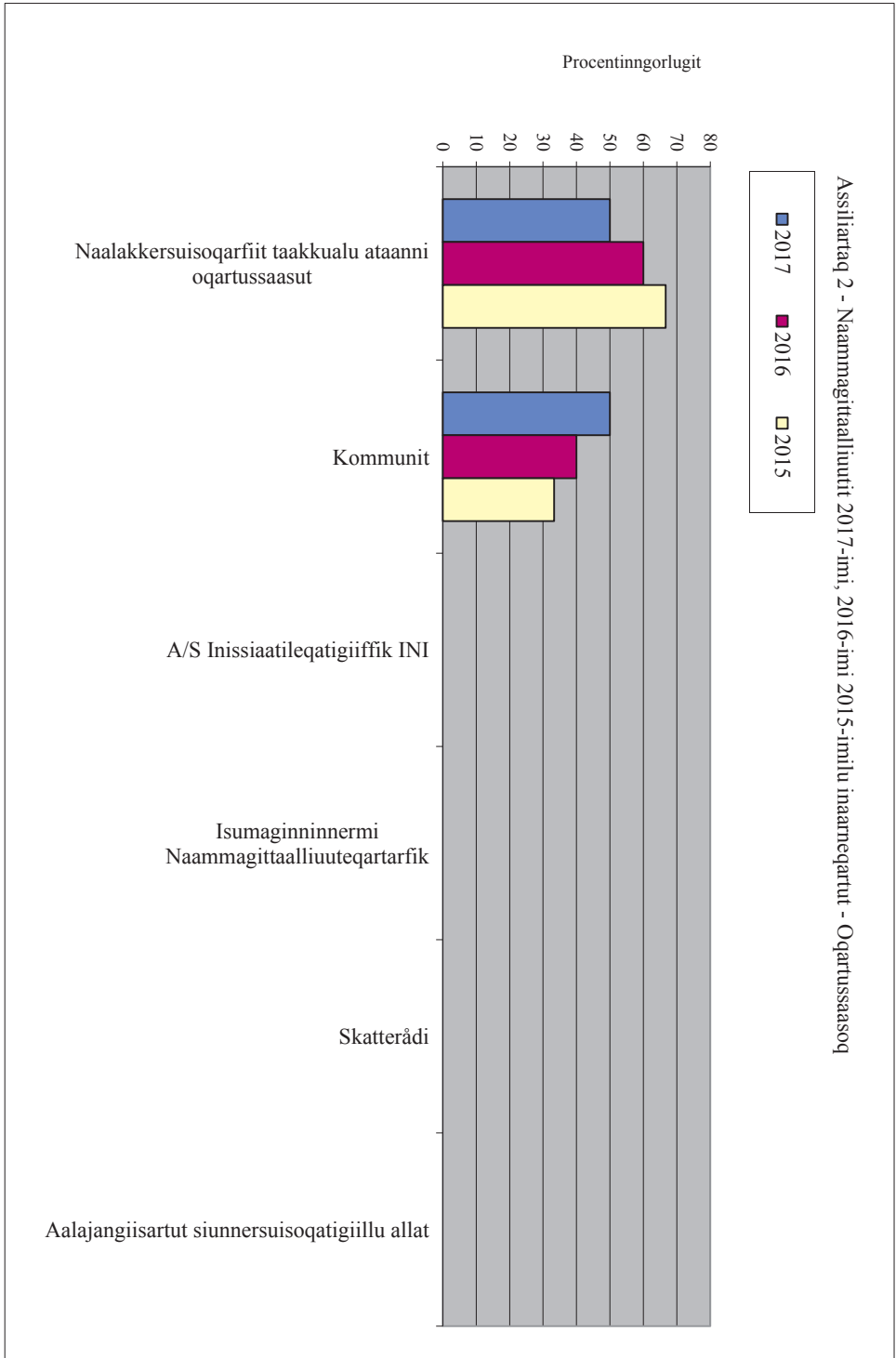
Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2017-imi misissuinerit pillugit nalunaarusiat arfineq pingasut suliarakka.

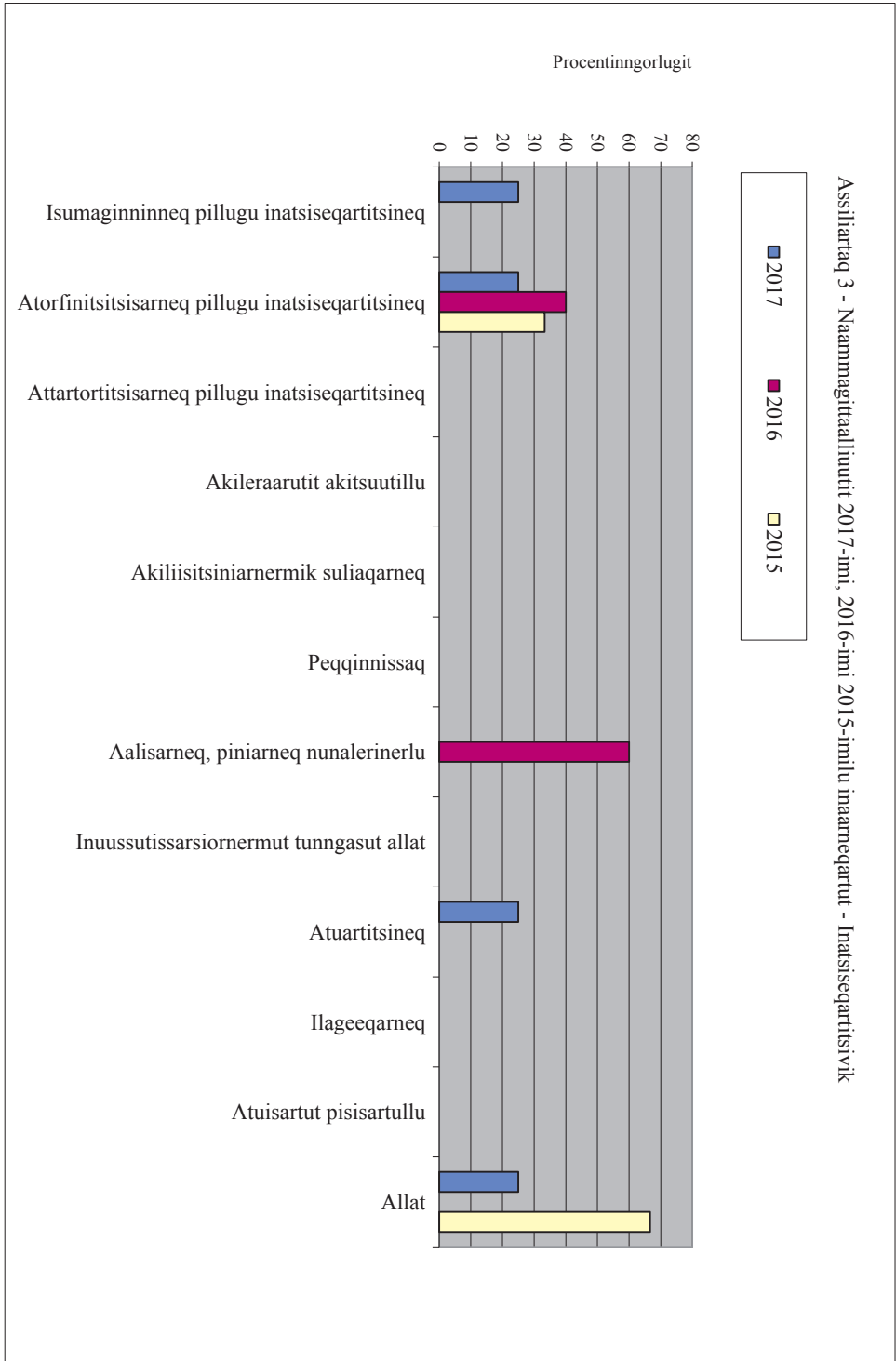
Nalunaarusiat arfinillit misissuinerit qulaani taaneqartut 2017-imi ingerlanneqartut tunngavigalugit suliarineqarput.

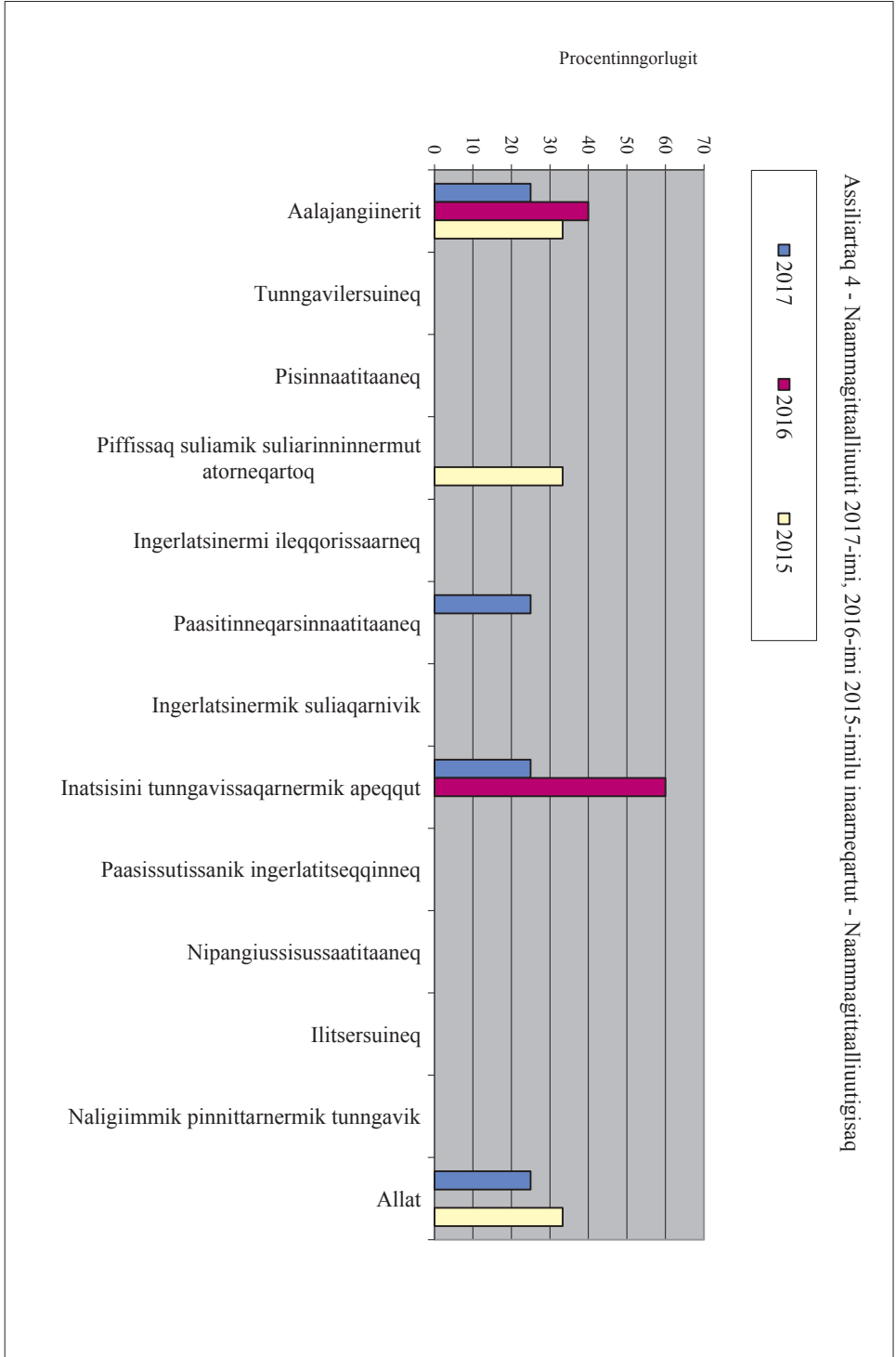
Nalunaarusiat marluk misissuinerit 2016-imi ingerlanneqartut tunngavigalugit suliarineqarput. Pineqartut tassaapput Sungiusarfik Aaqami Nuummiittumi 2016-imi aprilimi misissuineq aamma Angerlarsimaffik Isikkiviup Sisimiuniit-tup immikkoortortaqaarfiani ammasumi 2016-imi septemberimi misissuineq.

2017-imi misissuinerit pillugit nalunaarusiat ukiumoortumik nalunaarutip immikkoortuani 8-mi ilanngunneqarput.

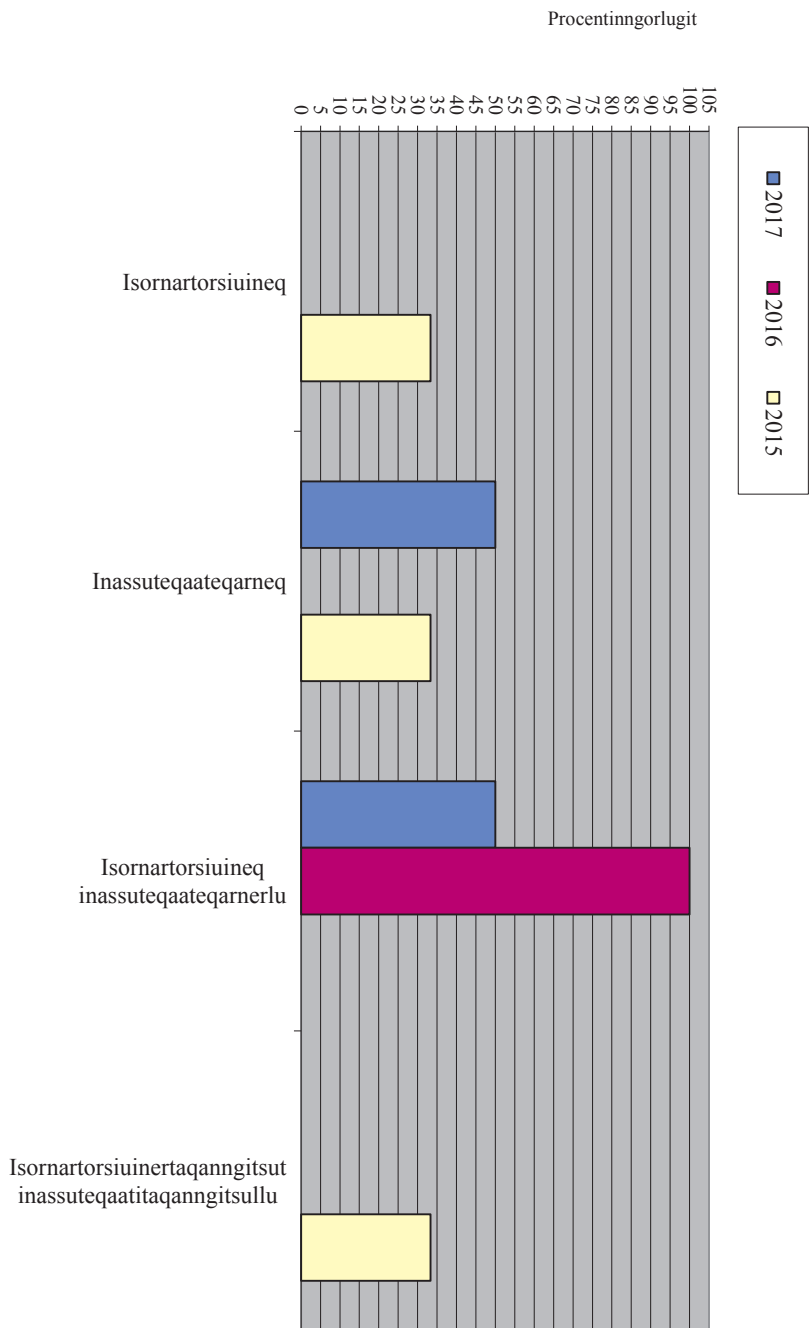

Assliartaq 5 - Naammagitaalliuutit 2017-imi, 2016-imi 2015-imi inaarqartut - Inemiliineq

3. Allaaserisat

3.1 Kujataani paasisitsiniaalluni angalaneq

Allaaserinnittoq siunnersortit pisortaat Lasse Risager

Kujataani illoqarfiit nunaqarfillu aqqanillit Ombudsmandeqarfimmi sulisunit paasisitsiniaanermut ilaatillugu piffissami 27. maj 2017-imit 7. juni 2017-imit tikinneqarput. Ombudsmandip ilisimaneqarnerata siammarterneqarnissaa naam-magittaalliornissamullu periarfissanik ilitsersuinissaq angalanerup taassuma si-unertaraa.

Angalaneq taanna Ombudsmandeqarfiup 2015-imi aamma 2016-imi Kalaallit Nunaata ilaani allani angalasimanerisut umiarsuaaqqamik ingerlanneqarpoq, angalanerlu taanna Sulisilluni Ajoqusersimasunik Sullissivimmit aamma nammi-neq paasisitsiniaalluni angalasumit aaqqissuunneqarpoq.

Angalanermi tassani illoqarfiit Paamiut, Narsaq, Qaqortoq Nanortalillu kiisalu nunaqarfiit Arsuk, Qassimiut, Eqalugaarsuit, Alluitsup Paa, Ammassivik aamma Tasiusaq tikinneqarput.

Nunaqarfiit kujasinnerpaat marluk – Aappilattoq Narsarmijillu – tikinneqartussanut aamma ilaagaluarput, sikorsuilli akornusiillutik: Aappilattumut kilometeria-lunnguaannangortut angallat utertariaqalerpoq, kangerluk sikorsuaqarpallaa-qimmat. Taamaattumik umiarsuaaraq Narsarmijinut pilersaarutigineqartutut ti-kiffissani nalunaaquttap akunnerinik arlalinnik sioqqullugu tikikkaluarpoq, ki-nguninnguali aallaqqittariaqarluni, sikorsuit umiarsualivimmik sivitsunngitsoq assiisinnaammata.

Ombudsmandip sulisuisa innuttaasunit qanoq ilisukkut naapinneqarsinnaanerat aviisitigut, internetsikkut radiokkullu angalaneq sioqqullugu ilisimatitsissutigineqarpoq.

Inuit katillugit 23-t suliat aalajangersimasut pillugit oqaloqatiginninniarlutik Ombudsmandip sulisuinut saaffiginnippat. Pisuni arfinilinni saaffiginnissutit i-nuit pineqartut suliat imminnut tunngasut pillugit naammagittaalliuutinik tunni-ussinerinik inernilerneqarput.

3.2 Suliaq atorfilittamut isornartorsiuisumut tunngasooq

Allaaserinittoq immikkut siunnersorti Franz Amdi Hansen

Kommuneqarfik Sermersooq sulisumik KNR-ip nittartagaatigut isornartorsiuisumik oqaaseqaateqartumik assuarinnissinnaanersoq Ombudsmandip 2017-imi isummerfigaa. Ombudsmandip pingaarnertut tunngaviit pisortani atorfeqartitaasut innuttaasut oqallinneranni peqataasarneranni atuuttut ilarpassui oqaaseqaammuni eqqartorpai.

Suliaq taanna Danmarkimi atuartitsinermut ministerip Kalaallit Nunaanni tike-raarnera pillugu allaaserisamik KNR-ip ilanngussineratigut aallartippoq, allaa-serisamilu oqaatigineqarpoq ministerip ilaatigut Kommuneqarfik Sermersooq tikeraarniaraa. Kommunimi sulisoq tamanna pillugu imaattumik oqaaseqaate-qarpoq:

“Man henfalder i mild undren over visdommen i, at man vælger at fremvise en af landets ældste og lavest scorende folkeskoler for den danske undervisningsminister? Er der tale om et departementalt freudiansk slip og underbevist ønske om, få Danmark til at tage uddannelsesområdet tilbage af humanitære årsager. [Efterfulgt af smiley; min bemærkning]”

“Nunami maani atuarfiit pisoqaanersaasa angusakinnerpaaffiusartullu ilaata Danmarkimi atuartitsinermut ministerimut takutissorneqartussatut toqqarneqarnerata silatorpalaassusia tupigilaanngitsuugassaannigila? Naalakkersuisoqarfiup “freudiansk slip”-erana pissutigalugu ilinniartitsinermut tunngasut Danmarkimut uterteqqinneqarnissaannik sianiginngisamik kissaateqarneq pineqarpa? [Smiley naggasiullugu; uanga ilanngussara]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Sulisoq taanna taamatut allassinnaava?

Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarpoq sulisup pissusilersornera akuerineqarsinnaanngitsoq. Taamaattumik sulisoq taanna suliamut atatillugu oqaloqatigineqarnissaminut aggeqquneqarpoq, assuarineqarlunilu.

Pisortani atorfeqartitaasut qanoq sakkortutigisumik isornartorsiuisinnaappat?

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaapput, tassa inuinnartut oqaaseqaateqarunik. Illua'tungaanut saatsikkaanni kia oqartussaasoq sinnerlugu oqaaseqaateqarnissaa oqartussaasup aalajangersinnaava.

Pisortani atorfeqartitaasoq nammineq imminut sinnerluni oqaaseqaateqarpat tassani annertuumik kiffaanngissuseqarneq atuuppoq. Taamatulli kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq killissaqanngitsuunngilaq. Pisortani atorfeqartitaasut nipangiussisussaataitanertik malittussaavaat. Namminneq suliffitsik pillugu pisariaqanngitsumik sorraatsumik oqaaseqaateqaqqusaanngillat, kiisalu eqqissisimanermik ataqinassusermilluunniit innarliisumik oqaaseqaateqaqqusaanatik. Namminneq suliassaqarfigisamik iluanni pissutsit pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik erseqqissumik eqqunngitsunik aamma saqqummiusseqqusaanngillat.

Oqaaseqaatit killissaliissutinik taakkuninnga eqqortitsisut inatsisinik aallaavittut unioqqutitsisuunngillat. Tassa ilaatigut imaappoq pisortani atorfeqartitaasut sulisisuminnik oqartussaasunilluunniit allanik isornartorsiuisinnaasut, isornartorsiuinertik suliffimmini saqqummiuteqqaanngikkaluarlugu.

Sulisut qitiusumik inissisimasut aalajangersimasut namminneq suliassaqarfigisartik pillugu oqaaseqaateqarunik suli killissaligaanerusumik kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaapput. Killissaliineq taanna pisuni immikkut ittuinnaq atuuppoq, sulisullu aalajangeeqataasimasut kisimik pineqarajuttarlutik.

Pisortani sulisitsisut oqaaseqaat inatsisinik unioqqutitsisuunngitsoq sulisunut nanertuutinnngortissanngilaat, pisortanili sulisitsisoq pisuni aalajangersimasuni oqaaseqaatip kingunerisatut sunniutaanut qisuariarsinnaasussaavoq, soorlu oqaaseqaat suleqatigiinnermi ajornartorsiutinik nassataqarpat.

Kommunimi sulisup isornartorsiuinini ingasaappaa?

Suliami Kommuneqarfik Sermersuumi sulisumut isornartorsiuisumut tunngasumi kommuni isumaqarpoq sulisoq tunngaviit taakku arlallit ilaannik unioqqutitsisimasoq.

Kommunip siullertut manna innersuussutigaa, tassalu oqaaseqaammik atuartut isumaqalersinnaasut oqaaseqaat taanna kommuni sinnerlugu saqqummiunneqarsimasoq. Kommunip tamatumunnga tunngavilersuutitut ilaatigut oqaatigaa oqaaseqaat piffissap suliffiusup nalaani saqqummiunneqarsimasoq, sulisullu sumi atorfeqartitaanera nalinginnaasumik ilisimaneqartoq.

Sulisoq inuinnartut oqaaseqaateqarsimappat oqaaseqaat kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqassaaq – Ombudsmandilu isumaqarpoq taamaattoqartoq. Ombudsmandip oqaatigaa oqaaseqaatip suli-

sumit inuinnartut saqqummiunneqarsimanera oqaaseqaatip imarisaata oqaasertalersorneqarneratalu erseqqissumik takutikkaat.

Kommuni aappaattut isumaqarpoq sulisoq oqartussaasumik allamik – tassalu I-linniarititaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmik Danmarkimi ministerip tikeraarneranik aqqissuussinnermi peqataasimasumik - isornartorsiuinermi ingasaassisimasoq. Kommuni assuarinninnermini allappoq oqaaseqaat imaattoq:

“... Naalakkersuisoqarfik suleqatitta qaninnerpaat ilaat isertuarnak isornartorsiorlugu. Sulisup ilittut inissisimasup Naalakkersuisoqarfimmik tamanut ammasumik isornartorsiuinera akuerineqarsinnaanngilaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Sulisut qitiusumik inissisimasut pisuni immikkut ittuni oqaaseqaateqarnissartik tunuarsimaarfigisussaavaat. Ombudsmandilli paasinninnera unaavoq kommuni sulisumik assuarinninneq imatut paasineqassasoq kommuni isumaqartoq sulisoq Naalakkersuisoqarfimmik isornartorsiuisussaanngitsoq – sulisorlu taanna taamatut pisussaaffigiligaanngilaq.

Kommuni pingajuattut isumaqarpoq sulisoq pissutissaqanngitsumik sorraassuulimmik oqaaseqaateqarsimasoq. Oqaaseqaatip mitallerpalaartumik quiassuarpaalaartumillu oqaasertaligaanera kommunip ilaatigut innersuussutigaa. Kommunip paasinninnera unaavoq tamanna Kalaallit Nunaanni nalinginnaasuunngitsoq.

Ombudsmandili isumaqarpoq oqaaseqaatip imaa oqaasertalersugaaneraluunniit pissutissaqanngitsumik sorraatsuunngitsoq. Qallunaatut oqaatsinik ironimik aamma sarkasmemik atuineq immi oqaaseqaat sorraappallaarnerasoq inatsiseqartitsinikkut naliliinermi Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut sunniuteqartut, taamaalillutillu pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut killissarititaasut avataanniittut kommunip oqarnera Ombudsmandip aamma isumaqatiginngilaa.

Kommuni sisamaattut assuarinnissummi imatut allappoq:

“Atuarfitta ilaat pillugu tamanut ammasumik oqaaseqaateqarnerit atuarfiullu pitsaasuseqarnera pillugu oqalliserinninnerit akuerineqarsinnaanngilaq. Suliaq tamanna kommunip nammineq iluani pisariaqarpoq.”

Pisortani oqartussaasuni pisortaqatigiit pissutsinik ajornartorsiutaasunik ilisimatinneqarumanerat paasinarpoq. Suliassaqarfimmili tassani inatsisilerinermut

tungasut erseqqippit – pisortani atorfeqartitaasut isornartorsiuinerminnik tamat oqallinneranni peqataalinnginnerminni suliffimmik iluanni saqqummiusseqqaarnissaminnut pisussaaffeqanngillat. Taamaattumik Ombudsmandip oqaatigaa sulisup kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerani paasinnineq kukkusorujussuaq kommunip saqqummiussimaga.

Ombudsmandip eqikkaalluni inerniliinera

Ombudsmandi oqaaseqaammuni eqikkaalluni inerniliivoq oqaaseqaat inatsisunik unioqqutitsisuunngitsoq, kommunilu sulisumik assuarinninnissaminut tunngavissaqarsimanngitsoq.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq kommunip suliamik suliarinninnera isorisarialerujussuusoq, pisortanilu atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu malittarisassanik unioqqutitsisuusoq.

Ombudsmandip kommuni tamanna tunngavigalugu qinnuigaa suliaq suliareqqeqqullugu. Assuarinninneq tunuartikkini kommunip tamatuma kingornatigut nalunaarutigaa.

Kommunip assuarinnissummi tunngavilersuutit arlallit Ombudsmandimullu akissut takisooq saqqummiuppai, Ombudsmandilu kommunip suliamik paasinninnera pillugu taamatuttaaq arlalinnik oqaaseqaateqarluni. Ombudsmandip oqaaseqaataa oqaaseqaammi pineqartut ilisarnarunnaarlugit saqqummiunneqartoq ukiumoortumik nalunaarutip matuma qarasaasiamut immiunneqarnerani aamma Ombudsmandip nittartagaani atuarneqarsinnaavoq.

4. Apeqquiti ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit

Ataatsimoortumik ajornartorsiuteqarfiusut sulianik arlalinnik suliarinninninnut atatillugu isummerfigisimasama arlallit immikkoortumi matumani erseqqissarneqarnissaat toqqarpara, suliat immikkoortumi 5-imi ilanngunnissaat pissutisaqarsorinngisakka aamma ilanngullugit.

4.1 Paasissutissanik inunnut ataasiakkaanut tunngasunik suliarinninneq (j.nr. 2017-907-0019)

Innuttaasup saaffiginnissutaa tiguara, taassumalu oqaatigaa K Kommunip innuttaasut pensionisiallit innarluutillillu aningaasaqarnermikkut aqunneqartut aqqinik inuttullu normuinik allattuiffik ilaatigut kommunimi ingerlatsivinnut kiffartuussivinnullu tamanut aamma ulluunerani paaqqinniffinnut paaqqinniffinnullu allanut nassiussuussimagaa.

Kommunimi aningaasaqarnermut pisortaagallartup e-mailia saaffiginnissummut ilanngullugu nassiunneqarpoq. E-maili taanna filimik kakkiussamik allagaamik 172-inik quppernilimmik ilaqarpoq, inuillu aqqinik arlalinnik imaqluni.

Saaffiginnissut tunngavigalugu aalajangerpunga misissuineramik Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 15, imm. 1 tunngavigalugu aallartitsiniarlunga, kommunilu suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu qinnuigalugu.

Kommunip sulisui sorliit e-mailimik taassuminnga nassinneqarsimanersut kommunip paasissutissiisutigaa. Kommunip tamatuma saniatigut ilaatigut makku oqaatigai:

“Ombudsmandip kommuni aamma qinnuigaa mailimik pineqartumik nassiussuineq tulleriinneri malillugit suliaat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmut aamma inuit pillugit paasissutissat pillugit inatsimmut naapertuuttuunersoq apeqquut pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.

... [K Kommunip; uanga ilanngussara] aallaqqaasiutitut oqaatigissavaa mailimik nassiussuineq *immini* ajornartorsiutaanngitsoq, filili pensionistit innarluutillillu arlallit aqqinik imaqartoq inunnut pineqartunut ilumut pisimasutut kakkiullugu nassiunneqarsimasariaqanngikkaluartoq. Paasissutissat taakku isumaginninnermut tunngasuni inunut ikittuinnarnut soqutiginaateqartut taakkununngaannaq nassiunneqarsimasariaqaraluarput.

4. *Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit*

Siunissaq eqqarsaatigalugu e-maili qulaani taaneqartoq tunngavigalugu erseqqissaatigineqarpoq allagaatinik, e-mailinik allaffigeqatigiittarnermili allagaasimasunik allanik kommunip iluani avataanullu nassiussuinermi nassiunneqartut paasissutissanik isertuussassanik mianerisassanilluunniit imaqarsinnaanerata eqqumaffigeqqissaarneqassa-soq, matumani paasissutissanik tigusaqartut il.il. ilumut susassaqartuunerat ilanngul-lugu eqqarsaatigalugu.

Inuit pillugit paasissutissat pillugit inatsit eqqarsaatigalugu pikkorissartitsinissat A- qutsisoqarfiup Allattoqarfiata allakkat ukua allanneqarnerisa nalaani pilersarusiorlu- git aallartereersimapput, ilaatigut “Data Protection Officers”-inik ilinniartitsinissaq siunertaralugu, taakkualu ajornartorsiutit taakkorpiaat eqqarsaatigalugit nakkutilliineq ilitsersuinerlu ilaatigut suliasarissavaat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuni tamatuma kingornatigut nalunaarfigaara filimi e-mailimut kakkiun- neqartumi paasissutissat innuttaasunut tunngasut inunnut paasissutissat taakku eqqarsaatigalugit susassaqartunuinnaq nassiunneqarsimasariaqaraluernerat isu- maqatigigiga.

Kommuni aamma nalunaarfigaara suliame annertunerusumik iliuseqaaqqinniar- nanga aalajangertunga, tamatumanimi manna pingaartillugu isiginiarakku, tas- salu kommunip oqaatigigaa ajornartorsiutit taamaattut kommunip sulisuisa siu- nissaq eqqarsaatigalugu eqqumaffigigaat.

4.2 *Oqartussaasup suliamek suliarinneqqilernerata (j.nr. 2015-235-0006)*

Suliamik suliarininnera ukiumoortumik nalunaarutip matuma immikkoortuani 5.1-imi eqqartorneqartoq oqartussaasup suliamek suliarinneqqittarneranut tun- ngavirusunik isummerfiginninnissannut pissutissaqalersitsivoq.

Oqartussaasup suliamek suliarinneqqittarnera inatsisikkut aallaavittut aalaja- ngersagaanngilaq. Suliaq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit inatsiseqar- titsinikkut tunngaviit nalinginnaasut tunngavigalugit suliareqqilerneqarsinnaa- voq, paasissutissat nutaat suliamek ima pingaaruteqartigisut oqartussaasup aala- jangeeqqaarnerata nalaani pigineqarsimasuugunik suliap allatut inernilerneqar- simassagaluarneranik ilimanarsisitsisut saqqummerpata. Pissutsit nutaat pingaa- ruteqartut pissusiviusunut inatsiseqartitsinernulluunniit tunngasuusinnaapput.

Pissusiviusut tassaassapput aalajangeeqqaarnerup nalaani piusut, oqartussaasulli aalajangiinerani suut pissutaanerannik nalunartumik ilanngullugit isiginianngit- soorneqarsimasut. Pisuni taamaattuni oqartussaasooq suliamek suliarinneqqiler-

nissaminut paasissutissanillu nutaanik taakkuninnga misissuinissaminut pisussaaffeqarsinnaavoq, aalajangeeqqaarneq allanngortinneqassanersoq taamaaliornermigut qulaajarniarlugu.

Pissutsit inatsiseqartitsinermit tunngasut tassaasinnaapput inatsit nutaaq imaluunniit inatsiseqartitsinikkut allaffissornikkulluunniit aqutsinermi periaatsip oqartussaasumi allanngortinneqarnera, oqartussaasup periaasiata eqqartuussivimmit atortussaatinneqannginnera imaluunniit Ombudsmandip pineqartumik taanaasumik isornartorsiuinera.

Oqartussaasup periaasia aqutsinermi allaffissornikkut oqartussaasumit qulliunerusumit eqqartuussivinnilluunniit atortussaatinneqanngippat oqartussaasoq periaatsiminik allanngortitsinissaminut pisussaaffeqarpoq.

Periaatsimik atortussaatisinnginneq suliamut pineqartumut sulianullu allanut sunnuteqarsinnaavoq, matumani suliat suliaq pineqartoq sioqqullugu aalajangiiffiqarsimasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, aammali suliat suliap pineqartup kingornatigut periaatsilli atortussaatinngitsoorneqarnera sioqqullugu aalajangiiffiqarsimasut eqqarsaatigalugit.

Suliami ukiumoortumik nalunaarutip immikkoortuani 5.1-imi eqqartorneqartumi oqartussaasup periaatsini inassuteqaateqarnerma kingornatigut allanngortippaa, suliarlu pineqartoq suliarileqqillugu, inatsimillu qinnuteqaateqarnerup nalaani uanga oqaatigisattut paasinninneq tunngavigalugu nutaamik aalajangiilluni. Suliat suliap pineqartup pissuseqatai tamanna tunngavigalugu suliarileqqinniarlugit oqartussaasup aammattaaq oqaatigaa.

5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit, inatsiseqartitsiffiusunut agguataakkat

5.1 E-learning aqputigalugu ilinniarnernup ingerlanneqarnissaannut ilinniagaqarnersiutinik itigartitsineq

E-learning aqputigalugu HF-imi ilinniarnernik ingerlatsinissaminut ilinniagaqarnersiutisianik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinera A-p Ombudsmandimut naammagittaalliuutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik ungasianit ilinniarnernit ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaanermi pineqartunut ataatsimut ilaatinnginnissaannut inatsisikkut tunngavissaqanngitsoq.

Ombudsmandi tamatuma saniatigut isumaqarpoq ilinniakkanik ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatsinnginnissamik aalajangiinerit innuttaasunut toqqaannartumik qilersuisuusumillu sunnuteqartut. Ombudsmandip paasinninnera unaavoq ilinniakkanik ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatsinnginnissamik aalajangiinerit nalunaarutikkut tamanna pillugu maleruaqqusatut aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit tamanut saqqummiunneqartussakkut aalajangersarneqartussaasut.

Ombudsmandi isumaqarpoq matuma ilimaginissaanut naammattunik tunngavissaqanngitsoq, tassalu Naalakkersuisut inatsiseqartitsinikkut maleruaqqusanik aalajangersaanermi tamanullu saqqummiussinermi tunaartarisassanik nalinginnaasunik saneqqutsinissaannut Inatsisartunit piginnaatinneqarsimasut.

Suliaq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqissagaa Ombudsmandip inassuteqaatigaa. Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfik tamatuma saniatigut qinnuigaa oqaaseqaat Naalakkersuisoqarfiup qanoq iliuuseqarnissaanut pissutissaqalersitsinersoq nalunaarutigeqqullugu. (Oqaaseqaat 3. maj 2017-imeersoq, 2015-235-0006-imik j. normoqartoq).

Oqaaseqaammi naammagittaalliortoq A-mik naammagittaalliortullu pania D-mik taagorneqarput.

A-p panimmi D-p e-learning aqutugalugu HF-imi ilinniarnermik ingerlatsinisaminut ilinniagaqarnersiutisianik tulleriinneri malillugit Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit aamma Ilinniagaqarnersiutit pillugit Ataatsimiititaliamit ungasianit ilinniartitsinerup ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni (matuma kingornatigut ilinniagaqarnersiutit pillugu inatsimmik taaneqartartussami) nr. 12-imi, 22. november 2011-meersumi ataatsimut ilaatinneqannginnera, www.sunngu.gl-imit ersertoq innersuussutugalugu itigartinneqarnera uannut e-mailikkut 4. december 2015-imeersukkut ilanngussartalikkut naammagittaalliutigaa.

Suliamik misissuineq naammagittaalliut tunngavigalugu aallartinniarlugu aalajangerpunga.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Misissuinerma Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 14 tunngavigalugu apeqqutitut ukununga tunngasunngorlugu killissalersorneqarnissaanut pissutissaqarlunga isumaqarpunga, tassalu ungasianit ilinniartitsinerit ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqannginnissaannut inatsiseqartitsineq atuuttoq inatsisikkut tunngavissamik naammaattumik peqartutut ilimagisariaqarnerisik, kiisalu malittarisassat taamaattut qanoq iliorluni aalajangersartariaqarnerannik tamanullu saqqummiunneqartariaqarnerannik naliliillunga.

Suliap allaaserineqarnerata takissusia isiginiarlugu taanna oqaaseqaammut ilanngussatut nassiunniarlugu aammattaaq aalajangerpunga. Suliap allaaserineqarnera 2017-imi ukiumoortumik nalunaarummi ilanngunniarnagu aalajangerpunga.

2. Ungasianit ilinniartitsinerit ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinnginnissaannut inatsisikkut tunngavigisaq

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsisip ilinniagaqarnersiutininik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit ilinniakkanik ingerlatsinermi ilinniagaqarnersiutitut tunniunneqartartunik pisinnaatitaaneq aalajangersaavigaa.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi makku § 8-kkut aalajangersarneqarput:

“§ 8. Danmarkimi ilinniagaq tapiiffigineqarsinnaavoq, ilinniagaq pineqartoq Danmarkimi Ilinniartitaanermut ministeariaqarfimmit tapiiffigineqarsinnaasut akuerineqarsimappat. Tamannali atuutinnigilaq Naalakkersuisut aalajangiiffigisimappasuk, ilinniagaq pineqartoq tapiiffigineqarsinnaassanngitsoq.

Imm. 2. Naalakkersuisut ilinniakkanut Danmarkimi Ilinniartitaanermut ministeariaqarfimmit tapiiffigineqarsinnaasut akuerisanut atatillugu, ilaannakortumik ilinniagaqarnersiaqartitsinissaq aalajangiussinnaavaat.

Imm. 3. Aammattaq Naalakkersuisut Kalaallit Nunaata avataani, tassunga ilanngullugu Danmarkimi ilinniagaq, tapiiffigineqarsinnaatitaasut akuerisinnaavaat, ilinniagaq

- 1) siviinnerpaamik qaammatinik pingasunik sivisussuseqarpat,
- 2) piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilinniarnertut aaqqissuussaappat,
- 3) Kalaallit Nunaanni suliffeqartitsinissaq naatsorsuutigineqarpat, taamaattoq tak. § 6 ilinnialernissamut piareersarnermut tunngasoq, aamma
- 4) ilinniarfimmi pisortat akuerisaanni ingerlanneqarpat, imaluunniit suliamut tunngatillugu imarisamigut, pisortaqarnermigut, ilinniartitsisoqarnermigut avatangiisimigullu pisortat ilinniarfiiut pitsaassusissamik piumasaaqaatit atuuttut naapertorlugit naammaginartumik pitsaassuseqarpat.

Imm. 4. Naalakkersuisut imm. 1 - 3 naapertorlugit aalajangiisassapput ilinniartitsinermut politikkikkut, suliffeqarfeqarnermut tunngasutigut aningaasaqarnikkullu mianerisassat aallaavigalugit, tassungalu atatillugu ilinniakkat pitsaassusiinik naliliisartut tamanit akuerisaasumit ilinniakkat pitsaassusii nalilertissinnaallugit. Aalajangiinermi ilinniartut ilinniakkami assingusumi ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasumi ilinnialersinnaanersut immikkut eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

Imm. 5. Naalakkersuisut tamanut saqqummiutissavaat

- 1) ilinniakkat Ilinniartitaanermut ministeariaqarfimmit ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasut akuerisaasut, kisianni Namminersorlutik Oqartussanit ilinniagaqarfiusinnaasut akuerisaanngitsut,
- 2) ilinniakkat Ilinniartitaanermut ministeariaqarfimmit ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasut akuerisaasut imm. 2 naapertorlugit ilaannakortumik ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasut,
- 3) ilinniakkat Kalaallit Nunaata avataani, Danmarki ilanngullugu, Naalakkersuisunit akuerisaasut, tak. imm. 3.”

§ 8, imm. 1 pillugu oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Aalajangersakkami imm. 1-imi Danmarkimi ilinniartitaanernik ilinniagaqarnersiutisiaqartarneq ilinniartitaanerup pineqartup Danmarkimi Undervisningsministereqarfiup Ilinniagaqarnersiutinik Aqutsisoqarfik aqutigalugu ilinniakkanik arlalinnik akuersisarneranut taamaalillunilu naalagaaffimmit ilinniagaqarnersiutisiaqaataasunut atatillugu isigineqassaaq. Ilinniarnertit taakku aallaaviusumik immikkoortut ilaat minillugit Namminersorlutik Oqartussanit akuersissutigineqartarput. Mininneqartut imm. 2-mi aalajangersakkakut tunngavilerneqarput.”

Naalakkersuisoqarfiup akissummini Ombudsmandeqarfimmi 30. november 2016-imi tiguneqartumi § 8, imm. 1-istik qanoq paasinninnini pillugu ilaatigut makku oqaatigai:

“Ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 12-imi, 22. november 2011-meersumi § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiinnut siullernut atatillugu Ombudsmandip apeqqutigisaa eqqarsaatigalugu imaappoq ilinniartitaaneq ilinniagaqarnersiutisiaqaatigineqarsinnaasutut Danmarkimi Undervisningsministereqarfimmit akuerisaasoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit ilinniagaqarnersiutit eqqarsaatigalugit ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaatitaasoq.

Inatsisartut tamatumunnga peqatigitillugu aalajangersakkami oqaaseqaseqatigiit aappaasigut aalajangersarpaat ilinniagaq pineqartoq Danmarkimi ilinniagaqarnersiutit pillugit malittarisassat tunngavigalugit ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaagaluarluni Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarnersiutit pillugit malittarisassat tunngavigalugit ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaassanngitsaq Naalakkersuisut aalajangersinnaagaat. Aalajangersagaq pillugu oqaaseqaatinit erserpoq ilinniakkat ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaannginnerannik aalajangerneq ilaatigut ilinniartitsinermi politikikkut anguniakkanik tunngaveqarsinnaasoq, matumani ilinniakkanik allanik ingerlatsisoqarnissaanik kissaateqarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naalakkersuisut taamaalillutik aalajangiisnaapput ilinniakkat aalajangersimasut ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaassanngitsut. Tamatuma saniatigut inatsimmi § 8, imm. 4-mit erserpoq taamatut aalajangiineq ilinniartitsinermi politikikkut, suliffeqarnermut tunngasutigut aningaasaqarnikkullu mianerisassat aallaavigalugit pissaasoq. Tamatumunnga uiggiullugu oqaatigineqarsinnaavoq akuersissuteqartoqarnissaanik apeqqut ilinniartitaanerit pitsaassuseqartinneqarneranik naliliinermut ataatsimut attuumassuteqartut, matumani ilinniagaqartut ilinniarnermi pissarsiarisaat ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaatitaanermut ilinniakkallu pineqartup Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi atorsinnaassuseqarneranut atatillugu aningaasartuutunut ataneqartillugit ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Matumani ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq piumasaaqatit taaneqartut aallaavigalugit Danmarkimi ilinniakkanik e-learningitut neqeroorutigineqartunik akuersissuteqartoqarsimanngimmat. Tamatuma saniatigut oqaatigineqarsinnaavoq ilinniakkat arlallit Danmarkimi e-learningitut neqeroorutigineqartut angalanernik ikigisassanngitsunik nassataqartussaasut, tassami ilinniagaqartut qaammatikkaartumik katersuukkajuttartussaammata. Tamanna ilinniagaqartut Kalaallit Nunaanneersut eqqarsaatigalugit taama ungasitsigisumiinnerat pissutigalugu soorunalimi immikkut unammianiagassaassaaq.

Ilinniakkap ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaasunut ilaannginnissaanik aalajangiinissamut inatsisikkut tunngavigisap ilinniakkat aalajangersimasut ilinniartitseriaaseq aallaavigalugu ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaasunut ilaannginnissaanik aalaja-

ngiinermi aamma atorneqarsinnaanersoq Naalakkersuisoqarfiup isumaa pillugu Ombudsmandip apeqqutaa eqqarsaatigalugu ilinniakkat aalajangersimasut ilinniagaqarnersiutisiaqaataassannginnerannik aalajangiinissamut piumasaqaatit pillugit qulaani taaneqartut Naalakkersuisoqarfiup innersuussutigissavai. Naalakkersuisut ilinniakkanik aalajangersimasunik ilinniagaqarnersiutisiaqartitsinermi pineqartunut ilaatitsinnginnissamik aalajangiinissaminnut piginnaatitaanerat ilusiliussaq ilinniakkap pineqartup ingerlanneqarnerani atuuttoq, matumani atuartitseriaaseq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tunngavigalugu pisinnaassannginnersoq inatsimmi § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni takuneqarsinnaanngilaq. Aalajangiisuusoq tassaasaaq aalajangiineq piumasaqaatit qulaani taaneqartut tunngavigalugit pinersoq.

HF-imik e-learning aqutigalugu ingerlatsineq HF-ip ukiuni marlunni ingerlanneqartartup nalinginnaasup ingerlanneqarneranit allaasumik ingerlatsinertut isigisariaqarnersoq Ombudsmandip apeqqutaa eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfiup manna aallaqqaasiutitut oqaatigissavaa, tassalu HF-imik ilinniarneq Naalakkersuisut ilinniagarneriutisiaqataasinnaasunit ataatsimut ilaasussaajunnaarsissimanngikkaat, taamaallaalli HF-imik ilinniarnertit e-learningitut ingerlanneqartut ilaasussaajunnaarsissimallugit, taamatuttaarlu ilinniagaqarnersiutisiaqataasinnaasunit ilaasussaajunnaarsitsinermik aalajangiineq, tak. ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, ilinniartitsinermi politikkikkut aningaasaqarnikkullu mianerisassat isiginiarlugit pisimalluni. Taamaalluni Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaavoq aalajangiisuusoq tassaanngitsoq ilinniakkap suussusia, matumani imarisatigut assigiissuteqarsinnaanerit ilanngullugit eqqarsaatigalugit, ilinniagaqarnersiutisiaqaataasunut ilaatitsinnginneq inatsimmi ilaatitsinnginnissamut piginnaatitsissut tunngavigalugu pisimappat, ilinniagaqarnersiutisiaqataasinnaasunullu ilaatitsinngitsoorneq taanna Naalakkersuisunit erseqqissarneqarsimappat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Naalakkersuisoqarfiup akissutaa imatut paasivara Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaasoq Naalakkersuisut ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 4-mi – ilinniartitsinermi politikkikkut, suliffeqarnermut tunngasutigut aningaasaqarnikkullu – mianerisassatut taaneqartut aallaavigalugit ungasianit ilinniartitsinerit ilinniagaqarnersiutisiaqartitsinermi pineqartunut ilaatinngitsoorsinnaagaat.

Naalakkersuisoqarfiup taamatut paasinninnera isumaqatiginngilara.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaatigut aalajangersarneqarpoq ilinniagaq Danmarkimi ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaasutut akuerisaasoq Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaassanngitsoq Naalakkersuisut aalajangiisinnaasut. Uanga paasinninne-

ra unaavoq piginnaatitsineq pillugu aalajangersagaq taanna imatut paasineqasasooq Naalakkersuisut ilinniakkanik ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaasunit ilaatitsinnginnissamik aalajangiineri ilinniakkat Danmarkimi akuerineqartut immikkut ataasiakkaarlugit eqqarsaatigalugit pisassasut. Taamaalillunga Naalakkersuisoqarfik ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsit tunngavigalugu ungasianit ilinniartitsinernik ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaatitaanermi ataatsimut ilaatitsinngissinnaanersoq qularnartutut isigaara.

Tamatumani ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi oqaasertaliinerit uku immikkut pingaartillugit isiginiarpakka: “Ilinniagaq”, tak. § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit; “ilinniagaq”, tak. § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat aamma “aalajangiiffigisimappassuk”, tak. § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, uangami paasinninnera unaamat ilinniakkat aalajangersimasut Danmarkimi ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaasutut akuerisaasut allattuiffimmi allatorneqarsinnaasut, Naalakkersuisullu ilinniagaq ataaseq arlallilluunniit, taakkua allattuiffimmit peernerisigut, Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarnersiutisiaqaataassanngitsut aalajangiinissaminut piginnaatitaasut.

Manna aammattaaq immikkut pingaartillugu isiginiarpara, tassalu uanga paasinninnera unaasoq Naalakkersuisut ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 4 tunngavigalugu “aalajangiinerat” Danmarkimi ilinniakkat akuerineqartut ataasiakkaarlugit eqqarsaatigalugit pissasoq. Uanga paasinninnera unaavoq Naalakkersuisut ungasianit ilinniartitsinernik ataatsimut ilaatitsinnginnermikkut “malittarisassanik aalajangersaanissamut” Inatsisartunit piginnaatinneqarsimanngitsut, Naalakkersuisut ilinniakkap nammineq akiliuteqarfiginissaa, immikkut karakterit, suliaq inuussutissarsiullu pillugu piginnaaneqarfigeriigassat imaluunniit oqaatsinik misilitsissimanissaq, ilinniakkani aalajangersimasuni ilinniagaqarnersiutisiaqarlutik ilinniagaqartut qassiunissaat qinnuteqartunillu ilinniagaqarnersiutisiaqarsinnaasunik tulleriissaarisinnaaneq pillugit malittarisassanik aalajangersaanissaannut Inatsisartut ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 11, imm. 1-ikkut piginnaatitsisimanerattut.

3. Malittarisassanik aalajangersaaneq tamanullu saqqummiussineq

3.1. Malittarisassat il.il. aalajangersarneqartut

Malittarisassanik innuttaasut inatsiseqartitsinikkut inissisimanerannut toqqaannartumik sunniuteqartunik aalajangersaaneq ingerlatsinermi inatsiseqartitsineq pillugu atuakkiani oqartussaasunillu assigiinngitsunit amerlasoorpasuartigut eqqartorneqartarpoq. Taakkua ilaat tulluuttuni issuaaviginiarlugit aalajangerpunga.

Kalaallit Nunaanni inatsisiliormik periaatsimillu inatsisikkut aalajangersa-gaangitsumik itisilerinermi qanorlu paasinninnissamik nassuiaanermi atugas-satut Danmarkimi inatsisiliormut Danmarkimilu atuakkianut pisuni arlalin-ni innersuussuteqartarpunga, tassami Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinermut tunngaviup Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavik pingaarnerpaatigut assigimmagu, tamannalu innersuussutinit taaneqartunit erserpoq.

Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfiata “Inatsisiliormi teknikkikkut tunaartarisassat – Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartus-sani malittarisassaliornermi tunaartarisassat”-ni, 2011-mi pingajussaanik saq-qummersinneqartumi immikkoortumi 1.2.3-mi nalunaarutunik atuineq pillugu makku oqaatigai:

“Inatsisartut inatsisaat Naalackersuisut malittarisassanik innuttaasut akunnerminni pissusii pillugit aalajangersaaviginnittunik imaluunniit innuttaasunik pisussaaffiliisunik imaluunniit pisortat eqqarsaatigalugit innuttaasunik pisinnaatitaaffiliisunik aalajangersaassasut aalajangersakkamik imaqarpat malittarisassat taakku nalunaa-rummi aalajangersarneqassapput. Nalunaarut taamaattoq “Namminersorlutik Oqar-tussat nalunaarutaat”-nik taaneqartarpoq.

Nalunaarut aalajangersakkanik innuttaasunut sammititaasunik aallaavittut taamaal-laat imaqartariaqarpoq. Malittarisassat sulinerlutik tunngassuteqartut, taamaallaat o-qartussaasunik qilersuisuusut kiisalu tunaartarisassatuinnaq oqaaseqaatit nalunaa-rummi ilanngunneqassanngillat. Sulineq pillugu maleruaqqusat kaajallaasitami ilan-ngunneqartariaqarput. Ilitsersuinerlutik tunngasut ilitsersuummi ilanngunneqartaria-qarput.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Taamaalilluni inatsisilerineq pillugu atuakkiani inatsiseqartitsinermi tunngavik manna nalinginnaasumik akuerisaavoq, tassalu aqutsinermi allaffissornikkut maleruaqqusat pisortat eqqarsaatigalugit innuttaasut inatsiseqartitsinikkut inis-sisimanerannik aalajangersaaviginnittut peqqussutitut (anordning) tamanut saqqummiunneqartussatut ilusilerneqassasut. Peter Germerip atuakkiaani “Statsforvaltningsret”-imi, tallimassaanik 2012-imi saqqummersinneqartumi qupperneq 116 tamatumunnga atatillugu innersuussutigaa.

Aalajangersakkat nalunaarummi qaqugukkut aalajangersarneqartarnissaat pil-lugu apeqqut Folketingip Ombudsmandiata 1979-imi ukiumoortumik nalunaa-rummini quppernemi 275-imi tulliini allaseraa. Quppernermit 279-imit makku ilaatigut erserput:

“Uanga paasinninnera unaavoq aalajangersakkat ikiorsiisaarneq pillugu inatsimmi § 58, imm. 2-mi taaneqartutut ittut nalunaarummi Lovtidendekkut, kaajallaasitakku-innaanngitsoq, tamanut saqqummiunneqartussakkut aalajangersarneqarnissaat isiginiagassat pingaaruteqartut ikorfartoraat. Tamatumani makku ilaatigut isiginiarpakka, tassalu aqutsinermi allaffissornikkut aalajangersakkat innuttaasup inatsiseqartitsinikkut inissisimanerini § 58, imm. 2 tunngavigalugu aqutsinermi allaffissornikkut aalajangersaanertut ittut nalunaarutit Lovtidendekkut tamanut saqqummiunneqarsimasutut isikkoqartut, ilaatigullu uanga paasinninnera unaalluni inatsimmi piginnaatitsineq pillugu aalajangersakkat § 58, imm. 2-mi aalajangersakkatut ittut naliginnaasumik imatut paasineqartariaqartut aqutsinermi allaffissornikkut aalajangersakkanik aalajangersaanissamut piginnaatitsisut nalunaarutit isikkulerlugit aalajangersarneqassasut.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Danmarkimi nalunaarut qaqugukkut atorneqartassanersoq Justitsministereqarfiup aqutsinermi allaffissornikkut maleruaqqusat suliarineqartarnerat pillugu malittarisassat suliarineqartarnerat pillugu ilitersuummi nr. 153-imi, 22. september 1987-imeersumi aalajangersarsimavai. Immikkoortumi 4-mi nalunaarutit atorneqartarnerannut tunngasumi aamma immikkoortumi 62, imm. 3-mi nalunaarummut inatsisikkut tunngavigisamut tunngasumi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Lovtidende pillugu inatsimmi 1870-imeersumi, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 617, 15. september 1986-imeersoq, oqaatigineqarpoq tamanut saqqummiussineq maleruaqqusap atortuulersinneqarsinnaaneranut taamalu innuttaasunut atuutsinneqarsinnaaneranut aalajangiisuulluinnartumik piumasaqaataasoq. Taamaattumik malittarisassat innuttaasunut atuutsinneqartussat nalunaarutit (imaluunniit kunngip peqqussutaatut) Lovtidende pillugu inatsit tunngavigalugu tamanut saqqummiunneqartussatut ilusilerneqartarnissaat aalajangiisuusumik pingaaruteqarpoq.

Taamaalilluni malittarisassat innuttaasut akornanni pissutsinik aalajangersaaviginnittuussappata imaluunniit innuttaasunik pisortat eqqarsaatigalugit pisussaaffiliisuussappata nalunaarutit ilusiliineq atorneqartassaaq. Malittarisassat innuttaasunut pisortat eqqarsaatigalugit pisinnaatitaaffiliisuussappata nalunaarutit ilusiliineq aammattaaq atorneqartariaqarpoq.

[...]

Aalajangersaaneq suna inatsisikkut tunngavigisaq aalajangersimasoq tunngavigalugu aalajangersarneqarsinnaanersoq apeqqut inatsisip qanoq paasineqarnissaanik naliginnaasumik nassuiaanikkut aalajangerneqartariaqarpoq. Tamatumunnga atatillugu manna immikkut tikkuarneqassaaq, tassalu malittarisassat akuliunnerat annertusiartortillugu inatsisikkut tunngavigisaq qularnaanneruleriartussasoq. Taamaalillutik

aalajangersakkat immikkut annertuumik akuliuffiusut aatsaat aalajangersarneqarsinnaapput inatsisikkut tunngavigisaq taamaaliornissamut piginnaatitsissummik erseqqissumik imaqarpat. Aalajangersakkanik inatsimmi aalajangersakkani allanik saneqqutsisunik imaluunniit inatsiseqartitsinermi tunngavinnik nalinginnaasumik akuerisaasunik saneqqutsisunik aalajangersaasoqassappat inatsimmi taannaluunniit piareersarlugu suliani immikkut tunngavissaqarnissaq aammattaaq piumasaqaataavoq. Tamatumunnga assersuutitut oqaatigineqarsinnaavoq oqartussaasumut qulliu nerusumut naammagittaalliorsinnaaneq nalinginnaasooq inatsisikkut aalajangersa gaanngitsoq saneqqunneqarsinnaassappat taamaaliornissamut inatsisikkut tunngavissaqarnissaq piumasaqaataasariaqartoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliaq malittarisassanik innuttaasut inatsiseqartitsinikkut inissisimanerannik aalajangersaaviginnittunik kaajallaasitakkut pinnani nalunaarutikkulli aalajangersaasarnermik apeqqummut tunngasoq Folketingip Ombudsmandiata 1979-imi ukiumoortumik nalunaarummini A-p naammagittaalliuutaanit allaassuteqaraluartorluunniit isumaqarpunga isiginninnerit taakkuusut ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 5-imi, tak. § 8, imm. 1, piginnaatitsissut pillugu aalajangersakkamik piviusunngortitsinermut atatillugu tamakkiisumik atuuttut.

Isumaqarpungalu immikkoortuni taakkunani Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinerit assigiittut, taamaattumillu aqutsinermi allaffisornikkut malittarisassat Kalaallit Nunaanni oqartussaasunit nalunaarummi qaqugukkat aalajangersarneqartariaqarnerat eqqarsaatigalugu Justitsministereqarfiup ilitsersuutaa ilalersinnaavara.

3.2 Uanga naliliinera

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 5, nr. 1-ikkut, tak. § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, aalajangersarneqarpoq ilinniakkat Danmarkimi Undervisningsministereqarfimmit ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaatitaasut akuerisaasut Naalakkersuisunilli ilinniagaqarnersiutisiaqaataasinnaatitaasut akuerisaanngitsut Naalakkersuisunit tamanut saqqummiunneqartassasut.

Malittarisassanilli aalajangersaaneq suna ilinniakkat taamaattut ilinniagaqarnersiutisiaqaataassanngippata atorneqassanersoq ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi aalajangersarneqarsimangilaq.

Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 26-mi, 18. november 2010-meersumi Inatsisartut inatsisaatigut nr. 12-ikkut, 29. november

2013-imeersukkut allannguuteqartinneqartumi § 31-kkut makku aalajangersarneqarput:

“§ 31. Inatsisartut inatsisaat aamma Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat, taakku allaasumik aalajangiinngippata, ullup unnuallu tamanut saqqummiunneqarfimmik kingornatigut ullup unnuallu tulliuuttup aallartinnerani aammalu Inatsisartut inatsisaata imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaata tamanut saqqummiunneranni.

Imm. 2. Tamanut saqqummiussineq qarasaasiat atorlugit pisassaaq. Naalackersuisut tamanut saqqummiussisarnermut maleruagassanik aalajangersaassapput.

Imm. 3. Inatsisartut inatsisaat, Inatsisartut peqqussutaat imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tunngavigalugit kommunit maleruagassanik tunngatillugu imm. 1 aamma 2 taamatuttaaq atuupput.”

Tamanut saqqummiussineq Inatsisartunit peqqussutigineqarnermisut isikkoqarluni Inatsisartut inatsisaannik Namminersorlutillu Oqartussat nalunaarutaannik tamanut saqqummiusseriaatsit ataat simut atoqquneqartutut isigineqartariaqarpoq, allamik ilimatsaassinissamut immikkut tunngavissaqanngippat.

Inatsisartulli inatsisaata nr. 26-p, 18. november 2010-meersup kingusinnerusukkut allannguteqartinneqartup malittarisassaq nalunaarutitut ilusilerlugu qaqugukku tamanut saqqummiunneqassanersoq aalajangersanngilaa.

Uanga paasinninnera unaavoq Naalackersuisoqarfik malittarisassanik aalajangersaanermik taakkualu tamanut qanoq saqqummiunneqarnissaannik toqqaanermi nammineq aalajangiisinaanngitsoq, ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsit tamanna pillugu aalajangersaasimanngikkaluartorluunniit.

Ilinniakkat aalajangersimasut ilinniagaqarnersiutisiaqaataassannginnerat pillugu malittarisassanik aalajangersaaneq ilaatitsinnginnernillu taakkuninnga tamanut saqqummiussineq taakku pillugit malittarisassat nalinginnaasut aallavigalugit naliliivigineqartariaqarput.

Ilinniakkamik ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 1-imi oqaaseqatigiti aappaat tunngavigalugu ilaatitsinnginnissamik Naalackersuisut aalajangiinnerat innuttaasunut toqqaannartumik qilersuisuusumillu sunniuteqarpoq. Taamaattumik uanga naliliinera unaavoq ilaatitsinnginnerit taamaattut nalunaarummi aalajangersarneqartariaqarnerat inatsiseqartitsinermi innarlitsaalineqarnissaq eqqarsaatigalugu tunngavinnit oqimaalutaanermi pingaaruteqartunit

ikorfartorneqartoq, allamik ilimatsaassinissamut inatsimmi naammattumik sakkortussuseqartunik tunngavissaqanngippat.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 5 pillugu oqaaseqaatinit er-serpoq allaffissornikkut aalajangersagaq tunngavigalugu ilaatinneqanngitsunik allattuiffimmik taaneqartoq avammut saqqummiunneqarsimasoq. Uanga paasinninnera unaavoq Naalakkersuisut malittarisassanik innuttaasunut toqqaan-nartumik sunniuteqartunik qilersuisuusunillu aalajangersaasarnermi tunaarta-risassanik nalinginnaasunik akuerisaasunik ilinniagaqarnersiutit pillugit inat-simmi § 8, imm. 5 atorlugu saneqqutsinissamut Inatsisartunit piginnaatinne-qarsimasut ilimagissallugu naammattumik sakkortussuseqartunik tunngavissa-qanngitsoq.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga ilinniagaqarnersiutisiaqartitsiner-mi ilaatitsinnnginnissamik aalajangersagaq taanna tunngavigalugu aalajangersar-neqartut nalunaarutikkut tamanut saqqummiunneqartariaqartut.

Tamatuma manna nassataraa, tassalu ilinniakkani ilinniagaqarnersiutisiaqaa-taasinnaasutut Danmarkimi akuerisani ilaatinneqassanngitsutut Naalakkersui-sut aalajangersagaat Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsi-saanni nr. 26-mi, 18. november 2010-meersumi Inatsisartut inatsisaatigut nr. 12-ikkut, 29. november 2013-imeersukkut allannguuteqartinneqartumi aalaja-ngersarneqartutut tamanut saqqummiunneqassasut, tamanut saqqummiusseri-aaseq alla atorneqassasoq aalajangiisoqarsimasoq ilimagissallugu immikkut tunngavissaqanngippat.

Uanga paasinninnera unaavoq matuma ilimaginissaanut naammattunik tun-ngavissaqanngitsoq, tassalu Naalakkersuisut inatsiseqartitsinikkut maleruaq-qusanik aalajangersaaner-mi tamanullu saqqummiussinermi tunaartarisassanik nalinginnaasunik saneqqutsinissaannut Inatsisartunit ilinniagaqarnersiutit pil-lugit inatsimmi § 8, imm. 5-imi aalajangersakkakkut piginnaatinneqarsimasut, ilaatitsinnnginnermilu pineqartut allattorsimaffiannik internetsikkut tamanut saqqummiussineq tamatumunnga takussutissaasoq.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 8, imm. 5 pillugu oqaaseqaatinit er-serpoq “Allaffissornikkut aalajangersagaq taassuma assinga tunngavigalugu i-laatinneqanngitsunik allattuivik avammut saqqummiunneqarsimavoq.” Uanga paasinninnera unaavoq tamanna allatut inerniliinermik nassataqarsinnaanngit-soq.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi pineqartut ilaannik ilaatitsinngitsoornerup tamanut saqqummiunneqarnera internetsimi nittartakkakut Naalackersuisoqarfimmit Ilinniagaqarnersiutisialeriffimilluunniit suliarineqartumi pisinnaavoq – uangali paasinninnera unaavoq tamanna nalunaarummut ilassutaasumik paasissutissiissutituinnaq pisinnaasoq – imaanngitsoq nalunaarummut taamaattumut taarsiussatut.

4. Inassuteqaat

Inassuteqaatigaara suliaq D-mut tunngasoq Naalackersuisoqarfiup qulaani oqaaseqaatika isiginiarlugit suliareqqissagaa.

Naalackersuisoqarfik qinnuigaara inassuteqaatiga Naalackersuisoqarfiup qanoq iliuseqarnissaanut pissutissaqalersitsinersoq uannut nalunaarutigeqqullugu.”

Naalackersuisoqarfiup 3. juli 2017-imi nalunaarfigaanga suliaq pineqartoq Naalackersuisoqarfiup suliareqqissimagaa. Naalackersuisoqarfiup tamatumunnga peqatigitillugu nalunaarutigaa ungasianit ilinniartitsinerit ilinniagaqarnersiutit annertussusiat eqqarsaatigalugu ilinniakkatut nalinginnaasutut isigineqartut. Kiisalu Naalackersuisoqarfiup nalunaarutigaa ilinniakkanut ungasianit ilinniakkatut ingerlanneqartunut ilinniagaqarnersiutisiaqarumalluni qinnuteqaatit suliasaqarfimmi tassani ataatsimut periaaseq aallaavigalugu siusinnerusukkut akueri-neqarsimanngitsut suliareqqinneqarniatut.

Naalackersuisoqarfiup aalajangiinerata nutaap 29. juni 2017-imeersup assiliner A-p uannut 3. juli 2017-imi nassiuppaa, Naalackersuisoqarfiummi aalajangiinermini 29. juni 2017-imeersumi eqikkaalluni inerniliinera paasinnnginnamiuk.

Naalackersuisoqarfik inatsisilerinermi nutaamik nalileereerluni paasissutissanillu nutaanik pissarsiniareerluni aalajangiineq nutaaq allanngortitarlu D-mut 23. august 2017-imi nassiuppaa, Naalackersuisoqarfiullu tassani nalunaarutigaa Net-HF-imik ilinniarnermut ilinniagaqarnersiutisiaqarumalluni qinnuteqaat akuerineqartoq. Akuersinerup manna nassataraa, tassalu D qinnuteqarnermi nalaani inatsisiliorneq tunngavigalugu Danmarkimut akiliunneqarluni ukiumut pingasoriarluni angalasinnaasimasoq. D ilinniarnermi Danmarkimut sisamariarluni angalasimammat angalanernut aningaasartuutigisimasai utertillugit tunniunneqarput. D tamatuma saniatigut 20-nik ukioqalernissami tungaanut Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarnersiutinik pisinnaatitaavoq.

Naalakkersuisoqarfik 5. september 2017-imi nalunaarfigaara suliama annertunerusumik iliuuseqaqqissanngitsunga.

5.2 Meerarsiamik angerlartitsineq. Suliamik paasissutissartalersuineq. Allattuisussaataaneq

A-p aamma B-p meerarsiamik K1 Kommunimit angerlartinneqarnera Ombudsmandimut naammagittaalliuutigaat.

Meerarsiap angerlartinneqarnissaanik aalajangiinnginnermini suliamik oqartussaasut paasissutissanik pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqarnissaanik piumasagaat tunngavigalugu K1 Kommunip naammattunik paasissutissartalersuisimanninnera Ombudsmandip isorisarialerujussuartut isigaa.

K1 Kommunip meerarsiaq angerlartinneqassasoq aalajangiinnginnermini meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi kingusinnerusukkat allannguuteqartinneqarsimasumi (matuma kingornatigut meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummik taaneqartartussami) § 28, imm. 1 tunngavigalugu piumasagaatigineqartutut tullerinneri malillugit angajoqqaarsianik kommunimillu uninngavigisamik oqaaseqaateqartitsisimanninnera taamatuttaarlu isumaginninnermik ingerlatsiviup angerlartitsisoqarnissaanik isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuanut inassuteqaammi taamatut pisussaaffeqarnermik maluginneqqusisimanninnera Ombudsmandip aamma isorisarialerujussuartut isigaa.

K1 Kommunip 22. januar 2016-imi naammagittaalliortut kommunitut uninngavigisaannik ataatsimeeqateqarneq pillugu ingerlatsinermi ileqqorissaarneq naapertorlugu imaqarniliorsimanninnera Ombudsmandip ajuusaarnartutut isigaa.

Taamaattumik Ombudsmandip K1 Kommuni qinnuigaa oqaaseqaatip kommuni sunik isumaliutersuuteqarnissaanut pissutissaqalersinneraa nalunaarutigeqqullugu, matumani suliat siunissami angerlartitsinernut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit. (Oqaaseqaat 11. april 2017-imeersoq, 2016-142-0014-imik j. normoqartoq).

Suliami pineqartut kikkussusiisa ilisarnarunnaarsinneqarnerini taaguutit uku a-torneqarput:

P: Meerarsiaq

M: Meerarsiap anaanavia

A aamma B: Angajoqqaarsiat

K1 Kommuni: Kommuni angerlartitsisoqarnissaanik aalajangiisoq

K2 Kommuni: Angajoqqaarsiaasut najugarivitatut kommuniat

Illoqarfik K1-imiittoq: K1 Kommunimi illoqarfik

Illoqarfik K2-miittoq: K2 Kommunimi illoqarfik

Suliap ingerlasimanerata allaaserineqarnera oqaaseqaammi innersuussutigineqartartoq matumani ilanngunneqanngilaq.

Meerarsiaminnik P-mik K1 Kommunip angerlartitsinera A-p aamma B-p allakkatigut 29. februar 2016-imeersutigut ilanngussartalitsigut uannut naammagittaalliutigaat.

P illoqarfimmi K1-imiittumi M-ip ...-mi panissaaraa. A aamma B-kkut illoqarfimmi K2-miittut paarsaqarnissamut akuersissummik K2 Kommunimit 16. februar 2011-mi tunineqarput, P-lu taakkunani inissinneqarluni, meeravissiar-tarineqarnissaa siunertaralugu. Anaanaviusulli M-ip meeravissianngortitsineq peqqissimissutigaa. K1 Kommunip P tamatuma kingornatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq akuersiteqqaarnagu inissippaa, A aamma B-kkut nalinginnaasumik paarsassaattut. Angajoqqaarsiat P-p pinngitsaaliinikkut meeravissianngortinneqarnissaa tamatuma kingornatigut qinnuteqaatigaat, itigartinneqarlutili. Inissiineq M-ip 11. september 2013-imi akueraa. P tamatuma kingornatigut A aamma B-kkunni nalinginnaasumik paarsarineqartutut inissisimaannarpoq.

P pingasunik ukioqangajalersoq inunngornerata kingornatigut M-ip siullermik attaveqarfigaa.

M-ip P angajoqqaarsiaani 2015-imi julimi illoqarfimmi K2-miittumi tikeraarpaa. P-p angerlartinneqarnissaa M-ip tikeraarnermi kingornatigut K1 Kommunimut allakkatigut 20. juli 2015-imeersutigut qinnutigaa. P angajoqqaarsiaminit naammattumik isumagineqarner-soq nalornissutigalugu isumakuluutigigini M-ip tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigaa.

K2 Kommuni angajoqqaarsiat illoqarfimmi K2-miittut angerlarsimaffiannut tamanna tunngavigalugu misissuiartorluni 2015-imi septemberimi pulaarpoq. Kommuni naliliivoq pulaarnermi uparuagassaqaangitsoq.

P-p angerlartinneqarnissaa pillugu iliuusissanut pilersaarut K1 Kommunip 19. oktober 2015-imi suliaraa. Angerlartitsisoqarnissaa anguniarlugu suliniuteqarnissamik aalajangiisoqarsimanera K2 Kommunip angajoqqaarsiat angerlarsimaffiannut aqaguani pulaarnermi ilisimatitsissutigaa. P-p M-illu P-p angerlartinneqarnissaata oqilisaavigineqarnissaa siunertaralugu qanoq iliornikkut qaninnerusumik attaveqatigiilersinneqarsinnaanerat pulaarnermi ilaatigut oqaloqatigiissutigineqarpoq.

P kisimiilluni M-imi illoqarfimmi K1-imiittumi 28. december 2015-imit 8. januar 2016-imut feriassasooq K2 Kommunip angajoqqaarsianut 21. december 2015-imi paasissutissiissutigaa.

M 28. december 2015-imi illoqarfimmut K2-miittuliarpooq, P aallugu. Ulloq taanna marluullutik illoqarfimmut K1-imiittumut uterput. Tamatuma kingornatigut M P-p angajoqqaarsiaanut illoqarfimmi K2-miittunut 8. januar 2016-imi uternerani ingiaqatigissagaa pilersaarutigineqarpoq.

K1 Kommuni M-ip saaffiginnissuteqarneratigut M-ip angerlarsimaffianut 5. januar 2016-imi pulaarpoq. P angajoqqaarsiaminit naammattumik isumagineqarnerasooq nalornissutigalugu isumakuluutigigini M-ip oqaatigaa. P-p M-imi illoqarfimmi K1-miittumiinnera sivitsorniarlugu K1 Kommuni aalajangerpoq, K2 Kommunilu oqarasuaatikkut iluatsinngitsumik attaveqarfiginiaraluareerlugu e-mailikkut 6. januar 2016-imeersukkut tamatuminnga ilisimatillugu. K2 Kommunip tamanna angajoqqaarsianut 7. januar 2016-imi ilisimatitsissutigaa.

P illoqarfimmi K2-miittumi angajoqqaarsiaminut uteqqinngilaq, tassami K1 Kommuni aalajangiimmat sivitsukkamik feriarnermini M-imut angerlartinneqartoq.

K1 Kommuni tamatuma kingornatigut 19. januar 2016-imi aalajangiivoq P aamma M piffissami 15. februar 2016-imit 22. februar 2016-imut illoqarfimmut K2-miittuliassasut, P-p angajoqqaarsiani meeqqerivimmiittarfinilu inuulluaqqusinnaaniassammagit. K1 Kommunip tamanna K2 Kommunimut oqarasuaatikkut 22. januar 2016-imi ataatsimiinnermi ilisimatitsissutigaa. K2 Kommunip K1 Kommunimik oqarasuaatikkut ataatsimeeqateqarnermi oqaatigineqartunik paatsuuineq pissutigalugu angajoqqaarsiat 26. januar 2016-imi ilisimatippai P anga-

joqqaarsianut uteqqaarallassasoq, angerlartitsinissarlu tamatuma kingornatigut pilersaarusioneqassasoq. P-p angerlartinneqarnissaanik K1 Kommunip aalajangiineranik angajoqqaarsianut ilisimatitsissunni K2 Kommunip 4. februar 2016-imi naqqippaa. P-p angerlartinneqarnerata siuartinneqarnissaanut tunngavilersuunni K1 Kommunip angajoqqaarsianut 12. februar 2016-imi nammineq aammattaaq ilisimatitsissutigaa.

P-p M-illu 2016-imi februarimi illoqarfimmi K2-miinneranni K1 Kommunip, K2 Kommunip, angajoqqaarsiaasimasut M-illu ullut 14-ikkaarlugit oqarasuaatikkut attaveqatigiittoqartarnissaa isumaqatigiissutigaa, tassanilu A aamma B-kkut P-lu oqarasuaatikkut oqaloqatigiittarsinnaassallutik.

A aamma B-kkut tamatuma kingornatigut uannut allakkatigut 29. februar 2016-imeersutigut ilanngussartalitsigut naammagittaalliorput. P-p angerlartinneqarnera angerlartitsinerullu meeqqamut pitsaanerusussaq isiginiarnagu kukkusumik pisananera aappariit taakkua naammagittaalliuutigaat.

Ombudsmandip misissuineranik naammagittaalliuut tunngavigalugu aallartitsiniarlunga aalajangerpunga.

Tamatuma kingornatigut imaattumik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

A aamma B-kkut meerarsiaminnik K1 Kommunip angerlartitsinera uannut naammagittaalliuutigaat, matumani kommunip angerlartitsinissamik aalajangiinnginnermi angajoqqaarsiat isumaannik tusarniaasimanginnera kiisalu kommunip angerlartitsinermini meeqqamut pitsaanerusussamik pisariaqarneratut annertutigisumik isiginninniarsimanginnera ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Misissuinerma K1 Kommunip angajoqqaarsiat eqqarsaatigalugit suliamik suliarinninnera inatsiseqartitsineq atuuttoq tunngavigalugu ilumut pisimasutut isigisariaqarnerasoq apeqqummik misissuineq ilaasussanngorlugu Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 14, imm. 1 tunngavigalugu killissalerpara.

Oqaatigaara K1 Kommuni ilaqutariinni paarsassatut inissiinerup unitsinneqarnissaanik P-illu angerlartinneqarnissaanik aalajangiinnginnermini pissutsinik anaanaaviusup atugaanik ilumut misissuisimanersoq isummerfiginngikkiga.

Oqartussaasut paasissutissanik pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattumik tunngavissaqartussaanerat aamma ingerlatsinermi oqartussaasup suliamik paasissutissartalersuinera pillugu piumasaqaatit tulliuuttumi ataatsimut allaase-raakka. K1 Kommuniip P angerlartinneqassasoq aalajangiinnermini suliamik paasissutissartalersuinera tamatumunnga uiggiullugu isummerfigaara (immikkoortumi 2-mi). Kommuniip meeraq ilaqutariinni paarsatut inissisimajunnaasasasoq aalajangiinnginnerani oqaaseqaatinik inatsit tunngavigalugu pissarsini-artarnissaanik piumasaqaat tamatuma kingornatigut iserfigaara. K1 Kommuniip oqaaseqaatinik pissarsiniarsimannginnera tamatumunnga uiggiullugu isummerfigaara (immikkoortumi 3-mi). Angajoqqaarsianik ilisimatitsineq pillugu arlalinnik naatsunik tamatuma kingornatigut oqaaseqaateqarpunga (immikkoortumi 4-mi), suliarlugu pillugu naatsumik eqikkaallunga naggasiillunga (immikkoortumi 5-imi).

2. Oqartussaasut paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerat

2.1. Malittarisassatigut tunngavigisaq

Oqartussaasut paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerat ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavittut inatsisikkut aalajangersagaanngitsutut atuuppoq. Oqartussaasup suliami aalajangiinnginnerani paasissutissat oqartussaasup suliami pineqartumi aalajangiinissaanut pisariaqartut pissarsiarinissaat imaluunniit inuit ataasiakkaat/namminersortut, pingaartumik suliami illua'tungiusut suliap paasissutissartalersorneqarnerani taamaalillutillu suliap naammattumik paasissutissartalersorneqarnerani peqataatinneqarnissaat ingerlatsinermi oqartussaasut ataasiakkaat pisussaaffigaat, pisariaqarpat oqartussaasut allat suleqatigalugit. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi aalajangiisuusumik tunngavik taanna oqartussaasut paasissutissanik aalajangiinissaminut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqartussaanerannik imaluunniit misissuisimasussaataaeramik taaneqartarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat "Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu ilitersuut"-mi (Kalaallit Nunaanni Namminersorerullutik Oqartussat Inatsisileriffianni 1994-imi decemberimi suliarineqartumi) oqartussaasut paasissutissanik aalajangiinissaminut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqartussaanerat pillugu oqaatigineqartunit ilaatigut immikkoortumi 198-imit erserpoq suliaq oqartussaasumit pisariaqarnera tamakerlugu misissuiffiqineqassasoq, pisuni ataasiakkaani illersorneqarsinnaasumik aalajangiisoqarsinnaaqqullugu.

Paasissutissat suut oqartussaasup suliami eqqortumik aalajangiissaguni pissarsiarissanerai apeqqummi suliaq pineqartoq aalajangiisuusaaq, tak. Karsten Revsbechip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret – sagsbehandling”-imi 2014-imeersumi quppernerit 145 tulluulu.

Oqartussaasut paasissutissanik aalajangiinissaminnut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqartussaanerisa manna nassataraat, tassalu oqartussaasoq pisussaaffeqartoq ilaatigut oqartussaasup paasissutissanik suliami pineqartumi illersorneqarsinnaasumik aalajangiissaguni pisariaqartunik peqarnissaa qulakkiissallugu, ilaatigullu paasissutissat taakkua eqqortuunerat qulakkiissallugu.

Ingerlatsinermi oqartussaasup paasissutissat pisariaqartut pilertornerpaamik pissusissamisoornerpaanillu/naleqqunnerpaamillu periaaseqarluni pissarsiarineqarnissaat isumagissallugu aammattaq pisussaaffigaa. Taamaalilluni suliaq oqartussaasumit pisariaqarnera tamakkerlugu misissuiffigineqassaaq, pisuni ataasiakkaani illersorneqarsinnaasumik aalajangiisoqarsinnaaqqullugu. Misisuinerup qanoq annertutiginnissaanik naliliiniarnermi isiginiagassat arlallit ilaapput. Tigussaasutigut eqqortumik aalajangiinerup anguneqarnissaata isiginiarneqarnerata saniatigut kinguarsaanani aalajangiisoqarnissaata isiginiarneqarnera pingaaruteqartumik inissisimavoq. Pissusiviusoq pingaaruteqartoq nalornissutigineqarpat nalornissutigineqartup taassuma qulaajarniarneqarnera suliap sukumiisumik paasissutissartalersorneqarnerani ilaavoq.

Oqartussaasup misissuinermini paasissutissanik sunik pissarsiniartussaanerani apeqqummi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq aalajangiinermi tunngavigineqartussa qullertut aalajangiisuusaaq.

2.2. Kommunip suliamik paasissutissartalersuineri

P-p angerlartinneqarnissaanik inassuteqaat 13. januar 2016-imeersoq K1 Kommunimi isumaginninnermi ataatsimiititaliap siullittaasuata akueraa. Isumaginninnermi nalunaarussiaq 7. januar 2016-imeersoq inassuteqaammut ilanngunneqarsimavoq.

Tamanna imatut paasivara K1 Kommunip angerlartitsinissamik aalajangiineranut manna tunuliaqutaasoq, tassalu kommunip paasinninnera unaasoq A aamma B-kkut P-imut angajoqqaarsiatut suliassamik isumaginninnissamut naleqqukkunnaartut. Tamanna aamma imatut paasivara kommunip tamatumunnga peqatigitillugu paasinninnera unaasoq pissutsinik P-p angerlarsimaffiup a-

vataani inissisimaannarnissaanut tunngavilersuutaasinnaasunik M-imi P-imilu piousoqanngitsoq, matumani pissutsit angerlartitsinerup P-p isumagineqarnisamik ineriartornissamillu pisariaqartitaanut assortuuttutut ulorianaateqarsinnaanera ilanngullugit eqqarsaatigalugu.

Angajoqqaarsiat pillugit paasissutissat isumaginninnermi nalunaarusiamit erisertut ilaatigut tassaapput paasissutissat K1 Kommunip M-imit pissarsiarisimasai. Kommuni paasissutissanik arlalinnik angajoqqaarsiat P pillugu piffissami 2014-imi oktoberimit 2015-imut ingerlasumi ukiumoortumik nalunaarusiaannit aamma pissarsisimavoq.

M-ip oqaaseqaatigisai K1 Kommunimi isumaginninnermik ingerlatsiviup isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuanut inassuteqaammi 13. januar 2016-imeersumi oqaatigisimavai. Taamaaliortoqarsimavoq M-ip angajoqqaarsiat P-imik isumaginninnerat pillugu isumakuluutigisai soorlu K2 Kommunip angajoqqaarsianut misissuiartorluni pulaarnissaata utaqqimaarneratigut qulaa-jaqqaarnagit. Taamatuttaaq inassuteqaat isumaginninnermi ingerlatsiviup saqqummiussimavaa, P-p meeqqerivianit paasissutissat K1 Kommunip e-mailikut 8. januar 2016-imeersukkut K2 Kommunimut pissarsiariniaqqusimasai utaqqimaqqaaarnagit. M-ip angajoqqaarsiat P-imut aningaasanik nassuissisanginnerannik oqarsimanera isumaginninnermik ingerlatsiviup isumaginninnermi ataatsimiititaliamut inassuteqaammi 13. januar 2016-imeersumi aammattaq ilanngullugu oqaatigaa, angajoqqaarsiat P-p anaavimminiinnerani aningaasanik nassuissisarnissaannut tunngavissaqarnersoq ingerlatsivik naliisimangikkaluartoq. Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara angajoqqaarsiat meeqqamik paarsaqarnermut atatillugu paaqqinninneriutinik imaluunniit nerisassarsiutissanik, kaasarfimmiussanik atisassarsiutissanillu sukkulluunniit tigusaqartarsimanginnerat isumaginninnermik ingerlatsiviup inassuteqaammik suliarinninnermi nalaani ilisimasimagaa.

Paasissutissat ilmuussusiat angerlartitsinissamik inassuteqaatip isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuanut saqqummiunneqannginnerani isumaginninnermik ingerlatsiviup misissorsimangilaa.

P-p angerlartinneqarnissaanik isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuaata aalajangiinera isumaginninnermi ataatsimiititaliap 11. februar 2016-imi akueraa.

K2 Kommunip angajoqqaarsianut misissuiartorluni 8. januar 2016-imi pulaarsimanera K1 Kommunimi isumaginninnermik ingerlatsiviup piffissami tassani

ilisimasimavaa. Tamanna pillugu nalunaarussiaq K2 Kommunip K1 Kommunimut e-mailikkut 14. januar 2016-imeersukkut nassiussimavaa. K2 Kommunip nalunaarussiaa M-ip angajoqqaarsiat pillugit naammagittaalliutaa pillugu oqaaseqaatinik ilaatigut imaqarpoq. Aamma erserpoq nalunaarussiaq 7. januar 2016-imeersoq K1 Kommunimi isumaginninnermi ingerlatsiviup suliarisimassaa “illuinnaasiorpallaartoq”, “angerlartitsineq meeqqamut, angajoqqaarsianut anaavianullu pitsaanerpaamik angusaqarfiussappat angerlartitsinerup sukumiisumik pilersaarusiorneqarnissaa kissaatiginartoq” kiisalu meeraq pillugu paasissutissanik meeqqap meeqqerivianit pissarsiniartoqarnissaata pingaaruteqarnera K2 Kommunip oqaatigisimagai.

Taamaalilluni K2 Kommunip nalunaarussiaa aamma K1 Kommunip isumaginninnermi nalunaarussiaa pillugu K2 Kommunip oqaaseqaatai kiisalu P-p angerlartinneqarnissaata pilersaarusiorneqarnera K1 Kommunip ilisimasimavai, paasissutissalli tamakku P-p angerlartinneqarnissaanik inassuteqaammut atattillugu isumaginninnermi ataatsimiititaliamut paasissutissiissutiginagit.

Taamaalilluni K1 Kommunip suliaq oqartussaasut paasissutissanik aalajangiinissaminut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqartussaannerat tunngavigalugu amigartumik paasissutissartalersorsimavaa.

Tamanna isorisarialerujussuartut isigaara.

3. Oqaaseqaatinik pissarsiniarnissamik piunasaqaat

3.1. Meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 28, imm. 1

Meeqqat inuusuttullu pillugit peqqusutikkut aalajangersarneqarpoq angajoqqaarsiat oqaaseqaataat kommunip inissiisup meeraq ilaqutariinni paarsatut inissinneqarsimanerata taamaatinneqarnissaanik aalajangiinnginnermini pissarsiariniassagaa. Meeraq kommunip najugarivitami avataani inissinneqarsimappat kommunip uninngavigisap oqaaseqaataa kommunip taamatutaaq pissarsiariniassavaa.

Meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 28, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Ilaqutariinni inissiinerup taamaatinnissaa aalajangiunneqartinnagu ilaqutariit paarsisut oqaaseqaateqartinneqassapput. Meeraq kommunerivitami avataani ilaqutariinut inissinneqarsimappat meeqqap kommuni uninngavigisaa oqaaseqaateqartinneqassaaq.”

Taamaalilluni angajoqqaarsiat kommunillu uninngavigisap oqaaseqaataannik pissarsiniartoqarnissaa inatsisikkut piumasaqaataavoq.

Meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 28 pillugu oqaaseqaatinit makku ilaatigut erserput:

“Meeqqap angerlartinneqannginnerani ilaqutariit paarsisartut aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiup tusarniarneqarnissaannik imm. 1-imi aamma 2-mi aalajangersakkat qularnaarisuussapput. Ilaqutariit paarsisartut/ulloq unnuarlu paaqqinniffik suliamut attuumassuteqartuunngillat taamaattumik tusarniarneqarnissaat qularnaarniarlugu ersarissumik tunngavissaliinissaq pisariaqarpoq.

Ilaqutariit paarsisartut kommunimi allami najugaqartuuppata kommuni taanna aamma tusarniarneqassaaq, taakkua ilaqutariinnut nakkutiginnittuummata taamaattumillu suliami paasissutisseeqataasinnaallutik immaqalu ilaqutariinnit paarsisartunit paasissutissat pissarsiarineqartut eqqortuunerarsinnaallugit/eqqortuunnginnerarsinnaallugit.”

Taamani Ilaqutariinnermut Naalakkersuisoqarfiusup meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu peqqussut pillugu ilitsersuut december 2001-imeersoq suliarisimavaa. Immikkoortumit 14.4-mit, “Angerlartitsinnginnermi”-mut tunngasumit makku ilaatigut erserput:

“Kommunalbestyrelsi inissiinerni tamani angerlartitsinissaq qaammatinik arfiniliniq sioqqullugu inissiiviusumit (ilaqutariinnit nalinginnaasumik paarisqaartunit, ilaqutariinnit inuussutissarsiutigalugu paarsisartunit imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmit) oqaaseqaammik piniartassaaq, kiisalu angerlartitsinerup ingerlariaq-qitsitsinerullu qanoq pinissaat eqqarsaatigalugu iliuusissanut pilersaarut suliarissallugu aaqqiivigissalluguluunniit.

Meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffiup avataanut ukiut arlerlugit inissinneqarsimappat angerlartitsinissap sapinngisamik qajassuartumik pinissaa isumagineqassaaq.”

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqaartoq akuersisillugu pisimappat angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqaartup akuersinini qaqugukkulluunniit tunuartissinnaavaa. Kommunalbestyrelsi tamatuma kingornatigut meeraq angerlartinneqassasoq imaluunniit angerlartitsineq meeqqap pisariaqartitaanut ineriartorneranulluunniit assortuuttuuppat angerlartitsisoqassanngitsoq aalajangiissaaq, tak. meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 29.

3.2. Kommuniq oqaaseqaatinik pissarsiniarsimannginnera

P ilaqutariinni inissinneqarsimanera taamaatinneqassasoq aalajangiinninnermini angajoqqaarsiat oqaaseqaataat kommunillu uninngavigisap oqaaseqaataa K1 Kommuniq pissarsiariniarsimasussaagaluarpai. Oqaatigaara tamanna isumaginninnermik ingerlatsiviup angerlartitsinissamik isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuanut inassuteqaataani malugeqqullugu oqaatigineqarsimannitsoq.

Siuliani immikkoortumit 3.1-imit ersertutut inatsisiliortut, angajoqqaarsiat meerarsiaq eqqarsaatigalugu suliame illua'tungiusutut inissisimanninnerat innersuussutigalugu, meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 28, imm. 1 akuerisimavaat, kommunip meeqqanik angerlartitsinissaq pillugu aalajangiinninnerani angajoqqaarsiat tusarniaavigineqartarnissaat qulakkeerniarlugu. Kommuni najugarivitaq kommunip uninngavigisap oqaaseqaataanik pissarsiniarnissaminut pisussaaffeqarpoq, oqaaseqaallu taanna suliamek paasissutis-sartalersuinnermi ilaasussaavoq, tassami kommuni uninngavigisap tassaammat angajoqqaarsianik nakkutilliisuusoq, matumani angajoqqaarsiat suliassaminnik qanoq isumaginninnerannik nakkutilliineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

K1 Kommuniq angajoqqaarsianit oqaaseqaammik pissarsiniarsimannginnera eqqarsaatigalugu isumaqarpunga angajoqqaarsiat piffissami oktober 2014-imit oktober 2015-imut nalunaarusiaata angajoqqaarsiat oqaaseqaataannik K1 Kommuniq inatsisikkut piunasaqaataasutut pissarsiniarnissamut pisussaaffia taarsersinnaanngikkaa.

K1 Kommuniq P-p ilaqutariinni paarsatut inissinneqarsimanerata taamaatinneqarnissaanik aalajangiinninnermini angajoqqaarsiat kommunillu uninngavigisap, K2 Kommuniq, oqaaseqaataat meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 28, imm. 1 tunngavigalugu pissarsiariniarsimanngilai.

Tamanna isorisarialerujussuartut isigaara.

4. Angajoqqaarsianik ilisimatitsineq

Ilaqutariit meeqqamik paarsaqalersinnaanertik sioqqullugu meeqqap pineqartup paarsarinissaanut kommunimit najugarivitaminnit paarsaqarnissamut allakkatigut akuersissummik tunineqarsimassapput, tak. meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 17, imm. 1 aamma imm. 3.

Angajoqqaarsiat sulinerminni atugassaat akissarsiassaallu paarsaqarnissamik kommunimut isumaqatigiissutikkut tamatuma saniatigut aalajangersarneqasapput, tak. meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 21. Paarsaqarnissamik isumaqatigiissummi paarsaqarnermut tunngasut pillugit piumasaqaatit angajoqqaarsiat kommunillu isumaqatigiissutigisimasaat aammattaaq takuneqarsinnaassapput, tak. meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu nalunaarummi nr. 32-mi, 14. december 2006-imeersumi § 17-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Meerarsiap angerlartinneqarnissaanik kommunip aalajangiinerata angajoqqaarsianut nalunaarutigineqarnissaa inatsisikkut piumasaqaataannilaq. Tassani aamma ilaavoq angajoqqaarsiat suliami angerlartitsinermut tunngasumi suliami illua'tungiunnginnerat, tamannalu immikkoortumi 3-mi aamma oqaatigineqartutut matumunnga tunngaviuvoq, tassalu kommuni ilaqutariinni inisiineq taamaatinneqassasoq aalajangiinnginnermini angajoqqaarsianik immikkut oqaaseqaateqartitsinissaminut inatsisikkut pisussaaffilerneqarsimasoq.

Taamaalilluni kommunip angajoqqaarsiallu isumaqatigissutigisaasa nassatari-sinnaasaasa saniatigut kommunip angerlartitsinissamik aalajangiinermi angajoqqaarsianut ilisimatitsissutiginnissaanut inatsiseqartitsinikkut pisussaaffeqarneranik piosoqanngilaq.

Ungali paasinninnera unaavoq kommunip angerlartitsinissamik aalajangiinini angajoqqaarsianut ingerlatsinermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu sapinngisamillu angerlartitsineq sioqqulluarlugu ilisimatitsissutigisariaqaraa, angajoqqaarsiat tamatumunnga naleqqussarnissaminut piffissaqartinneqarsinnaaqkullugit.

A aamma B-kkut paarsaqarnissamut akuersisummik kommunimit najugarivitaminnit, K2 Kommunimit, 16. februar 2011-mi tunineqarsimapput. Tamatuma saniatigut angajoqqaarsiat aamma K2 Kommuni imaluunniit angajoqqaarsiat aamma K1 Kommuni paarsaqarnermut tunngasuni piumasaqaataasut pillugit arlaatigut isumaqatigiissuteqarsimangillat. Taamaalilluni paarsaqarnerup taamaatinneqarnissaanut piffissaliussaq pillugu isumaqatigiissummik suliami peqanngilaq.

Iliusissanut pilersaarutip 19. oktober 2016-imi suliarineqarnerata kingornatigut P-p angerlartinneqarnissaa anguniarlugu K1 Kommuni sulisimavoq. Tamanna K2 Kommunip angajoqqaarsianut aqaguani ilisimatitsissutigisimavaa.

P-p anaanaviusullu M-ip qaninnerusumik attaveqatigiinnerat pilersinniarlugu sulinermut ilaatillugu K1 Kommuni aalajangiivoq P M-imi 28.december 2015-imit 8. januar 2016-imut feriassasoq. M-illi angajoqqaarsiat P-imik isumaginninnerat pillugu naammagittaalliutaat pissutigalugu P angajoqqaarsianut pilersaarutaasutut utertussaagaluarluni utinngilaq.

Suliap ingerlasimanerata allaaserineqarnerani takuneqarsinnaasutut P-p angerlartinneqarnissaanik inassuteqaat isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuata 13. januar 2016-imi akueraa. Tamanna isumaginninnermik ingerlatsiviup 19. januar 2016-imi paasivaa. Ulloq taanna K1 Kommunip anaanaviusoq M sianerfigalugu tamatuminnga ilisimatippaa. K1 Kommunip suliame illoq taanna allattuiffianit erserpoq P-p M-imiinnissaa aalajangiusimaneqartoq, P-illu M peqatigalugu angajoqqaarsianik illoqarfimmut K2-mittumut inuulluaqqusiar-tortinneqarnissaanut periarfissaqartoq.

K1 Kommunimi isumaginninnermik ingerlatsiviup K2 Kommuni oqarasuaatikkut 22. januar 2016-imi ataatsimeeqateqatigaa, tassanilu K2 Kommuni isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuata aalajangiineranik ilisimatinneqarpoq.

K1 Kommuni oqarasuaatikkut ataatsimiinneq taanna 22. januar 2016-imi ingerlanneqartoq pillugu imaqarniliorsimanngilaq. Suliamili allattuiffik suliame allagaatinut K1 Kommunimit tigusannut ilaavoq, taamatuttaarlu ataatsimiinneq pillugu imaqarniliaq naatsoq suliame allattuiffimmit suliame allagaatinut K2 Kommunimit tigusannut ilaasumit erserpoq. Ataatsimiinneq taanna pillugu imaqarniliaq suliareqqullugu K2 Kommunip kaammattuutigaluaraa K1 Kommunip imaqarniliaq taamaattoq suliarisimanngilaa.

K1 Kommunip aamma K2 Kommunip 22. januar 2016-imi ataatsimiinneq pillugu suliani allattuiffiisa imminnut sanilliunneranni takuneqarsinnaavoq K1 Kommunip ataatsimiinnermi sunik ilisimatitsissuteqarnera kommunit assigiinngitsumik paasisimagaat. Taamaalilluni K1 Kommunip suliame allattuiffianit erserpoq isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuata angerlartitsinissaq pillugu aalajangiinera innersuussutigalugu siunnersuutigineqartoq P M-ilu peqatigiillutik illoqarfimmut K2-miittuliassasut angajoqqaarsiat inuulluaqqujartorlugit. P-p angajoqqaarsiat inuulluaqqujartorlugit illoqarfimmut K2-miittuliarnissaata saniatigut K2 Kommunip oqarasuaatikkut ataatsimiinneq pillugu suliame allattuiffianit erserpoq P-p illoqarfimmi K2-miittumi ulluunerani paaqqinniffimmi inaa ammatinneqassasoq, angerlartitsinerlu påskimut aasamulluunniit pissanersoq naliliisoqassasoq.

K2 Kommuni angajoqqaarsianut kommunitut najugarivitaagami tassaavoq K1 Kommunip aalajangiinerinik angajoqqaarsianut ingerlatitseqqilluni ilisimatitsisussaq. Oqarasuaatikkulli ataatsimiinnermi paasisutissat K1 Kommunip ilisimatitsissutigisaatut saqqummertut K2 Kommunip paasinninnini tunngavigalugu angajoqqaarsianut ingerlateqqillugit ilisimatitsissutigisimavai.

Taamaattumik angajoqqaarsiat kukkullutik isumaqarsimapput P imminnut uttissasoq, angerlartitsinissarlu tamatuma kingornatigut pilersaarusioneqassasoq. Paasinninneq taanna K2 Kommunip angajoqqaarsianut e-mailiatigut 4. februar 2016-imeersukkut aatsaat naqqinneqarpoq, K2 Kommunip K1 Kommunimik oqarasuaatikkut ulloq taanna ataatsimeeqateqarnerani P-p M peqatigalugu illoqarfimmut K2-miittumut 15. februar 2016-imi tikinnissaanik tike-raaginnarnissaanillu ilisimatinneqarnerata kingornatigut.

P-p angerlartinneqarnissaanik isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasua-ta aalajangiinerata kingornatigut ullut pingasut qaangiunneranni K1 Kommunip K2 Kommunimut ilisimatitsisimanera ingerlatsinnermi ileqqorissaarnermut naapertuuttutut isigaara.

K1 Kommunilli 22. januar 2016-imi ataatsimiinneq pillugu ingerlatsinnermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu imaqarniliorsimannginnera ajuusaarnartutut isigaara.

Angerlartitsinissamik aalajangiineq K1 Kommunip K2 Kommunip K1 Kommunimut kaammattuutigisaatut allakkatigut imaluunniit ataatsimiinneq pillugu imaqarniliamik nassiussinnermigut nalunaarutigisimasuuppagu K1 Kommunip P-mik angerlartitsinissaq pillugu aalajangiinera K2 Kommunip angajoqqaarsianut ingerlaannaq eqqortumillu ilisimatitsissutigisinnaasimassagaluarpa.

5. Eqikkaaneq

K1 Kommunip P-p angerlartinneqarnissaanik aalajangiinnginnermini suliamik oqartussaasut paasisutissanik pisariaqartunik pissarsinnermikkut naammattunik tunngavissaqarnissaannik piumasaqaat tunngavigalugu naammattunik paasisutissartalersuisimannginnera isorisarialerujussuartut isigaara.

K1 Kommunip P angerlartinneqassasoq aalajangiinnginnermini meeqqat inuuttullu pillugit peqqussummi § 28, imm. 1 tunngavigalugu piumasaqaatigineqartut tulleriinneri malillugit angajoqqaarsianik kommunimillu uninngavigsamik oqaaseqaateqartitsisimannginnera taamatuttaarlu isumaginninnermik i-

ngerlatsiviup angerlartitsisoqarnissaanik isumaginninnermi ataatsimiititaliap siulittaasuanut inassuteqaammi taamatut pisussaaffeqarnermik maluginneqqusisimanginnera aamma isorisarialerujussuartut isigaakka.

P-p angerlartinneqarnissaanik aalajangiinnerminik K1 Kommunip anaanaviusumut ilisimatitsissuteqarnermi kingornatigut ullut pingasut qaangiunneranni K2 Kommunimut ilisimatitsisimanera ingerlatsinnermi ileqqorissaarnermut naapertuuttutut isigaara.

K1 Kommunilli ingerlatsinnermi ileqqorissaarneq naapertorlugu 22. januar 2016-imi ataatsimiinneq pillugu imaqarniliorsimanginnera ajuusaarnartutut isigaara.

K1 Kommuni qinnuigaara oqaaseqaatima kommuni sunik isumaliutersuuteqarnissaanut pissutissaqalersinneraa uannut nalunaarutigeqqullugu, matumani suliat siunissami angerlartitsinnernut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.”

K1 Kommunip e-mailikkut 17. maj 2017-imeersukkut nalunaarfigaanga oqaaseqaatiga kommunip tusaatissatut tigugaa.

Suliamik suliarinninnera tamatuma kingornatigut unitsippara.

5.3 Suliami allagaatinik paasitinneqarumanermik itigartitsinissamut inatsisikkut tunngavissaqannginneq

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiaq pillugu nassuiaatip Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni oqaluuserisassaannit peerneqarnissaa pillugu allaffigeqatigiittarneranni allagaasimasunik paasitinneqarumalluni qinutigisami Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit itigartinneqarnera A-p uannut allakkatigut 26. oktober 2016-imeersutigut ilanngussartalitsigut naammagittaalliuutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq allagaatit A-p paasisaqarfigiumallugit qinutigisai allagaatinik pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 10, imm. 1 tunngavigalugu paasisutissiinnermi ilaatinngitsoorneqarsinnaanngitsut.

Ombudsmandip paasinninnera unaavoq allagaatit pineqartut taakku ataatsimiinnermi atugassatut suliarineqarsimanninnerat, taamatuttaarlu Ombudsmandip paasinninnera unaalluni Naalackersuisut Siulittaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisup ulloq taanna kingusinnerusukkat ataatsimiinnerat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi ataatsimiinnermik oqartarnertut Naalackersuisut (tamarmiusut) ataatsimiinnerpiarinngikkaat.

Ombudsmandi isumaqarpoq Naalackersuisoqarfiup aalajangiinnermini paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat tunngavigalugit annertusisamik paasissutissiisarnermi periaaseqarneq tunngavigalugu paasissutissiisoqarsinnaanersoq isumaliutersuutigisimasariaqaraluaraa.

Ombudsmandip inassuteqaatigaa suliaq Naalackersuisoqarfiup suliareqqissagaa. Ombudsmandip Naalackersuisoqarfik tamatuma saniatigut qinnuigaa oqaaseqaatip Naalackersuisoqarfik sunik isumaliutersuutis-saqalersinneraa nahunaarutigeqqullugu. (Oqaaseqaat 12. oktober 2017-imeersoq, 2016-702-0007-imik j. normoqartoq).

Taaguutit uku suliame pineqartut kikkussusiinik ilisarnarunnaarsaanerme ator-neqarput:

A: Naammagittaalliortoq

B: Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfiani pisortaq

C: Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoqarfimmi pisortaq

B-p aamma Naalackersuisut Siulittaasuata nuna tamakkerlugu pilersaarusiaq pillugu nassuiaatip Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni oqaluuserisassaannit peerneqarnissaa pillugu allaffigeqatigiittarneranni allagaasimasunik paasitinneqarumalluni qinnutigisami Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoqarfimmit itigartinneqarnera A-p uannut allakkatigut 26. oktober 2016-imeersutigut ilanngussartalitsigut naammagittaalliuutigaa.

Suliamit erserpoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisami tassani e-mailit marluk 10. oktober 2016-imeersut pineqartunut ilaatinneqartut. E-maili siullem Naalackersuisoqarfiup pisortaanit B-meersuuvoq. E-mailip aappaa Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoqarfiup (matuma kingornatigut Naalackersuisoqarfimmik taaneqartartussap) pisortaanit C-meersuuvoq.

Naammagittaalliuut tunngavigalugu aalajangerpunga Ombudsmandip misissuineranik aallartitsiniarlunga.

Suliap ingerlasimanerata allaaserineqarnera oqaaseqaatinnit immikkoortinniarlugu aalajangerpunga. Suliap ingerlasimaneranik allaaserinninneq taanna 2017-imi ukiumoortumik nalunaarutinni ilanngunniarnagu aalajangerpunga.

Tamatuma kingornatigut imaattumik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

A Naalackersuisoqarfiup pisortaata B-p aamma Naalackersuisut Siulittaasuaata Kim Kielsenip nuna tamakkerlugu pilersaarussiaq pillugu nassuiaatip Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni oqaluuserisassanit peerneqarnissaa pillugu allaffigeqatigiittarneranni allagaasimasunik paasitinneqarumalluni 12. oktober 2016-imi qinnuteqarpoq. Qinnutigisami tassani e-mailit marluk tulleriinneri malillugit Naalackersuisoqarfiup pisortaanit B-meersoq aamma Naalackersuisoqarfiup pisortaanit C-meersoq pineqartunut ilaatinneqarput.

E-mailinik pineqartunik paasitinneqarumalluni qinnutigisaaq Naalackersuisoqarfiup itigartippaa, paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 innersuussutigalugu imaattumillu tunngavilersuuteqarluni:

“Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq allagaatit Naalackersuisut ataatsimiinnerini atugassatut oqartussaasumit suliarineqartut paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqanngitsut. Naalackersuisut politikikkut aalajangiiniarnermi periaasiinik illersuineq aalajangersakkap taassuma siunertaraa.

Allagaatit taaneqartut Naalackersuisut Siulittaasuaata aamma Aningaasaqarnermut Naalackersuisup ataatsimiinneranni atugassatut suliarineqarsimapput, 2016-imilu nuna tamakkerlugu pilersaarussiaq pillugu nassuiaatip Inatsisartut ataatsimiinneranni oqaluuserisassanit peerneqarnera ataatsimiinnerup taassuma inerneraa.

Allagaatinik annertusisamik paasissutissiisussaataitaaneq Naalackersuisoqarfiup paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 11 tunngavigalugu naliliiffigaa, § 11-kkullu aalajangersarneqarpoq paasissutissat suliami pissutsinut annertuumik pingaaruteqartut tun-niunneqassat, allagaatip § 10, nr. 1-imi pineqartunut ilaatinneqarnera apeqqaatinnagu. Naalackersuisoqarfik naliliivoq allagaatit paasissutissanik suliami pissutsinut annertuumik pingaaruteqartunik imaqqanngitsut.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliamik suliarinninninni matuma isummerfiginissaa toqqarpara, tassalu e-mailit marluk taakku paasissutissiinermi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 tunngavigalugu ilaatinneqanngitsoorsinnaanersut.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni annertusisamik paasissutissiisarnermik periaaseq tunngavigalugu annertusisamik paasissutissiisoqarsinnaanersaq Naalakkersuisoqarfiup paasitinneqarumalluni qinnutigisaminik itigartitsinermini isummerfigisimangilaa. Apeqqulli taanna Naalakkersuisoqarfiup uannut kingusinnerusukkut oqaaseqaammi isummerfigisimavaa.

Taamaattumik suliamik suliarinninninni matuma isummerfiginissaa aamma toqqarpara, tassalu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat tunngavigalugit annertusisamik paasissutissiisoqarsinnaanersaq Naalakkersuisoqarfiup isummerfigisimasariaqaraluarneraa.

Suliami inassuteqaatiga oqaaseqaammut naggasiutigaa.

Ajornartorsiutinik matumani pineqartut assinginik siusinnerusukkut uanga nammineq sammisaqarsimangikkaangama Danmarkimi atuakkiaasut Folketingsgillu Ombudsmandiata periaasia oqaaseqaatinni arlalitsigut aallaavigisarpakka, tassami Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngaviup Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavik pingaarnerusutigut assigimmagu, tamannalu innersuussutigineqartut taaneqartunit erserpoq. Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngavik Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavimmit allaasoq isumaqaraangama tamanna oqaatigisarpara.

2. Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 tunngavigalugu ilaatitsinngitsoorneq
- 2.1. Allagaatit Naalakkersuisut ataatsimiinneranni atugassatut oqartussasumit suliarineqartut

Naalakkersuisoqarfiup e-mailit marluk taakku ilaatinneqannginnissaannik aalajangiinnermini 20. oktober 2016-imeersumi oqaatigaa allagaatit taakku Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisup ataatsimiinnerani tunngavittut atorsimasut, ataatsimiinnerlu taanna 2016-imi nuna tamakkerlugu pilersaarusiaq pillugu nassuiaatip Inatsisartut ataatsimiinneranni oqaluuserisassanit peerneqarnera inernerisimaga.

Naalackersuisoqarfik paasitinneqarumalluni qinnutigisamik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, imm. 1 imatut aalajangersaasoq inner-suussutigalugu itigartitsivoq:

”§ 10. Paasitinneqarsinnaatitaanermut ilaatinneqanngillat:

1) Naalackersuisut ataatsimiinnerinit imaqarniliuinerit allakkiallu allat oqartussamit ataatsimiinnerni taamaattuni atugassanngorlugit suliarineqartut”.

Naalackersuisoqarfiup 16. januar 2017-imi uannut oqaaseqaammini ilaatigut makku oqaatigai:

”Naalackersuisoqarfimmit allagaatit ilaatinneqannginnissaannik aalajangiinnermi pingaartinneqarsimavoq allagaatit Naalackersuisuni ilaasortat akornanni ataatsimiinnermi atorneqartussat pineqarnerat aamma Naalackersuisunit aalajangiiffigisassatut siunnersuutitik imaqarmat. Allagaatit taakkua marluk atorfilittat siumoortumik suliarinninneranniinaq imaqanngillat. Inatsisartunut akissuteqaatinik akuersineq, taavalu Inatsisartut ataatsimiinneranni oqaluuserisassanik utertitsinissamut aalajangiinnerit Naalackersuisuniinaq aalajangerneqarsinnaapput, soorlu siulittaasup aalajangiinneratigut.”

Uanga paasinninnera unaavoq ingerlatsineq pillugu inatsimmi § 10 imm. 1-ip atorneqartarfia annikitsuusoq. Folketingip Ombudsmandiata paasinninnera una FOB-imi nr. 1989.175-imi saqqummiunneqartoq ilalersinnaavara, Folketingillu Ombudsmandiata tassani oqaatigaa:

“Uanga paasinninnera unaavoq inatsisip pingaarnertut tunngaviata – tassalu tamanut atuuttuunerata – aamma ilaatitsinnginnissamik aalajangersakkat ataqatigiinneqarnerisa manna ikorfartoraat, tassalu pingaartillugit isiginiagassat ilaatitsinnginnissamik aalajangersakkat aalajangersakkamik pisariaqalersitsisunik isiginninniarnermut anertunerusumik isiginiarneqartannginnissaannik nalinginnaasumik tunngavik inatsisip aqunneqarnerani malinneqassasoq. Taamaattumik isumaqarpunga aalajangersakkap taassuma allagaatinut ministerit ataatsimiinneranni atugassatorpiaanngitsoq suliarineqartunut, atorfilittalli suliarinninnissaannaannut (ministerillu ataatsimiinneranni immaqa saqqummiunneqarumaartutut) siullertut pissarsiarineqarsimasunut atorneqarnissaata akuerineqarnera eqqarsarnartoqartoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Uanga paasinninnera unaavoq allagaatinik paasissutissiinnermi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, imm. 1 tunngavigalugu ilaatitsinngitsoorsinnaanermut manna tunngaviusoq, tassalu allagaatit pineqartut Naalackersuisut (tamarmiusut) ataatsimiinneranni atugassatorpiaq suliarineqarsimas-

sasut. Allagaatilli ataatsimiinnermi ilumut atorneqarsimanissaat piumasaqaa-taasinnaanngilaq.

John Vogterip atuakkiaani “Offentlighedsloven med kommentarer”-mi, 1988-imi pingajussaanik naqitertinneqartumi quppernerit 195 tullu, Jon Andersenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi, 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi qupperneq 416 aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmik allangortitsineq pillugu isumaliutissiisummi nr. 857/1978-imi qupperneq 229 innersuussutigaaqka.

Suliami allagaatinit erserpoq e-mailit marluk 10. oktober 2016-imi nassiunneqarsimasut. Siulleq tassaavoq Naalakkersuisoqarfiup pisortaanit B-meersoq. E-mailit aappaat tassaavoq Aningaasaqarnermut Akileraarnermullu Naalakkersuisoqarfiup pisortaanit C-meersoq.

Naalakkersuisoqarfiup uannut oqaaseqaataanit erserpoq ataatsimiinniarluni aalajangerneq e-mailit marluk taakkua imarisaat tunngavigalugit, taamaalillu-nilu e-mailit marluk taakkua suliarineqareernerisigut, pisimasoq.

Taamaalillutik e-mailit marluk taakku allagaatitut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik oqartarneq tunngavigalugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit aamma Aningaasaqarnermut Akileraarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit ataatsimiinnermi pineqartumi atorneqar-tussatut isigineqarsinnaanngillat. Uanga paasinninnera unaavoq e-mailit mar-luk taakku Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akile-raartarnermullu Naalakkersuisup ataatsimiinniarlutik isumaqatigiissuteqarne-rannut kingusinnerusukkut tunngaviulernerisa e-mailit marluk taakkua paasi-tinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 tunngavigalugu ilaatin-ngitsoorneqarsinnaalersinngikkaat.

2.2. Naalakkersuisuni (tamarmiusuni) ataatsimiinneq

Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inat-simmi § 10, imm. 1 tunngavigalugu ilaatisinnginnissamik aalajangiinnermini 20. oktober 2016-imeersumi oqaatigaa allagaatit taakku Naalakkersuisut Siu-littaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisup ataatsimiinneranni tunngaviusimasut.

E-mailit pineqartut ataatsimiinnermi pineqartumi atorneqarnissartik siunerta-ralugu suliarineqarsimannginnertik pissutigalugu allagaatinik paasissutissii-

nermi ilaatinneqannginnissaanut periarfissaqanngitsoq oqaatigereeraluarlugu isumaqarpunga matuma eqqortussaq anguniarlugu isummerfigineqarnissaa pissusissamisoortoq, tassalu e-mailit pineqartut ataatsimiinnermi pineqartumi atorneqarnissartik siunertarlugu suliarineqarsimasuugunik allagaatinik paasissutissiinnermi ilaatinneqanngitsoorsimasinnaagaluarsut. Taamaaliortoqassappat Naalakkersuisuni ilaasortat ataasiakkaat, matumani Naalakkersuisut Siulittaasuat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, ataatsimiinnerisa Naalakkersuisut tamarmiusut ataatsimiinnerisut isigineqarsinnaanerata piunasaqaataavoq.

Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit atuuttoq pillugu oqaaseqaatinit erserpoq inatsit taanna Danmarkimi pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nr. 572, 22. december 1985-imeersaq siusinnerusukkut atuuttoq, Danmarkimi 1. januar 1987 aallarnerfigalugu atortuulersoq aallaavigalugu suliarineqarsimasoq. Inatsilli taanna Kalaallit Nunaannut atuuttuunngilaq, tassanilu Danmarkimi pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nr. 280, 10. juni 1970-imeersaq suli siusinnerusukkut atuuttoq taamani suli atuuppoq.

Suliamilli misissuini malugaara Kalaallit Nunanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 10, nr. 1 Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi 1985-imeersumi aamma Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi 1970-imeersumi suli siusinnerusukkut atuuttumi aalajangersakkamit allaanerussuteqartoq. Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi Naalakkersuisuni (tamarmiusuni) ataatsimiinnerit pineqarput, Danmarkimili paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi 1985-imeersumi aamma 1970-imeersumi ministerit ataatsimiinneri pineqarlutik.

Taaguut “Landsstyret” suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip qallunaatuuani tamarmi taaguummot “Naalakkersuisut”-nut allanngortinneqarpoq, Namminersorlutik Oqartussat atulersinneqarnerisa aamma Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq il.il. pillugu inatsisip akuerineqarnerata nassatarisaannik pisortani suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 19-ip, 22. november 2011-imeersup akuerineqarneratigut. Naak Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi tamatum kinguneriisaannik taamatut naqqiissuteqarsimannngikkaluartut manna tunngaviutippara, tassalu inatsisip qallunaatuuani taaguut “Landsstyret” paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi tamarmi taaguutitut “Naalakkersuisut”-tut paasineqasasooq.

Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aalajangersagaq imaattunik oqaasertaqarpoq:

”§ 10. Paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat:

1) Naalakkersuisut ataatsimiinnerinit imaqarniliuinerit allakkiallu allat oqartussamit ataatsimiinnerni taamaattuni atugassanngorlugit suliarineqartut”.

Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi 1985-imeersumi aalajangersagaq imaattunik oqaasertaqarpoq:

”§ 10. Retten til aktindsigt omfatter ikke:

1) Statsrådsprotokoller, referater af møder mellem ministre og dokumenter, der udarbejdes af en myndighed til brug for sådanne møder.”

“§ 10. Paasissutissaqartitsiviusunut ilaanngillat:

1) Statsrådspisut ataatsimiissutai, ministerit akornanni ataatsimiinnerit allattorneri taavalu allakkiat ataatsimiinnerni taamaattuni atugassatut pisortat arlaannit suliarineqarsimasut.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi 1970-imeersumi aalajangersagaq imaattunik oqaasertaqarpoq:

“§ 5. Adgang til at få oplysninger omfatter ikke:

1) statsrådsprotokoller, referater af møder mellem ministre og dokumenter, der udarbejdes af en myndighed til brug for sådanne møder.”

§ 5. Paasissutissaqartitsiviusunut ilaanngillat:

1) statsrådspisut ataatsimiissutai, ministerit akornanni ataatsimiinnerit allattorneri taavalu allakkiat ataatsimiinnerni taamaattuni atugassatut pisortat arlaannit suliarineqarsimasut.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 10, nr. 1 pillugu oqaaseqaatinit ilaatigut erserpoq aalajangersakkap taassuma oqaasertaasa Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip 1970-imeersup oqaasertaasa assigigai. Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 pillugu oqaaseqaatit Naalakkersuisut (tamarmiusut) ataatsimiinnerisa Naalakkersuisuni ilaasortat ataasiakkaat ataatsimiinnerisa assingisut isigineqarnissaannik apeqqutip qanoq paasineqarnissaa pillugu annertunerusumik paasissutissiinngillat.

Naalakkersuisoqarfik 17. november 2016-imi qinnuigaara Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisup ataatsimiinnerat pineqartoq Naalakkersuisut (tamarmiusut) ataatsimiinnerattut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi taamatut oqartarneq tunngavigalugu isigineqassanersoq pillugu nassuiaateqaqqullugu.

Naalakkersuisoqarfip oqaaseqaammi 16. januar 2017-imeersumi ilaatigut makku oqaatigai:

“Kalaallit Nunaanni pisortat ingerlatsinerannut paasitinneqarsinnaatitaanermut inatsimmi "Naalakkersuisut ataatsimiinnerat" qanoq paasineqassanersoq pillugu oqaatsit atorneqartut piareersaanerillu pillugit annikitsuarsuarmik aqqutissiuussivoq”.

Taamaattoqartillugu nalinginnaasumik qallunaat inatsisitigut aallaavii, assersuutigalugu Danmarkimi pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit 2013-imi allannqortinneqanngikkallarmat Ombudsmandip suleriaasia isumaliutissiisutaalu il.il. nassuiaanermi ilanngussatut atorneqarsinnaapput, pissutigalugu pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisartut inatsisaat § 10, nr. 1 danskit pisortat ingerlatsinerannut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 10, nr. 1-imut [§ 10. Paasitinneqarsinnaanermut ilaatinneqanngillat: Paasissutissanik atuisinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat: 1) Statsrådip ataatsimiinnerini allattaaviit, ministerit ataatsimiinnerinit imaqarniliuinerit allakkiallu allat oqartussamit ataatsimiinnerni taamaattuni atugassanngorlugit suliarineqartut.] (pisortat ingerlatsinerannut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmut nr. 572-imut, 19. december 1985-imeersumut (kingornatigut allannguutitalimmut)) ulumikkut atuuttumut naapertuummat.

Isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-imi (s 538f) danskit pisortat ingerlatsinerannut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 10, nr. 1-ip siunertaa pisortallu ingerlatsineranni periaaseq nassuiarneqarput.

Ministerit akornanni aqqissuussamik aqqissuussaannqitsumilluunniit ataatsimiinnerit pineqarnerisut apeqqutaanngitsoq allassimavoq. Aammattaaq ministerit marluusut akornanni imaluunniit ministerit arlallit akornanni ataatsimiinneq pisimanersoq apeqqutaanngilaq.”

Aalajangiineq inatsisikkut naammattumik tunngavissaqarnerisooq apeqqummi pisumi nalinginnaasumi oqartussaasup malittarisassanik allassimasumik aalajangersimasumik tunngavilersuiffigisaani malittarisassap pineqartup qanoq paasineqarnissaanik nassuiaat aalajangiisuusarpoq.

Qanoq paasinninnissamik nassuiaat nalornissutigineqartillugu taanna siunertamik allaaserinninnerit/isiginninnerit inatsimmi aalajangersagaq pineqartoq piareersarlugu suliani paasissutissanit ikorfartorneqartut tunngavigalugit qulaa-jarneqarajuttarpoq. Qanorli paasinninnissamik nassuiaaneq inatsisip oqaasertaanik pissusissamisoorutut aallaaveqartarpoq. Taamaallit inatsisip oqaasertai qanoq inerniliinissamut nalornilersitsinngilluinnarpata inatsisip siunertaa imaalliaannaq aalajangiisuunaviannigilaq.

Karsten Revsbech allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret, Almindelige emner”-mi, arfinilissaanik 2016-imi naqitertinneqartumi qupperneq 165 aamma Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi, aappassaanik 2002-mi naqitertinneqartumi quppernerit 314 tulluulu innersuusutigaakka.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1-ip oqaasertani oqaatigineqarpoq Naalakkersuisut (tamarmiusut) ataatsimiinnerini imaqarniliat allagaatillu oqartussamit ataatsimiinnerni taamaattuni atugassanngorlugit suliarineqartut allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqanngitsut. Uanga paasinninnera unaavoq aalajangersakkap oqaasertai Naalakkersuisuni ilaasortat ataasiakkaat ataatsimiinnerisa pineqartunut ilaatinneqannginnerannik nalornilersitsinngilluinnartut. Naak aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatit aalajangersagaq taanna Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip 1970-imeersup oqaasertaasa assinginiq oqaasertaqarneraraluaat taamaannginnerarneqartariaqarpoq. Uanga paasinninnera unaavoq Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip atuuttup aamma Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip siusinnerusukkut atuuttut oqaasertalersorneqarnermikkut assigiinngissutaat aalajangiisuusooq. Taamaallilunga matuma ilimaginissaa eqqarsarnartortaqqartippara, tassalu Danmarkimi atuakkiaat periaatsillu allagaatit Naalakkersuisuni ilaasortat ataasiakkaat ataatsimiinneranni atugassatut suliarineqartut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 tunngavigalugu ilaatinneqanngitsoorsinnaanerannik apeqquummik naliliinermi tunngaviutinneqarsinnaasut. Uanga paasinninnera unaavoq taamatut naliliinermi Naalakkersuisut Siulittaasuata ataatsimiinnermi taamaattumi peqataanera apeqquaanngitsoq.

Uanga oqaatsitigut nalinginnaasumik paasisaqarnera aallaavigalugu paasinninnera unaavoq Naalakkersuisut (tamarmiusut) ataatsimeeqatigiikkaangata Naalakkersuisut (tamarmiullutik) naapeqatigiillutik ataatsimiinnerat pineqartussaassasoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisuni (tamarmiusuni) ataatsimiinnerit, ataqatigiissaarisutut ataatsimiititaliaq, ataqatigiissaarisutut suleqatigissitaliaq kiisalu Inatsisartunut il.il. § 36, imm. 1 tunngavigalugu apeqqutit akineqartarnerat Inatsisartunullu suliassanngortitat pillugit kaajallaasitamik 1. juni 2010-mi atsiuisimanera aammattaaq innersuussutigaa. Kaajallaasitami aallaqqaasiutitut oqaatigineqarpoq:

“Kapitali 1

Naalakkersuisut ataatsimiinneri

§ 1. Naalakkersuisut aalajangiisinnaassuseqartarput ilaasortat ikinnerpaamik affaat ataatsimiinnermi peqataagaangata.

Imm. 2 Ataatsimiinnerit pisariaqartitsineq tunngavigalugu ingerlanneqarsinnaapput, taamaalillutik Naalakkersuisunut ilaasortaq ataaseq arlallilluunniit oqarasuaat imaluunniit videokkut ataatsimiissutit atorlugit peqataasinnaalluitk.” (Imm. 2 Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kaajallaasitap manna nalorninarsisinngilluinnarpaa, tassalu Naalakkersuisut (tamarmiullutik) ataatsimiinnerat Naalakkersuisunut ilaasortat ataatsimut naapeqatigiillutik ataatsimiinnerattut paasineqassasoq.

Taamaalilluni uanga paasinninnera unaavoq Naalakkersuisunut ilaasortat ataasiakkaat ataatsimiinnerat Naalakkersuisut (tamarmiullutik) ataatsimiinnerattut isigineqarsinnaanngitsoq, Naalakkersuisut Siulittaasuata ataatsimiinnerni taakunani peqataagaluarpalluunniit.

Tamanna tunngavigalugu uanga paasinninnera unaavoq e-mailit suliame pineqartut Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisup ulloq taanna kingusinnerusukkut ataatsimiinnisaat siunertaralugu suliarineqarsimagaluarunilluunniit paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 tunngavigalugu ilaatinneqanngitsoorsinnaasimangitsut.

3. Annertusisamik paasissutissiineq

Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisamik itigartitsissummini 20. oktober 2016-imeersumi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 itigartitsinermi tunngavilersuutitut innersuussutigaa. Naalakkersuisoqarfik tamatuma saniatigut naliliivoq allagaatit pineqartut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 11 tunngavigalugu nunguterinisamik pisussaaffik tunngavigalugu tunniunneqassanngitsut.

Naalackersuisoqarfilli paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat matuminnga aalajangersaasut tunngavigalugit anertusisamik paasissutissiinissamik apeqqut eqqarsaatigalugu oqaaseqaateqanngilaq:

“§ 4. §§ 7-14-imi ilaatinneqanngitsutut taaneqarsimasut saniatigut allakkianik ingerlatsinermut oqartussaasumi allaffikkoortumik suliassamik ingerlatsinermut atattillugu apuussimallutilluunniit suliarineqarsimasunik paasitinneqarumalluni kinaluunniit piumasagaarsinnaavoq. Ingerlatsinermut oqartussaqaq annertunerusumik paasissutissiisinnaavoq nipangiussisussaataitaaneq il.il. pillugit malittarisassat allanik aalajangersaasimannippata.”

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat pillugit oqaaseqaatinit makku erserput:

“Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi atuuttumi malittarisassat killiliinngillat oqartussat namminneq naliliinermikkut paasissutissanik inatsimmi pisussaaffiliinermut annerusumik tunniussinissaannut, matumani allatut ilusiliilluni paasissutissiineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Apeqqut taanna ilaanni nalornisoortitsisarmat siunnersuutigineqarpoq “annertusisamik paasissutissiisinaanermut” tunngasoq inatsimmi erseqqivissumik ilanngunneqassasoq. Paasissutissanilli taamaattumik tunniussinannaaneq nipangiussisussaataitaaneq il.il. pillugit malittarisassanit killiliiffigineqarpoq.”

Naalackersuisoqarfik 17. november 2016-imi qinnuigaara e-mailit paasissutissiinermi ilaatinneqanngitsut taakku paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni annertusisamik paasissutissisarnermik periaaseq tunngavigalugu tunniunneqarsinnaanersut Naalackersuisoqarfiup isumaliutersuutigisimaneraa paasissutissiissutigeqqullugu.

Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaammi 16. januar 2017-imeersumi ilaatigut makku oqaatigai:

”Oqartussat allagaatinik tunniussinissaminnut akuersisarnerat tamakkiisumik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu tunngaviit aallaavigalugit nipangiussisussaataitanermut inatsisinit killilersorneqarpoq.

Naalackersuisut ataatsimiittarnerat pillugu kaajallaasitani atuuttuni aalajangersakkat malillugit Naalackersuisut ataatsimiinnerini saqqummiussat imaqarniiallu isertuunneqartussaapput. Naalackersuisunut saqqummiussat pillugit Naalackersuisoqarfiit nipangiussisussaataapput.

Taamaattumik Naalackersuisoqarfik tamakkiisumik paasitinneqarsinnaatitaanermut malittarisassat malillugit allagaatinik takunnissinnaatitaanermik tunniussinissamut tunngavissaqanngitsoq isumaqarpoq, mailikkut allaffigeqatigiinneq Naalackersuisunut saqqummiussinertut assersuunneqarsinnaammat, taamaasilluni nipangiussisussaataitaanermut piumasagaatitaqarluni.

Naggataatigut, eqqortussarlu anguniarlugu, naammagittaalliuut una pillugu Naalackersuisoqarfik oqaaseqaateqassaaq, "Mailinuku marlunguit kisimik pineqartut. Isumaqarpunga aalajangersagaq siammasippallaartumik nalilerneqarsimasoq" pisortat ingerlatsinerannut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatit suunerinik nassuiaat siammasissumik paasineqassaaq, Naalackersuisut ataatsimiinissamut piareersarnerat, kiisalu atortunik ataatsimiinnermi atugassanik nassiussuineq annertuumik elektronikkikkut ingerlanneqartarmat, matumuuna e-mailikkut."

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaaq Naalackersuisoqarfiup itigartissimammagu isumaqarpunga e-mailit pineqartut imarisaat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat tunngavigalugit annertusisamik paasissutissiissutigineqarsinnaanerat pillugu apeqqut Naalackersuisoqarfiup isummerfigisimasariaqaraluaaraa.

2015-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortumi 3.3-mi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq, matumani annertusisamik paasissutissiisarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, pillugu allaaserisaaq innersuussutigaaara.

Siusiunnerusukkulli oqaatigineqartutut allagaatit taakku paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 tunngavigalugu allagaatinik paasissutissiinnermi ilaatinngitsoorneqarsinnaanngitsutut isigigakkit naammagittaalliummik suliarinninninni annertusisanik paasissutissiisarneq pillugu apeqqutip annertunerusumik isummerfiginissaanut pissutissaqarnanga isumaqarpunga.

4. Inassuteqaat

Uanga paasinninnera unaavoq suliami e-mailit marluk taakku ataatsimiinnermi atugassatut suliarineqarsimannngitsut, taamatuttaarlu isumaqarlunga Naalackersuisut Siulittaasuata aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisup ulloq taanna kingusinnerusukkat ataatsimiinnerat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi ataatsimiinnermik oqartarnertut Naalackersuisut (tamarmiusut) ataatsimiinnerpiarinnigikkaat.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaaq Naalackersuisoqarfiup itigartissimammagu isumaqarpunga paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi §

4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat tunngavigalugit annertusisamik paasissutissiisarnermi periaaseqarneq tunngavigalugu paasissutissiisoqarsinnaanersoq Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinnermini isumaliutersuutigisimasariaqaralua-raa.

Naammagittaalliummik suliarinninninni manna isummerfiginngilara, tassalu paasitneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat allat inner-suussutigalugit paasissutissiinngitsoortoqarsinnaanersoq, aamma allagaatit pineqartut annertusisamik paasissutissiisarnermik periaaseq tunngavigalugu tunniunneqartariaqarnersut.

Suliaq Naalakkersuisoqarfiup qulaani oqaaseqaatikka isiginiarlugit suliareq-qissagaa inassuteqaatigaara.

Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara inassuteqaatima Naalakkersuisoqarfik qanoq iliuseqarnissamut pissutissaqalersinneraa uannut nalunaarutigeqqullugu.”

Suliaq 12. december 2017-imi eqqaasitsissutigaa, tassami Naalakkersuisoqarfimmit tamatumunnga atatillugu tusagaqannginnama.

Inassuteqaatima Naalakkersuisoqarfik qanoq iliuseqarnissamut pissutissaqalersissimaneraa ilisimatitsissummik ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tigusaqanngilanga.

5.4 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit

Kommuneqarfik Sermersuup A-mik suliamut atatillugu 6. oktober 2016-imi assuarinnissimanera eqqartuussissuserisup E-p Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

A Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut atorfeqartitaavoq, assuarineqarsimallunilu Danmarkimi atuartitsinermut ministerip Kalaallit Nunaanni atuarfinnut arlalinnut pulaarniarnera pillugu oqaaseqaammik KNR-ip nittartagaani allataqarsimanera pissutigalugu. Oqaaseqaat kommunip atuarfiinik isornartorsiuisuuvoq.

Ombudsmandi isumaqarpoq A-p oqaaseqaataa inatsisinik unioqqutitsisuunngitsoq, Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut killissarिताasut iluanniinnera erseqqissoq. Taamaalilluni oqaaseqaat taanna imini assuarinninnermut tunngaviusinnaanngilaq.

Kommuneqarfik Sermersooq A-p taassuma oqaaseqaataata kinguneri-sassai tunngavigalugit assuarinissaanut aammattaaq tunngavissaqanngilaq.

Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuup A oqaaseqaatip nassatari-saatut assuarisinnaanngilaa.

Ombudsmandi aammattaaq isumaqarpoq Kommuneqarfik Sermersuup assuarinninnermi malittarisassanik A-p kommunimi atorfeqartitaasutut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut ataatsimut atuuttunik kukkusorujussuarmik paasinnissimaneq takutikkaa.

Ombudsmandi tamatuma saniatigut isumaqarpoq kommunip suliami oqaaseqaatit arlallit manna ilungersunartumik nalorninarsisikkaa, tassalu kommunip suliaq suliamut inatsiseqartitsinikkut sinaakkutaasog killissaliissutillu suut pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut ataatsimut atuunnerat ilumut eqqortumik paasillugit suliarisimaneraa.

Ombudsmandi ataatsimut isiginnilluni isumaqarpoq Kommuneqarfik Sermersuup suliaq malittarisassanik pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut atuuttunik unioqqutitsilluni suliarisimagaa.

Ombudsmandip inassuteqaatigaa suliaq A-mut tunngasoq Kommuneqarfik Sermersuup suliareqqissagaa.

Kiisalu Ombudsmandi isumaqarpoq suliami annertunerusumik kukkusuteqartoqarsimasog, taamaattumillu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimii-titaliaat aamma Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsi Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23 tunngavigalugu tamatuminnga nalunaarfialugit. (Oqaaseqaat 29. december 2017-imeersoq, 2017-320-0002-mik j. normoqartoq).

Kommuneqarfik Sermersuup A-mik suliamut atatillugu 6. oktober 2016-imi assuarinnissimaneranik eqqartuussissuserisup E-p kattuffik A-p ilaasortaaffigisaa G A-mut sinniisuusoq sinnerlugu naammagittaalliuutaa e-mailikkut 26. januar 2017-imeersukkut ilanngussartalikkut tiguara.

Naammagittaalliuut tunngavigalugu misissuineramik aallartitsiniarlunga aalajangerpunga.

Suliap ingerlasimaneranik allaaserinnineq allagaatinik suliamut attuumassuteqartunik issuaavisoq oqaaseqaatinnut 29. december 2017-imeersumut ilanngussartaavoq. Suliap ingerlasimaneranik allaaserisaq taanna 2017-imi ukiu-moortumik nalunaarutinni ilanngunniarnagu aalajangerpunga.

Tamatuma kingornatigut imaattumik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Suliap tunuliaqutaa

Danmarkimi atuartitsinermit ministerip Nuummi Sisimiunilu atuarfinnut arlallinnut, matumani Atuarfik Samuel Kleinschmidt ilanngullugu eqqarsaatigalugu, pulaarniartoq KNR-ip nittartagaani 30. august 2016-imi saqqummiunneqarpoq.

Nittartakkamik atuisut allaaserisaq pillugu oqaaseqaatitik KNR-ip nittartagaani toqqaannartumik allassinnaavaat. A-p Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut tjenestemanditut atorfeqartitaasup oqaaseqaat imaattoq 30. august 2016-imi allappaa:

”Man henfalder i mild undren over visdommen i, at man vælger at fremvise en af landets ældste og lavest scorende folkeskoler for den danske undervisningsminister? Er der tale om et departementalt freudiansk slip og underbevist ønske om, få Danmark til at tage uddannelsesområdet tilbage af humanitære årsager. [Efterfulgt af smiley; min bemærkning]”

“Nunami maani atuarfiit pisoqaanersaasa angusakinnerpaaffiusartullu ilaata Danmarkimi atuartitsinermit ministerimut takutissorneqartussatut toqqaarneqarnerata silatorpalaassusia tupigilaanngitsuugassaanngila?
Naalakkersuisoqarfiup “freudiansk slip”-enera pissutigalugu ilinniartitsinermit tunngasut Danmarkimut uterteqqinneqarnissaannik sianiginngisamik kissaateqarneq pineqarpa? [Smiley naggasiullugu; uanga ilanngussara]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuneqarfik Sermersuup A oqaaseqaateqarnera pissutigalugu suliamut atatillugu oqaloqatigineqarnissaanut agegequaa, oqaloqatigiinnerlu taanna 9. september 2016-imi ingerlanneqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup A 6. oktober 2016-imi imaattunik imaqartumik suliamut atatillugu assuaraa:

“Suliamut atatillugu assuarinnineq

Piffissap suliffiusup iluani KNR-ip nittartagaatigut oqaaseqaateqarsimavutit, tassanilu Danmarkimi atuartsinermut ministerip Ilinniartitaanermullu Naalakkersuisup ASK-imut pulaarniarnerat pillugu oqaaseqaateqarputit, tamatumalu allat qularnaalluinnartumik isumaqalersissinnaallugit sulianut ilaatillugu oqaaseqaateqarsimasutit.

Atuarfitta ilaat pillugu tamanut ammasumik oqaaseqaateqarnerit atuarfiullu pitsaasuseqarnera pillugu oqalliserinninnerit akuerineqarsinnaanngilaq. Suliaq tamanna kommunip nammineq iluani pisariaqarpoq. Atuarfimmil sulisut tamanna imminnik suliaminnillu tamanut ammasumik isornartorsiuinertut pissutissaqarlualrutik paasiinnaavaat.

Atuarfitta pitsaasuseqartinneqarnerat oqallisigineqassasoq ingerlatsiviup kissaati-gippagu oqallinneq uagut aqussavarput, kiisalu oqalliffimmik, ilusianik aamma piffissamik/sumiiffimmik toqqaanitsinni silatusaarluta pissalluta.

Oqaaseqaatinni tamatuma saniatigut mitallerpalaartorujussuullutillu quiassuarpaalaartorujussuuvutit, kiisalu Naalakkersuisoqarfik suleqatitta qaninnerpaat ilaat isertuarnak isornartorsiorlugu. Sulisup ilittut inissisimasup Naalakkersuisoqarfimmik tamanut ammasumik isornartorsiuinera akuerineqarsinnaanngilaq. Pingaartumillu suliamut atasumik, oqallittarfimmilu tamanut ammasumi taamaaliornerit.

Aammattaaq tjenestemandiuvutit, taamaattumillu tjenestemandit pillugit inatsimmi § 12-imi atorfimmu naapertuuttumik ataqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersortussaaneermik piumasaqaat eqqortittussaallugu:

“Malittarisassat atorfimmu atuuttu tjenestemandip peqqusersuilluni malissavai, kiisalu atorfimmu naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatigineqarnissamillu piumasaqaataasunik eqqortitsisinaanini sulinermini sulinermilu avataani takutis-sallugit.”

Naliliivunga pisoq taanna suliamut atatillugu assuarinninnermut tunngaviusoq, siunissamilu taamatut pisoqaqqissanngitsoq matumuuna naatsorsuutigalugu.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisoq E assuarinninneq Kommuneqarfik Sermersuup tunuar-tissagaa angusaqarfiumngitsumik qinnutigereerlugu tamatuma kingornatigut 26. januar 2017-imi uannut naammagittaalliorpoq.

Kommuneqarfik Sermersooq allakkatigut 10. februar 2017-imeersutigut ta-manna tunngavigalugu qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Kommuneqarfik Sermersooq tamatumunnga atatillugu qinnuigaara assuarin-ninneq pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsin-naatitaanerat pillugu malittarisassat tunngavigalugit pisimanersoq isummerfi-geqqullugu.

Kommuneqarfik Sermersuup oqaaseqaataa allakkatigut 7. april 2017-imeersu-tigut tiguara. Assuarinninneq pissutissaqartoq kommunip aalajangiuserimavaa.

Kommunip oqaaseqaataa eqqartuussissuserisumut E-mut tamatuma kingorna-tigut nassiuppara, taassumalu oqaaseqaatai allakkatigut 18. juni 2017-imeer-sutigut tigullugit.

Suliap ingerlasimanera oqaaseqaatip naggataani allaaserineqarpoq, suliapi al-lagaatinik tassunga attuumassuteqartunik issuaanertalimmik.

2. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Uanga paasinninnera unaavoq suliaq matuma isumaliutersuutiginiissaanut pis-sutissaqalersitsisoq, tassalu Kommuneqarfik Sermersuup suliamik suliarinnin-nera pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaa-titaanerat pillugu malittarisassanut naapertuuttuunersoq.

A-p assuarineqarsimanera eqqarsaatigalugu Kommuneqarfik Sermersuup aamma eqqartuussissuserisup E-p tamatuma saniatigut paasinninnerisa assi-giinngissuteqarnerat eqqumaffigaara. Tamanna imatut paasivara assuarinnin-neq mianersoqqussutitut iluseqarnerasoq assuarinninnerlu suliassat suliarine-qartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinnermik oqartarnertut aala-jangiinerunersoq isumaqatigiinngissutigineqartoq.

Kommuneqarfik Sermersuup A-p oqaaseqaataa innersuussutigalugu taasuminnga assuarinnissinnaanngitsoq isumaqarlunga aallaqqaasiutitut oqaatigigakku Kommuneqarfik Sermersuup suliassat suliarineqartarnerat pillugu malittarisassat malissimanerai sukumiinerusumik isummerfiginiarnagu aalajangerpunga. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 14, imm. 1 tamatumani innersuussutigaa-ra, tassuunalu aalajangersarneqarpoq naammagittaalliuut misissuineramik aalartitsinermut pissutigissallugu naammannersoq Ombudsmandip aalajangissaa¹.

Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuup A-mut allagai 6. oktober 2016-i-meersut assuarinninnermik tulliuttuni taagaangakkit assuarinninneq mianersoqqussutitut ilumut isigineqartariaqarnersoq taannalu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinnermik oqartarneq tunngavigalugu aalajangiinnerunersoq isummerfiginninneq pineqartanngilaq.

Kommuneqarfik Sermersuup kommunip iluani malittarisassat arlallit suliap suliarineqarnerani atugassatut nassiuppai. Malittarisassat taakku pisortani oqartussaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu malittarisassat eqqarsaatigalugit qanoq inissisimanersut sukumiinerusumik isummerfiginngilara.

3. Pisortani atorfeqartitaasut kiffanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

3.1. Malittarisassat pillugit naatsumik takussutissiaq

Pisortani atorfeqartitaasut Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-imi aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummi artikel 10-mi aalajangersakkani pineqartunut ilaatinneqarput. Malittarisassat taakku sunniutaat eqqartuussiviit, Folketingip Ombudsmandiata aamma Inatsisartut Ombudsmandiata sulineranni sukumiinerusumik saqqummertarput.

Suliassaqarfimmi tassani Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq aamma Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq pingaarnerusutigut assigiipput, taamaattumillu Danmarkimi inatsisilerineq pillugu atuakkiat

¹ Naammagittaalliuut Ombudsmandi pillugu inatsisip nutaap (Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 7-ip, 1. juni 2017-imeersup) 1. juli 2017-imi atortuulernissaa sioqqullugu suliassanngortinneqarami Ombudsmandi pillugu inatsisitoqaaq 2009-meersooq tunngavigalugu suliarineqassaaq. Tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi nutaami § 30, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq.

allaaserisallu, Danmarkimi Jusititsministereqarfiup ilitsersuusaa aamma Folketingip Ombudsmandiata periaasia suliamik qulaajaaninni ilannguttarpakka.

Oqaatigaara Folketingip Ombudsmandiata pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu malittarisassanik tungavinnillu paasinninnera sulianut taakkununga innersuussutinnit ersertutut ilaleriga.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni pingaarnerusutigut tungaviit arlallit atuupput. Siullertut pingaarnertullu nalinginnaasumik ilimagineqarpoq kia oqartussaasoq sinnerlugu oqaaseqaateqarsinnaanera aamma pineqartoq qanoq oqassanersoq pisortani oqartussaasup aalajangersinnaagaa. Pisortani atorfeqartitaasoq oqartussaasoq sinnernagu, namminerli imminut sinnerluni, oqaaseqaateqarpat kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat atuutissapput.

Aamma nalinginnaasumik ilimagineqarpoq pisortani atorfeqartitaasut namminneq imminut sinnerlutik oqaaseqaateqarunik annertuumik kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaasut – kiffaangissuseqarlunili oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq taanna aalajangersimasunik killissaqartinneqarpoq. Taamaallitut pisortani atorfeqartitaasut nipangiussisussaataanerminnik unioqquutissannginnertik eqqumaffigisariaqarpat. Aammattaaq pisortani atorfeqartitaasut oqaaseqaataat eqqissisimanermik ataqinassutsimilluunniit innarliisuussanngillat, taamatuttaarlu sorraappallaartuussanatik. Kiisalu pisortani atorfeqartitaasut namminneq suliassaqarfigisaminni pissutsit pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik eqqunngitsunik saqqummiussissanngillat.

Oqaaseqaatit piumasaqaatinik taakkuninnga eqqortitsisuugunik inatsimmik aallaavittut unioqquutitsisuussanngillat. Soorlu pisortani atorfeqartitaasup isornartorsiuinini suliffigisap iluani saqqummiunniappaassagaa pisortani oqartussaasumi pisortaqatigiit piumasaqaatigisinnaanngilaat.

Qitiusumik inissisimasut aalajangersimasut eqqarsaatigalugit oqartussaasup nammineq ilumini aalajangiiniarnerata sulisinnaassusiatalu mianerineqarnissaat kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneramik suli annertunerusumik killilersueqqinnermut aammattaaq tungavilersuutaasinnaavoq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu malittarisassat Danmarkimi Justitsministereqarfiup ilitsersuusi-

aani sukumiinerusumik allaaserineqarput. Ministereqarfiup malittarisassanik paasinninnera immikkoortumi tulliuuttumi sukumiinerusumik iserfigaara.

3.2. Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu ilitersuusaa

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu malittarisassat ilaatigut Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu ilitersuusaaani nr. 10062-mi, 28. oktober 2016-imeersumi allaaserineqarput, taannalu tassaavoq qulequtaq taannaasoq pillugu Justitsministereqarfiup ilitersuusaaani (nr. 87-imik, 14. september 2006-imeersumik) oqaatsitigut paasiuminarsarlugu saqqummiussinerusooq.

Uanga paasinninnera unaavoq ilitersuusaaq taanna suliassaqarfimmi tassani inatsiseqartitsinikkut atuuttunik eqqortumik allaaserinnittuusooq, aamma Kallaallit Nunaanni piffissami A-p oqaaseqaammik saqqummiussiffigisaata naalaani. Taamaattumik ilitersuusiamit tigulaakkat tulliuuttuni ilannguppakka.

Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu ilitersuusaaanut siuleqummi inatsiseqartitsinikkut atuuttut tunuanni isiginiagassat arlallit allaaserineqarput:

“Pisortani atorfeqartitaasut ilisimasaminnik tamanut ammasumik oqallinnermi avitseqateqartarnerata tamata oqartussaaqataanerannut ingerlalluurtumut aalajangiisuusumik pingaaruteqarpoq.

Pisortani atorfeqartitaasut oqallinnermi peqataanerata atorfeqartunut ataasiakkaaginnaanngitsunut pingaaruteqarpoq. Tamanna inuiaqatigiinnut aamma taama pingaaruteqartigaaq, tassami pisortani atorfeqartitaasut – suliassaqarfisamik iluini immikkut ilisimasaqarnertik misilittagaqarnertillu pissutigalugu – tamanut ammasumik oqallinnerup sulianut tunngasortaannik qaffassaaqataasinnaammata.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Oqaaseqaatip nammineq imminut sinnerluni oqartussaaorluunniit sinnerlugu saqqummiunneqarsimanerata sunniutaa ilitersuusiami aamma allaaserineqarpoq:

“Pisortani atorfeqartitaasut Tunngaviusumik Inatsimmi kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkakkut illersugaapput. Tassa imaappooq tamata oqallinneranni imminut sinnerluni peqataasoqarsinnaasoq, nammi-

nerlu isummanik assigiinngitsunik saqqummiussisoqarsinnaasoq. Tamanna oqaluu-serineqartunut nammineq suliassa qarfigisamut tunngasunut aamma atuuppoq. Tamatumani saniatigut tamanna aamma atuuppoq tamatumunnga peqatigitillugu allat sinnerlugit oqaaseqaateqartunut, soorlu sinniisunut, suliffimmi pissutsit pillugit isornartorsiuusumik suleqatigiikkuaat sinnerlugit oqaaseqaateqartunut.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik illersuineq taamaallaat atuuppoq pisortani atorfeqartitaasutut imminut sinnerluni oqaaseqaateqarnermi.

Illua'tungaatigulli imaappoq oqartussaasoq sinnerlugu kia oqaaseqaateqarsinnaanera pillugu malittarisassanik pisortat suliffeqarfiutaanni pisortaqaatigiit aalajangersaasinnaasut. Oqaaseqaatit oqartussaasoq sinnerlugu saqqummiunneqartut imaat eqqarsaatigalugit tunaartarisassat pisortaqaatigiinnit aamma aalajangersarneqarsinnaapput.

Namminerli imminut sinnerluni oqaaseqaateqartoqarpat oqaaseqaateqaatiginiagaq saqqummiunniarlugu akuersissummik pissarsiarniartoqaqqaassasoq pisortaqaatigiit piumasaqaatigisinnaanngilaat. Oqaaseqaatit nammineq imminut sinnerluni saqqummiunneqarnerat pillugu pisortaqaatigiit ilisimatinneqassasut pisortaqaatigiit aamma piumasaqaatigisinnaanngilaat.

Oqaaseqaateqarneq oqartussaasup isumaatut innuttaasunit kukkunikkut paasineqarsinnaappat nammineq imminut sinnerluni oqaaseqaateqarnerup erseqqissarneqar-nissaa eqqumaffigisariaqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisortani oqartussaasup nammineq ilumini aalajangiiniarnerata sulisinnaassuseqarneratalu mianerisariaqarnerat pisortani atorfeqartitaasut aalajangersimasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik immikkut killissaliinermut oqaatigineqartutut tunngavilersuutaasinnaavoq. Suliassa qarfimi tassani malittarisassat ilitersuusiami imatut eqikkarneqarput:

“Pisortani oqartussaasup nammineq ilumini aalajangiiniarneratalu sulisinnaassuseqarneratalu mianerisariaqarnerannik naliliissagaanni imaappoq qulequtaq pineqartoq pillugu oqaaseqaateqartoqartariaqanngitsoq, pingaartumillu makku pingaartillugit isiginiarneqarsinnaapput:

- Oqaaseqaatigisaq pissutsinut nammineq suliassa qarfigisap iluaniittunut tunngasuaa?
Tassani killissaliineq nammineq suliassa qarfigisap iluaniittut pillugit oqaaseqaati nuinnaq tunngasuvoq.

- Oqartussaasumi qanoq inissisimaneq, aalajangiiniarnermullu qanoq qanitsigisumik inissisimasoqarsimava?
Killissaliineq sulisunut qitiusumik inissisimasunuinnaq aalajangiiniarnermi peqataasimasunut atuukkajuppoq. Atorfeqartitaasut naalakkersuinikkut allaffis-sornermillu aqutsinikkut aalajangiisartunut ungasissumi inissisimasut taamaat-tumillu aalajangiiniarnermi namminneq peqataanngitsut peqataasimanngitsul-luunniit nalinginnaasutigut killilersuiffigineqarnaviannngillat.
- Oqaaseqaatigisaq aalajangiineq sioqqullugu aalajangiinerulluunniit kingornati-gut saqqummiunneqarpa?
Oqaaseqaatigisaq aalajangiisoqarnera sioqqullugu imaluunniit aalajangiinermut peqatigitillugu tamanut saqqummiunneqartoq oqaaseqaatigisamit aalajangiineq kingoqquterujussuarlugu saqqummiunneqartumit oqartussaasup iluani aalaja-ngiiniarnermut annertunerusumik ajoqusiisinnaavoq.
- Pisortani atorfeqartitaasutut atugassiissutit/nukissat suliffimmi siunissami pis-sutsinut, soorlu sipaarniuteqarnernut, annertuumik sunniuteqarsinnaasut pillugit oqaaseqaateqarnissamat annertunerusumik kiffaanngissuseqarnarpoq.” (Ato-rfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisortani sulisitsisup isornartorsiut tamanut saqqummiunneqannginnermini suliffiup iluani saqqummiunneqassasoq piumasaqaatigisinnaanngilaa. Ajor-nartorsiut taanna pillugu makku ilitersuummi oqaatigineqarput:

“Pisortani oqartussaasoq isornartorsiutigiunnakkaminik taakku suliffiup iluani, soorlu pisortaqtigiinnut suliffimiluunniit sinniisumut, saqqummiuteqqaarnagit ta-manut ammasumik saqqummiussisinnaatitaavoq. Pisunili arlalinni isornartorsiutigisap suliffiup iluani ingerlatseriaatsit aqutugalugit saqqummiuteqqaarnissaa pissu-sissamisooruusinnaallunilu isumatusaartumik iliuusaasinnaavoq, ilaatigut pissutsit isornartorsiukkat aaqqinneqarnissaannut periarfissaqartitsinissaq aamma suliffimmi pissutsit siunissami suleqatigiinnermut tunngasut eqqarsaatigalugit. Sulisitsisullu tamanna piumasaqaatitut saqqummiussinnaanngilaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaa-voq)

Pisortani oqartussaasoq pisortani atorfeqartitaasut oqaaseqaateqarsinnaanerat pillugu aalajangersimasunik annertunerusunik piumasaqaateqarsinnaavoq. Ta-manna ilitersuummi imatut allaaserineqarpoq:

“Pisortani atorfeqartitaasut – innuttaasutut allatulli – eqqissisimanermik ataqqinas-sutsimilluunniit innarliisunik oqaaseqaateqaqqussanngillat. Oqaaseqaatit taamaattut pillaasarneq pillugu inatsimmi kapitali 27 tunngavigalugu pillarneqaataasussaapput [tamanna Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsisikkut aalajangersaavi-

gineqarpoq; uanga ilanngussara]. Ilaatigut pineqartut tassaapput pissutsit inummut allamut tunngalluinnartut pillugit paasissutissanik ingerlatitseqqilluni tunniussineq imaluunniit oqaaseqaatinik tunngavissaqaanngitsumik pasilliinikkut ajuallatsissu-taasunik saqummiussineq.

Suliffigisaq pillugu sorraatsorujussuarmik ilusilinnik aamma oqaaseqaateqartoqaq-qussaannngilaq. Tassa imaappoq suliffigisami pissutsit pillugit sakkortuumik isor-nartorsiulluni oqaaseqaateqartoqarsinnaasoq, pissutsit taamaaliornissamut tunnga-vissaqartitsippata. Sorraatsorujussuarmilli ilusilinnik oqaaseqaateqartoqaqqusaan-ngilaq.

Tamakkua saniatigut nammineq suliassa qarfigisap iluani pissutsit pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik erseqqissumik eqqunngitsunik saqummiussisoqaqqusaan-ngilaq.

Matuma erseqqissarneqarnissaa pingaartuuvoq, tassalu pisortaqatigiit pisortani ator-feqartitaasunut kiffaannngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi killissaliis-sutinik ilitersuummi matumani allaaserineqarsimasut saniatigut killissaliisinnaan-ngitsut. Taamaalilluni atorfeqartitaasup kiffaannngissuseqarluni oqaaseqaateqarsin-naatitaanerani atorfeqartitaasup taassumalu suliffiata ilumoorfigeqatigiit tussaataita-nerat innersuussutigalugu annertunerusunik killissaliiniartoqarsinnaanngilaq.” (A-torfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisortani oqartussaasut oqaaseqaatit inatsisinik unioqqutitsisuunngitsut kingu-nerisaannut pisuni aalajangersimasuni qisuariarnissaminnut periarfissaqarput, assersuutigalugu pisortaqatigiit nanertuutaasumik qisuariaataannik taaneqartu-nik, soorlu soraarsitsinermik. Tamanna ilitersuusiami imatut allaaserineqar-poq:

“Pisortani atorfeqartitaasooq tunaartarisassat ilitersuummi matumani allaaserineqar-simasut tunngavigalugit oqaaseqaateqarpat oqaaseqaateqaatigineqartut inatsisinik unioqqutitsisuussanngillat. Tassa imaappoq oqaaseqaatigineqartut imminni soraar-sitaanermik imaluunniit toqqaannartumik toqqaannngitsumilluunniit pineqaatis-sinneqarnermik – soorlu atorfeqartitaasup suliassa qarfianik allannguinermik ima-luunniit atorfeqartitaasup akissarsianut tapinik tunniussinermut atatillugu ilaatinne-qanngitsoorneranik – nassataqarsinnaanngitsut.

Pisoqarsinnaavorli oqaaseqaatit inatsisinik unioqqutitsisuunngitsut – soorlu suleqa-tigiinnermi ajornartorsiutinut tunngasut – kingunerisaat ima ilungersunartigisinnaal-lutik pisortaqatigiit pisortani atorfeqartitaasumut qisuariaatinik taaneqartunik atui-sariaqalersillugit.

Pisortaqatigiit pisuni taamaattuni suleqatigiinnermi ajornartorsiutit annertuujussasut, ajornartorsiutit atorfeqartitaasup pingaarnerusutigut pisuussutigissagai aamma suleqatigiinnermi ajornartorsiutit atorfeqartitaasumut akuliuffiunnginnerpaamik aaqqin-niarneqarsimassasut piumasaqaatit immikkut eqqumaffigissavaat. Pisortaqatigiit pissutsit taaneqartut uppersarsinnaanerlugit uppersarsaasersuinikkullu immikkut qularnaassuseqartuutitsinissap tamatumunnga atatillugu piumasaqaataanera tamatu-munnga peqatigitillugu eqqumaffigissavaat. Pisortaqatigiit tamatuma saniatigut pi-sortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata an- nertuumik mianerineqartussaanaera eqqaamassavaat.

[...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

4. Suliamik uanga naliliinera

4.1. Oqaaseqaatigisaq nammineq imminut sinnerluni saqqummiunneqar-nersoq

Kommuneqarfik Sermersuup suliami pingaarnertut isumaatut paasisakka na-liliininnut atatillugu allaaseraakka. Kommunip suliami tunngavilersuutaanik sukumiisumik allaaserinninneq eqqarsaatigalugu suliap ingerlasimaneranik alaaserisaq innersuussutigaa.

Qulaani oqaatigineqartunit ersertutut pisortani oqartussaasut kiffaanngissuse-qarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata taamaallaat illersugaavoq oqaaseqaat pineqartoq nammineq imminut sinnerluni saqqummiunneqarsimappat.

Kommuneqarfik Sermersuup paasinninnera unaavoq A-p oqaaseqaataanik atu-uartut isumaqassasut oqaaseqaat kommuni sinnerlugu saqqummiunneqarsi-masoq. Taamaalilluni Kommuneqarfik Sermersooq assuarinnissummini imatut allappoq:

“Piffissap suliffiusup iluani KNR-ip nittartagaatigut oqaaseqaateqarsimavutit, [...], tamatumalu allat qularnaalluinnartumik isumaqalersissinnaallugit suliannut ilaatil-lugu oqaaseqaateqarsimasutit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Oqaaseqaammik atuuartut oqaaseqaat kommunip isumaatut paasisinnaagaat su-mik tunngaveqartoq Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaammimi su-kumiinerusumik nassuiarpaa. Kommunip paasinninnerminut ikorfartuutit ilaa-tigut oqaatigaa A Nuummi “amerlanersaasa ilisarismaqatigiiffigisaanni” suli-suusoq, taamaattumillu, uanga paasisattut, A-p sumi sulinera nalinginnaasumik ilisimaneqartoq. Kommunip manna naliliinermini aammattaaq ilannguppaa, tassalu A kommunimi ukiuni arfineq pingasuni sulisimasoq, kommunillu iluani

avataanilu suleqatigisartakkanut annertoorujussuarmik attuumassuteqarfeqar-toq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaa-nerannut aallaaviusoq tassaavoq pisortani atorfeqartitaasut inuiaqatigiit am-masumik oqallinneranni innuttaasutut allatulli peqataasinnaasut. Taamatuttaaq pisortani atorfeqartitaasup, nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat i-siginiarlugit, atorfeqartitaanerminut tunngasut nassatarisaannik suliasaqarfik pillugu immikkut ilisimasaqarnini malugeqqusinnaavaa. Taamaalilluni oqalli-sissiatut ilanngussap tunuani suliamut immikkut ilisimasat ilaanersut atuartup ilaatigut nalilersinnaavaa.

Oqaaseqaat oqartussaasoq sinnerlugu saqqummiunneqartutut aatsaat kukkusumiik paasineqarsinnaappat oqaaseqaat nammineq imminut sinnerluni saqqum-miunneqartoq pisortani atorfeqartitaasup erseqqissassavaa.

Folketingip Ombudsmandiata 1998-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qup-pernerni 319-imi tulliiniilu, pingaartumillu imm. 3-mi kiisalu 2006-imi ukiu-moortumik nalunaarummi quppernerni 128-mi tulliiniilu isummat tamatumun-ga atatillugu ilaatigut innersuussutigaakka.

Kommuneqarfik Sermersuup suliap ilaanik taassuminnga paasinninnera ilaler-sinnaanngilara.

Taamaalillunga piffissaq oqaaseqaatip tamanut saqqummiunneqarfia oqaase-qaatip kommuni sinnerlugu saqqummiunneqarsimasutut paasineqarsinnaane-ranur qanoq ililluni sunnuteqarsinnaanersoq takujuminaatsittorujussuura.

Uanga paasinninnera unaavoq atuartut aalajangersimasut oqaaseqaatip Kom-muneqarfik Sermersuumi atorfeqartitaasumit allanneqarsimaneranik ilisimasa-qarsinnaanerisa imminni oqaaseqaatip kommuni sinnerlugu saqqummiunne-qarsimasutut paasineqarsinnaanera nassatarinnigikkaa.

Ataatsimut isiginnillunga isumaqarpunga oqaaseqaat imarisamisut imaqarluni oqaasertalersugaanermisullu oqaasertalersugaalluni A-p imminnut sinnerluni saqqummiussimasaatut erseqqissumik isikkoqartoq, oqaaseqaatillu Kommu-neqarfik Sermersooq sinnerlugu saqqummiunneqarsimasutut innutaasunit paa-sineqarsinnaaneranur tunngavissaasinnaasunik takusaqarsinnaanngilanga. Taamaattumik oqaaseqaat kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaa-neq pillugu malittarisassani pineqartunut ilaatinneqarpoq.

4.2. Oqaaseqaat pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneratt pillugu malittarisassanik eqqortitsisuunersoq

4.2.1. Takussutissiaq

Oqaaseqaat killilersuutini pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut atuuttunik arlalinnik unioqqutitsisuunersoq kiisalu Kommuneqarfik Sermersooq killilersuutini taakkuninnga eqqortumik isummerfiginnissimanersoq matumani naliliivunga.

Siullertulli Kommuneqarfik Sermersup suliap inatsiseqartitsinikkut sinaakkutaanik pingaarnerusutigut paasinninnera pillugu arlalinnik oqaaseqaateqarpuunga (imm. 4.2.2-mi).

Tamatuma kingornatigut pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni killilersuutit pineqartut suliamut attuumassuteqartut sukumiinerusumik isummerfigaakka:

- A kommunimi inississimanini pissutigalugu oqaaseqaateqarnissaminut tunuarsimaartariaqarsimagaluarnersoq (imm. 4.2.3-mi)
- A-p isornartorsiuinini kommunip iluani saqqummiutissagaa kommunip piumasaaqatigisinnaaneraa (imm. 4.2.4-mi)
- Oqaaseqaatit sorraatsorujussuarmik ilusiligaanersut (imm. 4.2.5-imi).

Tamatuma kingornatigut eqikkaavunga uanga paasinninnera unaanersoq oqaaseqaat inatsisinik unioqqutitsisuunngitsoq (imm. 4.2.6-imi).

Oqaaseqaatip sunniutitut kingunerisinnaasai tamatuma kingornatigut naggasiutitut isummerfigaakka (imm. 4.3-mi).

4.2.2 Kommuneqarfik Sermersuup suliap inatsiseqartitsinikkut sinaakkutaanik pingaarnerusutigut paasinninnera

A-p oqaaseqaataa oqaatigineqartutut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik illersugaavoq. Tassa ilaatigut imaappoq A-p sulisitsisuata, Kommuneqarfik Sermersuup, oqaaseqaateqarsimanera immini kisiat pissutigalugu assuarisinnaagaa, oqaaseqaataa killissaliissutinik erseqqissunik pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut atuuttunik unioqqutitsisuuppat. Tamatumunnga atatillugu matuma tikkuarnissaa pingaartuuvooq, tassalu kommunip tamatumunnga atatil-

lugu isiginiagassanik allanik ilanngussinissaminut periarfissaqanngitsoq. Kililersuutit erseqqissut taakku oqaatigineqartutut Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu ilitersuusiaanit erserput.

Tamatumunnga uiggiullugu oqaatigaara Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaataa imatut paasigiga, tassalu A-p oqaaseqaataa ima pissuseqartoq taassuminnga nammineq imminut sinnerluni saqqummiussisinnaatitaanani. Oqaaseqaat aammattaq isumaqalersitsivoq kommunip suliamik paasinninnerata A-p oqaaseqaataa “pissutsinik ajornartorsiutaasinnaasunik ilusilersorluagaasumik tikkuaannginnera”-rata ajornartorsiutaaneraniq tunngaveqartoq. Taamaalilluni kommuni uannut oqaaseqaammini ilaatigut imatut allappoq:

“[Isornartorsiutit aalajangersimasut ingerlatsiviup iluani saqqummiunneqartarnissaannik kommunip piumasaqaataanut [uanga ilanngussara] Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq “God adfærd i det offentlige”-mi 2007-imeersumiippoq, taannalu Kommuneqarfik Sermersuup tigulariffigisimavaa, intranetsikkullu Sermeeqqakkut tamanut saqqummiullugu, “Ytringsfrihed for offentligt ansatte”-mik qulequtserlugu. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq, nipangiussisussatitaaneq isornartorsiutinillu saqqummiussineq pillugit kommunip tunaartarisassai tassani allaaserineqarput, imaattunillu allassimasoqarpoq: “[...] Aalajangiinernik ataqqinninnerup suliffimmut ilumoorfiginninnerinnaannginnera aammali pissutsinik isornartunik ilusilersorluagaasumik tikkuaasernerup suliffimmut ilumoorfiginninnerunera pisortat sulisullu eqqumaffigisariaqarpaat.

[...]

Taamaalillutik MIA-mi [Meeqqanik, Ilaqutariinnik Atuarfinnillu Ingerlatsivimmi, uanga ilanngussara] pisortaqatigiit kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq assortunngilaat, tikkuarluguli oqaatigalugu pisumi matumani A-p “pissutsinik isornarsinnaasunik ilusilersorluagaasumik tikkuaannginnera” pineqartoq. [...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliami A-p kiffaanngissuseqarluni oqaaseqarsinnaatitaaneraniq kommunip assortuinnginneraniq, isornartorsiuineralali ilusilersorluagaannginneraniq tikkuaaginnarneraniq Kommuneqarfik Sermersuup oqarnera paatsuungassutigaa-ra. Oqaatigaara tunaartarisassani oqaasertaliineq oqaaseqaat “pissutsinik isorisariaqarsinnaasunik tikkuaaneq ilusilersorluagaassasoq” oqaaseqaatip sorraassusia pillugu kommunip uannut oqaaseqaataani aamma ilaasoq.

Aammattaaq oqaatigaara oqaasertaliineq pineqartooq – kommunip oqaaseqaammi aamma oqaatigisaatut – ilitersuusiamit “God adfærd i det offentlige”-meersuusoq, taannalu Danmarkimi Personalestyrelsemit, KL-imit aamma “Danske Regioner”-mit 2007-imi saqqummersinneqarpoq. Oqaasertaliinerli taanna Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneratt pillugu ilitersuusiaanini imm. 11-mi aammattaaq ilaavoq. Iltersuusianili taakkunanini marlunni immikkoortoq oqaasertaliinerup taassuma ilaaffia pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni killiliissutinut tunngasuunngilaq, suliffeqarfiilli ataasiakkaat iluanni oqallinnermut ammasuunermullu tunngasuulluni.

Kommunimi sulisut tamanut ammasunik isornartorsiuissagunik taamaallaat ilusilersorluagaasunik taamaaliorinnaasut Kommuneqarfik Sermersuup pi-umasaqaateqarsinnaanera pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneratt pillugu malittarisassani atuuttuni aamma tunngavissalernerneqanngilaq. Pisortanilu atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik paasinninneq taanna Kommuneqarfik Sermersuup suliamik suliarinninnerani qanoq ililluni atorneqarsinnaanersoq aamma assut paasiuminaatsippara.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaataanik ilusiliinerup manna ilungersunartumik nalorninarsisikkaa, tassalu kommunip suliaq suliamut inatsiseqartitsinikkut sinaakkutaasoq, matumani killissaliissut suut pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut atuunneratt ilanngullugu eqqarsaatigalugu, ilumut eqqortumik paasillugu suliarisimaneraa.

Oqaaseqaatip killilersuutit taakku eqqortinnerai tulliuuttuni sukumiinerusumik isummerfigaara.

4.2.3. A-p Kommuneqarfik Sermersuumi inissisimanera aamma kommunip ilumini aalajangiiniarnerata sulisinnaassusiatalu mianerineqarnissaat

Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneratt pillugu ilitersuusiaanini ersertutut pisortani oqartussaasut iluminni aalajangiiniarnerisa sulisinnaassuseqarnerisalu mianerineqarnissaat sulisut pisuni immikkut ittuni oqaaseqaateqarnissaminnut tunuarsimaarnissaannik nassataqarsinnaasoq.

Killilersuut taanna sulisup nammineq suliassaqarfigisami iluanut tunngasut pillugit oqaaseqaateqarnerani taamaallaat atuuppoq. Killilersuut taanna sulisunut qitiusutut inissisimasunut aalajangiiniarnermi ilaasimasunut taamaallaat aammattaaq atuuppoq.

Imatut paasivara A-p Kommuneqarfik Sermersuumi inissisimanera kommunip suliamik naliliiviginninnerannut sunniuteqarsimasoq. Taamaalilluni assuarinnisummit erserpoq Kommuneqarfik Sermersuup oqaatigigaa A-p oqaaseqaataa imaattoq:

“[...] Naalackersuisoqarfik suleqatitta qaninnerpaat ilaat isertuarnak isornartorsiorlugu. Sulisup illittut inissisimasup Naalackersuisoqarfimmik tamanut ammasumik isornartorsiuinera akuerineqarsinnaanngilaq. Pingaartumillu suliambut atasumik, oqallittarfimmilu tamanut ammasumi taamaaliornerit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaa-voq)

Isuma taanna Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaammuni itisilerpaa. Kommuni imatut paasivara KNI-p allaaserisaa A-p oqaaseqaateqarfigisaa pisutsinut kommunip pisinnaatitaanerani ilaanngitsunut tunngasuusoq. Kommunili imatut aamma paasivara A oqaaseqaammi Atuarfik Samuel Kleinschmidtumut innersuussinini pissutigalugu nammineq suliassaqarfigisani ilanngukkaa, tassami atuarfinnut atuarfiillu pisortaannut tunngasut pillugit suliassaqarfimmi pisortatut kommunip atuarfii pillugit aalajangiiniarnermi ataatsimut peqataasarami.

Kiisalu A-p kommunimi inissisimanera pillugu Kommuneqarfik Sermersuup makku oqaatigai:

“A atuarfinni ilinniartitsisutut aamma Kommuneqarfik Sermersuumi Atuarfinnik Ingerlatsivimmi atuarfinnut siunnersortitut sivisuumik atorfeqartitaasimavoq, Nuummi inissisimalluni, kingullermullu taaneqartumut atatillugu atorfinitsinneqarnera pillugu allakkani allassimavoq malittarisassat tjenestemandinut atuuttut aalajangersakkallu atorfirmut tassunga immikkut atuuttut malitassaralugit. Atorfinitsitsineq pillugu allakkat 14. marts 2014-imeersut **ilanngussarlu 5** takoqqikkit. Atorfia suli-aalu pillugit allaaserisami “Atuarfinnut immikkoortortaqarfimmi sulisut makku suliassaraat”-mik qulequttap ataani pineqartup akisussaaffia pillugu imaattunik allasimasoqarpoq:

- Atuarfinnut immikkoortortaqarfiup suleqatigisartagai suleqatigalugit *nunami tamarmi najukkamilu naalackersuinikkut anguniakkat eqqortissallugit* [Allaqqaarneqarnerani quppernerup ataani nassuiaasiussaq: Uanga erseqqissaanera.]

- Suliat suliassallu tamaasa pimoorullugit, suliامت attuumassuteqartumik suku-miisumillu suliarissallugit.
- Ataatsimut pisinnaatitaanerit ingerlaavartumik iluarsartuutissallugit.
- Atuarfiup suliassaqrfiata ataatsit arlallilluunniit iluanni immikkut ilisimasas-sanik pissarsissalluni taakkulu aserfallatsaalissallugit.

Allaaserisami oqaaseqaatigisaminut tunngasuni aalajangiiniarnermi peqataasiman-ngikkaluartoq suliassaqrfigisaanit ersepoq *atuarfinnut immikkoortortaqrfiup suleqatigisartagai suleqatigalugit nunami tamarmi najukkamilu naalackersuinikkut a-nguniakkat eqqortissagai* [...]. Pisortaqatigiit paasinninnerat unaavoq oqaaseqatigi-sai kommunimi atorfeqartitaaneranut ataqatigiissinneqarsinnaanngitsuussanngitsut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmik suleqateqarneq eqqarsaatigalugu inissisimanera qitiusumiippat, oqaaseqaatip tamat oqallittarfianni KNR-ip nittartagaatut Facebookitulli ittuni saqqummiunneqarsima-nera pingaartumik eqqarsaatigalugu.

Atorfiup suliassallu allaaserineqarneranni siusinnerusukkut taaneqartumi suleqatigi-sartakkat pillugit imaattunik allassimasoqarpoq:

“Avataani suleqatigisartakkat oqartussaasullu allat, suleqatigiiffiit suliniaqatigiiffiil-lu. (...)

Siunnersortit suleqatigisartagaat allat tassaapput atuarfeqarfiup pisortaa, pisortap tullia, atuarfiit pisortaat (allaqqaarneqarnerani qupperunerup ataani nassuiaasiussa-q: Uanga erseqqissaanera), suliassaqrfimmi suleqatigisat (MISI [Meeqqanut Inuusut-tunullu Siunnersuisoqarfik; uanga ilanngussara], atuarfinni aqqtissiuusut, Inerisaa-vik) atuarfeqarfimmu tunngasut iluani.”

Atuarfiup pisortaa B-p (B-p) oqaaseqaateqarnermigut A akerlilerpaa, Atuarfik Sa-muel Kleinschmidt illersorlugu. Naak A-p oqaaseqaataata oqaaseqaatip saqqum-miunneqareernerani B-p A-llu suleqatigiinneranni ajornartorsiutinik kinguneqan-gikkaluartoq atuarfinnut siunnersortip ASK-imik taassumalu pisortaanik “oqaatsit atorlugit saassussinera” pisortaqatigiit akuerisinnaanngilaat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuneqarfik Sermersuup suliap ilaanik taassuminnga paasinninnera isu-maqatiginngilara. Taamaalillunga isumaqarpunga assuarinninneq A-p kom-munimi inissisimanerata taassuma kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsin-naatitaaneranut qanoq sunniuteqarneranik kukkusumik takutitsisusooq, taama-tuttaarlu A-p inissisimanerata suliامت sunniutaanik kommunip naliliinera aamma ilalersinnaanagu.

Taamaalilluni uanga paasinninnera unaavoq A-p assuarineqarnera immiini imatut paasisariaqartoq Kommuneqarfik Sermersooq isumaqartoq A kommunip Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmik suleqateqarnerani qitiusumik inissisimanini pissutigalugu Naalakkersuisoqarfik pillugu isornartorsiulluni oqaaseqaammik inuinartut saqqummiussinissamut ataatsimut tunuarsimaartariaqartoq.

Uanga paasinninnera unaavoq una qularnaateqanngitsoq, tassalu A Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut taamatut ataatsimut pissaaffiligaanngitsoq.

Taamaattumik isumaqarpunga assuarinninneq taamaalilluni malittarisassanik A-p Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut ataatsimut atuuttunik kukkusorujussuarmik takutitsisuusq.

A kommunip aalajangiiniarnera sulisinnaassuseqarneralu eqqarsaatigalugit oqaaseqaammik pineqartumik saqqummiussisimassanngikkaluartoq Kommuneqarfik Sermersuup oqarnera oqaatigineqartutut aamma isumaqatiginngilara.

Taamaalilluni A-p oqaaseqaataa siullertut pissutsimut Kommuneqarfik Sermersuup oqaatigisaanik uanga paasinninnittut taassuma suliassa qarfiata avataaniittumut tunngasuuvoq – tassalu atuarfiit sorliit Danmarkimi atuartitsinermut ministerip takussanera. Oqaaseqaatilli pisortani atorfeqartitaasup nammineq suliassa qarfianut tunngasut kisiisa eqqarsaatigalugit pisortani atorfeqartitaasooq oqartussaasup aalajangiiniarnera sulisinnaassuseqarneralu mianeriniarlugit oqaaseqaateqarnissamut tunuarsimaassasooq pisortani oqartussaasup piumasaaqatigisinaavaa. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq oqaaseqaatip ilaa taanna pissutsinut A-p oqaaseqaateqarfīgissallugit tunuarsimaarfīgisariaqagaanut tunngasuunngitsoq.

Aappaattut A-p oqaaseqaammimi Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinni ataatsimut pissutsit innersuussutigai. Tamanna imatut paasivara taanna A-p nammineq suliassa qarfigisaanut tunngasuusoq. Oqaaseqaatilli ilaa taanna kommunip tungaanit aalajangiinermut immikkut ittumut attuumassuteqanngilaq. Taamaattumik kommunip aalajangiiniarnerata sulisinnaassuseqarneratalu ilai sorliit oqaaseqaatip ilaanit tassannga sunnerneqarsinnaassanersut ataatsimut isiginnillunga takujuminaatsittorujussuua.

Suliaq Folketingip Ombudsmandiata 1987-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerna 237 tulliinu issuarneqartoq tamatumunnga atatillugu innersuussutigaara, tassanngalu ilaatigut makku erserput:

“[...] pisortani atorfeqartitaasup kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerani killilersuutit akuerineqassappata immikkut oqimaassuseqartunik tunngavilersuisoqarnissaa piumasaqaataasooq, ilaatigullu tunngavilersuutit taakku sulisut qitiutsutut inissisimasut aalajangiinerup assortuussutaasup pilernerani peqataasut peqataasimasulluunniit kisiisa eqqarsaatigalugit piugajuttassasut.” (Atorfeqarfimminutsigaavoq)

Oqaaseqaatip imarisaa tunngavigalugu ataatsimut isiginnillunga paasinninnera erseqqissoq unaavoq suliaq taanna imatut immikkut ittuunngitsoq, tassalu A Kommuneqarfik Sermersuumi inissisimanini pissutigalugu kommunip aalajangiinnera sulisinnaassuseqarneralunniit mianeriniarlugit oqaaseqaateqarnissamut tunuarsimaarnissamut pisussaaffeqartoq.

Tamatumunnga atatillugu isummat tassunga assingusut oqaaseqaammi 2014-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortutut 5.9-tut ilanngunneqartumi, pingaartumillu oqaaseqaammi imm. 3.2-mi, saqqummiussakka innersuussutigaakka.

4.2.4. Kommuneqarfik Sermersuup isornartorsiutit kommunip iluani saqqummiunneqartarnissaannik piumasaqaataa

Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu ilitersuusiaanit ersertutut sulisup isornartorsiummik tamanut ammasumik saqqummiussinnginnermini suliffigisami iluani saqqummiusseqqaartarnissaa pisortani sulisitsisup piumasaqaatigisinnaanngilaa.

Pisortanili sulisitsisup sulisup isornartorsiummik soorlu tusagassiutitigut saqqummiussinnginnermini suliffigisami iluani saqqummiusseqqaartarnissaa neriuutigalugu oqaatiginninnissaanut akornutissaqanngilaq. Folketingip Ombudsmandiata 1995-imi ukiumoortumik nalunaarummini quppernerna 432 tulliinu tamanna pillugu allaaserinninnera imaattoq innersuussutigaara:

“Atorfeqartitaasut oqartussaasumik pitsaasumik eqqartuisarnissaannik aamma atorfeqartitaasut isornartorsiutiminnik saqqummiussinermut suliffiup iluani periaatsinik atuisarnissaannik taamaattumillu isornartorsiutiminnik tamanut ammasumik saqqummiussisanninnissaannik pisortat suliffiutaanni pisortaqaatigiit kissaateqarner-

minnik naatsorsuutiginninnerminnulluunniit ataatsimut oqaatiginninnerisa oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersissinnaanngilaannga.

Isumaqarpungali pisortaqaatigiit naatsorsuutigisaat kissaatigisaalluunniit kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermik inatsiseqartitsinikkut killiliissutitut paasineqarsinnaajunnaarlugit oqaasertalersorneqartariaqartut:

Taamaalilluni pisortani atorfeqartitaasoq oqartussaasup pitsaanngitsumik eqqartornissaanut aallaavittut pisinnaatitaavoq, taamaaliornermigut ilumoorfiginnittussaati-taanini sumiginnanngikkuniuk.

[...]

Pisortani atorfeqartitaasoq isornartorsiugassaqaruni isorisaminik suliffiup iluani periaatsinik tassunga atugassanik (pisortaqaatigeeqarnermik/suleqatigiinnermi ataatsimiititaliaqarnermik/sinniisoqarnermik) atueqqaanngikkaluarluni tamanut ammasumik saqqummiussinissaminut pisinnaatitaavoq.

Isorisassaqaraanni isorisanik (aaqqiagiinngissutinillu) suliffiup iluani periaatsit kommunip kaammattuutiginiarpagit pisortani atorfeqartitaasup kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata manna taamaalilluni nassataraa, tassalu kommunip kaammattuuteqarnerminut peqatigitillugu atorfeqartitaasunut erseqqissassagaa isorisamik tamanut ammasumik saqqummiussinissamik atuerusunneq kaammattuummit taamaattumit killilersorneqanngitsoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuneqarfik Sermersoorli assuarinninnermini A-mut ilaatigut imatut allappoq:

“Atuarfitta ilaat pillugu tamanut ammasumik oqaaseqaateqarnerit atuarfiullu pitsaassuseqarnera pillugu oqalliserinninnerit akuerineqarsinnaanngilaq. Suliaq tamanna kommunip nammineq iluani pisariaqarpoq. Atuarfimmi sulisut tamanna imminnik suliaminnillu tamanut ammasumik isornartorsiuinertut pissutissaqarlualutik paasisinnaavaat.

Atuarfitta pitsaassuseqartinneqarnerat oqallisigineqassasoq ingerlatsiviup kissaatigippagu oqallinneq uagut aqussavarput, kiisalu oqalliffimmik, ilusianik aamma piffissamik/sumiiffimmik toqqaanitsinni silatusaarluta pissalluta.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Isuma taanna Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaammimi itisilerpaa. Kommunip ilaatigut makku oqaatigai:

“Kalaallit Nunaanni pisortani atorfeqartitaasut inuiaqatigiinni inuttaasut allatulli kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaasoqarpoq. Tamanna Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-ikkut qulakkeerneqarpoq:

“Kinaluunniit eqqarsaatini naqitatigut, allakkatigut oqalunnermigulluunniit tamanut saqqummiunnissaannut pisinnaatitaavoq, taamaattorli eqqartuussivinnut akisussaaf-feqarluni. Saqqummiunniakkanik misissuilluni killiliisarneq allatullu kikkulluunniit isumaannik saqqummiussisitsinnaveersaernerit qaquguluunniit atulerseqqinneqanngisaannassapput.”

Tassa imaappoq innuttaasut tamarmik – aamma pisortani atorfeqartitaasut – suulluunniit oqaatigisinnaagaat – *taamaaliornissamut akuereqqoqqaanngikkaluarlutik* [Allaqaarneqarnerani quppernerup ataani nassuiaasiussaq: Uanga erseqqissaanera]. Taamatuttaaq oqaaseqaateqarniarneq akornuserneqassanngilaq. Kiffaangissuseqarlunili oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq aamma isumaqarpoq oqaaseqaatigisatit illit nammineq akisussaaffigissagitit. [...]

Taamaallitutik MIA-mi [Meeqqanik, Ilaqutariinnik Atuarfinnillu Ingerlatsivimmi, uanga ilanngussara] pisortaqtigiit kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq assortunngilaat, tikkuarluguli oqaatigalugu pisumi matumani A-p “pissutsinik isornarsinnaasunik ilusilersorluagaasumik tikkuaanera” pineqanngitsoq. Pisortaqtigiit naliliinerat unaavoq manna akuerineqarsinnaanngitsoq, tassalu A-p atuarfiup pisortaanit suliassa qarfiullu pisortaanut siunnersortitut ilitsersuisutullu atuarfimmik siunnersussallugu akisussaaffigisaminik oqallittarfimmi tamanut ammasumik taama isertuannngitsigisumik isornartorsiuinera. Pisortaqtigiit manna akuerineqarsinnaanngitsutut isigaat, tassalu A-p oqaaseqaatimini Atuarfik Samuel Kleinschmidtinik nikassaanera, tamannalu pissutigalugu siunnersuineri ilitsersuiner milu tatigineqarneq pilersikkuminaatsorujussuannngortikkaa. Pisortaqtigiit nalilippu suliffimmi pissuserissaarnermi manna aamma ilaasoq, tassalu isornartorsiui neq ingerlatsiviup atuarfinnut immikkoortortaqarfianut atuarfinnilu pisortaqtigiinnut sammitinneqasasooq, isornartorsiuiner mi atuarfiup angusai pitsaanngitsut atuarfiulluunniit kusa-naallisimanera pineqarpata. Taamaattumik suliassa qarfiup pisortaata paasinninnera unaavoq siuliani taaneqartut qanoq iliorluni pitsaanerulersinneqarsinnaaner at pillugu atuarfiup pisortaanik oqaloqateqalerneq ileqqorissaarnerusooq, inuit attaveqaqtigiit-tarfii nittartakkallu assigiinngitsut aqutiginagit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuneqarfik Sermersuup oqaaseqaataa pingaarnerusutigut imatut paasivara kommunip paasinninnera unaasoq A-p kommunimi inissisimanerata aamma oqaaseqaatip imaata sorraassusiata manna nassatarigaa, tassalu Atuarfik Samuel Kleinschmidtip pitsaassuseqarnera pillugu apeqqut kommunip iluani saqqummiussimasariaqaraluaraa, imaanngitsoq pisimasutut KNR-ip nittarta-gaani oqaaseqaat aqutigalugu. A-p kommunimi inissisimanerata sunniutaa o-

qaaseqaatinni imm. 4.2.3-mi sukumiinerusumik isummerfigaara, oqaaseqaatilu sorraassusia pillugu apeqqut immikkoortumi 4.2.5-imi allaaseralugu.

Kommuneqarfik Sermersoorli qulaani oqaaseqaatimini A isornartorsiumminik kommunip iluani saqqummiussinissaminut pisussaaffeqartoq imaluunniit kommunip paasinninnera unaaginnarnersoq tamanna naleqqunnerpaasimassagaluartoq isumaqarnersoq paasilluarsinnaangilara. Uangali paasinninnera unaavoq A-mik assuarinninneq immiini imatut paasineqassasoq, tassalu kommunip A nalunaarfigigaa kommunip atuarfii pillugit tamanut ammasumik ataatsimut oqaaseqaateqassanngitsoq. Tamanna kommunip suliamut atatillugu oqaloqatiginninneq A-p assuarineqarnera sioqqullugu pisoq pillugu imaqarniliaanit ikorfartorneqarpoq.

Uanga erseqqissumik paasinninnera unaavoq pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu malittarisassatigut aalajangersarneqartoq kommuni A-mut taamatut piumasqaateqarsinnaanngitsoq.

Taamaattumik isumaqarpunga Kommuneqarfik Sermersuup assuarinninnermi malittarisassanik A-p kommunimi atuarfintut siunnersortitut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut ataatsimut atuuttunik kukkusorujusuumik paasinninneq taamaalilluni takutikkaa.

4.2.5. Oqaaseqaatip sorraassusia

Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata pillugu ilitsersuusianaani oqaatigineqarpoq atorfeqartitaasut suliffimmi pissutsit pillugit sorraappallaanngitsunik oqaaseqaateqartassasut pisortani sulisitsisup piumasqaatigisinnaagaa.

Kommuneqarfik Sermersuup assuarinnissummi oqaatigaa A-p oqaaseqaataa “mitallerpalaartorujussuusoq quiassuarpalaartorujussuullunilu”. Taamaattumillu A-p kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerminut killissarititaasut qaangersimagai kommuni isumaqartoq assuarinnissummit erseqqissumik ersinngilaq.

Isuma taanna Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaammini itisilerpaa, tamatumunngalu atatillugu ilaatigut makku oqaatigalugit:

“Akissummi siuliani oqaatigineqartutut A-p kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqar-sinnaatitaanera MIA-mi pisortaqaatigiit assortunngilaat, tikkuarluguli oqaatigalugu pisumi matumani A-p “pissutsinik isornarsinnaasunik ilusilersorluagaasumik tikku-aannginnera” pineqartoq. Oqaaseqaat tamatuma saniatigut mitallerpalaartuuvoq quiassuarpalaartuullunilu, tassa nunami taaguutit taakku nalinginnaasuunngiffianni, taamaattumillu oqariartuutaasoq allamut sangusoortinneqarsinnaalluni. Taamaalil-lutik pisortaqaatigut aamma tamanna pissutigalugu naliliipput A-p oqaaseqaatai pis-sutissaqaanngitsumik sorraatsumik saqqummertut.

Siunnersorti, nuna tamakkerlugu qitiusumik Namminersorlutik Oqartussani NVL-i-mi [Nordisk Voksen Læring: unga ilanngussara] ataqaatigiissaarisooq Cand. Mag. Kiståra Motzfeldt Vahl qallunaat kalaallillu quianartunik assigiinngitsumik paasin-nittaaseqarnerat allaaserisamini ”Overgangsvejledning”-ingimik qulequtsikkamini Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu ilinniartut siunnersortaannut saqqummiussivoq:

”Kalaaliulluni Danmarkimut tikikkaanni quiasaariaaseq allaanerusooq tikinneqartar-poq. Qallunaat quiasaariaasianni tusangiasarineq mitakujunnerlu akuusorujus-suupput. Kalaallit ilaannut paatsoornarsinnaasarpooq, soorlu aamma kalaallit illaru-matunerujussuat qallunaat ilaannut aamma paatsoortitsisartoq. Taamaattumik quia-saariaatsit assigiinngissuseqarnerat maluginiagassaasarpooq, taamaannerani aamma illua’tungerisap quiasaariaasiata qanoq issusia paasiniaatigalugu.” [...]” (Atorfe-qarfimmi nutsigaavoq)

Imm. 4.2.2-mi qulaani oqaatigineqartutut pisortani atorfeqartitaasut nammineq imminnut sinnerlutik oqaaseqaateqarunik “ilusilersorluagaasumik saqqummi-ussissasut” pisortani sulisitsisup piumasaaqatigisinnaanngilaa. Aallaqqaasii-nermi oqaatigineqartutut oqaaseqaat sorraatsuunersooq naliliinermi apeqqutaa-ginnarpoq oqaaseqaat sorraatsumik ilusiligaanersooq.

Oqaaseqaat qaqugukkut sorraatsorujussuunersooq apeqqummik killiliiniarneq Folketingip Ombudsmandiata periaasiani immikkut pisimavoq. Suliami Folketingip Ombudsmandiata 2006-imi ukiumoortumik nalunaarutaani issuar-neqartumi Ombudsmandi pisortani atorfeqartitaasut mitallernermik quiassuar-nermillu atuinissaminut periarfissaat pillugu ilaatigut imatut allappooq:

“Nalinginnaasumik ilimagineqarpoq pisortani atorfeqartitaasooq nammineq suliffigi-samini iluani pissutsinik tamanut ammasunik isornartorsiuisoq iliuitsimik sorraap-pallaartumik atueqqusaanngitsoq. Imaanngilarli pisortani atorfeqartitaasooq mitaller-nermik quiassuarnermilluunniit atuinissaminut mattussaasoq. Indenrigsministere-qarfiup Farum Kommunemi sulisooq kommunimi pissutsit pillugit oqalugiareerluni mianersooqquneqartoq pillugu oqaaseqaataa 26. februar 1997-imeersooq tamatumun-ga atatillugu innersuussutigaaara. Oqalugiaat taanna kejserip atisartaavi pillugit H.

C. Andersenip oqaluttualiaa tunngavigalugu suliarineqarsimavoq, taamanilu kommunimi borgmesteriusoq atorfilittallu qitiusutut nuimanagerusut pillugit isornartorsiu-terpassuarnik quiassuaataasunik mitalliutaasunillu imaqarluni. Oqalugiaalli taanna pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut killissarititaasunik qaangiinnigilaq, taamaattumillu mianersoqqussut Indenrigsministereqarfiup inatsisinik unioqutitsisuusutut isigaa, tak. Indenrigsministereqarfiup kommunimi pissutsit pillugit aalajangiinerini oqaaseqaataanilu 1997-imeersuni quppernerit 18 tullialu. Ilimagisariaqarpoq (A)-p saqqummiussaani mitallernermik quiassuarnermillu atuineq pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit pillugu malittarisassanik unioqutitsinerunngitsoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliami 2016-37-mi Folketingip Ombudsmandiata nittartagaani atuarneqarsinnaasumi Ombudsmandi isumaqarpoq ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniartitsisoq Folketingip aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaanut e-mailimi atuarfiup pisortaqatigiivini isornartorsiuinissaminut pisinnaatitaasimasoq. Taasuma atuarfik e-mailimi tassani “umiarsuaq kiviartortoq”-mik aamma taavaa. Folketingip Ombudsmandia suliaq taanna pillugu oqaaseqaammimi ilaatigut imatut allappoq:

“Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq pisortani atorfeqartitaasut nammineq suliffimmini suliasaqarfimminiluunniit pissutsit pillugit oqallinnermi peqataanissaminut periarfissaqarnerisa manna aamma nassatarigaat, tassalu taakku – innuttaasunut allanut naligititaallutik – soorlu sakkortuumik assortu-erpalaartumillu oqaaseqaateqarsinnaasariaqartut, oqaaseqaatimik erseqqisumik eqqunngitsuunnginnissaat sorraappallaannginnissaalluunniit isumagiinnarunikku.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Folketingip Ombudsmandia tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniartitsisup e-mailia killissarititaasut pisortani sulisitsisup atorfeqartitaminit akuerisariaqagaasa iluanniinnera erseqqittoq.

Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaatip qaqugukkut sorraappallaarneranut killissarititaasunik paasinninnera ilalerpara. Ataatsimut isiginnillunga tamanna tunngavigalugu paasinninnera unaavoq A-p oqaaseqaataa – imarisamigut oqaasertaligaanermigulluunniit – ima sorraatsiginngitsoq Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerminut killissarititaasunik qaangiisimalluni.

Taamaalillunga qallunaatut oqaatsinik ironimik aamma sarkasmemik atuineq immi oqaaseqaat sorraappallaarnerisut inatsiseqartitsinikkut naliliineri Ka-

laallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut sunniuteqartut, taamaalillutillu pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut killissarititaasut avataanniittut Kommuneqarfik Sermersuup isumaqarnera ilalersinnaangilara.

4.2.6. Oqaaseqaatip inatsisinik unioqqutitsisuunnginnera pillugu eqikkaaneq

A-p oqaaseqaammik saqqummiussinerata ajornartorsiutaaneraniq Kommuneqarfik Sermersuup paasinninnera ilalersinnaangilara.

Taamaalilluni ataatsimut isiginnillunga paasinninnera unaavoq A-p oqaaseqaataa oqaaseqaataasoq inatsisinik unioqqutitsisuunngitsoq, Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinnut siunnersortitut kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranut killissarititaasut iluanniinnera erseqqissoq.

Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuup tungaanit A-mut nanertuutaasumik qisuariaateqarneq taamaallaat oqaaseqaatip sunniutaata nassatarisai tungavigalugit pisinnaavoq. Tamanna immikkoortumi tulliuuttumi isummerfigaara.

4.3. Oqaaseqaatip nassatarisaasa sunniutaat

Nassatarisat sunniutaat aalajangersimasut, soorlu suleqatigiinnermi ajornartorsiutit inatsisinik unioqqutitsisuunngitsumik oqaaseqaateqarnerup pilersitai – Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu ilitersuusiaani oqaatigineqartutut – pisortani sulisitsisup aqutsinnermi nanertuutaasumik qisuariaatinik atuineranut tunggaviusinnaapput. Kommuneqarfik Sermersuooq imatut paasivara A-p oqaaseqaataata sunniutituaa pineqartoq tassaasoq kommunip paasinninnera unaasoq A oqaaseqaammik saqqummiussinnermi kingornatigut atorfimminut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammik eqqortitsiunnaartoq. Atorfeqartitaasup atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissaanik tatiginassuseqarnissaanillu piumasaqaat taanna “decorumkrav”-imik taaneqartarpoq.

Taamaalilluni Kommuneqarfik Sermersuup assuarinnissummut naggasiutitut oqaatigaa atorfeqartitaasup atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissaanik tatiginassuseqarnissaanillu tjenestemandit pillugit inatsimmi piumasaqaat A-p eqqortittussaagaa. Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat A-p unioqqutissimagaa kom-

muni isumaqarnersoq assuarinnisummi oqaatigineqanngilaq, isumali taanna kommunip kingusinnerusukkut uannut oqaaseqaammimi itisilersimavaa:

“Pisortaqatigiit manna aammattaq pingaartillugu isiginiarpaat, tassalu A-p atorfiata qitiusumik inissisimanera pisortaqatigiinnut sammititaasumik siunnersortitut, Atuarfinnillu Ingerlatsivimmi akisussaasutut ataqatigiissaarisuunera kiisalu taassuma siusinnerusukkut oqaatigineqartutut avataani suleqatigisartakkanut toqqaannartumik attaveqarfiginnittartuunera. Taamaattumik pisortaqatigiit naliliipput A oqaaseqaatiminik saqqummiussinermigut atorfimmuut naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu tjenestemandit pillugit inatsimmi § 12-imi piumasaqaataasumik unioqquitsilluni iliuseqarsimasoq, tassami A taamani tjenestemanditut atorfeqartitaammat, tak. 13. august 2012 aallarnerfigalugu atorfinitsitsineq pillugu allakkat 14. marts 2014-imi ullulerneqarsimasut. [...] (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Atorfimmuut naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit inatsimmi nr. 21-mi, 18. december 2003-meersumi ilaatigut § 12-ikkut aalajangersarneqarpoq, tassanngalu makku erserput:

“§ 12. Malittarisassat atorfimmuut atuuttut tjenestemandip peqqusersuilluni malissavai, kiisalu atorfimmuut naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatigineqarnissamillu piumasaqaataasunik eqqortitsisinaanini sulinermini sulinermilu avataani takutissallugit.”

Atorfimmuut naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat pisuni pisortani atorfeqartitaasup pillarneqaataasinnaasunik iliuseqarfigisimasaani atorneqarajuttarpoq, aammali iliuitsit allat piumasaqaatip sumiginnarneqarneranik nassataqarsinnaapput. Nalinginnaasumik ilimagineqarpoq iliuitsit nalinginnaasumik ileqqorissaarnermut assortuuttut atorfimmuut naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammik unioqquitsisuujaannartanngitsut, isumaliutersuutilli ileqqorissaarnermut tunngasut pisuni aalajangersimasuni sunniuteqarsinnaasut.

Karsten Revsbechip atuakkiaani “Forvaltningspersonalet”-mi, 2012-imi pingajussaaniq naqitertinneqartumi qupperneq 40 kiisalu Oluf Emborgip aamma Peer Schaumburg-Müllerip atuakkiaani “Offentlig arbejdsret”-imi, 2010-mi aappasaanik naqitertinneqartumi qupperneq 329 tamatumunnga atatillugu innersuussutigaaqka.

Kommuneqarfik Sermersuup pissutsimik taassuminnga naliliinera isumaqatiginngilara. A-p oqaaseqaataata pissusia pillugu isumaliutersuutit oqaaseqaammi matumani siusinnerusukkut oqaatigisakka aallaavigalugit uanga erseqqisumik paasinninnera taamaalilluni unaavoq atorfimmuut naapertuuttumik ataq-qinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat pillugu isumaliutersuutit suliami matumani pisariaqanngitsut.

Eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaara tassani aamma ilaasoq pisortani oqartussaasut – Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit pillugu ilitsersuusaaani oqaatigineqartutut - oqaaseqaatip inatsisimik unioqqutitsisuunngitsup nassataasa sunniutigisinnaasai isummerfigaangamikkit pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit pingaartutut mianerisassaasoq eqqaa-masassammassuk.

5. Eqikkaalluni inerniliineq

Uanga paasinninnera unaavoq A-p oqaaseqaataa inatsisimik unioqqutitsisuunngitsuq, Kommuneqarfik Sermersuumilu atuarfinnut siunnersortitut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit killissarititaasut iluanniin-nera erseqqittoq. Taamaalilluni oqaaseqaat taanna immiini assuarinninnermut tunngaviusinnaanngilaq.

Kommuneqarfik Sermersuup A-p taassuma oqaaseqaataata kingunerisassai tunngavigalugit assuarinissaanut aammattaq tunngavissaqanngilaq.

Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuup A taassuma oqaaseqaataata kingunerisaanik assuarinnaanngilaq.

Aammattaq isumaqarpunga assuarinninneq malittarisassat A-p Kommuneqarfik Sermersuumi atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit ataatsimut atuuttut kukkusorujussuarnik paasineqarsi-manerannik takutitsisuusoq.

Kommuneqarfik Sermersuup uannut oqaaseqaataa aallaavigalugu suliaq imatut paasivara kommunip isumaa malillugu A-p oqaaseqaataata ilusilersorluagaannginnera kommunip suliamik suliarinninnerit sunniuteqarsimasuq. Uanga paasinninnera unaavoq tamatumanna ilungersunartumik nalorninarsisikkaa, tassalu kommunip suliaq suliamut inatsiseqartitsinikkut sinaakkutaasoq killissaliissutillu suut pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaase-

qaateqarsinnaatitaanerannut ataatsimut atuunnerat ilumut eqqortumik paasillugit suliarisimaneraa.

Ataatsimut isiginnillunga isumaqarpunga Kommuneqarfik Sermersuup suliaq malittarisassanik pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut atuuttunik unioqqutitsilluni suliarisimagaa.

Tamanna isorisarialerujussuartut isigaara.

Inassuteqaatigaara suliaq A-mut tunngasoq Kommuneqarfik Sermersuup oqaaseqaatika isiginiarlugit suliareqqissagaa.

Kommuneqarfik Sermersuup qinnuigaara suliame susoqaqqinnersoq uannut nalunaarutigeqqullugu.

Suliami annertunerusumik kukkussuteqartoqarsimasoq isumaqarama Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat aamma Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsi Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23 tunngavigalugu tamatuminnga nalunaarfigaakka. Taamaalilluni Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23-kkut aalajangersarneqarpoq annertunerusumik kukkussuteqartoqarsimanissaa imaluunniit sumiginnaasoqarsimanissaa ilimagisariaqartoq Ombudsmandip suliamik misissuinerata takutippagu Ombudsmandi suliaq pillugu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut tamatumunngalu peqatigitillugu Naalakkersuisunut imaluunniit kommunalbestyrelsimut nalunaaruteqassasoq.

Oqaaseqaat manna oqaaseqaammi pineqartut kikkussusii ilisarnarunnaarsillugit nittartakkakut tamanut saqqummiukkumaarpara, 2017-imilu ukiumoortumik nalunaarutinni ilanngukkumaarlugu.”

Kommuneqarfik Sermersuup akissutaanik ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tigusaqanngilanga.

6. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaaruti- niittut malitseqartitsivigineqarneri – Naammagittaalliuu- tit pillugit suliat

6.1 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 5.3, quppernerit 190 tulluilu

**Aalisarsinnaanermut akuersissummik qinnuteqaat. Inatsimmut naaper-
tuuttumik tunngaveqartussaaneq. Inatsisikkut tunngavigisaq (j.nr. 2016-
811-0053)**

2015-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortumi 5.3-mit ersertutut Ci-
vilstyrelsemut allakkatigut 27. september 2016-imeersutigut inassuteqaatigaara
A taamani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfi-
usumik eqqartuussivikkut imminut aningaasartuutaanngitsumik suliassanngor-
titsinissaminut akuerineqassasoq.

Civilstyrelsep allakkatigut 29. marts 2017-imeersutigut ilisimatippaanga A Aa-
lisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfimmik eqqar-
tuussivikkut imminut aningaasartuutaanngitsumik suliassanngortitsinissaanik a-
kueralugu 6. februar 2017-imi nalunaarfigigini.

Suliamik suliarinninnera tamatuma kingornatigut unitsippara.

6.2 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 4.1, quppernerit 46 tulluilu

**Aalisarsinnaanermut akuersissummik qinnuteqaatit. Inatsimmut naaper-
tuuttumik tunngaveqartussaaneq. Inatsisikkut tunngavigisaq (j.nr. 2015-
811-0052 aamma 2016-811-0054)**

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup allakkatigut 11. april 2017-
imeersutigut nalunaarfigaanga A-p B-llu qinnuteqaataat suliareqqinneqarniartut.
Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfik allakkatigut 19. april 2017-
imeersutigut qinnuigaara aalajangiisoqarpat aalajangiinerit taakkua assilinerinik
nasseqqullunga.

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup allakkatigut 29. juli
2017-imeersutigut akivaanga A aamma B qinnuteqaatitik tunngavigalugit aali-
sarsinnaanermut akuersissutinik 2016-imili tunineqareersimasut.

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup aalajangiinerisa assilineri e-mailitigut 4. aamma 5. juli 2017-imeersutigut tiguakka. A aamma B 2016-imi aalisarsinnaanermut akuersissutinik 30. maj 2016-imi tunineqarsimapput, taamatuttaarlu 2017-imi aalisarsinnaanermut akuersissutinik 4. juli 2017-imi marluullutik tunineqarsimallutik.

A aamma B 4. oktober 2017-imi allaffigaakka, suliallu ingerlasimanera allakkani taakkunani siulliullugu allaaseralugu, tamatumalu kingornatigut ilaatigut makku oqaatigalugit:

“Naalackersuisoqarfiup tamatumunnga uiggiullugu 4. juli 2017-imi ilisimatippaanga Naalackersuisoqarfiup [A-p aamma B-p qinnuteqaataat] taamaalilluni tamakkiisumik ilalersimagai. Aalisarsinnaanermut akuersissutaativit Upernaviup, Uummanaq Qeqertarsuullu Tunuata eqqaannut atuuttut 30. maj 2016-imi atsiorneqarsimasut kiisalu 2017-imi akuersissutip taamaattup 4. juli 2017-imi atsiorneqarsimasup assilineri Naalackersuisoqarfiup tamatumunnga atatillugu uannut nassiuppai.

Tamanna tunggavigalugu aalajangerpunga suliamik ilinnut tunggasumik misissuinaera unitsinniarlugu, tamatumani tak. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi § 14, imm. 1, tassuunalu aalajangersarneqarpoq naammagittaalliuut misissuinerimik ingerlatsinissamut pissutigissallugu naammannersoq Ombudsmandip aalajangissagaa.

Uanga paasinninnera suli unaavoq Naalackersuisoqarfiup aalajangiinera [A-mut 14. maj 2015-imeersoq aamma B-mut 11. maj 2015-imeersoq] kukkususoq, illilli aalisarsinnaanermut akuersissummik tamatuma kingornatigut tunineqarsimagavit isumaqarpunga suliamik misissuinaerma ingerlateqqinneratigut inatsiseqartitsinikkut pitsaane-
rumik inissisimalernissannut ikiorsinnaanngikkikit.

Taamaattorli ilitersorusuppakkit pisortani oqartussaasup innuttaasumut kukkusumik aalajangiinera pisuni aalajangersimasuni oqartussaasup innuttaasumut pineqartunut taarsiissutinik akiliisussaanera nassatarisinnaagaa.

[...]

Saaffiginnissutinnut atatillugu annertunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga.”

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfik ulloq taanna imatut allaffigaara:

“B-mut aamma A-mut ullumikkut allakkama assilineri ilisimatitsissutitut ilanngullugit nassiuppakka.

Tamatumunnga uiggiullugu matuma oqaatiginissaanut pissutissaqarlunga isumaqarpunga, tassalu naammagittaallortut aalisarsinnaanermut akuersissutinik 2016-imi majimi tunineqarsimanerannik Naalackersuisoqarfiup allagaasigut 29. juni 2017-i-meersutigut uanga aatsaat ilisimatinneqarnera Ombudsmandeqarfiup aamma Naalackersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerat eqqarsaatigalugu naleqqutinngitsutut isigigiga, Naalackersuisoqarfiummi piffissami akunniliuttumi suliaq pillugu allakkanik allanik arlalinnik nassissimagaluarmanga.

Tamatumali sulialluunniit allatigut annertunerusumik iliuuseqarnissannut pissutissaqalersinnigilaannga, taamaattumillu suliaq inaarlugu suliarineqartutut isigaara.”

7. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaaruti- niittut malitseqartitsivigineqarneri – Suliat nammineerluni misissugassannngortitat

7.1 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, quppernerit 212 tullialu

Ukiukinnerusumik tigummigallaanermut taarsiullugu allamut inissiineq. Piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq (j.nr. 2014-907-0012) aamma tigummigallaanermut taarsiullugu allamut eqqartuussisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu inissiineq (j.nr. 2015-905-0025)

Kommunit meeqqanik inuusuttunillu eqqartuussisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tigummigaallernermut taarsiullugu allamut inissiinerni pisussaaffii pillugit ilitersuutip suliarineqarneranik Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiisitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup (Naalakkersuisoqarfimmik taaneqartartussap) ilisimatitsissuteqarnera allakkatigut 6. januar 2016-imeersutigut qujassutigaa. Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga peqatigitillugu qinnuigaara Naalakkersuisoqarfiup isumaliutersuutai suleriaqqinnerlu pillugit allakkatigut ilisimatittaqqullunga.

Allakkakka 6. januar 2017-imeersut allakkatigut 7. september 2016-imeersutigut, 16. maj 2017-imeersutigut aamma 17. august 2017-imeersutigut eqqaasit-sissutigaa, tassami Naalakkersuisoqarfiup akissutaanik tigusaaqqinnama.

Naalakkersuisoqarfiup 24. august 2017-imi ilisimatippaanga meeqqat taperser-sorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut atatillugu i-sumasioqatigiissitsisoqarsimasoq.

Ilisimatitsissummit tamatuma saniatigut erserpoq periaatsinik qulaajaaneq Naalakkersuisoqarfiup Isumaginninnermik Aqutsisoqarfik, Politiit aamma Kommu-neqarfik Sermersooq suleqatigalugit aallartissimagaa, eqqartuussisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tigummigallaanermut taarsiullugu allamut inissiinnermut atatillugu akisussaaffik pillugu ilitersuutip suliarineqarnissaa siunertaralugu.

Naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsinera allakkatigut 19. september 2017-imeersutigut qujassutigaa. Tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigaara ilisimatitsis-sut imatut paasigiga qitiusumik ilitersuutip suliarineqarnera pineqartoq. Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga peqatigitillugu qinnuigaara Naalakkersuisoqarfiup isumaliutersuutai suleriaqqinnerlu pillugit allakkatigut ilisimatittaqqullunga.

Naalackersuisoqarfimmit ukiup nalunaarusiunneqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

7.2 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7.3, quppernerit 179 tullialu

Qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Qitiusumik allaffeqarfissuarmi suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaaneq (j.nr. 2014-908-0002)

Periaatsimik allanngiueq 2014-imi aprilimi atuligara 1. januar 2016-imi unitsippara. Namminersorlutik Oqartussat Aqutsisoqarfiisa aalajangiineri pillugit naammagittaalliutit periaatsimik allannginerup kingornatigut suliarisarunnaarpakka, naammagittaalliutit Naalackersuisoqarfimmit akisussaasuusumit suli suliarineqarsimannginnerat apeqqutaatinnagu.

Aqutsisoqarfiit aalajangiinerisa Naalackersuisoqarfinni susassaqartuni oqartussaasutut qulliunerusuni suliarineqarnissaat innersuussutigisalerpara, Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi § 13 innersuussutigalugu, tassuunalu aalajangersarneqarpoq naammagittaalliut aqutsinermi allaffissornikkut oqartussaasoq qullerpaaq suliami aalajangeereersimatinnagu suliarisinnaanngikkiga. Ukiumoortumik nalunaarummi matumani immikkoortoq 1.3 aamma takuuk.

Nalunngilara Namminersorlutik Oqartussat Kammeradvokati Kalaalit Nunaanni aqutseriaaseq qitiusumillu allaffeqarsissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu 2016-imi augustimi aamma 2017-imi augustimi ataatsimeeqatigisimagaat. Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfianit tamatumunnga atattillugu ukiup nalunaarusiunneqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

7.3 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7.4, quppernerit 215 tullialu

Inuit aqqinik aalajangiisartut. Inatsisikkut tunngavigisami amigaatit (j.nr. 2014-904-0008)

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup 14. november 2016-imi ilisimatippaanga Social- aamma Indenrigsministereqarfiup Naalackersuisoqarfiullu suleqatigiillutik Kalaallit Nunaanni aqqit pillugit inatsisip nutarterneqarnera aallartisarniaaraat, Naalakker-

suisoqarfiup aalajangiiffigisassatut siunnersuummik Inatsisartunut 2017-imi saqqummiussisinaanissaa siunertaralugu.

Kiisalu ilisimatitsissummit erserpoq Kalaallit Nunaanni Oqaasiliortut pillugit Inatsisartut inatsisissaattut nutaatut siunnersuutip Inatsisartut 2017-imi upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqarnissaa Naalackersuisoqarfiup naatsorsuutigigaa.

Naalackersuisoqarfik ilisimatitsissuteqarneranik allakkatigut 10. januar 2017-imeersutigut qutsavigaara tamatumunngalu peqatigitillugu qinnuigalugu suliaq pillugu ingerlaavartumik ilisimatititaqullunga.

Suliaq Naalackersuisoqarfimmut 27. september 2017-imi eqqaasitsissutigaa, suliamilu allakkatigut ilisimatinneqarnissara qinnutigalugu.

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup 24. oktober 2017-imi allakkatigut uannut paasissutissiisutigaa Naalackersuisut Kalaallit Nunaanni Oqaasiliortut pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummiussimagaat, Oqaasiliortullu siuliaqutinik inuit aqqi pillugit inatsit kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqartoq tunngavigalugu inuit aqqinik kalaallinit pinngortunik akuersissutiginnittarnek ilaatigut suliaassariigaat. Naalackersuisoqarfiup tamatuma saniatigut oqaatigaa siunnersuut Inatsisartunit akuerineqartoq, 1. januar 2018-ilu aallarnerfigalugu atortuulersinneqasasooq.

Naggasiutitut paasissutissiisutigineqarpoq inuit aqqi pillugit inatsisip allannguutissaanik suliarinnineq sulii ingerlasooq, Naalackersuisoqarfiullu kunngip peqqussutissaatut siunnersuutip Inatsisartut 2018-imi upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqarnissaa siumut nalunaarutigisimagaa.

Naalackersuisoqarfiup ilisimatitsinera 1. november 2017-imi qujassutigaa, Naalackersuisoqarfillu tamatumunnga peqatigitillugu qinnuigalugu suliaq pillugu ingerlaavartumik ilisimatititaqullunga.

Ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani Naalackersuisoqarfimmit annertunerusumik tusagaqanngilanga.

7.4 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7.5, qupperneq 216 Nammineerluni misissuiffiginnineq. Aatsitassanut tunngasuni allagaatinik paasisutissiineq. Oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani pissaanermik atuutsitsinermi aqutseriaaseq (j.nr. 2014-905-0023)

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani pissaanermik atuutsitsisut (Naalakkersuisut) ataatsimut aqqissuussaananeranni kiisalu aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik ilusilersuinermi, matumani allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik atuneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, pissutsinut aalajangiisuulluinnartunut tunngaviulluinnartunullu tunngasuusoq pillugu 2014-imi decemberimi oqaaseqaateqarpunga, Inatsisartullu Inatsisinut Ataatsimiititaliaat aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata oqaaseqaatip assilineranik nassinneqarnerisigut suliaq pillugu ilisimatinneqar-nissaat eqqornerpaasutut isigalugu.

Nalunngilara Namminersorlutik Oqartussat Kammeradvokaten Kalaallit Nunaanni aqutseriaaseq Qitiusumillu Allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugit 2016-imi augustimi ataatsimeeqatigisimagaat. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tamanna pillugu ukiup nalunaarusi-uunneqartup naanerani sulit tusagaqanngilanga.

7.5 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 8.1, quppernerit 182 tullilu

Angerlarsimaffimmi Ajami Nuummiittumi misissuineq (j.nr. 2015-900-0007)

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsiner-mut Naalakkersuisoqarfik 11. maj 2017-imi ilaatigut imatut allaffigaara:

“Pisuni aalajangersimasuni Angerlarsimaffik Ajami pujortarnerup inatsisinik unioq-qutitsisuunnginnerani aalajangiisuusoq tassaavoq paaqqinniffik “18-it sinnerlugit u-kiulinnit arlalinnit najugaqarfigineqarnerusut” isigineqarsinnaanersoq, tak. pujor-tararneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 1.

Uanga paasinninnera unaavoq inatsit pillugu oqaaseqaatini aalajangersakkami tassani paaqqinniffiit “inunnit 18-it inorlugit aamma 18-it sinnerlugit ukiulinnit arlalinnit na-jugaqarfigineqarnerusut” pineqarnerannik oqarnermi pujortararneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 1-imi oqaaseq “najugaqarfigineqarnerusut” isiginngitsuusaarneqarsinnaan-gitsoq.

*7. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri –
Suliat nammineerluni misissugassanngortitat*

Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq najugaqartut 18-it sinnerlugit ukioqartut amerlassusiisa Naalackersuisoqarfiup oqarneratut “allanngorarsinnaanerit” pujortar-
tarneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 1-imi atuutsitsinnginnissamik aalajangersakkap a-
torneqarnissaanut naammattumik tunngavissiinngitsoq.

Pujortanngikkaluarluni putsumik najuussuinissamat illersuiniartoqarnerisq najuga-
qartut namminneq ineeqqaminni pujortartarnerisa inatsisunik unioqqutsisuunnginne-
ranik naliliinermi pingaaruteqanngilaq.

Tamanna tunngavigalugu manna aalajangiusimavara, tassalu Angerlarsimaffik Ajap
najugaqartunik 18-it sinnerlugit ukiulinnik namminneq ineeqqaminni pujortarsinnaa-
titsinera pujortarneq pillugu inatsimmut naapertuuttuunngitsoq.

Apeqqummut tassunga atatillugu annertunerusumik iliuseqaqqissanngilanga, A-
ngerlarsimaffik Ajamilu misissuinaera pillugu suliaq inaarlugu suliarineqartutut matu-
muuna isigalugu.”

7.6 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 8.3, quppernerit 268 tulluilu

Meeqqat Illuanni Nuummiittumi misissuineq (j.nr. 2015-900-0009)

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup akissutaa imaattoq 9. februar 2017-imi
tiguara:

“Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup Meeqqat Illuannik misissuinnermit nalunaaru-
siaq tigusimavaa, tassani Inatsisartut Ombudsmandiata oqaatigaa Meeqqat Illuat nali-
nginnaasumik isumaqatigiissuteqarnikkut najugaqartut peqqissutsimikkut misissor-
tinnerini napparsimasutut misissortinnerannik allattuiffiit marserluni angajoqqaatut a-
kisussaaffimmik piginnittoq akuersiteqqaarnagu atuarnissaannut inatsisitigut tunnga-
vissaqanngitsoq.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmit Ombudsmandip oqaaseqaataa tusaatissatut
tiguneqarpoq.

Tassunga atatillugu Naalackersuisoqarfik Peqqinnissaqarfimmi Aqutsisunut saaffi-
ginnissuteqarsimavoq pissutsit pineqartut aaqiivigineqarnissaat qinnutigalugu, taa-
maalilluni Meeqqat Illuata siunissami najugaqartut napparsimasutut misissortinne-
rannik allattuiffik angajoqqaatut akisussaasoq akuersiteqqaarnagu atuarnissaanut
periarfissaqarniassamat.”

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik allakkatigut 21. februar 2017-imeersutigut nalunaarfigaara suliami annertunerusumik iliuuseqaqqinniנגitsunga, tamatumungalugu peqatigitillugu oqaatigalugu naatsorsuutigigiga isumaqatigiissutit taamaattut paaqqinniffinni allani pigineqannginnissaat Naalackersuisoqarfiup qulakkiissagaa.

7.7 2016-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 8.4, quppernerit 271 tulluilu aamma immikkoortoq 8.5, quppernerit 292 tulluilu

Meeqqat Angerlarsimaffiannik Ummannamiittumik misissuineq (j.nr. 2016-900-0011 aamma Meeqqat Angerlarsimaffiata innarluutilinnut immikkoortortaqarfianik Ummannamiittumik misissuineq (j.nr. 2016-900-0012))

Kommuneqarfik Sermersooq aamma Qaasuitsup Kommunua Meeqqat Angerlarsimaffiannik Ummannamiittumik aamma Meeqqat Angerlarsimaffiata innarluutilinnut immikkoortortaqarfianik Ummannamiittumik misissuinninnut atatillugu qinnuigaakka meeqqanut inuusuttunullu kommunit pineqartut Meeqqat Angerlarsimaffiannut inississimasaannut iliuusissanut pilersaarutit nutarterneqarsimangitsut pillugit oqaaseqaateqaqqullugit.

Kommuneqarfik Sermersuup 20. januar 2017-imi oqaatigaa kommunimi sulianik suliarinnittut marluk Meeqqat Angerlarsimaffiat 2016-imi junimi tikeraarsimagaat, iliuusissanut pilersaarutit nutarterneqarnissaat aamma meeqqat inissinneqarsimasut takunissaat siunertaralugu.

Meeqqanut kommunip inississimasaanut iliuusissanut pilersaarutit killiffiat iliuusissanullu pilersaarutit suliarineqarnerat pillugu siumut pilersaarut Kommuneqarfik Sermersuup tamatuma saniatigut paasissutissiissutigai.

Kommuneqarfik Sermersooq 17. marts 2017-imi nalunaarfigaara kommunip akissutaa tusaatissatut tigugiga, suliamilu annertunerusumik iliuuseqaqqissanngitsunga.

Qaasuitsup Kommuniata 23. august 2017-imi nalunaarutigaa meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut iliuusissanut pilersaarutit nutarterneqarnerat kommunip 1. januar 2018-imi avinneqarnissaanut atatillugu aallartileraa.

*7. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri –
Suliat nammineerluni misissugassanngortitat*

Qaasuitsup Kommuniata tamatumunnga atatillugu oqaatigaa inuusuttunut ilaqtariinni paarsassanngorlugit inissinneqarsimasunut iliuusissanut pilersaarutit kommunip nutartersimagai kiisalu meeqqanut inuusuttunullu paaqqinniffinnut inissinneqarsimasunut iliuusissanut pilersaarutit kommunip 1. januar 2018 nallertinnagu nutarterniarai.

Qaasuitsup Kommunian 19. september 2017-imi nalunaarfigaara kommunip akissutaa tusaatissatut tigugiga, suliamilu annertunerusumik iliuuseqaqqissanngitsunga.

8. Misissuinerit aamma nammineerluni misissuiffiginninernik suliniutit

8.1 Sungiusarfik Aaqami Nuummiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 12. april 2017-imeersoq, j.nr. 2016-900-0010)

Nalunaarusianni 12. april 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Sungiusarfik Aaqami misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Sungiusarfik Aaqami immikkoortortaqaqfinnilu tassunga atasuni misissuineq misissuiartortunit 28. aamma 29. april 2016-imi ingerlanneqarpoq.

Misissuineq taanna ataatsimut sulininnut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik aalajangersimasumik tunngaveqarani misissuinerulluni.

Oqartussaasut inuillu uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsineq atuuttoq unioqqutillugu iliuseqarnerisut suliasaminilluunniit ingerlatsinerminnut atatillugu allatigut kukkussuteqarnerisut sumiginnaanersulluunniit nakkutigisassaraara. Tamanna Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 19, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq. Isornartorsiuisinnaavunga, inassuteqaateqarsinnaallunga suliamillu paasininnera aamma saqqummiusinnaalluga, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit misissorsinnaagikka. Taamatut misissuineritut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut - pissutsit paaqqinniffiup aaqqissuussaananeranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavakka, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

2. Misissuinerup ingerlanneqarnera

Sungiusarfik Aaqamik misissuisut tassaapput inatsisilerituut marluk, nutserisoq/oqalutsi sulinermillu misiliisoq Ombudsmandeqarfimmeersut.

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfimmi immikkoortorta qarfiimmi pisortaq paaqqinniffimmi pisortap taassumalu tulliaata aallarnisaataasumik ataatsimeeqatigineranni peqataavoq.

Paaqqinniffiup pisortaa, immikkoortorta qarfiup pisortaa kiisalu sulisoqatigiit misissuiartortunit misissuinerup nalaani annertunerusumik oqaloqatigineqarput. Misissuiartortut oqaloqatiginninnerat paasissutissanik Sungiusarfik Aaqap nassiusaanik aal-laveqarpoq. Paaqqinniffiup illutai misissuiartortut aammattaq misissorpaat, matu-mani init ataatsimoorfiusartut kiisalu najugaqartut akuersisillugit najugaqartut ineeraat ataasiakkaat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Najugaqartut sulisullu misissuinerup atatillugu uannik misissuiartortunillu oqaloqa-tiginninnissaannut periarfissaqarnerannik misissuineq sioqqullugu ilisimatippakka. Sulisut arlallit saaffiginnissutaat misissuineq sioqqullugu tiguakka, taakkulu oqaloqa-tigalugit. Misissuiartortut saaffiginnissutinik arlalinnik misissuinerup nalaani tigusaqarput, taakkulu misissuiartortut misissuinerup nalaani oqaloqatigaat. Najugaqartup ataatsip saaffiginnissutaa misissuiartorneq sioqqullugu tiguara, taannalu misissuiar-tortut misissuinerup nalaani oqaloqatigaat.

Paaqqinniffik, najugaqartut sulisullu pillugit paasissutissat assigiinngitsut misissuineq sioqqullugu Sungiusarfik Aaqamit tiguakka. Taakkua saniatigut Ilaqutariinnut, Nali-giissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfiup (massakkut Isumagin-ninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalak-kersuisoqarfiup) nakkutilliineq pillugu nalunaarusiai kingulliit 2012-imeersoq aamma 2014-imeersoq tiguakka.

Sungiusarfik Aaqa nalunaarusiaagallartoq una pillugu oqaaseqaammunik saqqummi-ussinissaminut periarfissinneqarpoq.

Sungiusarfik Aaqap oqaaseqaatai allakkatigut 10. februar 2017-imeersutigut tiguakka. Oqaaseqaatit taakku inaarutaasumik nalunaarusiami ilanngunneqarput.

3. Paaqqinniffik pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Sungiusarfik Aaqa inersimasunik tarnikkut napparsimasunik tamarmik “skizofre-ni”-mik nappaateqartunik 18-init qummut ukiulinnik nuna tamakkerlugu isumagin-ninnermi perorsaaniikkut paaqqinniffiuvoq. Taakkua saniatigut “Prader-Willi syndrom”-imik taaneqartumik nappaatilinnik marlunnik misissuinerup nalaani naju-gaqartoqarpoq.

Sungiusarfik Aaqa 2016-imi aningaasanut inatsimmut misissingersuusiordermi ilan-ngussaq tunngavigalugu katillugit 31-nut inissaqarpoq, misissuinerullu nalaani katil-lugit 29-t najugaqarlutik.

Sungiusarfik Aaqa arfinilinnik immikkoortorta qarfeqarpoq, taakkunanngalu pingasut uku paaqqinniffiup illutarpiaanut Adolf Jensensvej 22-miittumut atapput: Sivisuumik Najugaqarfittut Immikkoortorta qarfik, Paaqqutarinniffittut Immikkoortorta qarfik aamma Immikkoortorta qarfik Alloq.

Sungiusarfittut Immikkoortorta qarfik aamma Immikkoortorta qarfik Akuitsut Qinnngutsinni Piloq 7-imi illumi ataatsimiipput, tassa Akuitsut inimi allermi Sungiusarfillu inimi qullermi inissisimallutik.

Immikkoortorta qarfik Alloriarfik Industrivej 2B-miippoq.

Sivisuumik Najugaqarfittut Immikkoortorta qarfik arfineq pingasunut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani arfineq marluk paranoid skizofrenimik nappaateqartuunerusut tassani najugaqarput. Immikkoortorta qarfimmi tassani najugaqartut piffissat ilaanni sakkortuumik psykoseqartarput, avammullu sakkortuumik periaaseqartarput.

Paaqqutarinniffittut Immikkoortorta qarfik qulingiluanut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani arfineq pingasut tassani najugaqarput. Najugaqartut tarnikkut timikkullu paaqqutarineqarnissamik annertunerusumik pisariaqartitsisut immikkoortorta qarfimmi tassani inissinneqarajuttarput.

Immikkoortorta qarfik Alloq arfineq marlunnut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani arfineq marluk tassani najugaqarput. Aammattaaq immikkoortorta qarfimmi najugaqartoq ataaseq Risskovimi Danmarkimiittumiippoq. Immikkoortorta qarfik taanna tarnikkut napparsimasunut eqqartuussaanicuttut Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmit nakkutigineqartussatut eqqartuussaasimasunut naatsorsuussaaneruvoq. Immikkoortorta qarfimmi tassani najugaqartut avammut sakkortoorujussuarmik periaaseqarsinnaasartuupput, sungiusaqqikkuminaatsuullutillu.

Sungiusarfittut Immikkoortorta qarfik sisamanut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani sisamat tassani najugaqarput. Immikkoortorta qarfik taanna najugaqartunut nammenerisaminnik ineqarnissaminnut najugaqatigiiffimmiluunniit najugaqarnissaminnut sungiusarneqartussanut naatsorsuussaavoq.

Immikkoortorta qarfik Akuitsut marlunnut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani marluk tassani najugaqarput. Immikkoortorta qarfik taanna inunnut “Prader-Willi syndrom”-imik nappaateqartunut naatsorsuussaavoq, taamaattullu Kalaallit Nunaanni marluinnaapput.

Immikkoortorta qarfik Alloriarfik paaqqinniffiup nakkutigisaasumik sulliviutigaa, tassaallunilu Sungiusarfik Aaqami najugaqartunut tamanut sammisassaqartitsivittut neqeroort. Alloriarfik ingerlatanik assinngiitsunik neqeroorteqarpoq, soorlu sananermik, marriornermik naneruusiornermik, pinngorartitsinermik, nipilersornermik internetsernermillu.

4. Pingaarnerusutigut naliliineq

Sungiusarfik Aaqap najugaqartunik sullissinera katsorsaanelalu pingaarnerusutigut pitsaasunik paasisaqarfigaara, tassanilu najugaqartut atugarissaarnissaat pisariaqarti-taallu qitiutinneqartorujussuullutik.

Taamaattorli Sungiusarfik Aaqami pisortaqatigiit sulisullu akornanni suleqatigiinni-arnikkut attaveqatigiinniarnikkullu arlalitsigut ajornartorsiuteqartoqartoq malugaara.

Pissutsit arllallit misissuinermit atatillugu malugisama oqaaseqaateqarnissannut pis-sutissaqalersippaanga. Pissutsit taakku immikkoortuni 5-imit 14-imut allaaserine-qarput.

Taakkua saniatigut pissutsit arllallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersitsinngit-sut nalunaarusiamili matumani saqqummiukkaanni iluaqutaasinnaasutut isigisakka misissuinermi oqaloqatigiissutigineqarput. Taakku immikkoortumi 15-imi naatsumik allaaserineqarput.

5. Illutai

Sivisuumik Najugaqarfittut Immikkoortortaqarfimmi, Paaqutarinniffittut Immik-koortortaqarfimmi aamma Immikkoortortaqarfimmi Allormi (matuma kingornatigut qitiusumik immikkoortortaqarfittut taaneqartartussami) init ataatsimoorfiusartut an-nerntunerusutigut kusanartutut isikkoqarput, qanittukkullu pequtisiortortoqangaatsiar-simalluni.

Malugaara – Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Naalakkersuiso-qarfiup misissuineq pillugu nalunaarusiaani august 2014-imeersumi aamma oqaatigi-neqartutut – qitiusumik immikkoortortaqarfimmi torsuusat takivallaartutut amippal-laartutullu ittut, tamannalu najugaqartut eqqissiviitsorujussuit eqqarsaatigalugit pisuni uippakjaarfiusuni pissusissamisuumngissinnaavoq.

Aammattaq malugaara qitiusumik immikkoortortaqarfimmi najugaqartut perusuer-sartarfii uffarfiilu taartuusut, pequteqarpiaratik angerlarsimaffippalaartuunatillu. Pi-sortap illutanik misissuinermi oqaatigaa najugaqartut arllallit avammut sakkortooru-jussuarmik periarsinnaasartut, taamaattumillu perusuersartarfii/uffarfiit tamanna naapertorlugu pequsersorneqarsimasut.

Sungiusaqqiffittut Immikkoortortaqarfiup Immikkoortortaqarfiullu Akuitsup initai kusanartuupput angerlarsimaffippalaartuullutillu, ataatsimullu isumaqarpunga naju-gaqartut sulisullu atortulersuutinik pisariaqartitaminnik peqartinneqartut.

6. Pujortartut pujuannik najuussuineq

Misissuinermi misissuiartortut malugaat qitiusumik immikkoortorta qarqarfimmi init ataatsimoorfiusartut pujulerujussuusut, tamannalu najugaqartut namminneq ineeqqaminni pujortarsinnaatitaanerannik taamaalillunilu putsup ininut ataatsimoorfiusartunut siaruaattarneranik pissuteqarpoq.

Pisortat suliffiutaanni pujortartarneq pillugu malittarisassat pujortarnermik inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni (pujortartarneq pillugu inatsimmi) nr. 15-imi, 26. maj 2010-meersumiipput.

Pujortartarneq pillugu inatsimmi § 5-imi ilaatigut imaattunik aalajangersagaqarpoq:

“§ 5. Paaqqinniffittut angerlarsimaffinni, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni, najugaqarfissatut neqeroorutini, ilinniartut ineqarfiini assigisaannilu inunnit 18-it sinnerlugit ukiulinnit najugaqarfigineqarnerusuni namminerisamik angerlarsimaffittut atuuttuni najugaqartut ataasiakkaat 18-it sinnerlugit ukiullit ineeqqami inissiamiluunniit najugaqarfigisaminni pujortarsinnaapput.

Imm. 2. Paaqqinniffik paaqqinniffimmi sulisut najugaqartullu allat pujortannikkaluarlutik tupap pujuunik najuussuinissaannut illersorniarlugit sunnuteqarluartumik suliniuteqassaaq. [...]”

Inatsimmi § 5 pillugu oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Sullissivinni inini pujortarsinnaatitaaffiusuni sulisut najugaqartullu allat putsumik najuussuinnginnissaat sullissiviup pisortaasa sukumiisumik qulakkiissavaat. Sukumiisunik qulakkeerinermut tunngatillugu pisuni ataasiakkaani naliliineq apeqqutaavoq. Ineraq nammenerisamilluunniit inigisaq pujortarfiusoq sullissiviup iluani init allat eqqarsaatigalugit soorunami matuneqarsinnaasuussaaq. Tamatuma saniatigut ineeqqat ataasiakkaat pujortareernerup kingornatigut silaannarissarneqartassasut suliffeqarfiup peqqusissutigisinnaavaa. Sulisut najugaqartullu sinnerisa illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpat inini ataasiakkaani pisariaqarneratut annertutigisumik silaannarissarfilersuisoqarsinnaavoq. Pujortartut pujuannik najuussuineq pinaveersaartinniarlugu sukumiisumik qulakkeerisoqarnissaanik aalajangiinermi sullissiviup pisortaasa sulisut, isumannaallisaa-nermilu suliniaqatigiinnik pilersitsisoqarsimappat, taakku ilaatissavaat.”

§ 5, imm. 2-mi, oqaaseqaatigiit suilliit taamaalillutik manna nassataraat, tassalu sulisut najugaqartullu allat pujortartut pujuannik najuussuinnginnissaat Sungiusarfik Aaqami pisortaqatigiit sukumiisumik qulakkiissagaat. Inatsit pillugu oqaaseqaatini aamma oqaatigineqarpoq paaqqinniffiup pisortaqatigiivisa sulisut, isumannaallisaa-nermilu suliniaqatigiinnik pilersitsisoqarsimappat, taakku pujortartut pujuannik najuussuinnginnissaq sukumiisumik qulakkeerniarlugu aalajangiinermi peqataatissagaat.

Sungiusarfik Aaqap akissutitut allakkamini 10. februar 2017-imeersumi oqaatigaa ineeqqani, torsuusani ataatsimoorfiusartunilu pitsaannerusumik silaannarissarfilersuinermut il.il. pilersaarutit paaqqinniffiup illussanik titartaasarfik TNT suleqatigalugu suliarigai.

Inassuteqaatigaara Sungiusarfik Aaqap sulisut isumannaallisaanermillu suliniaqatigiit suleqatigalugit pujortartarneq pillugu inatsimmi § 5-ip malinneqarnissaa qulakkiissagaat, taamaalilluni inini ataatsimoorfiusartuni silaannaq pitsaanerulersinneqarsinnaaqqullugu.

7. Pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiinnerat

Sulisut arlallit misissuineq sioqqullugu aamma misissuinerup nalaani misissuiartortut uangalu oqaloqatigaavut.

Sulisut misissuiartortullu oqaloqatigisatta ataatsimut oqaatigaat paaqqinniffimmi sulinertik nuannarigitsik.

Sulisulli taakkua ilaasa arlalippassuit oqaloqatigiinnerni aamma oqaatigaat isumaqarlutik pisortaqatigiit sulisullu akornanni suleqatigiinnivimmik plusoqanngitsoq. Sulisut arlallit oqaatigaat pisortaqatigiinnit tusaaniarneqanngitsutut peqataatinneqanngitsutullu misigisimallutik, sulisullu sunniuteqaqataanngingajalluinnartut. Sulisut arlallit oqaatigaat illua'tungaannaanur ingerlasumik – tassalu pisortaqatigiinnit sulisunut ammut - attaveqarfiginnittoqartartoq.

Pisortap misissuinerup nalaani oqaatigaa Sungiusarfik Aaqami suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliami aalajangersimasumik siulittaasuulluni, pisortallu tullia isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliami siulittaasuusoq. Aamma oqaatigaa suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliaq isumannaallisaanerlu pillugu ataatsimiititaliaq ukiumi kingullermi ingerlalluarpallaarsimanngitsut, ataatsimiititaliallu ataatsimiittarsimanngitsut. Aammattaaq oqaatigaa ataatsimiittarsimannginneq pissutsinut imminut tunngasunik pissuteqartoq, pisortaqatigiilli ingerlaqqilernissaaq pingaartittorujussuugaat.

Oqaatigaara sulisut pissutsini suliffimmut sulisuinullu pingaaruteqartuni peqataatinneqarnissaannik qulakkeerinermi ilaatigullu iluarinninngitsoqarpat iluarinninnginnerit katersuutiinnalernissaannik aporaannerillu pilersinnaanerannik pinaveersaartitsinermi suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliat isumannaallisaanerlu pillugu ataatsimiititaliat pillugit malittarisassat atornissaat naleqquttuusut.

7.1. Suleqatigiinnermi ataatsimiititaliaq

Suleqatigiinnermi ataatsimiititaliat pillugit malittarisassat Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat kaajallaasitaanni nr. 1/2008-mi, 2008-meersumiipput. § 1-imit ilaatigut makku erserput:

“Imm. 1. Pisortaqatigiit sulisullu akornanni suleqatigiinneq siuarsarniarlugu kiisalu pisortaqatigiit sulisullu akornanni pilertortumik attaveqatigiittarneq qulakkeerniarlugu Namminersornerullutik Oqartussat Naalackersuisoqarfiini tamani immikkoortorta qarfinni suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliaq (SSA) [sumiiffimmi suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliaq, uanga ilanngussara] ikinnerpaamik ataaseq illua'tungeriit tamarmik sinniisuutitaqarfiat pilersinneqassaaq.

[...]

Imm. 4. Naalackersuisut suliassa qarfianni ataatsimi arlalinniluunniit namminerisaminik pisortaqatigeeqartuni sulisut pisortaqatigiillu suleqatigiillutik suleqatigeeeriaatsinik SSA-p siunertaanik eqqortitsisunik nassaarniassapput. [...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Oqaatigaara “Naalackersuisoqarfik” § 1, imm. 1-imi taaneqarnermini allatut paasineqarani taamatuinnaq paasineqassasoq, taamaalillutillu Naalackersuisoqarfiup ataani oqartussaasut paaqqinniffiillu/suliffeqarfiillu pineqartunut ilaatinneqanngitsut, matumani Sungiusarfik Aaqa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Uanga paasinninnera unaavoq Sungiusarfik Aaqa kaajallaasitami § 1, imm. 4-mi pineqartunut ilaatinneqartoq, tassami paaqqinniffik taanna Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfiup ataani suliffittut namminerisaminik pisortaqatigeeqartutut isigisariaqarmat.

Uanga paasinninnera aammattaaq unaavoq § 1, imm. 4 imatut paasineqassasoq, tassalu Sungiusarfik Aaqa suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliavimmik pilersitsinissaminut pisussaaffeqanngitsoq, taamatuttaarlu kaajallaasitami aalajangersakkat pineqartut sinnerisa malinnissaanut pisussaaffeqanngitsoq. Sungiusarfik Aaqali pisortaqatigiit sulisullu akornanni suleqatigiinnermik pilersitsinermigut SSA-p siunertaanik eqqortitsinissaminut pisussaaffeqarpoq.

Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfik (massakkut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfik) “Forstanderinstruksen af august 2009”-imi quppernermi 6-imi sulisut aamma sulisut pisortaqatigiillu suleqatigiinnerat pillugit imaattunik aalajangersaasimavoq:

“Pisortaq paaqqinniffiup sulisoqarnermik ingerlatseriaasianik sularinninnissamut akisusaasuvoq, Namminersorlulik Oqartussat sulisoqarnermik ataatsimut ingerlatseriaasiat naapertorlugu, aamma Naalackersuisoqarfiup tamanna pillugu innersuussutaa naapertorlugu.

Pisortaq pissutsit sulisut sulinerminni atugaannut annertuutigut pingaaruteqartut sulisunut suleqatiginnissutiginnissaannut pisussaaffeqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Sungiusarfik Aaqap allakkamini 10. februar 2017-imeersuni oqaatigaa suleqatigiinnermut ataatsimiititaliaq 19. marts 2015-imi kingullermik ataatsimiissimasoq.

Tamatuma kingornatigut uanga paasinninnera unaavoq Sungiusarfik Aaqap kaajallaasitami § 1, imm. 4 suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliami ataatsimiittannginertigut sulisulluunniit 19. marts 2015-ip kingornatigullu suleqatigiinneq pillugu ataatsimeeqatigisarsimanginnerisigut malissimangikkaa.

Inassuteqaatigaara Sungiusarfik Aaqami pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiillutik suleqatigeeriaatsinik kaajallaasitami § 1, imm. 4 naapertorlugu SSA-p siunertaanik eqqortitsisunik nassaassasut.

Aammattaaq inasasuteqaatigaara Sungiusarfik Aaqap “Forstanderinstruks”-imi sulisunik suleqatiginninneq pillugu innersuussutit malissagai, tamatumunngalu peqatigitillugu malugaara paaqqinniffimmi sulisoqarneq pillugu ingerlatseriaatsimi Sungiusarfik Aaqap uannut nassiussaani taamatutaaq erseqqissarneqartoq pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiinnerisa siuarsarneqarnissaat suleqatigiinnermi ataatsimiititaliap suliassarigaa.

7.2. Isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliaq

Isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititalianik pilersitsisarneq pillugu malittarisassat Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmiippat, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1048, 26. oktober 2005-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqarsimasoq. Inatsimmi tassani Kalaallit Nunaanni sulisitsisumi sulineq pineqartunut ilaattinneqarpoq, tak. inatsimmi § 2, imm. 1. Inatsimmi tassani § 6, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Sullivinni 20-nik sinnerlugilluunniit, taamaattoq tak. § 7, imm. 6, sulisulinni isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliortoqassaaq. Sulinermi isumannaallisaanissamut ataatsimik marlussunnulluunniit suleqatigiissitaqareerpat, suleqatigiissitaliami imaluunniit suleqatigiissitaliami ilaasortat sulliviullu pisortaa imaluunniit sullivimmu akisussaasutut sinniisuutitaq isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliaaassapput. Isumannaallisaaneq pillugu suleqatigiissitalianik arlalinnik pilersitsisoqarsimappat taakkunanani sinniisuutit ilaasortanik marlunnik aamma isumannaallisaaneq pillugu suleqatigiissitaliani sulisunik siulersuisut akunerminni pilersitsinissamut qinersissapput, ataatsimiititaliamut tassunga sulliviup pisortaa imaluunniit sullivimmu akisussaasutut sinniisuutitaq ilanngutissallutik. Isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliaq sulliviup iluani isumannaallisaaneq peqqinnissarlu pillugit sulinissamut pilersaarusiussaaq, siulersuissalluni, siunnersuissalluni ilisimatitsissuteqartassallunilu aamma taamatut sulineramik nakkutiginnittuussalluni.”

Uannut paasissutissiissutigineqarpoq Sungiusarfik Aaqami atorfeqartitaasut 89-it missaat sulisorineqartut, taamaalillunilu suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliamik pilersitsinissaminut pisussaaffeqarluni. Aammattaaq inatsimmi § 7-imit makku erseerput:

“Suliffeqarnermut ministeri sulliviit isumannaallisaaneq peqqinnissarlu pillugit sulinerannik annertusaañissaq pillugu erseqqinnerusunik maleruagassiussaaq, tamatumani aamma isumannaallisaanermi sinniisuutitanik qinersisarneq, taakkua pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu pillugit, isumannaallisaaneq pillugu suleqatigiissitalianik ataatsimiititalianillu pilersitsinissaat taakkualu suliaasaat pillugit, isumannaallisaanermik aqqqissuusseqatigiinni ilaasortat ilinniartitaanerat pillugu aamma isumannaallisaaneq pillugu sulinermik ulluinnarni siulersuinermut malittarisassanik.”

Isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliap § 7 tunngavigalugu sulinera pillugu malittarisassat sukumiinerusut nalunaarummi nr. 1346-mi, 15. december 2005-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi aalajangersarneqarput. Nalunaarut taanna sulisitsisumi sulinermut atuuppoq, tak. § 1. Nalunaarummi § 12, imm. 1-imit aamma § 15, imm. 1-imit makku erseerput:

§ 12, imm. 1:

“Sullivinni 20-nik sinnerlugilluunniit sulisoqarfiusuni sullivimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu suliaasaat pilersaarusiorneqarlutillu ataqatigiissaarneqartassapput isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliamit, taamaattoq tak. § 4.”

§ 15, imm. 1:

“Isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliat pisarnertut ataatsimiittassapput minnerpaamik qaammatit pingasunngoraangat. Ataatsimiititaliat immikkut ittumik ataatsimiittassapput, imaannaanngitsunik ajunaartoqaraangat, toqunartunik sunnerterujussuortoqaraangat imaluunniit allatut peqqissutsikkut ajoqusertoqaraangat tamatumunngaluunniit aarlerinartorsiortoqaleraangat. Immikkut ittumik ataatsimiittoqartassaaq siulittaasup tamanna pisariaqarsorigaangagu, imaluunniit ataatsimiititaliami ilaasortat minnerpaamik marluk tamanna pillugu kissaateqarnerminnik saqqummiussigaangata.”

Taakkunannga erseerpoq Sungiusarfik Aaqa isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliami qaammatit ikinnerpaamik pingasukkaarlugit ataatsimiittarnissaminut pisussaaffeqartoq, tamatumalu saniatigut pisut qanoq issusiat apeqqutaatillugu immikkut ittumik ataatsimiittoqartassasoq.

Uanga paasinninnera unaavoq nalunaarummi isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliami ataatsimiittisarnissamik piumasaqaat Sungiusarfik Aaqap malissimanngikkaa.

Inassuteqaatigaara isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliami ataatsimiittarnis-samik nalunaarummi § 15-imi aalajangersarneqartutut ataatsimiittoqartarnissaa Sungiusarfik Aaqap isumagissagaa.

7.3. Sulisut sinniisaat

Misissuinerimi perorsaasut kattuffiata (N.P.K.-p) sinniisaa pisortaqaatigiinnik aallarnisaataasumik misissuiartortut uangalu oqaloqateqarnitsinni peqataavoq. Pisortaqaatigiit oqaloqatigiinnermi oqaatigaat sulisut sinniisaat Paaqqtarinniffittut Immikkoortorta-qarfimmi pisortaagallartutut atorfinitsinneqarallarsimasoq.

Sulisut ilinniagaqarsimasut ilinniagaqanngitsullu (S.I.K.) akunnermusiallit sinniisaat Sungiusarfik Aaqami pisortaqaatigiinnik aallarnisaataasumik ataatsimiinnermi peqataaqqullugu aamma qaaquneqarsimavoq, takkunnanili.

Misissuinerimi misissuiartortut pisortaqaatigiinnut oqaatigaat pakatsisimanerit sulisut arlallit misissuiartortunik oqaloqateqarnerminni oqaatigisaasa ilarpasui tassaagajut-tartut apeqqutit sumiiffimmi sulisut sinniisaannut saqqummiunneqartariaqartut sulisullu sinniisaata pisortaqaatigiinnut ingerlateqqillugit oqaloqatigiinnissutigisinaasai.

Pisortap oqaatigaa sulisut sinniisaat taarseraassimasorujussuusut, sulisullu tassaasut sinniissaminnik namminneq qinersisussat.

Oqaatigaara N.P.K.-p massakktu sinniisaa immikkoortortaqaarfiup pisortaasut atorfinitsinneqarnermi kingornatigut sulisut sinniisaattut ingerlaqqissinnaaneraniq misissuineq nalunaarusiap matuma siunertaata avataaniittoq.

Aammattaaq oqaatigaara sulisut sinniissisaannik qinersineq sulisut akunnerminni suliasarigaluaaraat uanga paasinninnera unaasoq sulisut sinniisaata pisortaqaatigiillu soorlu qaammammut ataasiarlutik ataatsimiittarnissaat isumaqatigiissutigineqarpat tamanna pisortaqaatigiit sulisullu suleqatigiinnerannik nukittorsaasussaasoq.

Sungiusarfik Aaqap akissutitut allakkamini 10. februar 2017-imeersuni oqaatigaa N.P.K.-p sinniisaa qaammatini marlunni atorfeqartitaasimasoq. Paaqqinniffiup aammattaaq oqaatigaa sulisut 90-it missaanniittut akornanni sulisut tallimat N.P.K.-mut ilaasortaasut, 15-illu missaat S.I.K.-mut ilaasortaasut.

Sungiusarfik Aaqap oqaatigisai maluginiarpakka, kaammattuutigalugulu Sungiusarfik Aaqami pisortaqaatigiit sulisut sinniisaannik pissutsini sulisunut annertuumik pingaaruteqartuni annertunerusumik peqataatitsissasut.

8. Siunertaq pillugu aalajangersagaq

Sungiusarfik Aaqap siunertaa pillugu aalajangersagaq misissuineq sioqqullugu nassiteqqullugu qinnutigaara.

Sungiusarfik Aaqap paasissutissani nassiuuneqartuni paaqqinniffiup 2015-imi ukiu-
moortumik nalunaarutaani qupperneq 1 ulloq unnuarlu paaqqinniffiup siunertaanut
tunngasoq aamma qupperneq 2 anguniakkanut tunngasoq innersuussutigai.

2015-imi ukiumoortumik nalunaarummi quppernemit 1-imit aamma 2-mit makku er-
serput:

Qupperneq 1:

“Ulloq unnuarlu paaqqinniffiup siunertaa:

Paaqqinniffiup siunertaa tassaavoq najugaqartut ataasiakkaarlugit alaatsinaanneqassasut/mi-
sissorneqassasut, qanoq nammineersinnaatiginersut taamalu namminneq ulluinnarni inuu-
nerminnut qanoq sunniteqarsinnaatiginersut paasiniallugu, iliuusissanullu taakkununga
pilersaarusiata najugaqartup sulisullu takusinnaasaat sapinngisamik annertunerpaamik ma-
linniarsaralugit. Najugaqartup ulluinnarni inuunerata aalajangersimasumik iluseqarnissaa
sinnaakkuteqarnissaa pingaartuuvog.

Najugaqartuutitta ilarpassuinit pingaarnepaat ilaat tassaavoq nakorsaatitugassaminnik ullut
tamaasa iisinisaannik kapitinnissamillu/depotilertinnissamillu ilinniartinnissaat.” (Atorfe-
qarfimmi nutsigaavoq)

Qupperneq 2:

“Anguniakkat:

Najugartut pissusilersorneri, takorruuinerisa sakkortussusii nakorsaatillu qanoq pitsaatigisu-
mik sunniteqarneri sulisut alaatsinaassagaat/misissussagaat. Ullaakkut makiaarneq, uffar-
neq, neriffissat tamaasa nerisarneq, nakkutigineqarluni sulliviutitsinnut suliarorneq, ineeq-
qamik eqqiaaneq, timigissarneq il.il. Inuit skizofrenimik nappaatillit psykotiskiujuuaannar-
nissaat pinngitsoortinniallugu sammisassaqartinneqassapput. Najugaqartuutitta aningaasa-
qarnerminnik aqutsisinnaanermik ilinniartinnissaat aammattaaq pingaartuuvog.” (Atorfe-
qarfimmi nutsigaavoq)

Pisortap misissuineri ilaatigut sukumiinerusumik paasissutissiissutigalugu oqaatigaa
Sungiusarfik Aaqap siunertaa pillugu aalajangersagaq nanisinaanngikkini aamma I-
sumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut
Naalackersuisoqarfiup pigineraa tassunga apeqqutigisimagini, sulili akissutisisimana-
ni. Pisortaq isumaqarpoq siunertaq pillugu aalajangersagaq paaqqinniffiup ukiut 40-t
missaasa matuma siornatigut pilersinneqarneranut atatillugu suliarineqarsimassasoq.
Pisortap misissuiartortut tamatumunnga atatillugu aperai siunertaq pillugu aalaja-
ngersakkap suna siunertarineriaa.

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup sinniisaata misissuinermi oqaatigaa siunertaq pillugu aalajangersagaq Naalakkersuisoqarfiup pigineraa nalugini, siunertarlu pillugu aalajangersakkap suna siunertarineraa taamatuttaaq nalugini.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit siunertaat pillugit aalajangersagaliorneq pillugu malittarisassat meeqqanik inuusuttunillu kiisalu annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 64-imi, 29. december 1994-imeersumi (matuma kingornatigut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) § 1, imm. 3-miipput. § 1, imm. 3-mit makku erserput:

“Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni tamani siunertaq pillugu aalajangersagaliortoqarlunilu illumu torersumik pissusilersornissaq pillugu malittarisassaliortoqassaaq, taakkunanilu paaqqinniffiup perorsaanikkut siunertaa kikkullu sullinneqarnissaat takuneqarsinnaassaaq. Siunertaq pillugu aalajangersagaq Isumaginninnermut Pisortaqaqfimmit akuerineqassaaq.”

Oqaatigaara Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik tassaasoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarut eqqarsaatigalugu suliaasaqarfimmi akisussaasutut Naalakkersuisoqarfik, taamalu tassaalluni oqartussaasoq siunertaq pillugu aalajangersakkap suuneranik apeqummik akisisussaasoq eqqortoq.

Isumaqaarpunga Sungiusarfik Aaqap paaqqinniffiup siunertaa pillugu aalajangersakkamik suliarinnissimannginnera taassuminngalu akuerinnitsisisimannginnera ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 1, imm. 3-mut naapertuutinngitsoq.

Inassutigaara Sungiusarfik Aaqap paaqqinniffiup siunertaa pillugu aalajangersagaq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 1, imm. 3 tunngavigalugu suliarissagaa.

9. Katsorsaanissamut pilersaarutit

Najugaqartut ataasiakkaarlugit eqqarsaatigalugit katsorsaanissamut pilersaarutit Sungiusarfik Aaqamit najugaqartut kommunitut najugarivitaat suleqatigalugit suliarineqarsimasut misissuineq sioqqullugu nassiuteqqullugit qinnutigaakka. Tamatumani ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25 imaattunik oqaasertaqartoq innersuussutigaara:

“§ 25. Annertuumik innarluutillip ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissinneqarneranut atatillugu, katsorsaanissamut pilersaarut suliarineqassaaq.

Imm. 2. Katsorsaanissamut pilersaarut paaqqinniffimmit kommunitullu najugarivitami isumaginninnermut ataatsimiititamit annertuumik innarluutillit pillugit siunnersorti immikkut ilisimasalik nunallu immikkoortuani immikkoortoqarfik suleqatigalugit suliarineqassaaq.

Imm. 3. Katsorsaanissamut pilersaarut pineqartumit namminermit sapinngisamik akuerineqassaaq, imaluunniit meeraq inuusuttorluunniit 18-it inorlugit ukiulik pineqarpat angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit akuerineqassalluni. Pineqartoq oqartussaassusiagaasimap-pat katsorsaanissamut pilersaarut pineqartup sinniisutut ikiortigisaanit aamma akuerineqassaaq.”

Najugaqartunut “Aaqami iliuusissanut pilersaarut”-mik taaneqartoq tiguara.

Qulequtaq taanna misissuiartortut pisortamut misissuinerup nalaani oqaloqatiginnis-sutigaat.

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermit Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup sinniisaata oqaatigaa ulloq unnuarlu paaqqinniffiit najoqqu-tassaat assigiissarlugit Naalakkersuisoqarfiup aallartissimagai, taamaalillutik paaq-qinniffiit namminneq pigisaminnik suliaqartaqqunagit. Sinniisup aamma oqaatigaa a-jornartorsiut taanna najoqqutassianik nutaanik suliarinninnerminni ilanngunnaritsik, taamaalilluni pilersaarutinit ataasiakkaanit tamanit erseqqissumik takuneqarsinnaaler-sillugu pilersaarut sorleq inatsisiliorneq malillugu pineqarnersoq, kiisalu taakku inat-siseqartitsinikkut malittarisassanut pineqartunut attuumassuteqartunut innersuussuti-taqassasut.

Sungiusarfik Aaqap tamatuma kingornatigut allakkamini 10. februar 2017-imeersuni erseqqissarlugu oqaatigaa katsorsaanissamut pilersaarutit paaqqinniffiup atunngikkai. Paaqqinniffiup erseqqissarlugu aammattaaq oqaatigaa tamatumunnga manna pissu-taasoq, tassalu Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermit Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup innarluutilinnut tunngasuni ilusiliussassamik sulii inaarsaasimannginnera, paaqqinniffiullu tamanna pissutigalugu iliuusissanut pi-lersaarutinit nalunaarusianillu sulii atuinera. Paaqqinniffiup allakkamini aammattaaq i-lisimatitsissutigaa katsorsaanissamut pilersaarummut missingiut Naalakkersuisoqarfi-up suliarisimagaa, allannguutillu paaqqinniffimmut naleqqussagaasut suliaralugit naammassisimagai. Allannguutissat taakku paaqqinniffiup Naalakkersuisoqarfimmut nassiussimavai, akissuteqartoqarnissaalu sulii utaqqimaarlugu. Kiisalu paaqqinniffiup ilisimatitsissutigaa katsorsaanermit pilersaarutit 2017-imi upernaakkut atulernissaat naatsorsuutigigini.

Isumaqaarpunga Sungiusarfik Aaqa katsorsaanermit pilersaarutinit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25 tunngavigalugu suliarinninnissaminut pi-sussaaffeqartoq, Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermit Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup tamatuma atugassatut ilusiliussamik siusin-nerusukkat suliarinnissimannginnera apeqqutaatinnagu.

Inassuteqaatigaara katsorsaannermi pilersaarutit Sungiusarfik Aaqap ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25 tunngavigalugu suliarissagai.

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup sinniisaata misissuinerup nalaani paasissutissiissutigisai maluginiarpakka.

10. Nalunaarusiat

Misissuineq sioqqullugu pilersaarutit qulaani taaneqartut saniatigut najugaqartut ataa-siakkaarlugit “nalunaarusiat”-nik taaneqartut tiguakka.

Nalunaarusiat najugaqartunik immikkuaaluttulersugaasumik allaaserinninnerusutut i-sikkoqarput, matumani najugaqarnerup siunertaa, najugaqartup ajornartorsiutai pissu-silersorneralu ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Pisortap misissuineri erseqqinnerusumik oqaatigaa nalunaarusiat taakku Sungiusar-fik Aaqap suliaruaannartarsimagai, taakku ukiumoortumik suliarineqartartut kom-muninullu nassiunneqartartut. Pisortap aamma oqaatigaa paaqqinniffik nalunaarusi-anik taakkuninnga suliarinninnissaminut pisussaaffeqartoq.

Oqaatigaara Sungiusarfik Aaqap ukiumoortunik nalunaarusianik taamaattunik sulia-rinninnissaminut pisussaaffeqartoq innarluutillit pillugit inatsisiliornermi “Forstande-rinstruks”-imiluunniit takusinnaangilara.

Tamatuma kingornatigut isumaqarpunga inatsiseqartitsinikkut tunngavimmi ukiu-moortumik nalunaarusiat taakkua suliarinissaannut pisussaaffik piunersoq erseqqar-luttoq.

Ajornartorsiut taanna Sungiusarfik Aaqamut annertunerusumik malersorniingilara, apeqqulli Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuut-sitsinnermut Naalakkersuisoqarfiimmu saaffiginninnikkut qulaajarniarsariniarpara.

11. Suliffik pillugu naliliiviginninneq

Sungiusarfik Aaqap misissuineq sioqqullugu qinnuigaara paaqqinniffiup suliffik pillu-gu naliliiviginninnera (matuma kingornatigut SPN-imik taaneqartartussaq) uannut nassiateqqullugu.

Sungiusarfik Aaqap 2013-imi SPN-ia tiguara.

Pisortap misissuineri oqaatigaa SPN-ip 2016-imi nutarterneqarnissaa pilersaarutigi-neqartoq.

SPN-imik suliarinnittarneq pillugu malittarisassat Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmiipput, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1048, 26. oktober 2005-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasoq. Inatsimmi Kalaallit Nunaanni sulisitsisumi sulineq pineqartunut ilaatinneqarpoq, tak. inatsimmi § 2, imm. 1. Inatsimmi § 11 a, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Sulisitsisup isumagissavaa suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu pissutsinik suliat suunerat, suleriaatsit aamma sulianik ingerlatsinerit atorneqartut, aamma sulliviup anertussusia aqqissuussaanelalu tunngavigalugit allaganngukkamik naliliiffiginnittoqarnissaa. Suliffimmik naliliiffiginnissut sullivimmiittassaaq sulliviullu siulersuisuinit, sulisunit aamma Sullivinnik Nakkutillisoqarfimmit takuneqarsinnaassaaq. Suliffimmik naliliiffiginissut suliat, suleriaatsit aamma sulianik ingerlatsinerit il.il. allannguuteqaraangata, allannguutillu taakku sulinermi isumannaatsuonissamut peqqinnissamullu sunniuteqaraangata iluarsaanneqartassaaq, akuttunerpaamilli ukiut pingasunngorneri tamaasa.”

Taamaalilluni SPN inatsit tunngavigalugu akuttunerpaamik ukiut pingasukkaarlugit nutarterneqartassaaq.

Aammattaaq oqaatigaara Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfiup (massakkut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiup) “Forstanderinstruks”-imi august 2009-meersumi sulisoqarnermik ingerlatsineq pillugu immikkoortumi quppernermi 6-mi SPN pillugu manna oqaatigaa:

“Paaqqinniffiup isumannaallisaanermut sinniisoqarnissaa/ataatsimiititaliaqarnissaa SPN-illu ukiumoortumik suliarineqartarnissaa nakkutigissallugu pisortap pisussaaffigaa.”

Tassannga erserpoq SPN ukiumoortumik suliarineqartassasoq.

Isumaqaarpunga Sungiusarfik Aaqap SPN-imik ukiumoortumik suliarinnittarsimannginnera “Forstanderinstruks”-imut naapertuutinngitsoq.

Inassuteqaatigaara SPN-ip ukiumoortumik suliarineqartarnissaanik “Forstanderinstruks”-ip Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfimmit suliarineqartup innersuussutaa Sungiusarfik Aaqap malissagaa.

12. Aaqqiinialuni oqaloqatiginnittarnerit sulinernullu atatillugu oqaloqatiginnittarnerit

Sungiusarfik Aaqami sulisut arlallit misissuineq sioqqullugu misissuiartortullu oqaloqatigaavut, soorlu tamanna nalunaarusiami matumani siusinnerusukkut oqaatigigiga.

Sulisut ilaasa arlallit oqaloqatigiinnermi oqaatigaat pissutsit sulisup aaqqissagai pi-sortaqtigiit kissaatigigaangassuk “aaqqiiniarluni oqaloqatigineqarnissamut” aggeq-quneqartarsimallutik, sulisulli isumaqarput sulinermut atatillugu oqaloqatiginninnivik pineqartartoq.

Pisortap misissuinermi oqaatigaa sulisut aaqqiiniarluni oqaloqatigineqarnissamut aggeqquneqaqqaartartut, pissuserlu aaqgeqquneqartoq sulisup aaqqinngippagu sulisoq tamatuma kingornatigut sulinermut atatillugu oqaloqatigineqarnissaminut aggeqquneqartartoq.

Uanga paasinninnera unaavoq aaqqiiniarluni oqaloqatiginninneq tassaasoq oqaloqatiginninneq, tassanilu assersuutigalugu sulisoq napparsimasoq “ikiorniarneqartarpoq”, napparsimasoq suliffiup tungaanit sapinngisamik pitsaanerpaamik ikiorniarnelugu qanoq iliortoqarsinnaanersoq aalajangersarniarlugu, suliffimmut attuumassuteqarneq attatiinnarlugu.

Aammattaaq uanga paasinninnera unaavoq sulinermut atatillugu oqaloqatiginninneq tassaasoq oqaloqatiginninneq, pissutsit sulisup pissusilersorneraniittut suliassaminilluunniit suliarinninneraniittut pissutigalugit sulisup sulinermut atatillugu qisuariaatinik atuiffigineqarnissaanik pisortap isumaliutersuuteqarfisaa.

Isumaqarpunga Sungiusarfik Aaqap aaqqiiniarluni oqaloqatiginnittarnernik atuinera tassunga taarsiullugu sulinermut atatillugu oqaloqatiginninnerup pineqarneranik nalornissutiginnilersitsinnaasoq.

Kaammattuutigaara Sungiusarfik Aaqap assersuutigalugu napparsimasoq sapinngisamik pitsaanerpaamik ikiorniarnelugu qanoq iliortoqarsinnaaneranik aalajangersaaniarnermi, suliffimmullu attuumassuteqarnerup attatiinnarneqarnerani aaqqiiniarluni oqaloqatiginninneq atortassagaa.

Aammattaaq kaammattuutigaara Sungiusarfik Aaqap pissutsit sulisup pissusilersorneraniittut suliassaminilluunniit suliarinninneraniittut pissutigalugit sulisup sulinermut atatillugu qisuariaatinik atuiffigineqarnissaanik pisortap isumaliutersuuteqarfisaaani sulinermut atatillugu oqaloqatiginninneq atortassagaa.

13. Immikkoortortaqrifiup Akuitsut parnaarneqartarnera

Misissuinermi Sungiusarfik Aaqami immikkoortortaqrifiinilu misissuiartortullu angallaneqarpugut, matumani Immikkoortortaqrifik Akuitsut paaqqinnittarfippiaaninanni Sungiusarfittut Immikkoortortaqrifiup illutaaniittoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Immikkoortortaqrifik Akuitsut inimi allermiippoq, Sungiusarfittullu Immikkoortortaqrifik inimi qullermiilluni. Illutaa ataatsimut isaariaqarpoq, tassanngaanniillu immikkoortortaqrifinnut tamanut immikkut matoqarluni.

Tamatumunnga atatillugu misissuiartortut malugaat Immikkoortorta qarfik Akuitsup isaariaa parnaarsimasoq, taamaalillutik najugaqartut anissappata sulisut matumik ammaassisariaqarlutik.

Pisortap erseqqinnerusumik oqaatigaa Immikkoortorta qarfik Akuitsunut matu parnaarsimajuannartuusooq, taamaalillutillu najugaqartut anisinnaassappata sulisut ammaassisariaqarlutik. Pisortap aamma oqaatigaa najugaqartut matu parnaarsimanngikkaangat illu qimanniartaraat nerisinnaasaminnik ujarlerlutik, nappaataallu (Prader-Willi syndrom) pissutaalluni nerinertik aqussinnaanngikkaat. Najugaqartut aninaraangamik sulisut aggeqqusarpaat, sulisullu ingerlaannaq aggertarput ammaassillutillu. Pisortap aammattaaq oqaatigaa najugaqartut 18-it sinnerlugit ukioqaraluartut ineriartormikkut meeqqatut pissuseqartut.

Uanga paasinninnera unaavoq Immikkoortorta qarfik Akuitsuni najugaqartut namminneq anisinnaajunnaarsillugit matup parnaarneqartarnera pissaanermik atuinerlutit isigisariaqartoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassat isumaginninnermik suliassa qarfimmip pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1-imi, 21. november 2013-im meersumiippit (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami).

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatini imm. 2.3-mit ilaatigut erserpoq inatsisip immikkoortua III (inersimasunut tunngasoq) pissaanermik atuiffiusussaannigitsut allassimaffiattut ilusilerneqarsimasoq, taamaalilluni erseqqissumik takuneqarsinnaalluni pissaanermik atuneq pisuni immikkut ittuni killeqartorujussuarni pisinnaasoq. Aammattaaq takuneqarsinnaavoq pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassat ilaatigut inatsimmik tunngaveqartussaaneq piumasaqaammik tunngaveqartut, tassa imaappooq inuup kiffaannigissuseqarnera killilersorneqassappat inatsisikkut erseqqissumik tunngavissaqarnissaq piumasaqaataasoq.

Tassannga erserpoq pisut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi toqqartumik oqaatigineqartut saniatigut pissaanermik atuisoqassanngitsoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 31 kalerrisaarutininik sumiiffissiuutinillu innunut ataasiakkaanut atugassanik kiisalu matunut ammaassutininik immikkut ittunik atuinerlutit tunngasuvoq, tassaallunilu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi aalajangersagaq Immikkoortorta qarfik Akuitsut parnaarsueriaatsimik atugaanut assersuutigissallugu pitsaanerpaq. § 31-imit makku erserput:

“Najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummi pisortap, imaluunniit sulisup, pisortamit taamatut iliornissamat piginnaatinneqartup kallerisaarutit sumiiffissiuutinillu innunut ataasiak-

kaanut atugassiat piffissami killilikkami atorsinnaagai kommunimi sumiiffigisami kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaavoq, imaappat

1) inuup najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummik qimatsinermigut timikkut ajoqusernissamat imminut allanilluunniit ulorianartorsiortitsilernissaa aarlerinaateqarpat, aamma

2) aarlerinaatip tamatuma pinngitsoortinnissaanut pisuni ataasiakkaani pissutsit tamanna pisariaqartippassuk.

Imm. 2. Kalerrisaarutininik sumiiffissiutinillu inunnut ataasiakkaanut atugassianik imm. 1 naapertorlugu atuigallarnissamat aalajangiisinnaanermut, atortut inuup angerlarsimaffimminik qimatsinerata paasinissaanut imaluunniit inuup angerlarsimaffimminik qimatsisimasup sumiiffissinissaanut taamaallaat atorneqarsinnaasut pineqarput. Kalerrisaarutininik sumiiffissiutinillu inunnut ataasiakkaanut atugassianik imm. 1 naapertorlugu atuinissamat aalajangiisinnaanermut, atortut inuup ingerlaffiinik ataavartumik nakkutiginninnermut atorneqarsinnaasut ilaangillat.

Imm. 3. Inunnut, eqqarsartaatsikkut sanngiillisimanerup kinguneranik annertusiartortumik piginnaasakillisimasunut kalerrisaarutit sumiiffissiutinillu inunnut ataasiakkaanut atugassiat atorneqalersinnaapput, pineqartoq tamatumunnga akerliuungippat. Kalerrisaarutit sumiiffissiutinillu inunnut ataasiakkaanut atugassiat atorneqarnissaannut inuk akerliuppat, taakkuninga atuinissaq kommunalbestyrelsip aalajangersinnaavaa, tak. imm. 1. oqaaseqatigiit aappaat naapertorlugu aalajangiineq piffissamat killiligaanngitsumut atuuttussanngortinneqarsinnaavoq. Iliuserinninnerli unitsinneqassaaq taamatut iliuuserinninnissamik aalajangiinissamat piumasaaqatini imaritinneqartut eqqortinneqarsinnaajunnaarpata.

Imm. 4. Najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummi pisortap, imaluunniit sulisup, pisortamit taamatut iliornissamat piginnaatinneqartup matunik ammaassutit immikkut ittut inummut ataatsimut arlaqartunulluunniit atorsinnaagai kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaavoq, imaappat

1) inuup inuilluunniit arlallit najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummik qimatsinermigut/qimatsinermikkut timikkut annertuumik ajoqusernissamat imminut allanilluunniit ulorianartorsiortitsilernissaa aarlerinaateqarpat, aamma

2) aarlerinaatip tamatuma pinngitsoortinnissaanut pisuni ataasiakkaani pissutsit tamanna pisariaqarluinnartippassuk, aamma

3) inatsimmi periarfissat sinneri kinguneqanngitsumik atorneqareersimappata.

Imm. 5. Imm. 4 naapertorlugu matunik ammaassutinut immikkut ittunut ilaapput matup tigummivii marloqiusat, matumik ammaanissamat marloriarluni toorsineq assigisaallu. Iliuserisaq imatut matumik parnaarinnissutaassanngilaq, pineqartulli killilersugaanani ingerlasinnaaneranut atatillugu kinguarsaataassalluni, taamaasilluni sulisut maluginiarsinnaassammassuk pineqartoq anisoq.

Imm. 6. Imm. 4 naapertorlugu iliuuserisaq aallartinneqarpat, najugaqartut killilersugaanatik ingerlasinnaanerant mianeriniarlugu matumi kalerrisaarummik ikkussisoqassaaq, taamaasilluni najugaqartut matumik ammaassummik immikkut ittumik namminneq atuisinnaanngitsut matumik ammaanissamat pisariaqartitaminnik ikiorneqassammata. Najugaqartut imm. 4

naapertorlugu iliuserinninnermut ilaasut, aatsaat anitsaaliorneqarsinnaapput § 34-mi aalajangersagaq tamatuma peqatigisaanik atorneqarpat.”

Tassannga erserpoq kommunimi uninngavigisami kommunalbestyrelsi pisuni immikkut ittuni taamaallaallu piffissami killiligaasumi kallerisaarutiniq sumiiffissiutinillu innunut ataasiakkaanut atugassianik matunillu ammaassutiniq immikkut ittunik atuisinnaasut.

Uanga paasinninnera unaavoq parnaarseriaaseq Immikkoortortaarfik Akuitsuni atorneqartoq § 31-mi pineqartunut ilaatinneqanngitsoq. Tamatumunnga manna pissutavoq, tassalu kalerrisaarutiniq sumiiffissiutinillu kiisalu matumik ammaassutiniq immikkut ittunik atuinerup pineqannginnera, immikkoortortaarfipulli matumik piffissami killiligaanngitsumi parnaarsisarnermik atuinera. Tassani aamma ilaavoq matumani § 31, imm. 5-imit erserpera, tassalu iliuserisaq matumik parnaarinnissutiviussanngitsoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit pillugu ilitersuummi imm. 37-mi aamma 41-mi § 31 tunngavigalugu parnaarinnittarneq pillugu ilaatigut imaattut oqaatigineqarput:

Imm. 37:

“§ 31, imm. 2-mi periaatsit inuit ataasiakkaat inigisamit anisarnerat killilersorniarlugu nakkutiginiarluguluunniit inatsimmik unioqqutitsinani atorneqarsinnaasut killissalersorneqarput.

Taamaattumik makku atornissaat inatsimmik unioqqutitsineruvoq:

- periaatsit inunnik ataasiakkaani inigisami inigisalluunniit avataani ataavartumik nakkutilliusut, soorlu videomik assiliissutit assigisaalluunniit.

- parnaarsaatit kodellit, matu ammarneqarsinnaassappat kodemik immikkut ittumik toortaa-soqarnissaanik piumasaqaatitallit, najugaqartoq kodep toortaanissaminut periarfissaqanngippat,

- najugaqartoq inigisaani mattusimaniarlugu matumik aniarissamik parnaarinninneq.

Matumik silarlarmik aqqusernulluunniit tungaanut matumik aniarissamik parnaarinninnissap ataatsimut inerteqqutaanera pineqanngilaq. Aalajangiisuusoq tassaavoq pineqartup tamanna kissaatigiguniuk anisinaanera. Innuttaasumik parnaarussineq kiffaanngissusiiaaneruvoq, tamannalu ataatsimut inerteqqutaavoq, taamaaliornissamat inatsisikkut tunngavissaqanngippat, tak. Tunngaviummik Inatsimmi § 71. Taamaalilluni sunilluunniit malittarisassa-qanngilaq matumik silarlarmik aqqusinernulluunniit matumik aniarissamik matup iluanit parnaarinninnissamik inerteqquteqarfiusunik, nalinginnaasumik najugaqarfiusuni matut taakku tillinniarqarnissaa susassaqqanngitsunilluunniit isertoqarnissaa pinaveersimatinniarlugu parnaarneqarsimappata. Tamanna ulluunerani unnuaaneraniilu atuuppoq.

Najugaqarfinni paaqqtarinniffinnilu il.il. arlalinni matup silarliup parnaarsimasannginne-
ra nalinginnaasuvoq. Matumik silarlarmik parnaarinerup najugaqartut tamarmik tamanna
kissaatigigunikku anisinnaannginnerannik nassataqarsinnaanera eqqumaffigissallugu pi-
ngaartuuvoq. Matu silarleq parnaarneqarpat tamanna kiffaanngissusiaaneruvoq.” (Atorfe-
qarfimmi nutsigaavoq)

Imm. 41:

“§ 31, imm. 4 matunik ammaassutininik immikkut ittunik pisuni aalajangersimasuni imatut
pisoqarpat atuissamat periarfissiivoq:

- Najugaqartup ataatsip arlallilluunniit najugaqarfimmik ulluuneraniluunniit neqeroorummik
qimatsinermikkut imminnik allanilluunniit timikkut ajoqusiisinaappata, aamma
- pisuni ataasiakkaani taamatut pisoqarsinnaanerata pinngitsoortinneqarnissaa pisariaqarlu-
innarpat, aamma
- inatsimmi periarfissat allat angusaqarfiunngitsumik atorneqarsimappata.

Kommunalbestyrelsip pisuni immikkut ittuni aalajangersimasumi, periarfissat allat tamar-
mik iluatsitsiffiunngitsumik misilinneqarsimappata, matunik ammaassutit immikkut ittu a-
torsinnaavai. Taakku tassaasinaapput matut tigummivii marloqiusat, matup tigummivia
marloriarluni naqinneqaqqaarluni aatsaat ammaasinaasoq assigisaalluunniit, innuttaasut
aalajangersimasut eqqarsartaatsikkut annertuumik annikilleriarsimasumik pisinnaasallit ani-
nissaat imminnillu allanilluunniit timikkut annertuumik ajoqusiinissaat pinngitsoortinniar-
lugu ajornakusoornerulersinniarluguluunniit. Parnaarseriaaserpiaat atorneqassanngillat.

Pineqartut tassaasinaapput aqqusinermi angallaffiit ulorianartut, pinngortitami avatangii-
sit immikkut ittu, pineqartup tamarfignisinaasai silalluunniit pissusia (soorlu isserujjussu-
arnera) periaatsinik taakkuninnga atuinermut tunngavilersuutaasinaasut, iliutsit allat ani-
kinnerusumillu akuliuffiusut iluaqutaanngitsumik misilinneqarsimappata.

Taamaalilluni matunik silarlernik ammaassutit immikkut ittu atorneqarnissaannut periar-
fissap manna allanngortinngilaa, tassalu tamatumunnga atatillugu periaatsit annikinnerusu-
mik akuliuffisut, soorlu kalerrisaarutit sumiiffissiuutillu inunnit ataasikkaanit atorneqarsin-
naasut, iluatsinngitsumik misilinneqarsimassasut, iliutsimik annertunerusumik akuliuffiu-
sumik, soorlu matumik ammaassummik immikkut ittumik, atuilinnginnermi.

Taamaalilluni najugaqarfimmik soorlu innuttaasup imminut ikiorsinnaanngitsup anilerner-
nanik sulisut ajornanngitsumik malinnaaviginnissinnaalersillugit aaqquissuusineq pissusissa-
misuusaaq, taamaalilluni piffissaagallartillugu iliuseqartoqartarsinnaaqullugu.” (Atorfe-
qarfimmi nutsigaavoq)

Oqaatigaara Immikkoortortaarfik Akuitsut periaasiat atorneqartoq § 31-mi pineqar-
tunut ilaanngikkaluartoq uanga paasinninnera unaavoq pisuni sorlerni parnaarinnitto-
qarsinnaanera ilitersuummi imm. 37-mi aamma 41 takussutissinneqartoq.

Ataatsimut isiginnillunga isumaqarpunga parnaarinneriaaseq Immikkoortorta qarfik Akuitsuni atorneqartoq pissaanermik atuinertut isigineqartariaqartoq, taamaattumillu taamaaliornissamut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi tunngavissaqarnissaq piumasaqaataasoq.

Inatsisikkut tunngavissaq taamaattoq piunngilaq.

Sungiusarfik Aaqap allakkamini 10. februar 2017-imeersumi oqaatigaa najugaqartut marluk taakku Prader-Will syndromeqartut 1. oktober 2016 aallarnerfigalugu Kommuneqarfik Sermersuumut nuussimasut.

Isumaqarpunga Immikkoortorta qarfimmi Akuitsuni parnaarsueriaaseq pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi unioqqutitsisusoq.

Pissutsit taamaannerat isorisarialerujussuartut isigaara.

14. Kommuninik suleqateqarneq

Kommuninik suleqateqarneq qanoq ingerlanersoq misissuineri misissuiartortut apeqqutigaat.

Pisortap oqaatigaa kommuninik suleqateqarneq ajornartorsiuterujussusoq, Sungiusarfik Aaqallu saaffiginnissutaasa akineqarnissaannut piffissaq sivisoorujussuaq ingerlagajuttartoq. Pingaartumik atisassarsiuatissanik feriarlunilu angalanissanik qinuteqaatit angerlartitsinissarlu pillugu apeqqutit akineqarneq ajorput. Suliat taakku najugaqartunut initoorujussuupput. Pisortap aammattaaq oqaatigaa pingaartumik Kommuni Kujalleq tassaasoq saaffiginnissutinut akissuteqarneq ajortoq.

Pisortaqatigiit oqaatigisaat maluginiarpakka, ajornartorsiullu Kommuni Kujallermut ilisimatitsissutiginiarlugu.

15. Taasariaqartut allat

Misissuineri atillugu pissutsit arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersitsisut immikkoortuni 5-imit 14-imit allaaseraakka. Pissutsit allat arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersitsinngitsut nalunaarusiamili matumani saqqummiunneqarnerat iluaqutaasussatut isigisakka tulliuuttuni naatsumik allaaseraakka.

Pisortaqatigiinnik oqaloqateqarnermi pisortap oqaatigaa Immikkoortorta qarfik Akuitsuni najugaqartut marluk “Prader-Willi syndrom”-imik nappaateqartut paaqqinniffimmit qanittukkut avissaartinneqarnissaat Sungiusarfik Aaqap naatsorsuutigigaa, tassami najugaqartut taakku najugaqartut sinnerinut skizofrenimik nappaateqartunut naleqqutinngimmata. Tamatuma kingornatigut ilusiliisimaneq allanngortinneqarniar-

poq, taamaaliornikkut najugaqartut avammut sakkortunerpaamik periaaseqartartut namminerisaminnik immikkoortortaqaqfeqalernissaat paaqqinniffiup suliniutiginiarmagu. Paaqqinniffiup siunissaq ungasinnerusiq eqqarsaatigalugu illumik nutaamik pisinissani imaluunniit Aaqamik allanngortiterinissani suliniutiginiarpaa.

Pisortaqatigiinnik oqaloqateqarnermi sulisut pikkorissartinneqartarnerat oqaluusereq-qinneqarpoq. Pisortaqatigiit tamatumunnga atatillugu oqaatigaat pikkorissartitsinissanut siusinnerusukkut akissaqartoqartarsimangitsoq, kisiannili aalajangersimasumik akiliutit 2015-imiit annertuumik qaffanneqarsimasut, taamaattumillu pikkorissartitsinermut massakkut akissaqartoqalersimasoq. Pisortaqatigiit aalajangersimasumik akiliutit qaffanneqarnerisa kingornatigut pikkorissartitsineq isiginiartorujussuannngorsimavaat. Sungiusarfik Aaqami atorfeqartitaasunik arlalinnik oqaloqateqarnermi pikkorissartitsinerit pisariaqartinneqarnerisut misissuiartortut apeqqutigisarsimavaat, tassanilu arlallit oqaatigaat pikkorissartitsinerit siusinnerusukkut amigaatigineqarsimasorujussuusut, matumani sulisut ilarpassuisa najugaqartunik suliaqarnerminni toqqissisimangitsutut misigisarsimanerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Sulisut misissuiartortut oqaloqatigisaasa tamarmik oqaatigaat pikkorissartitsinerit massakkut ingerlanneqartalersut assut nuannarigitik, ulluinnarnilu sulinerminni assut iluaqutigigitik.

Pisortaqatigiit oqaloqatigineqarneranni sulisut akissarsiaannut tunngasut aammattaq oqaloqatigiissutigineqarput, tassami sulisut arlallit misissuiartortunik oqaloqateqarnerminni oqaatigimassuk akissarsiat ima appasitsigisut paaqqinniffimmi sulinissaminnut akissaqanngingajallutilluunniit. Pisortaqatigiit oqaatigaat paaqqinniffiup sulitai suliffimmilu avatangiisit tarnikkut pissutsinut sakkortuut akissarsianut paaqqinniffiup sulisunut neqeroortugisinnaasaanut ataneqarlutik sulisunik pissarsiniarneq tiggumminniinnarniarnerlu assut ajornakusuulersikkaat.

Pisortaqatigiit oqaloqatigineqarneranni sulisut arlallit ikuallattoqalernerani qanoq iliuusissanik sungiusartarnissaminnik kissaateqarlutik oqaatigisimasaat aammattaq oqaloqatigiissutigineqarput, tassami sulisut ikuallattoqalissagaluarpat qanoq iliornissartik nalummassuk. Pisortaqatigiit tamatumunnga atatillugu oqaatigaat ikuallattoqalernerani qanoq iliuusissanik sungiusartoqarnissaa akuttunngitsumik oqaloqatigiissutigisarsimagitsik, tamannalu massakkut aallartinniaritsik.

Pisortaqatigiit oqaloqatigineqarneranni qulaani taaneqartut saniatigut pissaanermik atuisoqarsimatillugu immersugassanik immersuisarneq oqaloqatigiissutigineqarpoq. Pisortaqatigiit oqaatigaat sulisut immersugassanik immersuiniarnertik ajornartorsiutigisaraat, taakkumi paasiuminaammata. Pisortaqatigiilli sulisut immersugassanik immersuinerini ikiortarpaat, sulisullu ataatsimiinnerini immersugassat taakku aamma eqqartorneqartarlutik. Sungiusarfik Aaqami misissuineri sulisunik misissuiartortut oqaloqateqarnerminni arlalinni immersugassat immersorneqartarnerat apeqqutigisarpaat, arlaannaataluunniilli immersugassat ajornartorsiutigalugit oqaatiginngilaa.

Pisortaqatigiit oqaloqatigineqarneranni Sungiusarfik Aaqami malittarisassat paaqqinniffimmut immikkoortortaqarfiinullu tamanut atuuttut aamma oqaloqatigiissutigineqarput. Pisortaqatigiit oqaatigaat najugaqartut paaqqinniffimmi tamarmi, matumani najugaqartut ineeraat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, imigassamik aalakoornartortalimmik imeqqusaanngitsut. Pisortap aamma oqaatigaa najugaqartut aalakoornartortalinnik imigassartoqqusaasuuppata tamanna paaqqinniffimmut ajornartorsiuterujussuussasoq, najugaqartunik katsorsaaneq eqqarsaatigalugu, aammali najugaqartut avammut sakkortoorujussuarmik periaaseqarsinnaasernerat isiginiarlugu, imigassartorerummi tamanna sakkortunerulersittussaammagu. Aalakoornartortalinnik imigassartoqqusinninneq katsorsaanerumt isumannaallisaanermullu tunngasunik tunngavilersugaasoq paasigakku paasissutissiissutigineqartut oqaaseqaateqarnissannut pissutis-saqalersinngilaannga.

16. Sungiusarfik Aaqamut inassuteqaatinik, nassuiaateqaqqusissutinik kaammattuutinillu eqikkaaneq

Sungiusarfik Aaqamut inassuteqaatikka kiisalu kaammattuutikka ataani taaneqartutut eqikkaarneqarsinnaapput.

Immikkoortumi 6-imi pujortartut pujuannik najuussuisarneq pillugu oqaatigineqartut inassuteqaatigaara:

”Sungiusarfik Aaqap sulisut isumannaallisaanermillu suliniaqatigiit suleqatigalugit pujortartarneq pillugu inatsimmi § 5-ip malinneqarnissaa qulakkiissagaat, taamaallilluni inini ataatsimoorfiusartuni silaannaq pitsaanerulersinneqarsinnaaqullugu.”

Immikkoortumi 7.1-imi suleqatigiinnermi ataatsimiititaliaq pillugu oqaatigineqartut imatut inassuteqaateqarpunga:

”Sungiusarfik Aaqami pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiillutik suleqatigeeriaatsinik kaajallaasitami § 1, imm. 4 naapertorlugu SSA-p siunertaanik eqqortitsisunik nas-saassasut.

Aammattaaq inassuteqaatigaara Sungiusarfik Aaqap “Forstanderinstruks”-imi suli-sunik suleqatigininneq pillugu innersuussutit malissagai, tamatumunngalu peqatigi-tillugu malugaara paaqqinniffimmi sulisoqarneq pillugu ingerlatseriaatsimi Sungi-usarfik Aaqap uannut nassiussaani taamatutaaq erseqqissarneqartoq pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiinnerisa siuarsarneqarnissaat suleqatigiinnermi ataatsimiititaliaq suliaassarigaa.”

Immikkoortumi 7.2-mi isumannaallisaanermut ataatsimiititaliaq pillugu oqaatigineqartut imatut inassuteqaateqarpunga:

“Isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliami ataatsimiittarnissamik nalunaarummi § 15-imi aalajangersarneqartutut ataatsimiittoqartarnissaa Sungiusarfik Aaqap isumagissagaa.”

Immikkoortumi 7.3-mi sulisut sinniisaat pillugit oqaatigineqartutut kaammattuutigaa-
ra:

*“Sungiusarfik Aaqami pisortaqatigiit sulisut sinniisaannik pissutsini sulisunut anner-
tuumik pingaaruteqartuni annertunerusumik peqataatitsissasut.”*

Immikkoortumi 8-mi “Aaqap paaqqinniffiup siunertaa pillugu aalajangersagaq” pil-
lugu oqaatigineqartutut inassuteqaatigaara:

*“Inassutigaara Sungiusarfik Aaqap paaqqinniffiup siunertaa pillugu aalajangersagaq
ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 1, imm. 3 tunngavigalugu sulia-
rissagaa.”*

Immikkoortumi 9-mi “Aaqami katsorsaannerit pilersaarut” pillugu oqaatigineqartu-
tut inassuteqaatigaara:

*“Sungiusarfik Aaqap katsorsaanneri pilersaarutit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pil-
lugit nalunaarummi § 25 tunngavigalugu suliarissagai.”*

Immikkoortumi 11-mi suliffik pillugu naliliiviginninneq pillugu oqaatigineqartutut i-
nassuteqaatigaara:

*“SPN-ip ukiumoortumik suliarineqartarnissaanik “Forstanderinstruks”-ip Isuma-
ginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naa-
lakkersuisoqarfimmit suliarineqartup innersuussutaa Sungiusarfik Aaqap malissa-
gaa.”*

Immikkoortumi 12-imi aaqqiiniarluni oqaloqatiginnittarnerit sulinermullu atatillugu
oqaloqatiginnittarnerit pillugit oqaatigineqartutut kaammattuutigaa:

*“Sungiusarfik Aaqap assersuutigalugu napparsimasoq sapinngisamik pitsaanerpa-
mik ikiorniarlugu qanoq iliortoqarsinnaanerani aalajangersaaniarnermi, suliffim-
mullu attuumassuteqarnerup attatiinnarneqarnerani aaqqiiniarluni oqaloqatiginnin-
neq atortassagaa.”*

*Aammattaaq kaammattuutigaara Sungiusarfik Aaqap pissutsit sulisup pissusilersor-
neraniittut suliassaminilluunniit suliarinninneraniittut pissutigalugit sulisup suliner-
mut atatillugu qisuariaatinik atuiffigineqarnissaanik pisortap isumaliutersuuteqarfi-
gisaani sulinermut atatillugu oqaloqatiginninneq atortassagaa.”*

17. Nalunaarutiginnineq

Sungiusarfik Aaqa qinnuigaara nalunaarusiaq manna paaqqinniffimmi najugaqartunut sulisunullu paasissutissiissutigeqqullugu.

Sungiusarfik Aaqa aammattaaq qinnuigaara immikkoortuni 6-9-mi aamma 11-13-imi oqaaseqaatima paaqqinniffik qanoq iliuseqarnissaanut pissutissaqalersinneraat uanut nalunaarutigeqqullugu. Sungiusarfik Aaqa qinnuigaara paasissutissat taakku Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfik aqutigalugu uannut nassiuteqqullugit, taamaalilluni Naalackersuisoqarfik paaqqinniffiup oqaatigisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaaqqullugu.

[...]

Nalunaarusiap assilineri Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfimmut ilisimatitsissutitut aamma nassiuppara, qinnuigalugulu nalunaarusiami imm. 10-mi oqaatigisakka pillugit oqaaseqaateqaqqullugu.

Taassuma saniatigut Kommuni Kujalleq nalunaarusiami imm. 14-imi kommuninik, matumani pingaartumik Kommuni Kujalleq eqqarsaatigalugu, suleqateqarneq pillugu oqaatigineqartunik ilisimatippara, tamatumalu kingornatigut imatut ilaatigut allallunga:

“Sungiusarfik Aaqap Kommuni Kujalleq pillugu oqaatigisaasa sukumiinerusumik misissornissaannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga.

Pissutsilli taassuma Kommuni Kujallermut ilisimatitsissutigineqarnera pissusissamisoornerpaasutut matumani isigaara, naatsorsuutigigakkumi kommunip paaqqinniffik attaveqarfisigisagaa, tamanna oqaloqatiginnissutiginiarlugu.”

Sungiusarfik Aaqami sulisup Ombudsmandeqarfik nalunaarusiap assilineranik 22. august 2017-imi qinnuigaa, oqaatigalugulu nalunaarusiaq paaqqinniffimmi sulisunit pissarsiarineqarsinnaasunnngortinneqarsimanngitsoq. Sungiusarfik Aaqa allakkatigut 8. september 2017-imeersutigut qinnuigaara sulisup paasissutissiissutigisimasaa pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Paaqqinniffiup pisortaata oqarasuaatikku 11. oktober 2017-imi paasissutissiissutigaa nalunaarusiaq paaqqiffinimmi sulisunut najugaqartunullu 14. september 2017-imi pissarsiarineqarsinnaasunnngortinneqarsimasooq.

Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup inaarutaasumik nalunaarusiaq pillugu oqaaseqaatai e-mailikkut 19. september 2017-imeersukkut tiguakka. Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup ilaatigut makku oqaatigai:

“Imm. 6. Ataatsimoorfiusartuni il.il. pujorsunnitsuni silaannarissaaneq

Misissuinermi misissuiartortut malugaat qitiusumik immikkoortortaqaqarfimmi init ataatsimoorfiusartut pujulerujussuusut.

Aaqap qitiusumik illutaani najugaqartut ineeraanni silaannarissarfiit 2017-imi pitsanngorsarneqassapput. TNT-p Danmarkimi suliffeqarfik Cowi Aaqap silaannarissarfii-nik misissueqqullugu suliaassimavaa. Cowi Nuummut junimi tikissaaq, tamatumalu kingornatigut Aaqap silaannarissarfii siunissami qanoq ittuussanersut isummerfigineqarniarpoq.

Sungiusarfik Akuitsullu Qinngutsinniittut eqqarsaatigalugit supoortoq supoortumik sakkortunerusumik 2017-imi aprilimi taarserneqarpoq. Tassunga ilanngullugu Akuit-suni silaannarissarfimmik saligut torsuusamat inissineqartoq pisiarineqarpoq, taamaalillutik sulisut isersimaartarfimmi sulisullu allaffianni pujormiusussaajunnarlugit.

Ombudsmandip inassuteqaatigaa Sungiusarfik Aaqap isumannaallisaanermi ataatsimiititaliaq suleqatigalugu pujortartarneq pillugu inatsisip malinneqarnera qulakkiissagaa. Tamanna Sungiusarfik Aaqap tusaatissatut tiguniarpaa. Sungiusarfik Aaqap isumannaallisaanermi ataatsimiititaliaq suleqatigalugu pujortartarneq pillugu malinneqarnera qulakkiissagaa Ombudsmandip inassuteqaateqarnera Sungiusarfik Aaqallu tamatuminnnga tusaatissatut tigusiniarnera maanngaannit tapersorsorneqarpoq. Taamaattorli pujortartarneq pillugu inatsimmik atuuttumik malinnitsitsiniarnermi Aaqami sullinneqartutut najugaqartut sakkortuumik skizofreneertuunerat pissutigalugu anner-toorujussuarnik ajornartorsiuteqartoqarsinnaanera Isumaginninnermik Aqutsisoqarfi-up nalunngilaa.

Imm. 7. Pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiinnerat

Sulisut sunniuteqaqataannginnerat.

Imm. 7.1-imi aamma 7.2-mi akissutit takukkit.

Imm. 7.1 aamma 7.2. Suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliaq aamma isumannaallissaneq pillugu ataatsimiititaliaq

Suleqatigiinneq aamma isumannaallisaaneq pillugit ataatsimiititaliaqannginnera.

Aaqami sulisut pisortaqaatigiillu 2. aamma 3. juni 2017-imi ataatsimeeqatigiinneranni aalajangerneqarpoq sulisut pisortaqaatigiillu suleqatigiinnerisa pingaaruteqassusiat pisortaqaatigiit sulisunut oqaloqatiginnissutigissagaat. Sulisut tamatumunnga atatillugu suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliami aamma isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliami kikkut ilaasortaassanersut taasissutigissavaat.

Tamanna pillugu ilisimatitsissutigineqassaaq Sungiusarfik Aaqa suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliaq aamma isumannallisaaneq pillugu ataatsimiititaliaq eqqarsaatigalugu suleriaasissatut aalajangersakkanik peqarmat. Aaqap suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliamik aamma isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliamik pilersitsiniarluni suliniuteqarnera Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup tapersorsorpaa. Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni isumannaallisaaneq pillugu ataatsimiititaliamik aamma suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliamik pilersitsiniartarnerup, pingaartumik ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisut paarlagaattarnerujussuat pissutigalugu, ataatsimut assut ajornartorsiutaasarnera Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup nalunngilaa.

Imm. 7.3. Sulisut sinniisaat

Sulisut sinniisoqannginnerat taassumalu peqataatinneqannginnera.

Pisortaq sulisut sinniisaannik ataatsimeeqateqarniarsarisarpoq. Oqaatigineqassaarli perorsaasut tallimaannaat N.P.K.-mi massakkut ilaasortaammata sulilu sinniiseqaratic, S.I.K-milu ilaasortat 15-it missaanniillutik. Tassa imaappoq sulisut 60/70 missaat kattuffimmi sumiluunniit ilaasortaangitsut.

Sungiusarfik Aaqap suleqatigiinneq pillugu ataatsimiititaliaqalernissaa anguniarlugu suli annerusumik suliniutuginiarpaa, ilaatigut qaammammut ataasiarluni ataatsimiitarnertigut, suleriaasissatut aalajangersakkani oqaatigineqartutut ukiumut ikinnerpaa-mik sisamariarluni ataatsimiittarneq pinnagu.

Imm. 8. Sungiusarfik Aaqap siunertaa pillugu aalajangersagaq

Siunertaa pillugu aalajangersagaqannginneq.

Sungiusarfik Aaqap sullitai inuupput tarnikkut katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaatillit eqqartuussutikkut inissinneqarsimasut imaluunniit inuit tarnikkut “nalinginnaasunik” nappaatillit.

Sungiusarfik Aaqamiinnermi siunertaasoq tassaavoq sivirusumik ataavartumilluunniit najuqarnissamik neqeroorut, ataasiakkaat pisariaqartitaat kissaatigisaallu ataqqillugit. Najugaqartut ulluinnarni tapersorsorneqarnissaat, pisinnaasatut ilikkareersimasat pi-ginnarneqarnissaat kiisalu toqqissisimasumik imaqarluartumillu inuuneqartitsinissaaq.

Siunertaq pillugu aalajangersagaq eqqarsaatigalugu 2016-imi aningaasanut inatsit innersuussutigineqarpoq, tassanilu allassimavoq: Sullitat: Inuit tarnikkut, pingaartumik skizofrenimik, nappaatillit. Ukioqatigiikkuutaat: 18-init 65-inik ukiullit.

Siunertaq pillugu aalajangersakkamik pingaarnertut sullitaasa avataasigut inissiisarnerit ajornartorsiutaanerujussuat pissutigalugu isumaliutersuutiginninnissamik Aaqap kissaatigisaa Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup tapersersorpaa.

Imm. 9. Katsorsaanissamik pilersaarutit

Katsorsaanissamik pilersaaruteqannginnera.

Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup katsorsaanissamik pilersaarutit ilusiliussaa malillugu katsorsaanissamik pilersaarutit atorineqalernissaat Sungiusarfik Aaqap Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfiup isumaqatigiissutigaa.

Paaqqinniffik katsorsaanissamik pilersaarutit suliarinninnissaminut pisussaaffeqarpoq, tak. **meeqqanik inuusuttunillu kiisalu annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 64-imi, 29. december 1994-imeersumi kapitali 6, § 25.** Tassanilu allassimavoq:

“Annertuumik innarluutillip ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissinneqarneranut atatillugu, katsorsaanissamut pilersaarut suliarineqassaaq.

Imm. 2. Katsorsaanissamut pilersaarut paaqqinniffimmit kommunitullu najugarivitami isumaginninnermut ataatsimiititamit annertuumik innarluutillit pillugit siunnersorti immikkut ilisimasalik nunallu immikkoortuani immikkoortoqarfik suleqatigalugit suliarineqassaaq.

Imm. 3. *Katsorsaanissamut pilersaarut pineqartumit namminermit sapinngisamik akuerineqassaaq*, imaluunniit meeraq inuusuttorluunniit 18-it inorlugit ukiulik pineqarpat angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit akuerineqassalluni. Pineqartoq oqartussaassusiagaasimappat katsorsaanissamut pilersaarut pineqartup sinniisutut ikiortigisaanit aamma akuerineqassaaq.”

Katsorsaanissamik pilersaarut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tamarmik atugassaat ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut allaffiup suliarisimavaa. Aaqap taanna 2017-imi aprilimi pivaa, taamaattumillu immikkoortortaqarfiup pisortaanik ikiortaasunillu pikkorisnaanissamut periarfissaqarsimananga. Isumaqatigiissutigineqarpoq pisortap immikkoortortaqarfimmi pisortat ikiortaallu taassuma atornissaanik 2017-imi majimi pikkorisassagai.

Imm. 10. Nalunaarusiat

Paaqqinniffiup nalunaarusianik allattarnissaa piumasaqaataanngilaq.

Ombudsmandip allagaani 12. april 2017-imeersuni Naalackersuisoqarfik akissuteqaqqullugu qinnuiginninneq innersuussutigalugu nakkutilliineq pillugu nalunaarusiammi imm. 10-mi oqaatigineqartut innersuussutigineqarput.

Maanngaanniit oqaatigisinnaavarput paaqqinniffiit najugaqartuutitik pillugit ukiu-moortumik nalunaarusiornissaminnut inatsisilerinikkut pisussaaffigiligaanngitsut, Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfik paaqqinniffinni inissinneqarsimasut pillugit ukiu-moortumik nalunaarusiortoqarnissaanik aamma piumasaqaateqanngitsoq.

Paaqqinniffiilli namminneq atugassaminnik nalunaarusiorsinnaapput, killiffiit pillugit naliliinerluunniit pillugu allakkanik allassinnaapput, Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfiup nalunngilaa ulloq unnuarlu paaqqinniffiit arlallit taakkuninnga atuisartut, paaqqinniffiup siunnerfilimmik sulineranut ilaatillugu. Qulaani taaneqartut kingumut sammititaasumik killiffissiuinermi paaqqinniffinnit atorneqartarput. Katsorsaanissamilli pilersaarut inatsisikkut pisussaaffiliussaasoq siumut sammititaalluinnarpoq, innuttaasut inissinneqartut tapersersorneqarnerannut ilaasutut.

Imm. 11. Suliffik pillugu naliliiviginninneq

SPN-imik nutartikkamik peqannginnera.

SPN kingulleq september 2016-imeersuuvoq.

Tullia september 2017-imi suliarineqarumaarpoq.

Sungiusarfik Aaqap nalinginnaasumik SPN-ianik immersugassaq isumannaallisaa-neq pillugu ataatsimiititaliami oqaluserineqassaaq, allannguutillu suleqatiginnineq pillugu ataatsimiititaliamit tamatuma kingornatigut oqaluserineqarlunilu akuerineqassallutik.

Imm. 12. Aaqqiiniarluni oqaloqatiginnittarnerit sulinermullu atatillugu oqaloqatiginnittarnerit

Aaqqiiniarluni oqaloqatiginnittarnerit sulinermullu atatillugu oqaloqatiginnittarnerit immikkoortisimaneqannginnerat.

Ombudsmandip nalunaarusiaani “aaqqiiniarluni oqaloqatiginninneq tassaasoq oqaloqatiginninneq, *tassanilu sulisoq napparsimasoq “ikiorniarneqartarpoq”*”-mi isornartorsiuneq tusaatissatut tiguneqarpoq.

Sungiusarfik Aaqami aaqqiiniarluni oqaloqatiginnittarnerit eqqarsaatigalugit sulisut pisussaaffiliisuunngitsumik oqaloqatigineqartarnissaat eqqumaffigineqarnerulersimavoq. Aggeqqusisoqartariaqanngilaq, oqaloqatigiinnerulli kingornatigut oqaloqatigiinnerup imaa pillugu allakkiortoqartassalluni. Oqaloqatigiinneq taamaattoq Sungiusarfik Aaqap sulisoq suleqatigalugu Sungiusarfik Aaqap pineqartumut qanoq iliuseqarsinnaanerani inernilerneqartassaaq.

Imm. 13. Immikkoortortaqrifiup Akuitsut parnaarneqartarnerat

Najugaqartut namminneerlutik anisinnaannginnerat.

Akuitsuni najugaqartut marluk Prader Willi Syndromeqartut kommunip ingerlataanut nuussimapput, taamaalillutillu Sungiusarfik Aaqamut atajunnaarsimallutik. Taamaatumik imm. 13 pillugu allanik oqaaseqaatissaqartoqanngilaq.

Imm. 14. Kommuninik suleqateqarneq

Saaffiginnittoqarnerani kommunit aalajangersimasut akissuteqartannginnerat.

Sungiusarfik Aaqa ernummateqarneq pillugu allakkanik pineqartunut nassitsiniarpoq, assilineri Isumaginninnernik Aqutsisoqarfimmut ilisimatitsissutitut nassiullugu. Tamanna pisariaqarpat ernummateqarneq pillugu allakkat taassuma oqartussaasunut sussaqaartunut ingerlateqqillugit nassitissavai.

Imm. 15. Taasariaqartut allat

Maangaanniit oqaaseqaatissaqartoqanngilaq, Ombudsmandilli isumaliutersuutai tuusatissatut tiguneqarput.

Sungiusarfik Aaqamit: Aaqami 2016-2017-imi suliniutit anguneqartut pillugit naatsumik takussutissiaq

Sulisut najugaqartullu isumannaallisaavigineqarnissaat Sungiusarfik Aaqap anguniartorujussuuaa. Sungiusarfik Aaqa tamatumunnga atatillugu allannguutinik 2017-imi upernaakkut angusaqarsimavoq.

Aaqqiagiinninnernik qaangiisitsininarnernik sungiusaasut

Aaqa nutaanik sisamanik sungiusaasortaarsimavoq, taamaalilluni arfineq pingasunik sungiusaasoqalerluni. Taamaatumik sulisut aaqqiagiinninnernik aaqqiiniartarnerit pillugit akulikinnerusunik pikkorrisartarsinnaalissapput, tamannalu aaqqiagiinninnernik inunnut ulorianarsinnaasunik ikilisaaqataassalluni.

Matuersaativinnut taarsiullugit matuersaatit Saltot

Aaqap matuersaativiit 2016-imi ukiap tungaanut atorsimavai. Taakku taarserneqarsi-mapput, taamaalillunilu isumannaallisaaneq aamma pitsaanerulersimalluni, tassami sulisut salto atorlugu sukkanerusumik qimaasinnaalermata. Tamatumunnga peqatigi-tillugu matuersaat salto tamarpat matuersatip kodea taarserneqarsinnaalerpoq, ta-matumalu isumannaallisaaneq annertuumik aamma pitsaanerulersippaa.

Kalerrisaarut telefoniilu nutaaq

Aaqap sulisunut najugaqartunullu isumannaallisaaneq pitsaanerulersinniarlugu kaler-risaarut nutaaq immikkoortukkuutaanut agguataagaasoq atulersimavaa. Sulisut kaler-risaarut nillialeraangat sumukassallutik massakut nalujunnaarpaat.

Aaqami ikuallattoqalersinnaaneranut sungiusarnej

Aaqami ikuallattoqalernerani kalerrisaarut salloqittaalluni aallarteqattaarneqartarsi-mavoq, taamalu sulisut najugaqartullu tamarmik silamut anisinneqartariaqartarsima-lutik. Tamatuma aalajangersimasumik periaasiunera najugaqartut sulisullu tamarmik nalunngilaat. Taannali pilertornerpaamik allassimasunngortinneqassaaq. Qatserisartut suleqatigalugit Aaqami piaarnerpaamik sungiusartoqartalernissaa Sungiusarfik Aaqap eqqarsaatigaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Sungiusarfik Aaqa aamma Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaaner-mut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik 13. oktober 2017-imi nalunaarfigaakka Isumaginninnermik Aqutsisoqarfiup e-mailiani 19. september 2017-imeersumi oqaatigineqartut tusaatissatut tigugikka, taamaalillungalu Su-ngiusarfik Aaqami misissuineq pillugu suliaq inaarlugu suliarineqartutut isigigi-ga.

8.2 Angerlarsimaffik Isikkiviup immikkoortortaqarfianik ammasumik Sisimiuniittumik misissuineq (Nalunaarusiaq 6. december 2017-imeersoq, j.nr. 2016-900-0013)

Nalunaarusianni 6. december 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ
Ulloq unnuarlu paaqqinniffiup Angerlarsimaffik Isikkiviup
immikkoortortaqarfianik ammasumik misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiup Angerlarsimaffik Isikkiviup Sisimiuniittup immikkoortorta qarfianni ammasumi misissuineq ilimasaarutigineqareersimasoq Inatsisartut Ombudsmandiannit misissuiartortunit 13. aamma 14. september 2016-imi ingerlanneqarpoq. Misissuineq taanna Ombudsmandip ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik aalajangersimasumik tungaveqarani misissuinerulluni.

Misissuiartortut tassaapput fuldmægtig Henrik Bach Ombudsmandimi atorfeqartitaasoq kiisalu nakorsaq Karin Verland, DIGNITY-mi – “Dansk Institut mod Tortur”-imeersoq aamma inatsisileritooq Peter Vedel Kessing, “Institut for Menneskerettigheder”-meersoq.

Misissuinermi eqqartorneqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Angerlarsimaffik Isikkivik nalunaarusiaagallartoq manna pillugu oqaaseqaammik saqqummiussinissaminut periarfissinneqarpoq. Paaqqinniffiup e-mailikkut 20. november 2017-imeersukkut aallaqqaasiutit ataatsimut oqaatigaa sulisut ilaat misissuiartortunit oqaloqatigineqartut paaqqinniffimmi atorfeqartitaajunnaarsimasut. Paaqqinniffiup oqaaseqaatai allat nalunaarusiami ilanngunneqarput.

2. Misissuinerup inatsiseqartitsinikkut tungavia

Ombudsmandip sulineranut inatsiseqartitsinikkut tungavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumiippoq. Inatsit taanna 1. juli 2017-imi atortuulerpoq, Ombudsmandilu pillugu inatsit siusinnerusukkut atuuttoq (Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq) atorunnaarsillugu, taannalu misissuinerup nalaani atuuppoq. Aalajangersakkalli tulliuuttuni innersuussutigineqartut inatsisini marlunni taakkunani assigiinnik oqaasertaqarput.

Inatsisartut Ombudsmandiat Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, sulinerminili Inatsisartunut attuumassuteqarani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Oqartussaasut inuillu Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsineq atuuttoq unioqutillugu iliuuseqarnersut suliassaminnilluunniit ingerlatsinerminnut atatillugu allatigut kukkussuteqarnersut sumiginnaanersulluunniit Ombudsmandip nakkutigisassaraa, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliamillu paasinninnini aamma saqqummiussinnaallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuineranut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aaqquussaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigitartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Angerlarsimaffik Isikkivik misissuiartussamaarnermik oqarasuaatikkut 26. maj 2016-imi ilisimatinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 30. maj 2016-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat assigiinngitsut misissuineq sioqqullugu Angerlarsimaffik Isikkivimmit tiguakka.

Taakkua saniatigut paaqqinniffik pillugu paasissutissat assigiinngitsut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut, Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakersuisoqarfimmit tiguakka, matumani Naalakersuisoqarfiup misissuineq pillugu nalunaarusiaa 10. juli 2015-imeersaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Sulisut, najugaqartut ilaquataasullu misissuineq pillugu aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminut periarfissaqarnerannik misissuineq sioqqullugu allakkatigut ilisimatinneqarput.

Taamani pisortaasqoq immikkoortortaqarfiullu pisortaa, sulisut marluk immikkoortortaqarfimmilu najugaqartoq ataaseq misissuiartortunit misissuinerup nalaani oqaloqatigineqarput.

Paaqqinniffiup initai misissuiartortunit tamatuma saniatigut misissorneqarput.

4. Angerlarsimaffik Isikkivik pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Angerlarsimaffik Isikkivik Sisimiuniittoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiuvoq Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq.

Immikkoortoqartarfik matoqqasqoq aamma immikkoortortaqarfik ammasoq paaqqinniffimmut ilaapput. Immikkoortortaqarfik matoqqasqoq immikkoortortaqarfiup ammasup misissuiffigineqarneranut atatillugu misissuiffigineqarpoq, tamannalu nalunaarusiami allami allaaserineqarpoq.

Immikkoortortaarfik ammasoq sisamanut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani najuqaqartut pingasuupput.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Angerlarsimaffik Isikkivik pingaarnerusutigut isigalugu paaqqinniffittut pisortaqati-giit sulisullu paaqqinniffiup ajornartorsiutaanik aaqqiinarnermik eqqumaffiginniffi-gisaattut pitsaasunik paasisaqaarfigaara.

Najugaqartup misissuiartortunit oqaloqatigineqartup oqaatigaa paaqqinniffimmi naju-gaqarnini nuannarigini, sulisullu attaveqarfigilluarini. Sulisut misissuiartortunit oq-a-loqatigineqartut ataatsimut oqaatigaat paaqqinniffimmi sulinertik nuannarigitsik. Paaqqinniffiup initai kusanartuupput eqqiluitsuullutillu.

Pissutsit arlallit misissuiartortut misissuinermut atatillugu malugisaasa oqaaseqaate-qarnissannut pissutissaqalersippaannga. Taakku immikkoortuni 6-imit 11-mut allaa-serineqarput.

6. Najugaqartut oqarasuaataannik angallattakkanik arsaarinnittarneq

Paaqqinniffimmi malittarisassat (illumi malittarisassat) 2014-imi oktoberimeersut misissuineq sioqqullugu Angerlarsimaffik Isikkivimmit tiguakka. Illumi torersuunis-samik malittarisassani quppernermi 6-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Paaqqinniffimmi ineeqqanni illit nammineq angallattakkamik aallaavittut oqarasuaateqar-sinnaavutit tableseqarsinnaallutillu. Taakkuninnga atuineq illit nammineq aqussinnaan-ngikkik paaqqinniffik naliliippat taakku sulisunit paarisassanngortillugit arsaarinnissutigine-qarsinnaapput. Oqarasuaatit angallattakkat tabletsillu assiliivittaqarnerat pissutigalugu i-neeqqamiitiinnarneqassapput, aatsaallu paaqqinniffik qimanneqalerpat ineeqqamit anninne-qarsinnaallutik.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Oqartussaasut inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanerannik nalinginnaa-sumik periaatsip ilaatigut manna nassataraa, tassalu ingerlatsiviup sulinera inatsimmi inatsiseqartitsinikulluunniit tunngavimmik akuerisaasumik tunngaveqassasoq. Akuli-unneq annertunerujartortillugu inatsisikkut tunngavigisaq qularnaanneruleriartusaaq. Jon Andersenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi, 2002-mi aappasaanik na-qitertinneqartumi quppernerit 291 aamma 302 kiisalu Jens Gardep allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret – Almindelige emner”-mi, 2016-imi arfinilissaanik naqitertinneqar-tumi quppernerit 150 aamma 180 tullialu innersuussutigaaakka.

Kalaallit Nunaanni meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni najuga-qartunut pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassat isumaginninnermik suliassa-qarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1-imi, 21. no-

vember 2013-imeeersumiipput (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami).

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatini nalinginnaasuni imm. 1.3-mi oqaatigineqarpoq inatsit taanna pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassanik tamanik imaqartoq. Oqaaseqaatini nalinginnaasuni imm. 2.2-mi aammattaaq oqaatigineqarpoq tamatumunnga inatsisikkut tunngavissaqarpat pissaanermik meeqqanut aatsaat atuisoqarsinnaasoq, pissaanermillu atuisarneq pillugu malittarisassat tunngavinnik aalajangiisuulluinnartunik arlalinnik tunngaveqartut, matumani oqarasuaatikkut sianernernik nakkutilliinissamut inatsisikkut erseqqissumik tunngaveqartussaaneermik tunngavik ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1-ikkut, tak. § 6, imm. 4, aalajangersarneqarpoq inunnik erseqqinnerusumik taaneqartunik paaqqinniffiup avataaniit-tunik attaveqatiginninneq piffissami aalajangersimasumi nakkutigineqassasoq kommunini najugarisami kommunalbestyrelsi eqqartuussivikkut aalajangiisoqanngikkalu-artoq aalajangiisinnaasoq, tamanna meeqqap atugarissaarnera ineriartormeralu miane-riniarlugit pisariaqarpat.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 13 pillugu oqaaseqaatini oqaatigineqar-poq paaqqinniffik illumi malittarisassanik meeqqap avatangiisiminut attaveqarfigin-ninnissaminut periarfissaanik killiliisunik nammineq aalajangersaasinnaanngitsoq, kommunimilu najugarisami kommunalbestyrelsip aalajangiinera tunngavigalugu aat-saat killiliisoqarsinnaasoq.

Taamani Ilaqutariinnermut, Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiusup (massakkut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu A-tuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiup) pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassat pineqartut pillugit ilitsersuut (“Isumaginninnermik suliasaarfimmi pissaanermik atuneq pillugu inatsisartut inatsisaannut ilitsersuut – immikkoortoq II meeqqanut tunngasoq”) 2013-imi novemberimi suliarisimavaa. Ilitsersuummi tassani imm. 16-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Suliffimmi malittarisassanut ilaasinnaapput [...], mobiltelefonip atorneqarnissaanut malit-tarisassat, [...]”

Meeqqat inuusuttullu oqarasuaammik angallattakkamik atuinissaannut malittarisassat inis-siiffiusup anguniagaanut sanilliullugit aalajangersorneqarsinnaapput. Taamaalilluni meeqqat inuusuttullu mobiltelefonimik tigungmiaqanngittarsinnaanerat malittarisassiuunneqarsinnaa-voq, ass. atuarnarup nalaani nerinerullu nalaani, tamanna atuartinneqarnermut ataatsimoor-tarnermullu akornusersuutaassammat. Tamatuma saniatigut ass. aalajangerneqarsinnaavoq meeqqat inuusuttullu unnuami sinissinnaaqqullugit oqarasuaatiminnik angallattakkamik tunniussisarmissaat. Ataatsimoorarneq eqqarsaatigalugu oqarasuaat angallattaq atorlugu

oqaloqateqartarnerup tamarmi inimi ataatsimoorfiusartumi pisannginnissaa meeqqalli inuusuttulluunniit inaanni pisarnissaa pillugu malittarisassiuttariaqarsinnaavoq. Tassa taamaalliluni pivusorsioratumik tunngaveqartunik suliffimmi malittarisassaqaarsinnaavoq oqarasuammik angallattakkamik atuinissamut annikillisisunik.

Inissiiffilli oqarasuaammik angallattakkamik atuisinnaanerup mattutivinnissaa pillugu malittarisassiorsinnaangilaq. Kommunemi najugarigallakkami kommunalbestyrelse kisimi piffissamut aalajangersimasumut angajoqqaat imaluunniit attaveqaatip aamma meeqqap inuusuttulluunniit akornanni ass. mailikkut attaveqatigiittarermik imaluunniit oqarasuaatip aqqutaanik matusinissamik aalajangiisuusinnaavoq, imaluunniit politiuisinnaallutik tigungmigallarneqarnissaa siunertaralugu meeqqap inuusuttulluunniit immikkoortortami isumaannaallisakkami tigungmineqarallarnerani oqaloqateqartarnissaanut allatulluunniit attaveqartarnissaanut itigartitsinnaasut.”

Ilitsersuummi imm. 23-mi aammattaaq oqaatigineqarpoq meeqqat inuusuttullu oqarasuaataannik angallattakkanik arsaarinnittoqarnissaanik aalajangiinissamut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit inatsisikkut tunngavissaqanngitsut.

Uanga naliliinera unaavoq oqartussaasut inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanerannik nalinginnaasumik periaatsip manna nassatarigaa, tassalu meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi najugaqartut oqarasuaataannik angallattakkanik pisuni aalajangersimasuni arsaarneqarsinnaanerannik malittarisassaq taama annertutigusumik akuliuffiusoq inatsisikkut erseqqissumik qularnaatsumillu tunngaveqartussaasoq.

Inatsisikkut tunngavissamik taamaattumik piusoqanngilaq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit piareersarlugu suliani aammattaaq erseqqilluinnartumik tunngaviuvoq paaqqinniffik illumi malittarisassanik meeqqap avatangiisiminut attaveqarnissamut periarfissaanik killiliisunik atulersitsisinnaanngitsaq.

Paaqqinniffiup sulineq eqqarsaatigalugu malittarisassamik taamaattumik aalajangersaanissaq pisariaqartoq isumaqarnera allatut inerniliinermik nassataqarsinnaanngilaq.

Isumaqarpunga Angerlarsimaffik Isikkivik najugaqartup oqarasuaammik angallattakkamik atuinini aqussinnaanngikkaa paaqqinniffik naliliippat najugaqartup oqarasuaataannik angallattakkamik arsaarinnissinnaanera pillugu malittarisassamik aalajangersaanissaminut inatsisikkut tunngavissaqanngitsaq.

Inassuteqaatigaara Angerlarsimaffik Isikkiviup illumi malittarisassani oqaasertaliusat allannortissagai, paaqqinniffik najugaqartut oqarasuaataannik angallattakkanik arsaarinnissinnaasoq allasimajunnaarsillugu.

7. Pulaartoqarsinnaaneq

Angerlarsimaffik Isikkiviup illumi malittarisassaani quppernermi 4-mi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Inuusuttoq nakkutilliisumit (-nit), qanigisatut ilaqtutanit allanilluunniit qanimut attaveqarfigisaminit pulaarneqarsinnaavoq (qanigisatut ilaqqat 18-it inorlugit ukiullit ilaqtutaminnit nammineersinnaassuseqartunit ingiaqatigineqassapput, taamaanngippat malittarisassat ataaniiittut atuutissapput).

Inuusuttut ikinngutiminnit ilutigisaminnit aamma pulaarneqarsinnaapput, malittarisassat ataaniiittut tunngavigalugit.

Pulaartut 15-it 17-illu akornanni ukioqassapput (pisuni immikkut ittuni saneqqunneqarsinnaavoq), kiisalu tamanna piumasarineqarpat nakkutilliisumik oqarasuaataata normua paasissutissiissutigissallugu.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Qulaani imm. 6-imi oqaatigineqartutut oqartussaasut inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanerannik nalinginnaasumik periaatsip ilaatigut manna nassataraa, tassalu ingerlatsiviup sulinera inatsimmi inatsiseqartitsinikulluunniit tunngavimmik akuerisaasumik tunngaveqassasoq. Akuliunneq annertunerujartortillugu inatsisikkut tunngavigisaq qularnaanneruleriartussaaq.

Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaatigut nr. 16-ikkut, 8. november 2017-imeersukkut, 9. november 2017-imi atortuulersukkut aalajangersarneqarpoq meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasoq inunnut aalajangersimasunut, matumani angajoqqaatut oqartussaassutsimik tigummiaqartoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, attaveqartassanngitsoq kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaasoq, tak. § 14, aamma meeqqap inuillu aalajangersimasut, matumani angajoqqaatut oqartussaassutsimik tigummiaqartoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, attaveqatigiinnerat kommunip sulisuinit nakkutigineqassasoq kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaasoq, tak. § 15.

Meeqqanik ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 19-imi, 24. november 2017-imeersumi 27. november 2017-imi atortuulersumi § 6, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiup piffissat ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut pularfiusinnaasut killilersinnaagai. Killiliinerli taanna ulloq unnuarlu paaqqinniffiup iluani eqqissisimanissaq torersumillu pissusilersornissaq eqqarsaatigalugit pisariaqartunik qaangiissuussanngilaq. Aalajangersakkap taassuma pissuseqataa meeqqanik inuusuttunillu kiisalu annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 64-imi,

29. december 1994-imeersumi misissuinerimik ingerlatsinerup nalaani atuuttumi aamma aalajangersarneqarsimavoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq allaffigeqatigiinnernik, oqarasuaatikkuq oqaloqatigiinnernik allatigullu inunnik erseqqinnerusumik taaneqartunik paaqqinniffiup avataaniittunik attaveqatigiinnernik piffissami aalajangersimasumi nakkutilliisoqarnissaa eqqartuussivik tamanna pillugu aalajangiinnikkaluortoq kommunimi sumiiffigisami kommunalbestyrelsip aalajangersinnaagaa, tamanna meeqqap atugarissaassusia ineriartorneralu mianeriniarlugit pisariaqarpat.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 13 pillugu oqaaseqaatini oqaatigineqarpoq paaqqinniffik illumi malittarisassanik meeqqap avatangiisiminut attaveqarfiginnissaminut periarfissaanik killiliisunik nammineq aalajangersaasinnaanngitsaq, kommunimilu sumiiffigisami kommunalbestyrelsip aalajangiinera tunngavigalugu aatsaat killiliisoqarsinnaasoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit pillugu ilitersuutip immikkoortuata aappaani allakkani ukunani immikkoortumi 6-imi oqaatigineqartumi imm. 16-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Inissinneqarfiup pulaartoqarnermut tunngatillugu sinaakutissat aalajangersorsinnaavai, ass. meeqqat inuusuttullu nerinernut atuarnerullu nalaani nalinginnaasumik pulaartoqartannginnissaannut tunngasunik. Inissinneqarfiup tamakku saniatigut pulaartut pulaarfimminni isersimanerannut sumilu angalasinnaanerannut malittarisassiuussinnaavai. Inissinneqarfiilli meeqqap inuusuttulluunniit attaveqaammik atuisinnaanerannik mattunnissaat pisinnaati-taaffiginnngilaat. Pulaartut ilaqarpata inissinneqarfiup malittarisassaanik unioqqutitsisumik, inissinneqarfiup kommune inissiisoq saaffigissavaa, taannaammammi kisimi meeqqap inuusuttulluunniit kimit peqateqarsinnaaneramik aalajangiisinaassusilik.”

Ilitersuummi imm. 46-mi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Inissinneqarfiup pulaartoqarneq pillugu malittarisassai meeqqap inuusuttulluunniit ilaqtanait, ikinngutinit imaluunniit arnaammit/angutaammit pulaartoqarnissaanik nalinginnaasumik ajornartitsisut isumaginninnermut inatsimmut naapertuutinnngillat.

Inissinneqarfiup taamaattoq aaqqissuussaaneremut tunngasut pissutigalugit pulaartoqarnerup qanoq ingerlanneqarnissaanut, ass. ullup qanoq ilinerani pulaartoqarsinnaaneramik, malittarisassiorsinnaavoq. Inissinneqarfiup taamatuttaaq inuit pissusilersuutimikkut suliffimmi malittarisassanik ersarissumik qaangiisut najugaqarfimmitt peersissinnaavai. Inissinneqarfiup taamatuttaaq aaqqissuussaaneremut tunngasut pissutigalugit pisuni ataasiakkaani kate-risimaarnissat attaviginninnissallu pinngitsoortissinnaavai, tamanna torersumik ingerlasoqarnissaa isumannaatsuunissarlu eqqarsaatigalugit pisariaqartuuppat, ass. ilaqtat sakkor-

tuumik arlaannik sunnigaasimallutik takkuppata, tak. ilitsersuummi imm. 16. Inissinneqarfulli meeqqap inuusuttulluunniit attaveqarfigisartagaani inunnut immikkut pingaarutilinut attaveqartarnera atuuttuartussamik attaveerutsissinnaanngilaa.”

Uanga naliliinera unaavoq oqartussaasut inatsimmut naapertuuttumik tunngaveqartussaanerannik nalinginnaasumik periaatsip manna nassatarigaa, tassalu najugaqartut inunnit kikkussusii sukumiinerusumik killissalerneqarsimasunit taamaallaat pulaarneqarsinnaanerat pillugu malittarisassaq taama annertutigisumik akuliuffiusoq inatsisikkut erseqqissumik qularnaatsumillu tunngaveqartussaasoq.

Inatsisikkut tunngavissamik taamaattumik piousoqanngilaq.

Paaqqinniffiup sulineq eqqarsaatigalugu malittarisassamik taamaattumik aalajangersaanissaq pisariaqartoq isumaqarnera allatut inerniliinermik nassataqarsinnaanngilaq.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga Angerlarsimaffik Isikkivik najugaqartut inunnit kikkussusii sukumiinerusumik killissalerneqarsimasunit taamaallaat pulaarneqarsinnaanerat pillugu malittarisassamik aalajangersaanissaminut inatsisikkut tunngavissaqanngitsoq. Taamaattumik malittarisassaqarneq isorisariaqartutut isi-gaara.

Inassuteqaatigaara Angerlarsimaffik Isikkiviup illumi malittarisassami oqaasertalersornera allannngortissagaa, taamaalilluni najugaqartut taamaallaat inunnit kikkussusii erseqqinnerusumik aalajangersarneqarsimasunit pulaarneqarsinnaasut allasimajunnaarsillugu.

8. Anartarfeqarnikkut uffarfeqarnikkullu atortorissaarutit

Immikkoortortaqrifiup anartarfeqarnikkut uffarfeqarnikkullu atortorissaarutai misissuiartortut misissuinermi misissorpaat. Atortorissaarutit taakku immikkoortortaqrifimmi najugaqartut ataatsimoorullugit atugaraat inimilu ataasiinnarmiillutik, marlunik saagusartunik qorlortitsivilimmi, asaffiit marluupput, ineeraasannguillu marluk akunnermik iigallit pamaarneqarsinnaasut anartarfeqarfiullutik. Atortorissaarutit taakku misissuinermi kusanartutut isikkoqarput.

Massakkut pisortaasup misissuinerup kingornatigut oqaatigaa anartarfeqarnikkut uffarfeqarnikkullu atortorissaarutit nalequtinngitsumik aaqqissuunneqarsimanerat ataavartumillu aaqqiissutissamik nassaartoqartariaqarnera Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmut malugeqqullugu oqaatigisimagini. Paaqqinniffiup tamanna Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmut oqaloqatiginnissutigaaa, anartarfeqarnikkullu uffarfeqarnikkullu atortorissaarutit allannngortiternerneqarnissaannut pilersaarusanik tigusaasunik sulii piousoqanngilaq.

Inimik ataatsimoorussamik ataasiinnarmik anartarfeqarnikkut uffarfeqarnikkullu atorissaarutitalimmik peqarnera ajornartorsiutitut isigaara, immikkoortortaqarfimmi nukappiaqqat nivarsiaqqallu najugaqarsinnaatillugit.

Inassuteqaatigaara anartarfeqarnikkut nukappiaqqanut nivarsiaqqanullu uffarfeqarnikkullu atorissaarutit avissaartinneqarnissaannik suliniuteqarninni Angerlarsimaffik Isikkiviup ingerlateqqissagaa.

9. Suliffik pillugu naliliinermik suliarinnineq

Suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu allakkatigut naliliisoqarnissaa sulisitsisup isumagissavaa. Tamanna Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi, tak. inatsit pillugu nalunaarummi nr. 1048-mi, 26. oktober 2005-imeersumi kingusinnerusukkt allannguuteqartinneqartumi § 11a, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq.

Pisortap misissuineri oqaatigaa suliffik pillugu naliliineq suliarineqarsimanngitsoq. Suliffik pillugu naliliinerup suliarineqarnissaani iliuusissanut pilersaarut pigineqarpoq, iliuusissanulli pilersaarummi piffissaliussat tamarmik qaangerneqarsimallutik.

Inassuteqaatigaara Angerlarsimaffik Isikkiviup suliffik pillugu naliliinermik suliarinnini inaarsassagaa, Kalaallit Nunaanni sulineri avatangiisit pillugit inatsimmi § 11 a, imm. 1 tunngavigalugu.

10. Suliassaqartitsineri aningaasarsiaqartitsineri tunngavigisaq

Paaqqinniffiup illumi malittarisassaani quppernermi 3-mi ilaatigut oqaatigineqarpoq najugaqartup suliassaqartitsineri, sulineri sungiusaanermi, atuarnermi allatulluunniit ilinniarnermi najuulluni peqataanerani nalunaaquttap akunneranut 15 kr.-siaqartitsisoqassasoq.

Taamani Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfiup nakkutilliinnermut atatillugu misissuineq pillugu nalunaarusiaani 10. juli 2015-imeersumi quppernermi 14-imi oqaatigineqarpoq paaqqinniffiup “sulineri akissarsiat/najugaqartut akissarsiaasa” atornissaannut periarfissaqarnerisooq paaqqinniffimmut nalorninarsimasooq. Tamatuma kingornatigut makku oqaatigineqarput:

“Paaqqinniffiup ulloq unnuarlu paaqqinniffittut allatulli periarfissaqarnera massakktuq laarneqarpoq.

Tamatuma inuusuttut peqqissuunissamik anguniagaqarnissamik aamma ingerlatanik pissarsiffiulluartunik ingerlataqarnissamik pilersinneqarnissaat siunertaralugu ingerlatani aamma suliassanik ingerlatanik suliaqarnermi akissarsiaqartitsinissaq ajornarunnaarsippaa.

Tassani pinaveersaartitsiniarluni ingerlatsinissap eqqarsaatiginissaanut annertuumik aamma periarfissaqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni najugaqartunik suliassa-qartitsinermi aningaasarsiat sulinermilluunniit akissarsiat tunniunneqartarnerannut inatsisikkut tunngavigisaaq pillugu apeqqut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfimmut tamanna tunngavigalugu saqqummiuppara. Apeqqut taanna nalunaarusiami matumani eqqaa-neqaaqqissannigilaq.

11. Iliuissisanut pilersaarutininut nutarterineq

Immikkoortortaqaarfimmi ammasumi najugaqartunut iliuissisanut pilersaarutit paaqqinniffiup kommuninit tigusimasaasa assilineri misissuineq sioqqullugu Angerlarsimaffik Isikkivimmit tiguakka.

Meeqqat tapersorsorneqartarnissaat pillugu inatsimmi nr. 20-mi, 26. juni 2017-imeersumi § 47, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq iliuissisanut pilersaarutit ikinnerpaamik ukiumut ataasiarluni nutarterneqartarnissaa kommunalbestyrelsen qulakkiissagaa. Malittarisassap taassuma pissuseqataa meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi misissuinerup nalaani atuuttumi § 15, imm. 3-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Immikkoortortaqaarfimmili najugaqartunut iliuissisanut pilersaarutit tigusakka tamar-mik ukiut ataaseq sinnerlugu pisoqaassuseqarput.

Angerlarsimaffik Isikkivimmi pisortaqatigiit misissuinerup nalaani oqaatigaat iliuissisanut pilersaarutit nutarterneqarnissaat pisortaqatigiit kommuninut akuttunngitsumik nukingisaarutigisaraat.

Tamanna kommuninut akisussaasunut malugeqqullugu nalunaarutigereerpara.

12. Malitseqartitsineq

Angerlarsimaffik Isikkivik qinnuigaara nalunaarusiaq maanna paaqqinniffimmi sulinunut, najugaqartunut ilaqutaasunullu ilisimatitsissutigeqqullugu.

Angerlarsimaffik Isikkivik qinnuigaara nalunaarummi imm. 6-imi 7-imilu oqaatigisakka qanoq iliuuseqarnissamat pissutissaqalersitsinersut uannut paasissutissiissutigeqqullugu. Angerlarsimaffik Isikkivik qinnuigaara paasissutissat Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfik aqqutigalugu uannut nassiuteqqullugit, taamaalilluni Naalackersuisoqarfik

paaqqinniffiup oqaatigisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaaq-qullugu.

[...]"

Nalunaarusiap assilineri Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut ilisimatitsissutitut aamma nassiuppara.

Angerlarsimaffik Isikkivimmit imaluunniit Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmit ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

8.3 Sammisassaqaartitsivimmi paaqqutarinniffimmilu Ippiarsummi immikkoortotaqarfinni Inimi, N1-imi Tikitamilu Nuummiittuni misissuineq (Nalunaarusiaq 4. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0014)

Nalunaarusianni 4. december 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ Sammisassaqaartitsivimmi paaqqutarinniffimmilu Ippiarsummi immikkoortotaqarfinni Inimi, N1-imi Tikitamilu misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Misissuiartortut Inatsisartut Ombudsmandianneersut sammisassaqaartitsivimmi paaqqutarinniffimmilu Ippiarsummi Nuummiittuni immikkoortotaqarfinni Inimi, N1-imi Tikitamilu misissuineq 4. juli 2017-imi ingerlappaat. Misissuineq Ombudsmandeqarfiup ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik tunngaveqarnani ingerlanneqarluni.

Misissuiartortut tassaapput siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Sean Kamelarczyk Paulsen aamma oqalutsi/nutserisoq Bula Larsen Ombudsmandeqarfimmeersut. Misissuinerup ilaa Kommuneqarfik Sermersuumi utoqqarnut tunngasunik suliaasaqarfimmi pisortamit Birtha Biancomit peqataaffigineqarpoq.

Qulequttat misissuinerimi oqaloqatigiissutigineqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Ippiarsuk nalunaarusiamut matumunnga missingiut pillugu oqaaseqaateqarnissaminut periarfissinneqarpoq. Nalunaarusiamut missingiummi oqaasertaliineq ataaseq al-

lanngortinneqassasoq Ippiarsuup 29. november 2017-imi siunnersuutigaa, nalunaarutigalugulu paaqqinniffik tamatuma saniatigut oqaaseqaatissaqanngitsaq. Allannguutissatut siunnersuutigineqartoq nalunaarusiami ilanngunneqarpoq.

2. Misissuinermi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip misissuinerini inatsisikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr. 7-ikkut, 1. juni 2017-imeersukkut aalajangersarneqarpoq.

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, suliaminilli ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pi-sortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Ombudsmandip suliassaa tassaavoq oqartussaasut inuilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsinernik atuuttunik unioqqutitsisumik iliuseqarnermut imaluunniit suliassaminnik ingerlatsinerminni allatut iliorlutik kukkussuteqarnermut sumiginnaanermulluunniit pisuussuteqarnermut nakkutigissallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummius-sinnaalluni, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuinermut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aqqissuussaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigit-tartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Ippiarsuk misissuissamaarnermik oqarasuaatikkut 27. marts 2017-imi kalerrinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 24. maj 2017-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat assigiinngitsut misissuineq sioqqullugu Ippiarsummit tiguakka. Tamatuma saniatigut nakkutilliiner-

mut atatillugu siumut nalunaarluni misissuineq kommunu sinnerlugu siunnersortimit avataaneersumit 2016-imi februarimi ingerlanneqartoq pillugu nalunaarsuaq Kommuneqarfik Sermersuumit tiguara.

Sulisut, najugaqartut ilaquataasullu misissuineq aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminut periarfissaqarnerat pillugu allakkatigut siumut ilisimatinneqarput.

Misissuiartortut ilaquataasunik pingasunik misissuineq ullualunnguanik sioqqullugu oqaloqateqarput.

Misissuiartortut 4. juli 2017-imi misissuineri Ippiarsuup pisortaa, sulisut arfineq marluk najugaqartullu arfinillit oqaloqatigaat. Misissuiartortut tamatumani saniatigut immikkoortortaarfii Ini, N1 aamma Tikitaq misissorpaat. Mappit suliani allagaatinik allaffissornikkut aqutsinermit tunngasunik imallit ataasiakkaat najugaqartullu ataasiakkaat eqqarsaatigalugit paaqqutarinninnermi pilersaarutit ataasiakkaat tigulaarinik-tuk toqqarneqartut misissuiartortunit aammattaaq misissorneqarput.

4. Ippiarsuk pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Ippiarsuk tassaavoq kommunimi utoqqarnik paaqqinniffik Kommuneqarfik Sermersuumiittoq. Paaqqinniffik Nuummi inissisimavoq.

Ini, N1, Tikitaq aamma Innarluutilinnut Inuusunnerusunut Immikkoortortaarfik kii-salu Ulluunerani Ornittagaq Ippiarsuup immikkoortortaarfagai.

Misissuineq 4. juli 2017-imi ingerlanneqartoq immikkoortortaarfinnut Inimut, N1-imit Tikitamullu sammititaavoq. Innarluutilinnut Inuusunnerusunut Immikkoortorta-qarfimmik misissuineq misissuiartortut 5. juli 2017-imi aammattaaq ingerlappaat, misissuinerlu taanna nalunaarsuikkut allakkut allaaserineqarpoq.

Immikkoortortaarfik Ini qulingiluanik ataasiuttarissanik ineeraqarpoq aappariinnullu inimik ataatsimik peqarluni. Inuit qulingiluat misissuinerup nalaani immikkoortorta-qarfimmi tassani najugaqarput.

Immikkoortortaarfik N1 12-inut inissaqarpoq. Inuit qulit misissuinerup nalaani immikkoortortaarfimmi tassani najugaqarput.

Immikkoortortaarfik Tikitaq najugaqartunut puigortunngortunut naatsorsuussaasoq qulingiluanik ataasiuttarissanik ineeraqarpoq aappariinnullu inimik ataatsimik peqarluni. Inuit qulit misissuinerup nalaani immikkoortortaarfimmi tassani najugaqarput.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Ippiarsuk paaqqinniffittut pingaarnerusutigut pitsaasunik paasisaqarfigaara, tassani lu pisortaqtigiit ajornartorsiutinik paaqqinniffiup aqqusaagaanik aaqqiiniarneq pingaar-tippaat.

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut soqutiginnittuunerat unneqqarissuune-rallu malunnarpoq, paaqqinniffimilu sulinertik ataatsimut nuannaralugu. Najuga-qartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut amerlanersaasa paaqqinniffimmi najuga-qarnertik nuannaraat. Initai kusanartuupput eqqiluitsuullutillu, nuannersumillu aaq-qissuussaallutik.

Pissutsilli arlallit misissuiartortut paasisaasa oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqaler-sippaanga. Taakku imm. 6-imit 10-mut allaaserineqarput.

6. Napparsimaneq pissutigalugu sulinnitsoortarnerit sulisullu taarsaannerat

Ippiarsuk misissuineq sioqqullugu qinnuigaara allakkiamik paaqqinniffiup 2016-imi 2017-imilu suliatigut (imaangitsoq aningaasaqarnikkut) pingaarnertut ajornartorsiu-tigisimasai pillugit ilaatigut nassuiaataasumik naatsumik nasseqqullunga. Ippiarsuup allakkiami tigusanni ilaatigut oqaatigaa paaqqinniffimmi piffissaq pineqartoq eqqar-saatigalugu atorfiit arlallit inuttaqarsimangitsut, napparsimaneq pissutigalugu sulin-ngitsoortarneq annertusimasoq sulisullu ilinniagaqarsimangitsut taarsaattorujus-suusimasut.

Imm. 3-mi oqaatigineqartutut ilaquataasut pingasut, najugaqartut arfinillit sulisullu arfi-neq marluk misissuiartortunit oqaloqatigineqarput.

Ilaquataasut pingasut tamarmik, sulisut amerlanersaasa najugaqartullu ataatsip suliso-qarniarneq ajornartorsiutaasutut isigaat, kiisalu sulisut taarsaannerujussuat sulisullu aalajangersimasut aalaakkaangitsumik sulisarnerat pingaartumik tikkuarlugit.

Ilaquataasut marluk nassuiaatitut oqaatigaat najugaqartut timikkut eqqiarneqartarnerat iluamik isumagineqangitsoq. Ilaquataasulli aappaata tamanna nammineq misigisi-manninnerarpaa, sulisuusimasunilli tusarsimanerarlugu.

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut tamanna illua'tungaanut saatillugu nas-suiaatitut oqaatigaat ulapaaralarlutik najugaqartut nangiisa taarsernissaannut, uffar-neqarnissaannut nerisinneqarnissaannullu piffissaqartuaannarlutik. Sulisulli ataatsip oqaatigaa najugaqartut uffarnissaat unnukkumut aqaguanulluunniit ilaanneeriarluni kinguartissallugu pisariaqarsinnaasartoq. Najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigi-neqartut arlaannaataluunniit timikkut eqqiarnissaminut ikiortissaaleqisarsimanerluni eqqaanngilaa. Najugaqartulli amerlanersaasa erseqqissumik oqaatigaat pisariaqartita-mittut ikiorneqartarlutik.

Sulisut marluk oqaatigaat najugaqartut peqatigalugit sammisassaqtinneqarnissaat ulapaarnertik pissutigalugu ilaanneeriarlutik piffissaqarfiguminaatsittaritsik. Ilaqutaasut marluk aamma taamatut misigisaqarsimallutik oqaatigaat najugaqartut immineer-neqartorujussuusut. Najugaqartoq ataaseq isumaqarpoq susassaqqanngippallaarluni. Najugaqartulli allat pingasut nassuiaatit oqaatigaat sammisassatut imminnut neq-roorutigineqartartut naammagisimaaritik.

Ippiarsummi pisortap misissuinermi nassuiaatit ilaatigut oqaatigaa sulisoqarniar-nermut tunngasuni ajornartorsiutit pisortaqtigiinnit eqqumaffigineqartorujussuusut, napparsimaneerlu pissutigalugu sulinngitsoortarnerit massakkut ikiliartortut. Pisortaq isumaqarpoq najugaqartut timikkut eqqiarneqartarnerat ulluinnarni tulleriiarinermi salliutinneqartartoq, najugaqartunillu sammisassaqtitsinissap isumaginissaa sulisut aamma eqqumaffigaa.

Kommuneqarfik Sermersuup kommunimi utoqqarnut tunngasuni, matumani Ippiarsuk ilanngullugu eqqarsaatigalugu, sulisut napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortar-neri ikilisinniarlugit “aalajaatsuunermut tapit” sulisunullu napparsimaneq pissutigalu-gu suliartunngitsuukulanngitsunut ajunngitsorsiassat pillugit sulisut kattuffiannut SIK-mut isumaqtigiissuteqarsimaneerata tusagassiuutitigut 2017-imi oktoberip qiteq-qunnerani eqqartorneqarnera malugaara.

Kaammattuutigaara Ippiarsuup – immaqa Kommuneqarfik Sermersuumi Isumagin-ninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivik suleqatigalugu – sulisoqarneq pitsaaneru-lersinniarlugu suliniutit amerlanerusut aallartinneqarnissaat isumaliutersuutigissa-gaa.

7. Matunik silarlernik nal. 16-ip kingornatigut parnaarsuisarneq

“Ippiarsummi matunik igalaanillu matooraasarneq parnaarsuisarnerlu pillugit ilitser-suut” Ippiarsuup pisortaanit 2017-imi junimi aalajangersarneqarsimasoq misissuineq sioqqullugu Ippiarsummit tiguara. Ilitsersuummit ilaatigut erserpoq matut tamarnik nal. 16.00 parnaarneqartassasut, tamatumalu najugaqartut sulisullu avataaneersunut susassaqqanngitsunut illersorneqarnissaat ilaatigut siunertarigaa.

Paaqqinniffiup matui silarliit marluk misissuiartortut misissuinermi alakkarterpaat. Matut taakku iluanit tiggummivilimmik parnaartagaapput. Illup iluani silataanilu toor-tagaliisoqarsimavoq matunik ammaatit atugassanik. Silamit oqartaat aammattaq ikkunneqarsimavoq.

Pisortap nassuiaatit oqaatigaa matunik ammaatit taakku nal. 16-ip kingornatigut a-torsinnaajunnaarsillugit aqqinneqarsimasut, taakkualu atorsinnaanngiffiini matut taamaallaat illup iluani parnaarsaatip tiggummivia atorlugu ammarneqarsinnaasut. Pi-sortap nassuiaatit aammattaq oqaatigaa paaqqinniffimmi massakut najugaqartut

arlaannaalluunniit tigummivik matumik ammaat atorlugu nammineq ammaanissaminut nukissaqarunanngitsoq, taamaattumillu sulisumik matumik ammaasinnaasumik allatut ajornartumik ikiorteqartariaqartassasut. Tamatumunngali peqatigitillugu pisortap naliliinera unaavoq najugaqartut ikittuaraannaat kisimik namminneerlutik anisaminnut nukissaqartut.

Eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaara paaqqinniffimmi matunik parnaarsuineq pisut qanoq issusiat apeqqutaatillugu najugaqartunik Tunngaviusumik Inatsimmi § 71 aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissummi artikel 5 tunngavigalugit kiffaanngissusiaanertut pissuseqarsinnaasoq. Isumaqarpungali Ippiarsummi matunik silarlernik parnaarsuineq eqqarsaatigalugu tamanna atuutinnitsoq.

Kaammattuutigaarali najugaqartut matut ammaataannik atuisinnaanngitsut eqqarsaatigalugit taakkua paaqqinniffimmit nal. 16-ip kingornatigut anisinnaanerit Ippiarsuup ajornanninnerulersissagaa, soorlu matunik ammaatit toortakkat nal. 16-ip kingornatigut illup iluani atorneqarsinnaalersillugit aaqqinneqarnerisigut imaluunniit matup illup iluatigut kalerrisaaruserneqarneratigut, taamaalilluni najugaqartoq sulisumik aggeqqusisinnaalersillugu.

8. Pujortartut pujuannik najuussuinissamat illersuineq

Misissuisut paaqqinniffiup initaanik misissuinerminni immikkoortortaqaarfimmi Inimi, N1-imi Tikitamilu tupasunni malunnartumik naamasinnaavaat.

Pisortap misissuinermi oqaatigaa najugaqartut pujortaleraangamik matutik matusaqqullugit qinnuigineqarajuttartut, najugaqartut ataasiakkaat matut matuneqarneri toqqissisimanartippatigit. Najugaqartut tamatuma saniatigut qinnuigineqartarput pujortareeraangamik silaannarissaasaqqullugit. Inini ataasiakkaani maskiinaaqqanik silaannarmik saliisartunik ikkussuisoqarsimavoq.

Ippiarsuup pisortaata misissuinerup kingornatigut ilassutitut oqaatigaa maskiinaaqqat taakku najugaqartuni assut pujortartuusuni malinnaasinnaasannngitsut, pujortartullu pujuannik najuussuisarneq isumannaallisaanermik suliniaqatigiit peqatigalugit oqaluuserineqangaatsiarsimasoq, sulisummi arlallit pujoq akornutaasutut isigisarmassuk.

Pujortarnermik inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 26. maj 2010-meersoq (matuma kingornatigut pujortartarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussa) aalajangersakkamik imaattumik ilaatigut imaqarpoq:

“§ 5. Paaqqutarinniffittut angerlarsimaffinni, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni, najugaqarfisatut neqeroorutini, ilinniartut ineqarfiini assigisaannilu inunnit 18-it sinnerlugit ukiulninit arlalinnit najuqarfigineqarnerusuni namminerisamik angerlarsimaffittut atuuttuni najuga-

qartut ataasiakkaat 18-it sinnerlugit ukiullit ineeqqami inissiamiluunniit angerlarsimaffittut najugaqarfisaminni pujortarsinnaapput.

Imm. 2. Paaqqinniffik paaqqinniffimmi sulisut najugaqartullu allat pujortanngikkaluarlutik tupap pujuanik najuussuinissaannut illersorniarlugit sunnuteqarluartunik suliniuteqassaaq. Paaqqinniffiup najuqartut peqqusinnaavai sulisut ineeqqami inissiamiluunniit namminerisatut angerlarsimaffittut atuuttumi isersimatillugit pujortartaqqunagit.”

Pujortartarneq pillugu inatsit piareersarlugu suliani § 5 pillugu immikkut oqaaseqaatini ilaatigut imaattunik allasimasoqarpoq:

“Sukumiisumik qulakkeerinnermut tunngatillugu pisuni ataasiakkaani naliliineq apeqqutaa-voq. Ineraq namminerisamilluunniit inigisaq pujortarfiusoq sullissiviup iluani init allat eqqarsaatigalugit soorunami matuneqarsinnaasuussaaq. Tamatuma saniatigut ineeqqat ataasiakkaat pujortareernerup kingornatigut silaannarissarneqartassasut suliffeqarfiup peqqusissutigisinnavaa.

Sulisut najugaqartullu sinnerisa illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugi annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpat inini ataasiakkaani pisariaqarneratut annertutigisumik silaannarissarfilersuisoqarsinnaavoq.

Pujortartut pujuannik najuussuineq pinaveersimatinniarlugi sukumiisumik qulakkeerisogarnissaanik aalajangiinnermi sullissiviup pisortaasa sulisut, isumannaallisaanermilu suliniaqatigiinnik pilersitsisoqarsimappat, taakku ilaatissavaat.”

Inassuteqaatigaara sulisut najugaqartullu pujortartut pujuannik najuussuinnermut illersorniarlugit pujortarneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 2 tunngavigalugu suliniutit annertunerusut Ippiarsuup suliniutigissagai.

9. Suliffik pillugu naliliiviginninnerup nutarterneqarnera

Kalaallit Nunanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaa- rummi nr. 1048-mi, 26. oktober 2005-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqar- tinneqarsimasumi (matuma kingornatigut sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmik taaneqartartussami) § 11 a, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarne- qarpoq suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu pissutsit allakkatigut na- liliivigineqarnissaat sulisitsisup isumagissagaa. Sulinermi pissutsit, suleriaatsit, suli- nerup ingerlaneri il.il. allannguuteqaraangata, allannguutillu taakku isumannaatsu- nissamat peqqinnissamullu sunnuteqartussaagaangata suliffimmik naliliiviginninneq nutarterneqartassaaq, tak. sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi § 11, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui.

Pisortaq misissuinerup nalaani oqarpoq suliffik pillugu naliliiviginninneq kingulleq 2012-imi suliarineqarsimasoq, suliffillu pillugu naliliiviginnerup nutarterneqarnera paaqqinniffiup massakkut suliarigaa.

Inassuteqaatigaara immikkoortorta qarfinni Inimi, N1-imi Tikitamilu suliffik pillugu naliliiviginninnerup nutarterneqarnera sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi § 11 a, imm. 1 tunngavigalugu inaarlugu suliarissagaa.

10. Najugaqartoq akuersiteqqaarnagu paaqqinniffimmi najugaqartussatut tiguneqarsimasoq

Pisortap misissuinermi oqaatigaa immikkoortorta qarfimmi Tikitami najugaqartut ilaat ataaseq puigortunngorsimasoq akuersiteqqaarnagu paaqqinniffimmi najugaqartussatut tiguneqarsimasoq, taamatullu aalajangiineq inissiiniartartoqatigiinni Kommuneqarfik Sermersuumi puigortunngortunut tunngasunik ataqatigiissaarisooq suleqatigalugu pisi-masoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 1-ikkut, tak. § 36, imm. 1, aalajangersarneqarpoq najugaqarfissatut neqeroorummut akuersinngitsup ineqartussatut tiguneqarnissaa “Ilaqutariinnermut Naalakkersuisup” aalajangissagaa, kommunimi u-ninngavigisami kommunalbestyrelsip inassuteqarnera tunngavigalugu.

Kommuneqarfik Sermersooq tamanna tunngavigalugu qinnuigaara paaqqinniffimmi najugaqartup ineqartup ineqartussatut tiguneqarnera pillugu nassuiaateqaqqullugu. Apeqqut taanna nalunaarusiami matumani eqqartorneqaqqissanngilaq.

11. Malitseqartitsineq

Ippiarsuk qinnuigaara nalunaarusiaq manna sulisunut, najugaqartunut ilaqaataasunullu paasissutissiissutigeqqullugu.

Ippiarsuk qinnuigaara nalunaarusiami matumani imm. 6-imit 8-mut oqaatigineqartut paaqqinniffik qanoq iliuuseqarnissaanut pissutissaqalersinneraat paasissutissiissutigeqqullugu. Ippiarsuk qinnuigaara paasissutissat Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik, Suliffeqarnermillu Ingerlatsivik aqutigalugu uannut nassiuteqqullugit, taamaalilluni ingerlatsivik Ippiarsuup oqaatigisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaaqqullugu.

[...]

Nalunaarusiap assilineru Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivimmut ilisimatitsissutitut aamma nassiuppara.

Ippiarsummit imaluunniit Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivimmit ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani sulit tusagaqanngilanga.

8.4 Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaqqami Qaqortumiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 6. december 2017-imeersoq, 2017-900-0015-imik j. normo-qartoq)

Nalunaarusianni 6. december 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaqqami misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaqqami (matuma kingornatigut Ivaqqamik taaneqartartussami) Qaqortumiittumi misissuineq ilimasaarutigineqareersimasoq Inatsisartut Ombudsmandeqarfiannit misissuiartortunit 1. aamma 2. maj 2017-imi ingerlanneqarpoq. Misissuineq taanna Ombudsmandip ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik aalajangersimasumik tunngaveqarani misissuinerulluni.

Misissuiartortut tassaapput siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Franz Amdi Hansen aamma nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen, taakkulu tamarmik Ombudsmandeqarfimmi atorfeqartitaapput. Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmi Ulloq Unnuarlu Paaqqinniffinnut Immikkoortortaqarfiup pisortaa Nauja Hjersing misissuinerup ilaani peqataavoq.

Misissuinermi eqqartorneqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Nalunaarusiamut matumunnga missingiut Ivaqqamut nassiuunneqarpoq, pissusiviusutigut tunngavigisaq pillugu oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaatiminik saqqummiussinissaminut periarfissaqarniassammat. Ivaqqap 4. december 2017-imi nalunaarutigaa taamaattunik oqaaseqaatissaqarani.

2. Misissuinermi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip misissuinerini inatsisikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inat-

simmik taaneqartartussakkut) nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersukkut aalajangersarneqarpoq. Inatsit taanna 1. juli 2017-imi atortuulerpoq, Ombudsmandilu pillugu inatsit siusinnerusukkut atuuttoq (Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq) misissuinerup nalaani atuuttoq taarserlugu. Aalajangersakkalli tulliuuttuni innersuussuti-gineqartut inatsisini marlunni taakkunani assigiinnik oqaasertaqarput.

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, suliainnillu ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pi-sortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinne-qarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Ombudsmandip suliassaa tassaavoq oqartussaasut inuilluunniit Ombuds-mandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsinernik atuuttunik unioqquitsisumik iliuuseqarnerisut imaluunniit suliassaminnik ingerlatsinerminni allatut iliorlutik kuk-kussuteqarnermut sumiginnaanermulluunniit pisuussuteqarnerisut nakkutigissallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisin-naavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummius-sisinnaalluni, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajanger-sarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartu-nut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissu-inermut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalaja-ngersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aaqquissuussaa-neranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigit-tartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pil-lugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Ivaaraq misissuiartussamaarnermik oqarasuaatikku 15. februar 2017-imi ilisimatine-qarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 20. marts 2017-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat misissuineq sioqqullugu Ivaqqamit tiguakka. Taakkua saniatigut Isumaginninnermut, Ilaquta-riinnut, Naligiissitaanermut, Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfiup mi-sissuinerit pillugit nalunaarusiai kingulliit marluk, 2014-imeersoq aamma 2016-i-meersoq, tiguakka.

Sulisut, najugaqartut ilaquataasullu misissuineq aamma misissuiartortunik oqaloqate-qarnissaminnut periarfissaqarnerannik misissuineq sioqqullugu allakkatigut ilisima-tinneqarput.

Pisortaq, sulisut 12-it najugaqartorlu ataaseq misissuiartortunit misissuinerup nalaani oqaloqatigineqarput. Taakkua saniatigut paaqqinniffiup immikkoortortaarfii pingasut misissuiartortunit misissorneqarput. Mappit suliani allagaatinik imallit sulisullu pillu-git ullorsiutit ataasiakkaat tigulaarinikkut toqqarneqartut kiisalu Tungujortuaqqami Sungaartumilu sikaaviit nakorsaataasiviit imaat misissuiartortunit aammattaaq misis-sorneqarput.

Najugaqartut pingasut angajoqqaavi misissuiartortunit misissuinerup namminerup uigiullugu 2. aamma 3. maj 2017-imi oqaloqatigineqarput, misissuiartortullu pisortaq taamanilu pisortap tullerisaa malitseqartitsinertut 4. maj 2017-imi ataatsimeeqatigaat.

4. Ivaaraq pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Ivaaraq meeqqanik, inuusuttunik inersimasunillu timikkut eqqarsartaatsikkullu anner-tuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiuvoq Qaqortumiittoq, Namminer-sorlutik Oqartussanit pigineqartoq.

Paaqqinniffik 19-inut inissaqartoq 2017-imi aningaasanut inatsimmi missingersuuti-nut ilanngussami allassimavoq. Misissuinerup nalaani najugaqartut katillugit 15-iup-put.

Ivaaraq immikkoortortaqarfinnut pingasunut agguataarsimavoq, taakkulu tassaapput Tungujortuaraq, Sungaartoq (“immikkoortortaqarfik pisoqaaq”-mik aamma taaneqar-tartoq) aamma Qummut (“immikkoortortaqarfik nutaaq”-mik aamma taaneqartartoq).

Tungujortuaraq Majavejimiippoq, qulinullu inissaqarluni. Misissuinerup nalaani na-jugaqartut arfineq marluupput, tallimat 18-illu akornanni ukiullit.

Sungaartoq Storesøvejimiippoq, tallimanullu inissaqarluni. Misissuinerup nalaani 27-t 31-llu akornanni ukiullit tallimat najugaqarput. Najugaqartut taakku paaqqutarisaria-lerujussuupput, ulluinnarnilu inuunermi sunut tamanut ikiorneqartariaqarlutik.

Qummut aqqusinermi Qummumiippoq, sisamanullu inissaqarluni. Misissuinerup na-laani pingasut najugaqartuutigineqarput. Tassani najugaqartut immikkoortortaqarfinni allani najugaqartunit pisinnaasaqarnerupput, misissuinerullu nalaani najugaqartut pi-ngasut tamarmik pisussinnaapput, ilaat iluaqusersuuserlutik.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut suliffimminnut tunniusimasuusut suliluaruarniartuusullu malunnarput. Inuit kusanartuupput eqqiluitsuullutillu – ataasiakkaallu eqqaassanngikkaanni – torersuullutik.

Pissutsilli arlallit ernumanartorujussuartut isigisakka pillugit paasisutissat sulisunik ilaqaataasunillu oqaloqateqarninni pissarsiaaraakka. Taakku imm. 6-imi 7-imilu allaaserineqarput.

Taakkua saniatigut pissutsit allat arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersitsisut misissuiartortunit malugineqarput. Taakku imm. 8-mit 16-imut allaaserineqarput.

6. Anartarfimmi aqunngatitsinissamut uffaannissamullu piffissaqannginneq

Misissuiartortut misissuinermit Tungujortuaqqami sulisut arfinillit, Sungaartumi sulisut pingasut Qummumilu sulisut pingasut oqaloqatigaat. Najugaqartut angajoqqaavi pingasut misissuiartortunit aammattaaq oqaloqatigineqarput.

Sulisunit taakkunannga qulit angajoqqaallu pingasut tamarmik oqaatigaat isumaqarlutik sulisunik amigaateqartarneq pingaartumik Tungujortuaqqami Sungaartumilu ajornartorsiutaasoq annertoq. Sulisut taakkua ilaasa arlallit oqaatigaat sulisunik amigaateqarneq pingaartumik sapaatit akunnerisa naanerini akissarsiffiullu nalaani sulisut arlaliusinnaasut takkutinnngitsoorfigisartagaanni immikkut ajornartorsiutaasartoq.

Tungujortuaqqami sulisut marluk sulisunik amigaateqarnerup kingunerisaanik ajornartorsiuteqarneq oqaluttuarigamikku tamanna “paaqqutarinninnikkut sumiginnaaneq”-tut taavaat.

Tungujortuaqqami Sungaartumilu sulisut - ilaqaataasullu – arlallit nassuiaatitut oqaatigaat sulisunik taamatut amigaateqarnerup nassatarisaasa ilaat tassaasoq najugaqartut piffissat ilaanni anartarfimmi aqunngasariaqaraluarlutik taamaaliunngitsoortarnerat. Taamaalillutik najugaqartut nangiminni anartariaqartarlutillu quisariaqartarput.

Sulisut ilaata assersuutigalugu oqaatigaa najugaqartut ilaat ullormut pingasoriarlutik anartarfimmi aqunngatinneqarnissaat najugaqartut pillugit ullormut najoqqutassiami takuneqarsinnaasoq, ilanneeriarlunili najugaqartut ilaasa ullormut ataasiaannarlutik aqunngatinneqarnissaat piffissaqarfigineqartartoq. Sulisup allap oqaatigaa najugaqartut anartarfimmi aqunngatinneqarnissaat pigaartuusumut tullermut utaqqisissallugu pisariaqarsinnaasartoq.

Sulisut marluk oqaatigaat najugaqartunik uffaanerup kinguartittariaqartarnera sulisunik amigaateqarnerup aamma nassatarigaa.

Sulisulli ilaasa misissuiartortunit oqaloqatigineqartut ajornartorsiutit taamaattut eqqartunngilaat. Soorlu sulisunik amigaateqartoqarsinnaasartoq Sungaartumi sulisup oqaluttuaraa, sulisulli suliassatik naammassisaraat, matumani najugaqartut anartarfimmi aqunngatinneqarnissaat aamma ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Anartarfimmi aqunngatitsisarneq uffaasarnerlu pillugit paasissutissat sulisunik oqaloqateqarnermi saqqummertut Ivaqqap pisortaanut Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfiup sinniisaanut misissuiartortunit misissuinermi saqqummiunneqarput. Taakku oqaatigaat ajornartorsiutip annertussusiata sukumiinerusumik misissorneqarnera suleqatigiillutik pilertornerpaamik aallartinniaritsik, iliuuserineqartussallu pisariaqartut tamatuma kingornatigut iliuuserineqarniartut.

Oqaatigaara Tungujortuaqqami Sungaartumilu najugaqartut amerlanersaat paaqqutarineqarnissamik pisariaqartitsisorujussuusut. Najugaqartut taamaattut anartarfimmi aqunnganissamut uffarnissamullu taama pisariaqartigisut piffissat ilaanni ikiorneqarsinnaanngippataluunniit uanga paasinninnera unaavoq paaqqinniffiup tungaanit iluengersunartumik sumiginnaasoqarnera pineqartoq.

Anartarfimmi aqunngatitsisannginneq uffaasannginnerlu pillugit sulisut angajoqqaallu misissuiartortunut nassuiaatigisaat ernumanarluinnartutut isigaakka.

Ivaaraq qinnuigaara ajornartorsiutip annertussusianik misissuineq taaneqartoq sunik takutitsinersoq paaqqinniffillu tamatuma kingornatigut qanoq iliuuseqarsimanersoq paasissutissiissutigeqqullugu.

7. Sammisassaqartitsinissamut piffissaqannginneq

Sulisut ilaqaatasullu arlallit misissuinermi nassuiaatitut oqaatigaat sulisunik amigaateqarnerup imm. 6-imi eqqartorneqartup manna aamma nassatarigaa, tassalu sulisut piffissat ilaanni najugaqartunik sammisassaqartitsinissaminnut perseraanermilluunniit suliaqarnissaminnut piffissaqartannginnerat.

Taamaalilluni sulisut ilaata oqaatigaa sulisut piffissat ilaanni suliassatik pingaarnersuinnarlugit suliarisariaqartaraat. Najugaqartut nerisinneqarnissaat nakorsaatitortinneqarnissaallu salliutinneqartarpoq, najugaqartulli pillugit ullormut najoqqutassat malinneqarnissaannut piffissaqartuaannartarani.

Najugaqartumut angajoqqaajusup misissuiartortunut oqaatigaa sulisut najugaqartunik sammisassaqartitsinissaminnut piffissaqanngivissortut.

Najugaqartumut angajoqqaajusup allap oqaatigaa najugaqartut illoqarfimmi aaqqisussinernut ornigussinnaasannginnerat sulisunik amigaateqartarnerup nassatarisaraa.

Ivaaqqap pisortaata naggasiutaasumik ataatsimiinnermi misissuiartortunut oqaatigaa perorsaanikkut sammisat naammaginangitsumik ingerlanneqarnerat paaqqinniffiup eqqumaffigaa, najugaqartunullu ullormut najoqutassat pisortaqatigiinnit naleqqus-sarniarneqarniartut, taamaaliornikkut ingerlatanut piffissaqarnerulersinnaajumallutik.

Najugaqartut, angajoqqaat pisortaqatigiillu najugaqartunik sammisasaqartitsinis-samut piffissaqannginneq pillugu misissuiartortunut nassuiaataat ernumanartorujus-suartut isigaakka.

Inassuteqaatigaara najugaqartut ulluinnarni naleqquttunik sammisasaqarnissamut periarfissaqartinneqarnissaat qulakkeerniarlugu Ivaaraq suliniuteqassasoq.

8. Suleqatigiinnermi ajornartorsiutit

Sulisunit 12-init misissuiartortunit oqaloqatigineqartunit arfineq pingasut misissui-nermi oqaatigaat pisuni arlalinni sulisut paaqqinniffiullu pisortaqatigiivisa akornanni suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqartoqartartoq. Taamaalillutik sulisut arlallit ilaatigut oqaatigaat isumaqarlutik pingaartumik paaqqinniffiup pisortaata isornartorsiorneqar-nini akueriuminaatsissinnaasaraa, kamaammeqqajaasartoq sulisunullu suangasartar-luni. Taamaattorli sulisut ilaasa misissuinnermi oqaatigaat paasinninnertik unaasoq pi-sortaqatigiit sulisullu akornanni suleqatigiinneq pissuserlu pitsaasusooq.

Suleqatigiinnermi ajornartorsiutit Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaa-nermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup Ivaqqami ilisimatitseq-qaarani 7. - 9. september 2016-imi nakkutilliinnermut atatillugu misissuinnera pillugu nalunaarusiami 13. december 2016-imeersumi aamma eqqartorneqarput. Taamaalil-luni nalunaarusiami quppernermi 19-imi ilaatigut erserpoq pingaartumik Tungujortu-aqqami suliffimmi avatangiisit tarnikkut naqisimaneqarnermit assut sunnigaasimasut kiisalu attaveqatigiinniinnermi ajornartorsiuteqartoqarsimasooq, aporaannernik assi-giinnngitsunik nassataqartartunik.

Pisortap misissuinnermi uppersarlugu oqaatigaa suleqatigiinnermi annertuunik a-jornartorsiuteqartoqarsimasooq, nassuiaatitulli oqaatigalugu ajornartorsiutit pisortaqa-tigiit aqqinniarsarisimagaat, pisortallu paasinninnera unaasoq pissutsit massakkut pitsaanerulersimasut.

Oqaatigaara Ombudsmandip misissuinneri aaljangersimasumik periaaseq tungaviga-lugu oqartussaasunut sammititaasut, imaanngitsoq inunnut ataasiakkaanut. Taamaat-tumik suliami matumani sulisut ataasiakkaat, matumani paaqqinniffiup pisortaqatigii-vi ilanngullugit eqqarsaatigalugit, suliassaminnik qanoq isumaginninnerat naliliiffi-ginngilara.

Naliliivungali suleqatigiinnermi ajornartorsiutit ima annertutigisorinartut allaat paaqqinniffiup ingerlanneqarnera pitsaangitsup tungaanut sunnerneqarsinnaalluni.

Inassuteqaatigaara pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiinnerat pitsaanerulersinniarneqarnissaa Ivaaqqap Isumaginninnermik Aqutsisoqarfik suleqatigalugu naleqquttumik suliniutigissagaa.

9. Tungujortuaqqami ataatsimoortarfiit paaqqinniffippalaartut

Misissuiartortut paaqqinniffiup immikkoortortaqarfii pingasuusut tamaasa misissuinnermi misissorpaat, inillu assiliortorlugit.

*Tungujortuaqqami ataatsimoortarfiit assut paaqqinniffippalaartutut – napparsimma-
vipalaangajattutulluunniit – angerlarsimaffippalaarpallaangitsutut nuannissuse-
qangaangitsutullu isigaakka.*

*Kaammattuutigaara Tungujortuaqqami init ataatsimoorfiusartut aaqqissuunneqar-
nerat Ivaaqqap pitsaanerulersissagaa.*

10. Illumi torersuunissaq pillugu malittarisassaliorneq

Inunnik annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tamarmik siunertaq pillugu aalajangersagaqarlutillu illumi torersuunissaq pillugu malittarisassaqsapput, taakkunanilu paaqqinniffiup perorsaaniclut siunertaa sullinneqartussallu kikkussusii takuneqarsinnaassallutik. Tamanna meeqqanik inuusuttunilu kiisalu annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit il.il pillugit Namminersornerul-lutik Oqartussat nalunaarutaanni (matuma kingornatigut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) nr. 64-imi, 29. december 1994-imeersumi § 1, imm. 3-mi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq.

“Isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inat-sisaat pillugu ilitersuut – immikkoortoq II meeqqanut tunngasoq”-mi taamani Ilaquta-rinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusumit 2013-imi no-
vemberimi suliarineqartumi imm. 16-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Suliffimmi malittarisassat inunnit malittarisassanik malinnittussaasutut naatsorsuutigine-
qartunit ilisimaneqartussaapput, taamaattumik malittarisassat allassimasariaqarput aammalu
meeqqamut inuusuttumulluunniit kiisalu angajoqqaatut oqartussaassusilimmut inissinneqar-
nerup aallartinnerani aammalu malittarisassat allanngortinneqaraangata, tunniunneqartas-
sallutik.

Meeraq inuusuttorluunniit attaveqarniarnermigut imaluunniit paasinnittaatsimigut piginnaanikillismappat qulakkeerneqassaaq meeqqap inuusuttulluunniit tassunga paasiuminartumik malittarisassanik paasitinneqarnissaa.

[...]

Suliffimmi malittarisassanut ilaasinnaapput eqqiluisaarnermut malitassat minnerpaaffissaat, pujortartarnermut malittarisassat, mobiltelefonip atorneqarnissaanut malittarisassat, meeqqat inuusuttullu qaqugu innarnissaat, inigisani qaqugu eqqissisoqarsimanissaa kiisalu piffissat neriffissat, fjernsynerfissat, qarasaasiamik atuinissat pillugit malittarisassat, qaqugu pulaartoqarsinnaanerit aammalu allattukkat avataasigut pisussanut inissiiffiup malittarisassiai.

[...]

Pissutissaqavissumik allatut iliortariaqassappat, ass. piffissamut innarfiusussamut qassinik ukioqarnerup apequtaanera imaluunniit meeqqat inuusuttullu piginnaanikillismanerannik eqqarsaatiginnittariaqarneq pissutigalugu, suliffimmi malittarisassaliat paaqqinniffimmiittunut tamanut najoqqutatut atuutissapput.“

Pisortap misissuinermi oqaatigaa Ivaaqqami allassimasumik illumi torersuunissaq pillugu malittarisassaqqanngitsoq, najugaqartulli ataasiakkaarlugit taakkununga malittarisassat aalajangersarneqartatut.

Inassuteqaatigaara Ivaaqqap illumi torersuunissaq pillugu malittarisassat allassimasunngorlugit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 1, imm. 3-mi oqaaseqatigiit siulliit tunngavigalugit suliarissagai.

11. Sungaartumi piffissat pulaarfiusussat pillugit allagarsiussaq

Misissuiartortut misissuinermi malugaat Sungaartumut pulaartut isaariaata eqqaani allagarsiussat marluk masannaveerlugit plastikkimik puukkat imaattunik oqaasertallit nivinngarneqarsimasut:

“Ivaaqqami pulaarfissat
Besøgstider på Ivaaraq
Ullukket – om dagen 14.00 – 17.00
Unnukket – om aftenen 19.00 – 21.00”

Pisortap oqaatigaa allagarsiussat taakku tunaartarisassaannartut isigineqartut, paaqqinniffillu piffissat pulaarfissat pillugit allatigut ataatsimut malittarisassaqqanngitsoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 2-kkut aalajangersarneqarpoq piffissaq pulaartut pulaarfigisinnaasaat paaqqinniffiup torersuunissaq pillugu malitta-

risassamini killilersinnaagaa, taamaattorli taamatut killiliineq paaqqinniffiup iluani eqqissisimanissaq torersumillu pissusilersornissaq eqqarsaatigalugit pisariaqartoq sinerlugu killiliinerussanngitsoq.

Kaammattuutigaara Ivaaqqap piffissat pulaarfiussat illumi torersuunissaq pillugu malittarisassanut allassimasunut ilanngutissagai. Kaammattuutigaarattaq Ivaaqqap allagarsiussani oqaasertaliussat allannortissagai, taamaalillutik taakku malittarisassanut aalajangersarneqartunut naapertuuttunngortillugit, piffissallu pulaarfiussatut taaneqartut tunaartarisassaannaappata tamanna erseqqissumik takuneqarsinnaalersissagaa.

12. Najugaqartut tingiinik killuisarneq pillugu allagartaliussaq

Misissuiartortut misissuinerimi malugaat Sungaartumi uffarfimmi pappiara masanna-veerlugu plastikkimik puugaq imaattunik oqaasertalik nivinngarneqarsimasoq:

“Najugaqartunik kinguaassiuutitigut innimiilliorfiginninnerit/innarliinerit tamarmik politii-
nut nalunaarutigineqassapput, soraarsitsinissamullu toqqaannartumik tunngaviullutik. SIK
ilisimatinneqarpoq.

Inuusuttut tingiinik killuineq inuusuttunik sakkortunerpaamik innimiilliorfiginninneru-
voq/innarliineruvoq!” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Allagarsiussaq taanna paaqqinniffiup naqissutaanik naqissusigaallunilu assammik at-
siugaavoq.

Pisortap nassuiaatitut oqaatigaa najugaqartut nangernik atuisuuppata tingiisa killor-
tarnissaat pisariaqarsinnaasoq, taamaalioroqassappallu najugaqartup angajoqqaavi
tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarfigineqartussaasut. Aalajangerneqarsimavoq na-
jugaqartup aalajangersimasumik attaveqartarfia kisimi taamatut killuisinnaasoq. Taa-
matut allagartaliussisooqarsimavoq najugaqartup sulisumit aalajangersimasumik att-
veqarfigisartagarinngisaminit killorneqarsimanerata kingornatigut. Taamaalilluni al-
lagarsiussaq taanna najugaqartumik innimiilliorfiginninnerup/innarliinerup aalaja-
ngersimasup nassatarinngilaa.

*Allagarsiussap oqaasertai sulisut pisuussuteqanngitsut pisariaqanngitsumik pasine-
qalernerannik pulaartullu allagarsiussamik atuarumaartussat ernumalernerannik
nassataqarsinnaasutut isigaakka. Aammattaq najugaqartut tingiinik killuinerup pi-
sut apeqqutaatillugit sulisut najugaqartunik paaqqutarinninnerannut ilaananerik al-
lagarsiussap takutitsisuunnginnera pitsaanngitsutut isigaara.*

*Kaammattuutigaara allagarsiussaq taanna Ivaaqqap piissagaa oqaasertaaluunniit
allannortissagai.*

13. Pissaanermik atuisarneq pillugu paaqqinniffimmi tunaartarisassat

Paaqqinniffiup sulisoqarneq pillugu quppersagaata assiliner misissuineq sioqqullugu tiguara. Immikkoortumi “Pissaanermik atuineq”-mik qulequtalimmi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Ivaqqami najugaqartunik pinngitsaaliineq aamma timikkut eqqarsartaatsikkullu pissaanermik atuineq inertequtaapput. Najugaqartunut pissaanermik atuisut politiinut nalunaarutigineqassapput.

Pissaanermik atuineq tassaasinnaavoq: Najugaqartumik pingutsineq, najugaqartup piumasarinngisaanik aalajangersimannineq, qunusaarineq, nikassaalluni kanngusaaraluni luunniit oqalunneq.

Sulisoq – imminut illersorniarluni allatut ajornartumik iliuuseqarfiusariaqartumi (imaluunniit soorlu najugaqartumit saassunneqarnermini) - pissaanermik atuippat, tamanna allakkatigut NALUNAARUTIGINEQASSAAQ, pisumik isiginnittoqarsimappat isiginnittoq atsiortillugu.

Ivaaraq immikkut eqqarsaatigalugu najugaqartut tamaasa ataasiakkaarlugit innarlutaat tungavilersuutigalugit pisuni immikkut ittuni pissaanermik atuisinnaanerup kommunimit akuerineqarnissaa ukiut tamaasa qinnuteqaatigineqartassaaq.

Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 21. november 2013-imeersoq takuuk.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisortap misissuinerimi oqaatigaa siuliani taaneqartut pisortaqatigiit pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassanik paasinninnerannut takussutissaanngitsoq, taamaattumillu sulisoqarneq pillugu quppersakkami immikkoortup taassuma oqaasertalersorneqarnera allanngortinneqartariaqartoq.

Oqaatigaara isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr.1-ikkut, 21. november 2013-imeersukut aalajangersarneqarmat pisuni arlalinni – matumani pisut Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 9 tungavigalugu imminut illersorniarluni allatut ajornartumik iliuuseqarnerunngitsut ilanngullugit eqqarsaatigalugit – ulloq unnuarlu paaqqinniffinni najugaqartunut pissaanermik atuineq inatsimmik unioqquitsinerunngitsoq.

Oqaasertaliussat pissaanermik atuinerit sulluunniit politiinut nalunaarutigineqartassasut pissaanermillu atuineq taamaallaat imminut illersorniarluni allatut ajornartumik iliuuseqarnermi atorneqarsinnaasoq sulisunut isumaqalersitsisinaanerat pit-saanngitsutut isigaara.

Kaammattuutigaara sulisoqarneq pillugu quppersakkami immikkoortumi pineqartumi oqaasertaliussat Ivaqqap allanngortissagai.

14. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik sulisunut tunniussisarneq

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 29-kkut aalajangersarneqarpoq inatsit ulloq unnuarlu paaqqinniffinni tamani inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartuni sulisunut tamanut tunniunneqartassasoq, sulisullu inatsisip tigonera uppersarsarlugu atsior-tassasut, paaqqinniffiup pisortaanut tunniunneqartussamik.

Ivaqqami pisortaqatigiit misissuinerup nalaani oqaatigaat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit sulisunut tunniunneqarsimanngitsoq.

Inassuteqaatigaara Ivaqqap pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip naqitanngor-tinneqarnera sulisunut tamanut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 29 tun-ngavigalugu tunniutissagaa.

15. Katsorsaanissamut pilersaarutit suliarineqartarneri

Najugaqartut tamaasa ataasiakkaarlugit katsorsaanissamut pilersaarutit kingullit misissuineq sioqqullugu nassiteqqullugit qinnutigaara. Tamatumani ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25, imaattunik oqaasertaqartoq innersuussuti-gaara:

“§ 25. Annertuumik innarluutillip ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissinneqarneranut at-tatillugu, katsorsaanissamut pilersaarut suliarineqassaaq.

Imm. 2. Katsorsaanissamut pilersaarut paaqqinniffimmit kommunitullu najugarivitami isu-maginninnermut ataatsimiititamit annertuumik innarluutillit pillugit siunnersorti immikkut ilisimasalik nunallu immikkoortuani immikkoortoqarfik suleqatigalugit suliarineqassaaq.

Imm. 3. Katsorsaanissamut pilersaarut pineqartumit namminermiit sapinngisamik akuerine-qassaaq, imaluunniit meeraq inuusuttorluunniit 18-it inorlugit ukiulik pineqarpat angajoq-qaatut oqartussaassuseqartumit akuerineqassalluni. Pineqartoq oqartussaassusiagaasimap-pat katsorsaanissamut pilersaarut pineqartup sinniisutut ikiortigisaanit aamma akuerineqas-saaq.”

Najugaqartunit 15-iusunut 14-inut katsorsaanissamut pilersaarutit tamanna tunngavi-galugu kingusinnerusukkut tiguakka.

Pisortap misissuinerimi oqaatigaa najugaqartumut kingullermut katsorsaanissamut pi-lersaarut suli tiguineqarsimanngitsoq. Najugaqartoq katsorsaanissamut pilersaarusi-unneqarsimanngitsoq pillugu allakkiaq suliarineqarsimavoq, siunertaavorlu pineqar-tumut katsorsaanissamut pilersaarut aamma suliarineqassasoq. Najugaqartoq taanna 2015-ip naanerani Ivaqqamut nuussimavoq.

Najugaqartumut eqqaaneqartumut katsorsaanissamut pilersaarutip suliarineqarsi-mannginnera ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25-mut naaper-tuutinngitsutut isigaara.

Inassuteqaatigaara pineqartumut katsorsaanissamut pilersaarutip suliarineqarnissaa Ivaaqqap qulakkiissagaa.

16. Najugaqartunik inersimasunik nakkutilliisoqartitsinermik malinnaavigin-ninneq

Pisortap misissuinermi oqaatigaa najugaqartut inersimasut nakkutilliisoqartinneqar-nersut, nakkutilliisoqartinneqarpatalu nakkutilliisut taakku kikkuunersut Ivaaraq ilisi-matinneqartuaannartanngitsoq. Pisuni taamaattumi paaqqinniffik najugaqartup anga-joqqaavisa najugaqartumut aamma nakkutilliisuunerannik ilimaginninneq aallaaviga-lugu sulisarpoq.

Kaammattuutigaara eqqartuussivik najugaqartumut inersimasumut nakkutillisuliisi-manersoq taamaappallu taanna kinaanersoq paasissutissanik nutarfasissunik paaq-qinniffiup peqarnissaa Ivaaqqap annertunerusumik qulakkeerniassagaa.

17. Malitseqartitsineq

Ivaaraq qinnuigaara nalunaarusiaq manna paaqqinniffimmi sulisunut, najugaqartunut ilaquataasunullu ilisimatitsissutigeqqullugu.

Ivaaraq aammattaq qinnuigaara nalunaarusiami matumani imm. 6-imiit 9-mut o-qaatigisakka qanoq iliuseqarnissamut pissutissaqalersitsinersut paasissutissiissuti-geqqullugu. Ivaaraq qinnuigaara paasissutissat taakku Isumaginninnermut, Ilaquta-riinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfik acqu-tigalugu nassiuteqqullugit, taamaalilluni Naalackersuisoqarfik paaqqinniffiup oqaati-gisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaaqqullugu.

[...]"

Nalunaarusiap assilinera Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfimmut ilisimatitsissutitut ta-matumunnga peqatigitillugu nassiuppara.

Ivaaqqamit imaluunniit Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfimmit ukiup nalunaarusiuun-neqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

8.5 Inuusuttut Inaanni Qaortumiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 12. september 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0016)

Nalunaarusianni 12. september 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ **Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Inuusuttut Inaanni misissuineq**

1. Aallaqqaasiut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Inuusuttut Inaanni Qaortumiittumi misissuineq ilimasaarutigineqareersimasoq Inatsisartut Ombudsmandiannit misissuiartortunit 3. maj 2017-imi ingerlanneqarpoq. Misissuineq taanna Ombudsmandip ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaal liuummik aalajanger-simasumik tunngaveqarani misissuinerulluni.

Misissuiartortut tassaapput siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Franz Amdi Hansen aamma nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen, taakkulu tamarmik Ombudsmandeqarfimmi atorfeqartitaapput. Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmi immikkoortortaarfup pisortaa Nauja Hjersing misissuinerup ilaani peqataavoq.

Misissuinermi eqqartorneqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Inuusuttut Inaat nalunaarusiaagallartumut oqaaseqaammik saqqummiussinissaminut periarfissinneqarpoq, e-mailikkulli 6. september 2017-imeersukkut ilisimatitsilluni Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmit nalunaarusiaagallartumut oqaaseqaateqarnissamik pissutissaqalersitsisoqanngitsoq.

2. Misissuinerup inatsiseqartitsinikkut tunngavia

Ombudsmandip sulineranut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumiippoq. Inatsit taanna 1. juli 2017-imi atortuulerpoq, Ombudsmandilu pillugu inatsit siusinnerusukkut atuuttoq (Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq) atorunnaarsillugu, taannalu misissuinerup nalaani atuuppoq. Aalajangersakkalli tullittuni innersuussutigineqartut inatsisini marlunni taakkunani assigiinnik oqaasertaqarput.

Inatsisartut Ombudsmandiat Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, sulinerminili Inatsisartunut attuumassuteqarani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat

ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Oqartussaasut inuillu Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsineq atuuttoq unioqutillugu iliuuseqarnerisut suliasaminnulluunniit ingerlatsinermiinnut atatillugu allatigut kukkussuteqarnerisut sumiginnaanersulluunniit Ombudsmandip nakkutigisassaraa, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliamillu paasinninnini aamma saqqummiussinnaallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuinermut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aaqquissuussaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigitartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Inuusuttut Inaat misissuiartussamaarnermik oqarasuaatikkut 14. februar 2017-imi ilisimatinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 20. marts 2017-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat misissuineq sioqqullugu Inuusuttut Inaannit tiguakka.

Taakkua saniatigut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut, Inatsisinnillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup misissuinerit pillugit nalunaarusiai kingulliit marluk tiguakka. Taakku 2013-imi 2014-imilu suliarineqarsimapput. Naalakkersuisoqarfiup misissuineq kingulleq 2017-imi martsimi ingerlanneqartoq pillugu nalunaarusiaa misissuinerup nalaani suli suliarineqarpoq.

Sulisut, najugaqartut ilaqaatasullu misissuineq aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarnerannik misissuineq sioqqullugu allakkatigut ilisimatinneqarput.

Pisortaq pisortallu tullia, sulisut tallimat, najugaqartut arfinillit paaqqinniffimmilu najugaqartunut anaanaasut marluk misissuiartortunit misissuinerup nalaani oqaloqatigineqarput.

Paaqqinniffiup initai misissuiartortunit tamatuma saniatigut misissorneqarput, mapillu suliani allagaatinik imallit sulisullu pillugit ullorsiuutit tigulaaraluni toqqarneqartut misissuiartortunit aammattaq misissorneqarlutik.

4. Inuusuttut Inaat pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Inuusuttut Inaat meeqqanik ilaqtariinnillu paaqqutarinninnikkut sumiginnagaasunik imaluunniit anaananik immikkut tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisunik ulloq unnuarlu paaqqinniffiuvoq Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq.

Paaqqinniffimmut ilaapput Ilaqtariinnut Immikkoortortaarfik aamma Meeraaqanut Immikkoortortaarfik paaqqinniffiup illutaviani Qaqortumi Sanatorievejimiittumi inissisimasut, aamma Meeqqanut Inuusuttunullu Immikkoortortaarfik inissiami Majavejimiittumi inissisimasoq, paaqqinniffiup illutavianit minutsialunnguit pisulluni tikinneqarsinnaasumi.

Paaqqinniffik 19-inut inissiaqartoq 2017-imi aningaasanut inatsimmi missingersuutit ilanngussami allassimavoq. Misissuinerup nalaani najugaqartut 23-upput.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Inuusuttut Inaat pingaarnerusutigut isigalugu paaqqinniffittut pisortaqatigiit sulisullu paaqqinniffiup ajornartorsiutaanik aaqqiinarnermik eqqumaffiginniffigisaattut pitsaasunik paasisaqarfigaara. Najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut – najugaqartoq ataaseq ilaqtaminik maqaasisoq eqqaassanngikkaanni – oqaatigaat paaqqinniffimmi najugaqarnertik nuannarigitsik toqqissisimanartikkitsillu, sulisullu nuannarigitik. Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut soqutiginnippasillutillu sulinnerminnik aallussilluarpassuupput. Paaqqinniffiup illutaviata initai pingaarnertigut kusanartuupput, eqqiluutsuullutik, nuannersuullutik paaqqinniffipalaartuunatillu.

Pissutsit ataasiakkaat oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersippaannga. Taakku immikkoortuni 6-imit 10-mut allaaserineqarput.

6. Illumi malittarisassaliorneq

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni tamani siunertaq pillugu aalajangersagaliorortoqarlunilu illumi torersumik pissusilersornissaq pillugu malittarisassaliortoqartussaavoq, tassanilu paaqqinniffiup perorsaanikkut siunertaa kikkullu sullinneqarnissaat takuneqarsinnaassalluni. Tamanna meeqqanik inuusuttunillu kiisalu annertuumik innarluutilinik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaa-rutaanni nr. 64-imi, 29. december 1994-imeersumi § 1, imm. 3-mi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq.

“Tsumaginninnermik suliassa qarfirmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat pillugu ilitersuut – immikkoortoq II meeqqanut tunngasoq”-mi taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuiso qarfiusumit 2013-imi novemberimi suliarineqartumi imm. 16-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Paaqqinniffinni najuga qarfigisaniluunniit pitsaasunik allanngoqattaanngitsunillu atugaqar-nissaq qulakkeerniarlugu suliffimmi aqqissuussisoqartariaqarpoq malittarisassartalimmik ulluinnarni malinneqartussanik. Inuit arlallit illumi ataatsimi najugaqatigiillutillu sulissa-gaangata inini ataatsimoorfinni paaqqinniffimilu imaluunniit najuga qarfigisaq tamaat a-taasiusutut isigalugu akuerineqarsinnaasunik malittarisassa qarmissaq pisariaqarsinnaasarpoq sumiiffiit suliassaminnik atuuffimminillu pitsaanerpaamik suliaqarsinnaanissaat qulakkee-rumallugu.

[...]

Suliffimmi malittarisassat inunnit malittarisassanik malinnittussaasutut naatsorsuutigineqar-tunit ilisimaneqartussaapput, taamaattumik malittarisassat allassimasariaqarput aammalu meeqqamut inuusuttumulluunniit kiisalu angajoqqaatut oqartussaassusilimmut inissinneqar-nerup aallartinnerani aammalu malittarisassat allanngortinneqaraangata, tunniunneqartas-sallutik.

[...]

Suliffimmi malittarisassanut ilaasinnaapput eqqiluisaarnermut malitassat minnerpaaffissaat, pujortartarnermut malittarisassat, mobiltelefonip atorneqarmissaanut malittarisassat, meeqqat inuusuttullu qaqugu innarnissaat, inigisani qaqugu eqqissisoqarsimanissaa kiisalu piffissat neriffissat, fjernsynerfissat, qarasaasiamik atuinissat pillugit malittarisassat, qaqugu pular-toqarsinnaanerit aammalu allattukkat avataasigut pisussanut inissiiffiup malittarisassiai.

[...]

Pissutissaqavissumik allatut iliortariaqassappat, ass. piffissamut innarfiusussamut qassinik u-kioqarnerup apequtaanera imaluunniit meeqqat inuusuttullu piginnaanik illisimanerannik eqqarsaatiginnittariaqarneq pissutigalugu, suliffimmi malittarisassat paaqqinniffimmiittunut tamanut najoqquttatut atuutissapput.“

Ilaqutariinnut Immikkoortorta qarfirmi illumi malittarisassat Inuusuttut Inaannik mi-sissuineq sioqqullugu paaqqinniffimmit tiguakka. Taakku kalaallisuinnaq allataapput.

Pisortaqatigiit misissuinerup nalaani oqaatigaat Meeraaqqanut Immikkoortorta qar-fimmi aamma Meeqqanut Inuusuttunullu Immikkoortorta qarfirmi allassimasunik il-lumi ataatsimut malittarisassat suliarineqarsimanngitsut, najugaqartullu arlallit eqqar-saatigalugit taakku ataasiakkaarlugit malittarisassat suliarineqarsimasut. Taakkua sa-

niatigut Meeqqanut Inuusuttunullu Immikkoortorta qarfimmi piffissat pulaarfissat pillugit ataatsimut malittarisassat aalajangersarneqarsimapput, taakkulu isaarissap matuani nivingatinneqarput. Pisortaqatigiit aammattaq oqaatigaat massakkut marlunnik sulisoqartoq kalaallisut oqalussinnaanngitsunik.

Inassuteqaatigaara Inuusuttut Inaata Meeraaqqanut Immikkoortorta qarfimmi aamma Meeqqanut Inuusuttunullu Immikkoortorta qarfimmi illumi malittarisassat ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 1, imm. 3-mi oqaaseqatigiit siulliit tunngavigalugit suliarissagai.

Kaammattuutigaara Inuusuttut Inaata, massakkut najugaqartut sulisullu aamma najugaqalerumaartussat sulisuulerumaartussallu eqqarsaatigalugit, immikkoortorta qarfinni pingasuni tamani illumi malittarisassat kalaallisut qallunaatullu pigineqar-nissaat isumagissagaa.

7. Suliffik pillugu naliliinermik nutarterineq

Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi § 11 a, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu allaganngukkami naliiisoqarnissaa sulisitsisup isumagissagaa, tak. Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmik nalunaarut nr. 1048, 26. oktober 2005-imeersoq. Suliffik pillugu naliliineq taanna akuttunerpaamik ukiut pingasunngorneri tamaasa nutarterneqartassaaq, tak. § 11 a, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui.

Inuusuttut Inaannik misissuineq Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup 2014-imi ingerlataa pillugu nalunaarusiamit ersepoq suliffik pillugu naliliineq kingulleq 2012-imi suliarineqarsimasoq.

Pisortaqatigiit misissuinerup nalaani oqaatigaat suliffik pillugu naliliineq nutaaq paaqqinniffiup massakkut suliarigaa.

Inassuteqaatigaara Inuusuttut Inaata suliffik pillugu naliliinermik suliarinninnini inaarsassagaa, Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi § 11 a, imm. 1 tunngavigalugu.

8. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik sulisunut tunniussisarneq

Isumaginninnermi suliassa qarfimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) nr. 1-imi, 21. november 2013-imeersumi § 29-kkut aalajangersarneqarpoq inatsit ulloq unnuarlu paaqqinniffinni tamani inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartuni

sulisunut tamanut tunniunneqassasoq, sulisullu inatsisip tigonera uppernarsarlugu atsiussasut paaqqinniffiup pisortaanut tunniunneqartussamik.

Inuusuttut Inaata misissuinerup nalaani oqaatigaa pissaanermik atuisarnej pillugu inatsit immikkoortortaqrfinni tamani pigineqartoq, paaqqinniffiullu isumaginninnermi siunnersortaata inatsit sulisut ataatsimut ataatsimeeqatiginerini ingerlaavartumik ilisimatitsissutigisaraa. Inatsilli sulisunut ataasiakkaanut tunniunneqartarsimangilaq.

Inassuteqaatigaara Inuusuttut Inaata pissaanermik atuisarnej pillugu inatsisip naqitanngortinneqarnera sulisunut pissaanermik atuisarnej pillugu inatsimmi § 29 tungavigalugu tunniutissagaa.

9. Meeqqanut Inuusuttunullu Immikkoortortaqrfiup illutaa

Imm. 4-mi oqaatigineqartut Meeqqanut Inuusuttunullu Immikkoortortaqrfik inissiami Majavejemiittumiippoq.

Paaqqinniffiup 2016-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 2-mi ilaatigut oqaatigineqarpoq immikkoortortaqrfik ilaqutariinnut inissiami nalinginnaasumi inissimagallartoq, katsorsaanermillu suliaqarnermi atugassatut aqqissuusaaangitsoq, inissiarlu inuusuttut sakkortuumik qisuariarajuttartut inissamik aalaffiusinnaasumillu pisariaqartitsisut perorsaanikkut sullinneqarnerat eqqarsaatigalugu pitsaanerpaajungitsoq.

Naliliineq taanna misissuiartortut misissuinerup nalaani misissuereerlutik ilalersinnaavaat.

Inuusuttut Inaanni pisortaqatigiit oqaatigaat paaqqinniffiup Isumaginninnermik Aqutsisoqarfik suleqatigalugu illoqarfup ilaani allami illu naleqquttoq nassaarisimagaa, illulu taanna massakut iluarsaanneqartoq. Isumaginninnermik Aqutsisoqarfup sinniisaata oqaatigaa immikkoortortaqrfiup illumut tassunga 2018-ip aallartinnerani isertersinnaanissaa naatsorsuutigineqartoq.

Inuusuttut Inaata aamma Isumaginninnermik Aqutsisoqarfup oqaatigisaat maluginiarpara, apeqqummullu tassunga atatillugu annertunerusumik iliuuseqaqqissananga.

10. Kommunit iliuusissanut pilersaarutaat

Najugaqartunut iliuusissanut pilersaarutit paaqqinniffiup kommuninit tigusimasaasa assilineri misissuineq sioqqullugu Inuusuttut Inaannit tiguakka.

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20-mi, 26. juni 2017-imeersumi § 47, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq iliuusissanut pilersaarutip ukiumut ikinnerpaamik ataasiarluni iluarsineqartarnissaa kommunal-bestyrelsip qulakkiissagaa. Malittarisassap taassuma pissuseqataa meeqqanik inuusuttunillu ikior-siisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi kingu-sinnerusukkut allannguuteqartinneqartarsimasumi § 15, imm. 3-kkut misissuinerup nalaani atuuttuklut aalajangersarneqarsimavoq.

Iliuusissanulli pilersaarutit tigusakka arlallit ukioq ataaseq sinnerlugu pisoqaassuseqarput. Assersuutitut taaneqarsinnaapput iliuusissanut pilersaarutit pingasut 2008-mi suliarineqarsimasut, ataaseq 2012-imi marlullu 2013-imi suliarineqarsimallutik. Najugaqartut ataasiakkaat eqqarsaatigalugit Inuusuttut Inaat iliuusissanut pilersaarummik kommunimit tigusaqanngivissimavoq.

Inuusuttut Inaanni pisortaqatigiit misissuinerup nalaani oqaatigaat iliuusissanut pilersaarutit nutartikkat kommuninut akuttunngitsumik nukingisaarutigisaritik.

Kommunit akisussaasuusut pissutsit taamaannerannik ilisimatippakka.

11. Naggasiut

Inuusuttut Inaat qinnuigaara nalunaarusiaq manna paaqqinniffimmi sulisunut, najugaqartunut ilaqutaasunullu ilisimatitsissutigeqqullugu.

Nalunaarusiap matuma assilnera Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut ilisimatitsissutitut nassiuppara.

Taamaalillunga Inuusuttut Inaannik misissuineru matumuuna naammassineqartutut isigaara.

[...]"

8.6 Ippiarsummi Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqarfimmi Nuummiittumi misissuineq (Nalunaarusiaq 21. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0017)

Nalunaarusianni 21. december 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Sammisassaqartitsivimmi paaqqutarinniffimmilu Ippiarsummi Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta qarfimmi misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Misissuiartortut Inatsisartut Ombudsmandianneersut sammisassaqartitsivimmi paaqqutarinniffimmilu Ippiarsummi Innarluutilinnut Inuusunnerusunut Immikkoortorta qarfimmi misissuineq 5. juli 2017-imi ingerlappaat. Misissuineq Ombudsmandeqarfiup ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik tunngaveqarnani ingerlanneqarluni.

Misissuiartortut tassaapput siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Sean Kamelarczyk Paulsen aamma oqalutsi/nutserisoq Bula Larsen Ombudsmandeqarfimmeersut. Misissuinerup ilaa Kommuneqarfik Sermersuumi Najugaqarfinnik Neqeroorutunut Immikkoortorta qarfiup pisortaanit Tina Bøgh Hedegaardimit peqataaffigineqarpoq.

Qulequttat misissuinermi oqaloqatigiissutigineqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Nalunaarusiaagallartuq Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta qarfimmuut tunniunneqarpoq, pissusiviusutigut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaatiminik saqqummiussisinnaaqqullugu. Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsiviup oqaaseqaatit arlallit Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta qarfik sinnerlugu e-mailikkut 19. december 2017-imeersukkut nassiuppai. Oqaaseqaatit taakku nalunaarusiami ilanngunneqarput.

2. Misissuinermi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip sulinerani inatsisikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr. 7-ikkut, 1. juni 2017-imeersukkut aalajangersarneqarpoq.

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, suliaminilli ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Ombudsmandip suliassaa tassaavoq oqartussaasut inuilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsinernik atuuttunik unioqqutitsisumik iliuseqarnerisut imaluunniit suliassaminnik ingerlatsinerminni allatut iliorlutik kuk-

kussuteqarnermut sumiginnaanermulluunniit pisuussuteqarnersut nakkutigissallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummiusisinnaalluni, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuineranut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aaqquissuussaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigitartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Ippiarsuk misissuissamaarnermik oqarasuaatikkut 27. marts 2017-imi kalerrinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 24. maj 2017-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat assigiinngitsut misissuineq sioqqullugu Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta qarfiimmit aamma Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivimmit tiguakka, matumani nakkutilliineranut atatillugu siumut nalunaarluni misissuineq kommuni sinnerlugu siunnersortimit avataaneersumit 2016-imi februarimi Ippiarsummi ingerlanneqartoq pillugu nalunaarusiaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Sulisut, najugaqartut ilaqutaasullu misissuineq aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminut periarfissaqarnerat pillugu allakkatigut siumut ilisimatinneqarput.

Misissuiartortut najugaqartumut ilaqutaasumik ataatsimik misissuineq sioqqullugu oqaloqateqarput.

Misissuiartortut suliassaqarfiup taamani pisortaa immikkoortorta qarfiup ulluinnarni aqunneqarneranik isumaginnittoq kiisalu sulisut sisamat najugaqartorlu ataaseq misissuinerimi oqaloqatigaat. Misissuiartortut tamatuma saniatigut immikkoortorta qarfiup initai, mappit suliani allagaatinik allaffissornikkut aqutsineranut tunngasunik imallit ataasiakkaat immikkoortorta qarfiullu sikaavia nakorsaataasivik misissorpaat.

4. Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta qarfik pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Ippiarsuk tassaavoq kommunimi utoqqarnik paaqqinniffik Kommuneqarfik Sermersuumiittoq, 2015-imi majimiit aammattaaq Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqrfeqalersimasoq. Paaqqinniffik Nuummi inissisimavoq.

Misissuineq 5. juli 2017-imi ingerlanneqartoq Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqrfinnut sammititaavoq. Immikkoortortaqrfinnik Inimik, N1-imik Tikitamillu misissuineq misissuiartortut 4. juli 2017-imi aammattaaq ingerlappaat, misissuinerlu taanna nalunaarusiakkut allakkut allaaserineqarpoq.

Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqrfiup inunnik 66-it inorlugit ukiulinnik annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqutarinninneq neqeroorutigaa.

Immikkoortortaqrfiup ulluinnarni aqunneqarnera suliassaqrfiup pisortaanit isumagineqarpoq, taannalu Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivimmi innarluutilinnut tarnikkullu nappaatilinnik katsorsaannermi immikkoortortaqrfiup pisortaanut akisussaasuvoq.

Immikkoortortaqrfik 12-inut inissaqarpoq.

5. Pingaarnerusutigut nalililneq

Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqrfik immikkoortortaqrfitut pingaarnerusutigut pitsaasunik paasisaqrfigaara, tassanilu pisortaqrfigiit ajornartorsiu-tinik paaqqinniffiup aqquusaagaanik aaqqiiniarneq eqqumaffigaat pingaartilugulu.

Sulisut misissuiartortunit oqaloqrfigineqartut soqrfiginnittuunerat unneqqrissuunerallu malunnarpoq, paaqqinniffimmilu sulinertik nuannaraat. Najugaqrartup misissuiartortunit oqaloqrfigineqartup paaqqinniffimmi najugaqrarnini iluarisimaarppaa. Initai kusanartuupput eqqiluutsuullutillu.

Pissutsit arlallit misissuiartortut paasisaasa oqaaseqaateqrarnissannut pissutissaqalersippaanga. Taakku imm. 6-imit 9-mut allaaserineqarput.

6. Sulisoqrarniarnikkut ajornartorsiu-tit

Inuusunnerusunut Innarluutilinnut misissuineq sioqqullugu Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqrfik qinnuigaara allakkiamik paaqqinniffiup 2016-imi 2017-imilu suliatigut (imaanngitsoq aningaasaqrarnikkut) pingaarnertut ajornartorsiu-tigisimasai pillugit ilaatigut nassuiaataasumik naatsumik nasseqqullunga. Allakkiami tigusanni ilaatigut oqaqrfigineqarpoq ilinniarsimasunik sulisussarsiniarneq ajornartorsiu-taasoq, sulisullu ilinniarsimasut ilinniagaqrarsimangitsullu napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnerat annertoorujussuusoq.

Suliassaqarfimmi pisortap misissuinermi oqaatigaa sulisut arlallit ullut tamaasa sulinngitsoortartut. Taamaattumik immikkoortortaqaqrfiup taartaasussanik pissarsiniarneq ullut tamaasa piffissaajaatigisarpa. Suliassaqarfimmi pisortap aammattaaq oqaatigaa ajornartorsiut eqqumaffigineqartoq, sulinngitsoortarnerillu sulisut eqqarsaatigalugit kommunip tamanna pillugu ingerlatseriaasia tunngavigalugu immikkoortortaqaqrfiup malinnaaffigigai.

Sulinngitsoortarnerit ulluinnarni kingunerisartagaat eqqarsaatigalugit suliassaqaqrfiup pisortaata nassuiaatitut oqaatigaa najugaqartut tunngaviumik pisariaqartitaat, matumani nakorsaait, timikkut eqqiarneq, nanginik taarsiisarneq nerisassallu ilanngullugit eqqarsaatigalugit, sulisut pingaarnersiullutik tulleriiarinermi allatut ajornartumik salliuittariaqartaraat, najugaqartunillu sammisassaqaqtitsinermut piffissaqarpiassanatik, matumani najugaqartut aneertarneri ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Immikkoortortaqaqrfiulli perorsaasoq najugaqartunik sammisassaqaqtitsisoq najugaqartullu ataa-siakkaarlugit sammisassaqaqtinneqarnissaannut pilersaarutiniq suliarinnittartoq atorfinitsissimavaa.

Sulisut sisamat misissuiartortunit oqaloqatigineqartut tamarmik nassuiaatitut oqaatigaat napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarneq immikkoortortaqaqarfimmi ajornartorsiutaasorujussuusoq, pingaartumik akissarsiffinni sapaatillu akunnerisa naanerini, tamannalu suliassat naammassiniarnerannut sunniuttarpoq. Sulisut assersuutigalugu oqaatigaat ullut ilaanni sulisut marluinnaat pingasuinnaalluunniit sulisartut, naak sulisut arfineq marluullutilluunniit arfineq pingasuusussaagaluartut.

Sulisut sisamat tamarmik nangillutik nassuiaatitut oqaatigaat najugaqartut piffissaa-gallartillugu uffarnissaannut ikiuinissamut piffissaqarajunngitsoq, naak najugaqartut arlallit ullut tamaasa uffartartussaagaluartut. Najugaqartunik uffaanerup nal. 8-mit nal. 10-mut kinguartinneqartarnera ilaanneeriarlunili aamma unnukkumut imaluunniit ullup tullianut kinguartinneqartarnera suliassaqarfimmi pisortap misissuiartortunut up-
pernarsarlugu oqaatigaa.

Sulisut nangillutik nassuiaatitut oqaatigaat najugaqartut sammisassaqaqtinneqarnissaannut piffissaqarajunngitsoq, matumani najugaqartut aneertarneri ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Najugaqartup misissuiartortunit oqaloqatigineqartup nassuiaatitut oqaatigaa pisariaqarneratut ikiorneqartarluni, naammattunillu suliassaqartarluni.

Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsiviup e-mailimini 19. december 2017-imeersumi erseqqissaatitut oqaatigaa sulisut ullut tamarluinnaasa suliartunngitsoortanngitsut. Napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnerup annikillisinniarneqarnera eqqumaffigineqartorujussuusoq, sulinngitsoornerullu 8 pct.-inik qaangiineri tamaasa tamanna annikillisinniarlugu qanoq iliortarsinnaanera eqqarsaatigalugu ili-

uusissanut pilersaarut suliarineqartarpoq. Sulisussarsiniarneq eqqarsaatigalugu ingerlatsiviup oqaatigaa immikkoortortaarfik suli ajornartorsiuteqartoq, sulisussarsiniar-tarnerli ingerlaavartumik aaqqiiviginiarneqartoq. Ulluinnarni napparsimaneq pissuti-galugu sulinningitsoortarnerup kinguneru eqqarsaatigalugit ingerlatsiviup oqaatigaa su-liassat immikkoortortaarfup pingaarnersiorlugit tulleriiaartarai, taakkulu ullup i-ngerlanerani suliarineqarnissaat qulakkeertarlugu, najugaqartullu eqqortumik kiffar-tuunneqartartut. Najugaqartunik sammisassaqaartitsineq eqqarsaatigalugu ingerlatsivi-up oqaatigaa tamanna pisariaqaartitsineq naapertorlugi pisartoq, tamannalu ingerlan-iarlugi ilaatigut tapersersortitit ikiorti suli ataaseq atorfinitsinneqarsimasoq. Sulisut naammattumik amerlassuseqarput, taakkulu pissusissaatut suliarortarpata sammisasaqaartitsineq piffissaqarfigilluarneqassaaq. Tamanna anguniarlugu immikkoortorta-qarfimmi perorsaasutut atorfiit pioreersut saniatigut atorfiit akuersissutigineqarsi-mapput. Najugaqartunik uffaasarneq eqqarsaatigalugu ingerlatsiviup oqaatigaa ataa-siakkaat pisariaqaartitaat isiginiarneqartartut, taamaalillutik piffissat uffaaviusartut a-taasiakkaanut naleqqussagaasinnaasarlutik. Sulinningitsoortorpassuaqartillugu uffaaneq pigaartunut tullernut immikkoortortaqarfimmiluunniit eqqissisimaarnerulerfimmu kinguartinneqarsinnaavoq.

Sulisut pisortaqatigiillu najugaqartunik uffaanssamut sammisassaqaartitsinissamullu piffissaaleqisarneq pillugu nassuiaataat ernumanartutut isigaakka.

Inassuteqaatigaara najugaqartut tamarmik piffissaagallartillugu uffarneqartarnis-saannik suliniuteqarneq Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqarfup qulakkiissagaa.

Inassuteqaatigaara najugaqartut tamarmik ulluinnarni pisariaqarneratut annertuti-gisumik siunertaqarluartunik sammisassaqaartinneqarnissaannik suliniuteqarneq I-nuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqarfup qulakkiissagaa.

Aammattaaq kaammattuutigaara Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortorta-qarfup – immaqa Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermut Suliffeqarner-mullu Ingerlatsivik suleqatigalugu – sulisoqarniarneq pitsaanerulersinniarlugi an-nerunerusumik suliniuteqarnerup aallartinneqarnissaa isumaliutersuutigissagaa.

7. Pujortartut pujuannik najuussuinnermut illersuineq

Misissuiartortut immikkoortortaqarfup initaanik misissuinnermini tupasunni malun-nartumik naamasinnaavaat.

Suliassaqarfimmi tassani pisortap misissuinnermi oqaatigaa sulisut oqarfigineqarsima-sut najugaqartut pujortareeraangata silaannarissaasaqullugit. Immikkoortortaqarfik tamanna pillugu allasimasunik tunaartarisassaqaqqanngilaq. Ingerlatsivimmi immik-

koortortaqrarfiup pisortaata oqaatigaa ineeqqat matuisa qulaanni milluaasumik silaan-narissaateeraqartoq, qanorli iluaqutaatiginersut nalornigini.

Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsiviup e-mailimini 19. december 2017-imeersumi ilassutitut oqaatigaa innuttaasut sulisullu pujortartut pujuannik najuussuiner-mut annertunerusumik illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu immikkoo-rtortaqrarfik amerlanerusunik suliniuteqarniartoq, tamanna pillugu allaganngortitanik tunaartarisassio-nermigut. Tamatuma saniatigut inini ataasiakkaani silaannarmik mil-luaasulersuinissamut periarfissaq misissorniarpaa.

Pujortarnermik inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 26. maj 2010-meersoq (matuma kingornatigut pujortartarneq pillugu inatsimmik taaneqartar-tussaq) aalajangersakkamik imaattumik ilaatigut imaqarpoq:

“§ 5. Paaqutarinniffittut angerlarsimaffinni, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni, najugaqarfis-satut neqeroorutini, ilinniartut ineqarfiini assigisaannilu inunnit 18-it sinnerlugit ukiulninit arlalinnit najuqarfigineqarnerusuni namminerisamik angerlarsimaffittut atuuttuni najuga-qartut ataasiakkaat 18-it sinnerlugit ukiullit ineeqqami inissiamiluunniit angerlarsimaffittut najugaqarfigisaminni pujortarsinnaapput.

Imm. 2. Paaqqinniffik paaqqinniffimmi sulisut najugaqartullu allat pujortanngikkaluarlutik tupap pujuannik najuussuinissaannut illersorniartugit sunniuteqarluartunik suliniuteqassaaq. Paaqqinniffiup najugaqartut peqqusinnaavai sulisut ineeqqami inissiamiluunniit namminer-i-satut angerlarsimaffittut atuuttumi isersimatillugit pujortartaqqunagit.”

Pujortartarneq pillugu inatsit piareersarlugu suliani § 5 pillugu immikkut oqaaseqaa-tini ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Sukumiisumik qulakkeeriner-mut tunngatillugu pisuni ataasiakkaani naliliineq apeqqutaa-voq. Ineraq namminerisamilluunniit inigisaq pujortarfiusoq sullissiviup iluani init allat eq-qarsaatigalugit soorunami matuneqarsinnaasuusaaq. Tamatuma saniatigut ineeqqat ataasi-akkaat pujortareernerup kingornatigut silaannarissarneqartassasut suliffeqarfiup peqqusissu-tigisinnaavaa.

Sulisut najugaqartullu sinnerisa illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpat inini ataasiakkaani pisariaqarneratut annertuti-gisumik silaannarissarfilersuisoqarsinnaavoq.

Pujortartut pujuannik najuussuineq pinaveersimatinniarlugu sukumiisumik qulakkeeriso-qarnissaanik aalajangiinnermi sullissiviup pisortaasa sulisut, isumannaallisaanermilu sulinia-qatigiinnik pilersitsisoqarsimappat, taakku ilaatissavaat.”

Inassuteqaatigaara sulisut najugaqartullu pujortartut pujuannik najuussuiner-mut il-lersorniartugit pujortarneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit

tunnjavigalugu suliniutit annertunerusut Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaqarfiup suliniutigissagai.

8. Suliffimmik naliliiviginninnerup suliarineqarnera

Suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu allakkatigut naliliisoqarnissaa sulisitsisup isumagissavaa. Tamanna Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi, tak. inatsit pillugu nalunaarummi nr. 1048-mi, 26. oktober 2005-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartumi § 11 a, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq.

Immikkoortortaqarfiup misissuineq sioqqullugu oqaatigaa immikkoortortaqarfiup suliffik pillugu naliliinermik siullermik suliaqarnera 2017-imi junimi aallartinneqarsimasoq. Suliffimmik naliliiviginninneq misissuinerup nalaani suli suliarineqarpoq.

Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsiviup e-mailimini 19. december 2017-imeersumi oqaatigaa suliffimmik naliliiviginninneq massakkut inaarlugu suliarineqarsimasoq.

Paasissutissiissutigineqartoq tusaatissatut tiguara.

9. Immikkoortortaqarfirmik pilersitsinermut inatsisikkut tunnjavigisaaq

Innarluutillit pillugit inatsit kommunit inunnut annertuumik innarluutilinnut najugaqatigiiffinnik nakkutigineqarlunilu najugaqarfinnik pilersitsinissaannut inatsisikkut tunnjavissamik imaqarpoq, inunnilli annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlupaaqqinniffiit Naalakkersuisunit pilersinneqartarlutik. Tamatuma saniatigut ikiorsiiniutinik allanik pilersitsisoqarnissaa Naalakkersuisut kommunip qinnuteqaateqarneratigut akuerisinnaavaat. Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 7-imi, 3. november 1994-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartumi (matuma kingornatigut innarluutillit pillugit peqqussummik taaneqartartussami) § 2 aamma §§-it 10-mit 17 a-mut aamma annertuumik innarluutilinnik ikiorsiisarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 8-mi, 25. juni 2014-imeersumi (matuma kingornatigut innarluutillit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) §§-it 39-mit 47-mut innersuussutigaaqka.

Allagaat “Inuusunnerusunut innarluutilinnut paaqqutarineqarnissamik pisariaqartitsisunut immikkoortortaqarfirmi pitsaassuseqartitsineq“-mik qulequtaqartoq Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsimit 15. februar 2016-imi akuerineqarsimasoq immikkoortortaqarfirmiit misissuineq sioqqullugu tiguara.

Tassani imm. 1-imi oqaatigineqarpoq immikkoortortaqarfiup inatsisikkut tunnjavigisaa innarluutillit pillugit peqqussummiillunilu innarluutillit pillugit nalunaarummiit-

toq, kisianni peqqussummi aalajangersakkanut aalajangersimasunut innersuussisoqarsimanani, taamatuttaarlu immikkoortortaarfik aaqqissuussaannermi najugaqaqatigiiffittut, nakkutigineqarluni najugaqarfittut, ulloq unnuarlu paaqqinniffittut paaqqinniffittulluunniit allatut isigineqassanersoq erseqqissumik oqaatigineqarsimanani.

Ingerlatsivimmi immikkoortortaarfiup pisortaata misissuinermi nassuiaatitut oqaatigaa immikkoortortaarfimmi najugaqartut najugaqaqatigiiffinni nakkutigineqarlunilu najugaqarfimmi najugaqartunut sanilliullugit ataatsimut paaqqutarisariaaneruset, isumaqarlunili immikkoortortaarfik inatsimmi taamatut oqartarneq tunngavigalugu ulloq unnuarlu paaqqinniffittut aamma isigineqarsinnaangitsoq.

Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsiviup e-mailimini 19. december 2017-imeersumi erseqqissarlugu oqaatigaa immikkoortortaarfik taanna innarluutillit pillugit peqqussut tunngavigalugu nakkutigineqarluni najugaqarfittut pilersinneqarsimasoq.

Paasissutissiissutigineqartoq tusaatissatut tiguara.

10. Malitseqartitsineq

Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaarfik qinnuigaara nalunaarusiaq manna immikkoortortaarfimmi sulisunut, najugaqartunut ilaqutaasunullu paasissutissiissutigeqqullugu.

Inuusunnerusunut Innarluutilinnut Immikkoortortaarfik qinnuigaara nalunaarusiami matumani imm. 6-imit 7-imut oqaatigineqartut paaqqinniffik qanoq iliuuseqarnissaanut pissutissaqalersinneraat paasissutissiissutigeqqullugu. Immikkoortortaarfik qinnuigaara paasissutissat Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivik aqqtigalugu uannut nassuteqqullugit, taamaalilluni ingerlatsivik paaqqinniffiup oqaatigisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaqqullugu.

[...]"

Nalunaarusiap matuma assilinera Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivimmut ilisimatitsissutitut aamma nassiuppara.

Innarluutilinnut Inuusunnerusunut Immikkoortortaarfimmit imaluunniit Kommuneqarfik Sermersuumi Isumaginninnermik Suliffeqarnermillu Ingerlatsivimmit ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

8.7 Aasianni Utoqqaat Illuanni misissuineq (Nalunaarusiaq 22. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-900-0022)

Nalunaarusianni 22. december 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Aasianni Utoqqaat illuanni misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Misissuiartortut Inatsisartut Ombudsmandianneersut Aasianni Utoqqaat Illuanni siunut nalunaaruteqaqqaarani misissuineq 22. aamma 23. november 2017-imi ingerlapaat. Misissuineq naammagittaalliummik aalajangersimasumik tunngaveqarnani paaqqinniffimmili pissutsit pillugit paasissutissat arlallit Ombudsmandip suliamik allamik suliarinninneranut atatillugu tigusimasai tunngavigalugit ingerlanneqarpoq.

Misissuiartortut tassaapput ombudsmand Vera Leth aamma siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Franz Amdi Hansen aamma oqalutsit/nutserisut pisortaat Jørgen Hansen, tamarmik Ombudsmandeqarfimmi atorfeqartitaasut.

Qulequttat misissuinerimi oqaloqatigiissutigineqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Nalunaarusiaagallartoq Utoqqaat Illuannut tunniunneqarpoq, pissusiviusutigut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaatiminik saqqummiussisinnaaqqullugu. Utoqqaat Illuata oqaaseqaatai 21. december 2017-imi tigusakka nalunaarummi ilanngunneqarput.

2. Misissuinerimi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip misissuinerini inatsisikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr. 7-ikkut, 1. juni 2017-imeersukkut aalajangersarneqarpoq.

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, suliaminilli ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Ombudsmandip suliassaa tassaavoq oqartussaasut inuilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsinernik atuuttunik unioqqutitsisumik iliuseqarnermut imaluunniit suliassaminnik ingerlatsinerminni allatut iliorlutik kukkussuteqarnermut sumiginnaanermulluunniit pisuussuteqarnermut nakkutigissallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummiusisinnaalluni, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuinermut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup oqartussaasulluunniit aaqqissuussaananeranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik oqartussaasumilluunniit atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Suliamik allamik suliarinninnermut atatillugu Aasianni Utoqqaat Illuanni pissutsit pillugit paasissutissat arlallit Ombudsmandip Qaasuitsup Kommunanit 14. november 2017-imi tiguai. Ombudsmandi paasissutissat taakku tunngavigalugit aalajangerpoq Utoqqaat Illuanni misissuineq ingerlanniarlugu.

Misissuineq siumut ilisimatitseqqaarani ingerlanneqarpoq, taamaattumillu pisortaqatigiit, sulisut, najugaqartut ilaqutaasulluunniit misissuineq pillugu siumut ilisimatinneqarsimangillat.

Utoqqaat Illuat Qaasuitsup Kommuniata ataaniippoq, taannalu misissuinerup aallartingitsiarnerani oqarasuaatikkut 22. november 2017-imi ilisimatinneqarpoq.

Misissuiartortut 22. aamma 23. november 2017-imi misissuinermi Utoqqaat Illuata initali aallarniutitut misissorpaat, paaqqinniffiullu nakorsaataasivia misissorlugu. Misissuiartortut Utoqqaat Illuata pisortarigallagaa, aqutsinermi taartaasartut tullersorti immikkoortortaqarfiullu pisortaa tulliullugit oqaloqatigaat. Sulisut 16-it, najugaqartut arfineq marluk ilaqutaasorlu ataaseq misissuiartortut aammattaaq ataasiakkaarlugit oqaloqatigaat.

Utoqqaat Illuata pisortaqatigiivi sulisullu misissuinerup ingerlanneqarnerani ilusilersorluagaasorujussuarmik akuersaartumillu pissuseqarlutik peqataapput.

4. Utoqqaat Illuat pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Aasianni Utoqqaat Illuat kommunip utoqqarnik paaqqinniffiutigaa, misissuinerullu nalaani Qaasuitsup Kommuniata ataaniilluni. Kommunit agguataarneqarnerat nutaaq 1. januar 2018-imi atuutilerpat Utoqqaat Illuat Kommuni Qeqertalimmut nuussaag.

Utoqqaat Illuat Den Integrerede Kommunale Plejeordningip (DIKP-p) (Kommunip Paaqqutarinninnermik Akuleriiffiusumik Aaqqissuussinerani) ilaavoq, tassanilu a-ngerlarsimaffinni ikiorteqartitsineq ulluuneranilu sammisassaqaartitsivik aammattaq ilaapput.

Utoqqaat Illuannut ilaapput puigortunnortunut immikkoortortaqaarfik, paaqqutarin-ninnermut immikkoortortaqaarfik aamma paaqqutarisariaanngitsunut immikkoortorta-qaarfik. Utoqqaat Illuat najugaqartunut katillugit 34-nut oqilisaassinermilu ataatsimut inissaqarpoq.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Aasianni Utoqqaat Illuat paaqqinniffittut pingaarnerusutigut pitsaasunik paasisaqaarfi-gaara, tassanilu pisortaqaatigiit sulisullu paaqqinniffimmi najugaqartut ulluinnarni i-nuuneranni sinaakkutissanik pitsaasunik pilersitsiniarneq anguniarpaat.

Isumakuluutigaluguli maluginiagara unaavoq pisortaagallartup Utoqqaat Illuanni peqqissaasutut atorfimmi atorfeqartitaaqqaaraluartup oqaatigigaa Qaasuitsup Kom-muniani ingerlatsivimmit “sumiginnagaalluinnartut” misigisimalluni. Taamaalilluni nassuiaatitit ilaatigut oqaatigaa pisortaagallartut sulinissaminut, paaqqinniffimmi sulilernerminut sapaatit akunnerat ataaseq qaangiutsinngitsorluunniit ikkuffigisaminut, annikitsuaraannarmik ilinniartinneqarsimalluni, saaffiginnissutigisartakkanilu assi-giinnngitsut [kommunimi] ingerlatsiviup sivisoorujussuarmik akinialuusaartuaannarai.

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut suliffimmut tunniusimasuunerat unneq-qarissuunerallu malunnarpoq, takusinnaavaralu najugaqartunut pissaanermik sapin-gisaq tamaat atuinaveersaarnissaq eqqumaffigisorujussugaat.

Najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut tamarmik oqaatigaat – ataasiak-kaannguanik isorisassaqaqaralurlutik – Utoqqaat Illuanni najugaqarnertik nuannarigit-sik, arlallillu oqaatigalugu Utoqqaat Illuat najugaqarfigalugu eqqissimanartorujussuu-soq sulisullu pitsaasumik pigaatsik.

Init kusanartuupput eqqiluutsuullutillu, naak pisattat/atortut ilaat nungullarsimasutut pisoqalisimasutullu isikkoqaraluartut.

Pissutsit arlallit misissuininna paasisama oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersip-paannga. Taakku tulliuuttuni imm. 6-imit 14-mut allaaserineqarput.

6. Puigortunnortunut immikkoortortaarfimmi silammut matut

Misissuiartortut puigortunnortunut immikkoortortaarfup initaannik misissuiner-minni malugaat immikkoortortaarfimmi silammut matut marluk tigummivilinnik parnaarsaatillit teqeqqusa qulliit killingisigut qarsorsartulerneqarsimasut kiisalu qu-laani ataanilu sannersartunik parnaarsaaserneqarsimasut. Matut aappaata parnaarsaa-taa sannersartooq alleq aseqqukuuvoq, parnaarutaasinnaanilu.

Immikkoortortaarfup pisortaata misissuinerup ilaani tassani najuuttup nassuiaatitut oqaatigaa puigortunnortut immikkoortortaarfimmi najugaqartut matup qarsorsartu-isa parnaarsaatillu sannersartut qanoq ammarneqarnissaat paasisinnaanngikkaat. Taa-maalilluni matunik qarsorsartuliinerup parnaarsaatinillu sannersartuliinerup siunertaa tassaavoq najugaqartut “illersorniarlugit assiineq”, taakku paaqqinniffimmit nammi-neerlutik anisinnaaqqunagit, soorlu sila assut issitsillugu annertuumik ajoqusersin-naammata.

Sulisunik oqaloqateqarnermi puigortunnorsimasunut immikkoortortaarfimmi suli-sut marluk uppersarlugu oqaatigaa matut qarsorsartulerneqarnerisa parnaarsaati-nillu sannersartuliinerup siunertaat tassaasoq najugaqartut puigortunnorsimasut ani-nissaannik akornusiiniarneq.

Apeqqut taanna Utoqqaat Illuanni pisortaqaatiginnut oqaloqatiginnissutigineqarpoq. Oqaloqatiginnermi tassani pisortaqaatigiti ilaatigut imatut paasivakka kommuni matu-nik ammaatinik immikkut ittunik atuisoqarnissaanik isumaginninnermik suliaasaqar-fimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 21. november 2013-i-meersoq (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taane-qartartussa) tunngavigalugu aalajangiisimangitsoq.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi matumik ammaatit immikkut ittut pillugit aalajangersakkat inatsimmi § 31, imm. 4-6-imippat, § 41-miillutik § 48-miillutillu, taakkulu imaattunik oqaasertaqarput:

“§ 31. [...]”

Imm. 4. Najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummi pisortap, imaluunniit sulisup, pisortamit taamatut iliornissamat piginnaatinneqartup matunik ammaassutit immikkut ittut inummut ataatsimut arlaqartunulluunniit atorsinnaagai kommunalbestyrelsi aalajangiisin-naavoq, imaappat

- 1) inuup inuilluunniit arlallit najugaqarfittut ulluuneraniluunniit neqeroorummik qimatsi-nermigut/qimatsinermikkut timikkut annertuumik ajoqusersissamat immiut allanil-luunniit ulorianartorsioertitsilernissaa aarlerinaateqarpat, aamma

- 2) aarlerinaatip tamatuma pinngitsoortinnissaanut pisuni ataasiakkaani pissutsit tamanna pisariaqarluinnartippassuk, aamma
- 3) inatsimmi periarfissat sinneri kinguneqanngitsumik atorneqareersimappata.

Imm. 5. Imm. 4 naapertorlugu matunik ammaassutinut immikkut ittunut ilaapput matup tigummivii marloqiusat, matumik ammaanissamat marloriarluni toorsineq assigisaallu. Iliuserisaq imatut matumik parnaarinnissutaassanngilaq, pineqartulli killilersugaanani ingerlasinnaananut atatillugu kinguarsaataassalluni, taamaasilluni sulisut maluginiarsinnaassammasuk pineqartoq anisoq.

Imm. 6. Imm. 4 naapertorlugu iliuserisaq aallartinneqarpat, najugaqartut killilersugaanatik ingerlasinnaananerat mianeriniarlugu matumi kalerrisaarummik ikkussisoqassaaq, taamaasilluni najugaqartut matumik ammaassummik immikkut ittumik namminneq atuisinnaanngisut matumik ammaanissamat pisariaqartitaminnik ikiorneqassammata. Najugaqartut imm. 4 naapertorlugu iliuserinninnermut ilaasut, aatsaat anitsaaliorneqarsinnaapput § 34-mi aalajangersagaq tamatuma peqatigisaanik atorneqarpat.

[...]

§ 41. §§ 31, 33, 34 aamma 35 naapertorlugit kommunalbestyrelsip aalajangiinerinut tungavittut tulliuuttut pigineqassapput:

- 1) piginnaanikillineq pillugu suliamut attuumassuteqartumik uppersaait pisariaqartinneqartut,
- 2) suliniutit aallartinnissaat pillugu aalajangiisoqarnissaa siunniunneqartinnagu isumaginnikkut perorsaalluni ikiunneq paaqqutarinninnerlu pillugit paasissutissat,
- 3) piffissaq qanoq sivisutigisoq pineqaatit pisariaqarfissaattut naatsorsuutigineqartoq pillugu paasissutissat, aamma
- 4) pineqaatit eqqarsaatigineqartut pillugit ilaqqat taamaattoqarpallu nakkutilliisup oqaaseqaataat.

[...]

§ 48. §§ 31, 33, 34, 35, 36, imm. 2, 38, 39, imm. 2 aamma § 42, imm. 3 naapertorlugit kommunalbestyrelsip aalajangiineri Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmuut apuunneqarsinnaapput.

Imm. 2. Inuk aalajangiineri pineqartoq nammineq naammagittaalliuteqarsinnaanngippat, uiusup nuliaasulluunnit, ilaqqat, nakkutilliisup imaluunniit allap inummut pineqaammik pineqartumut sinniisup kommunalbestyrelsip aalajangiinera naammagittaalliutigisinnavaat.”

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit piareersarlugu suliani inatsisissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatini nalinginnaasuni ilaatigut makku oqaatigineqarpat:

“§ 31 – Kalerrisaarutit sumiiffissiutillu inunntut ataasiakkaanut atugassiat kiisalu matunik ammaassutit immikkut ittut.

Inunnut puigortunngortunut malittarisassat immikkut ittut aalajangersakkap imarai. Tamauma saniatigut aalajangersakkami inuit 18-it qaangerlugit ukioqartut tarnikkut pissutsimikkut annertuumik ataavartumillu piginnaasakillimasat nalinginnaasumik pineqarput.

Aalajangersakkami tassani malittarissasatigut inuup ingerlaffiinik ataavartumik malinnaanissamut oqartussaasut pisinnaatinneqanngillat, aamma matunik ammaassutit immikkut ittut parnaarsaativittut ittussaanaatik, aammalu innuttaasut killilersugaanngitsumik ingerlasinnaanerat mianeriniarlugu matumi kalerrisaarummik, innuttaasup matumik ammaanissamut pisariaqartitaminiq ikiorneqarnissaanik qulakkeerinnittumik ikkussisoqassaaq.”

Inatsisissatut siunnersuummi § 31 pillugu immikkut oqaaseqaatini ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Imm. 4

Pisut immikkut ittut ilaanni, allat tamaasa iluatsinngitsunik misilinneqartarsimagaluarpata, matunik ammaassutiniq immikkut ittunik kommunalbestyrelsi atuisinnaavoq. Assersuutitut taaneqarsinnaapput matut tigummivii marloqiusat, matunik ammaaniarluni marloriarluni toortarissat assigisaallunniit, innuttaasut ilaasa tarnikkut pissutsimikkut annertuumik ataavartumillu piginnaasakillimasat aninissaat pinngitsoortinniarlugu pisariunerulersinniarluguluunniit atorpeqartussat, anigunik ajoqusernissamut imminnut ulorianartorsiortilissagamik allanillunniit ulorianartorsiorfitsilerlutik.

Imm. 5

Parnaarsaativittut atortunik atuisoqaqqusaanngilaq. Aqqusinertigut angallannermi pissutsit ulorianartut atuussinnaapput, pinngortitami nunaminertat pineqartup tammarfigisinnaasai immikkut ittuusinnaapput, imaluunniit silap pissuserisinnaavaí (isserujussuarnera kiarujussuarneraluunniit) atortunik taakkuninnga atuinissamut tunngavissisinnaasut, allat annikinnerusumik akuliuffiusut iluatsinngitsumik misilinneqareersimappata.

Taamaalilluni iliutsimik taama annertutigisumik akuliuffiusumik matumik ammaassutitut immikkut ittutut ittumik iliuseqalertinnani, iliutsinik annikinnerusumik akuliuffiusunik soorlu inunnut kalerrisaarutiniq sumiiffissiutinillu atuinerup misiliisoqareersimanissaata pi-umasaqaatiginera, matumut silarlermut matunik ammaassutiniq immikkut ittunik atuinissamut periarfissanut allannguutaanngilaq. Taamaalilluni najugaqarfittut neqeroorutit il.il. illutamik imatut aaqqissugaappata, innuttaasup nammineersinnaanngitsup najugaqarfimminit anilernera sulisunit pisariitsumik takuneqarsinnaasunngorlugu, tamanna siunertamut naapertuutissaaq, taamaasilluni iliuusissat piffissaagallartillugu iliuuserineqarsinnaammata.

Imm. 6-imut

Kikkut tamarmik matunik ammaassutiniq namminneq atuisinnaanngitsut atuinissamut pisariaqartitaminiq ikiorneqassapput, innuttaasoq angerlarsimaffimminit anitsaaliugaaneq pillugu aalajangersakkamut ilaatinneqartoq pineqanngikkaangat.”

Paasivara najugaqartut silamut namminneerlutik aninissaasa annertuumillu ajoqusernissaasa pinaveersaartinneqarnissaat Utoqqaat Illuata najugaqartunik puigortunngortunik paaqqutarinninnerminut ilaatillugu aallaavittut kissaatigigaa. Taamatut kissaateqarneq tamakkiisumik paasisinnaavara.

Naliliivungali puigortunngortunut immikkoortortaqaarfimmi silammut matuni marlunni parnaarsaatit sannersartullit qarsorsartartullu ilusiligaanermikkut siunertamik-kullu iliuusaasut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi matunik ammaassutinik immikkut ittunik atuinermik oqartarneq tunngavigalugu iliuutsimut assingusut. Taamaattumik Utoqqaat Illuata pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi periaatsimik malinnissimanginnera isorisariaqartutut isigaara.

Inassuteqaatigaara Utoqqaat Illuata puigortunngortunut immikkoortortaqaarfimmi silammut matut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmut naapertuuttunngorlugit aaqqissagai.

7. Puigortunngortunut immikkoortortaqaarfimmut matumik ikuallattoqalernerani nammineq matusartumik assersuineq

Utoqqaat Illuata puigortunngortunut immikkoortortaqaarfia najugaqartunut paaqqutarisariaanngitsunut immikkoortortaqaarfiup uigora. Immikkoortortaqaarfiit taakku akornanni matoqarpoq ikuallattoqalernerani nammineq matusartumik, puigortunngortunut immikkoortortaqaarfiup tungaanut illumut ammartartumik. Matu taanna puigortunngortunut immikkoortortaqaarfimmit Utoqqaat Illuata sinnerani immikkoortortaqaarfinnut allanut aqqtissatuaavoq.

Misissuiartortut misissuinermi malugaat matu taanna “Matu taanna matoqqa juaannasaaq”-mik allagartalerneqarsimasoq. Matuli ammaannarpoq, misissuiartortullu paasiinneqarput matuma taanna ammatinneqartuaannartoq.

Puigortunngortunillu immikkoortortaqaarfimmi sulisut ilaata misissuiartortunut nassuiaatitut oqaatigaa matu taanna paaqqutarisariaanngitsunut immikkoortortaqaarfimmi najugaqartut eqqissisimangileraangata imaluunniit puigortunngortut Utoqqaat Illuani immikkoortortaqaarfinnut allanukarniarsarileraangata akuttunngitsunik matuneqartartoq.

Sulisup nassuiaatitut aammattaaq oqaatigaa matu taanna matuneqaraangat nerrivimik issiavimmilluunniit asserneqartartoq. Tamanna imatut paasivara tassani siunertaasoq tassaasoq puigortunngortunut immikkoortortaqaarfimmi najugaqartut immikkoortortaqaarfimmit aninissaannik akornusiiniarneq, ilaatigut puigortunngortut nerriviup tassaniinnera pissutigalugu matoqarnera puigortarmassuk. Nerrivik issiavilluunniit assiunneqarsimatillugit sulisut puigortunngortunut immikkoortortaqaarfimmut iserniartut matuklut kasuttortariaqartarput, taavalu sulisup puigortunngortunut im-

mikkoortortaqarfimmiittup nerrivik issiavilluunniit illuartittariaqarpaa, pineqartoq iserniartoq isersinnaaqullugu.

Paasissutissat taakku misissuiartortut Utoqqaat Illuata pisortarigallagaanut kingusinerusukkut saqqummiuppaat, taassumalu oqaatigaa immikkoortortaqarfimmi taamatut assersuisoqartarsimanera pisortaqatigiit nalugaat, isumaqarlunilu taamatut periaasegarneq akuerineqarsinnaanngitsoq.

Utoqqaat Illuata pisortarigallagaa isumaqatigaara oqarmat puigortunngortunut immikkoortortaqarfimmut matumik ikuallattoqalernerani nammineq matusartumik allaaserineqartutut assersuineq akuerineqarsinnaanngitsoq, naatsorsuutigaaralu peri-aatsip taassuma siunissami atorneqaqqinnginnissaa pisortaqatigiit qulakkiissagaat.

8. Najugaqartut unnukkut unnuakkullu nerisassaqartannginnerat

Sulisut sisamat misissuineri nassuiaatitut oqaatigaat najugaqartut unnukkut unnuakkullu Utoqqaat Illuata iggaviata matoqqanerata nalaani kaalersimasut nerisassaqartitanngikkitik. Allaffiit ilaanni nillartaatitsivimmi ilaanneeriarluni sinnikoqartarpoq, tamatumali saniatigut taamaallaat yoghurtimineqaannartarluni. Taamaattumik najugaqartut unnukorsiornerminni iluamik qaarsillarsimangitsut kaallutik innartariaqartarsimapput.

Tamanna najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut arlaannaataluunniit ajornartorsiutitut eqqaanngilaa.

Igaffiup pisortaata misissuiartortunut nassuiaatitut oqaatigaa paaqqutarinninnermi sulisut ullut tamaasa ataatsimeeqatiginerini amigaateqarnerisut aperisaraluarini, unnuakkullu unnuakkullu nerisassanik amigaateqartoqartartoq paasitinneqarsimangisaanarluni. Igaffimmi sulisut angerlaraangata nillartaatitsivimmi nerisassaqarnerusalernissaa pilertornerpaamik isumaginiarpaa.

Inassuteqaatigaara najugaqartut igaffiup ammaffiata avataatigut nerisassaqarsinnaanissaat Utoqqaat Illuata qulakkiissagaa.

9. Paaqqutarinninnermut immikkoortortaqarfiup ineeraani kiarujussuaq

Paaqqutarinninnermut immikkoortortaqarfimmi najugaqartut marluk misissuineri misissuiartortunit oqaloqatigineqarput, taakkualu marluullutik oqaatigaat ineeqqatik kiarujuttorujussuusut, taamaallaallu igalaap ammatinnera kisimi iluaqutaasartoq. Najugaqartut taakku marluk aappaata oqaatigaa igalaq ammatiinnaraanni aamma qiianartortujussuannngorsinnaasartoq, namminerlu nikuissinnaannginnami igalaq matu-sinnaasarnagu.

Paaqqutarinninnermut immikkoortorta qarfimmi najugaqartut pingajuata nassuiaatitut oqaatigaa najugaqartut amerlanerusut isumaqartut ineeqqatik kiappallaarujussuurtut, namminerli isumaqarluni tamanna ajornartorsiutaanngitsoq.

Najugaqartunik pingasunik taakkuninnga oqaloqateqarneq pineqartut ineeraanni ingerlanneqarpoq. Misissuiartortut malugaat ineeqqat kiattorujussuusut, pingaartumik matu matoqqagaangat.

Sulisut arlallit misissuiartortunut uppemarsarlugu oqaatigaat paaqqutarinninnermut immikkoortorta qarfimmi kiattorujussuusinnaasartoq, ineeqqanilu kiassaait sakkortussusissaat aaqinneqarsinnaanngitsut. Sulisulli marluk nassuiaatitut aamma oqaatigaat tamanna ajornartorsiutigineqarneq ajortoq naammagittaalliuutigineqarnerlu ajorluni.

Pisortaagallartup misissuinermi oqaatigaa paaqqutarinninnermut immikkoortorta qarfimmi kiassaait sakkortusisaataat/sakkukillisaataat atorsinnaanngitsut. Kiassaait Utoqqaat Illuata iluarsartinniartarsimagaluarpai, iluaqutaanngitsumilli, ajornartorsiulli illoqarfimmi kiassaaserisut arlaannaataluunniit aqqissinnaasimannigikkaa.

Kaammattuutigaara kiassaait Utoqqaat Illuata assut pilertortortumik pitsaanerulersissagai, taamaalillutik kiassatit najugaqartut ineeraanni ataasiakkaani tamani aqunneqarsinnaaleqqullugit.

10. Napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnerpassuit

Sulisut misissuinermi misissuiartortunit oqaloqatigineqartut amerlanersaasa oqaatigaat piffissat ilaanni sulisunik amigaateqartarneq Utoqqaat Illuanni annertuumik ajornartorsiutaasoq. Taamaalillutik sulisut arlallit oqaatigaat Utoqqaat Illuanni sulisut napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortartut amerlasoorujussuusut, pingaartumik akissarsiffiup nalaani sapaatillu akunnerisa naanerini.

Sulisup ataatsip napparsimaneq pissutigalugu taamatut sulinngitsoortarnerup anner-tussusianut assersuutitut oqaatigaa pisut ilaanni sulisunit pingasunit marluk sulinngitsoortartut. Sulisup allap nassuiaatitut oqaatigaa napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortut ima amerlatigisinnaasartut sulisut sisamararterutaat sulinngitsoortarlutik.

Sulisut arlallit oqaatigaat sulisut piffissani napparsimaneq pissutigalugu amerlasuut sulinngitsoorfigisaanni suliasat tamaasa naammassisinnaajumallugit ulaperujussuarteriaqartartut.

Sulisulli misissuiartortunit oqaloqatigineqartut napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortut amerlasarnerujussuisa Utoqqaat Illuanni najugaqartunut qanoq sunniuteqarnerat pillugu assigiinngitsunik isumaqarput.

Sulisut ilaata assersuutitut oqaatigaa piffissat ilaanni napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortorpassuaqartillugu Utoqqaat Illuanni najugaqartut puigortunngortut peqatiginissaannut piffissaaleqinartartoq. Sulisullu allap oqaatigaa napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortorpassuaqarnerata najugaqartut mattutaannik nangiinillu taarsiinissap angumeriuminaallinera nassatarisaraa.

Sulisulli arlallit nassuiaatitut aamma killormut oqaatigaat akissarsiffiup nalaani sapaatillu akunnerisa naanerini napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortorpassuaqarnera ajornartorsiutaagaluartoq, taamaattorli sulisut suliassatik naammassisassatik naammassisaraat, najugaqartullu timikkut eqqiarnissaannut naammattumik piffissaqartartoq.

Sulisut napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnerat najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut arlaannaataluunniit ajornartorsiutaasutut misigisimallugu oqaatiginngilaa.

Utoqqaat Illuata pisortaqatigiivisa misissuinerimi nassuiaatitut oqaatigaat akissarsiffiup nalaani sapaatillu akunnerisa naanerini napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortorpassuaqarnera ajornartorsiutaasoq. Napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnek kisitsisit atorlugit takussutissiorneqarsimanngilaq, assersuutitulli oqaatigineqarpoq unnuakkut pigaartuunermut atatillugu sulisunit tallimaasunit pingasut suliarunngitsoorsinnaasartut.

Pisortaqatigiit aammattaq oqaatigaat napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnek annikillisarniarlugu suliniartoqartoq. Taamaallitut sulisut aalajangersimasut sulinngitsoortarnerat pissutigalugu mianersoqquneqartalersimapput, tamannalu napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnermik annikillisaaqataalersimalluni.

Isumaqarpunga pisortaqatigiit sulisullu misissuinerimi sulisut napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnerat pillugu nassuiaatigisaat isumakulunnartuusut.

Kaammattuutigaara sulisut napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnerat pillugu kisitsisitigit takussutissat Utoqqaat Illuata ingerlaavartumik suliarilissagai, taamaallilluni paaqqinniffik napparsimaneq pissutigalugu sulinngitsoortarnek annikillisarniarlugu amerlanerusunik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarnerasoq naliinissaminut pitsaannerusumik tunngavissaqarsinnaaqullugu.

11. Ataatsimoorluni nerisarfiup paaqqinniffippalaartumik aaqqissuunneqarnera

Utoqqaat Illuata initaanik misissuinerimi malugaara ataatsimoorluni nerisarfik aaqqissuunneqarsimasoq nerriviit takisuunngorlugit iloriaannarlugit, iikkanut talititanik ikittunnguanik pequsersorlugu akvarialerlugulu saaniluttalimmik.

Pisortaagallartup oqaatigaa nerisarfimmi siusinnerusukkut naasulersuisoqarsimagaluartoq. Naasulli peerneqarsimapput, arlallit naasunik sapigaqartutut qisuariatartut paasinarsimmat.

Ataatsimoorluni nerisarfiup aaqqissuunneqarnera paaqqinniffippalaartutut, angerlarsimaffippalaarpallaanngitsutut nuannerpallaanngitsutullu isigaara.

Kaammattuutigaara ataatsimoorluni nerisarfiup aaqqissuunneqarnera Utoqqaat Illuata pitsaanerulersissagaa.

12. Pujortartut pujuannik najuussuinissamut illersuineq

Misissuiartortut Utoqqaat Illuata initaanik misissuinerminni inini ataatsimoorfiusartuni tupap pujorsunnia naamalluarsinnaavaat.

Pisortaagallartup misissuinermi oqaatigaa najugaqartut namminneq ineeqqaminni pujortarsinnaatitaasut. Najugaqartut pujortartillutik matutik matusinnaavaat, qinnuigineqartarlutillu pujortareeraangamik silaannarissaasaqqullugit. Maskiinanik silaannarmik saliisartunik ikkussuisoqarsimannngilaq. Utoqqaat Illuata niuertoq maskiinanik taamaattunik neqerooruteqarsinnaasooq siusinnerusukkut attaveqarfignisimavaa, paaqqinniffilli naliliisimalluni taakku akisuullaartut.

Pujortarnermik inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 26. maj 2010-meersoq (matuma kingornatigut pujortartarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussaq) aalajangersakkamik imaattumik ilaatigut imaqarpoq:

“§ 5. Paaqqutarinniffittut angerlarsimaffinni, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni, najugaqarfissatut neqeroorutini, ilinniartut ineqarfiini assigisaannilu inunnit 18-it sinnerlugit ukiulinnit arlalinnit najugaqarfigneqarnerusuni namminerisamik angerlarsimaffittut atuuttuni najugaqartut ataasiakkaat 18-it sinnerlugit ukiullit ineeqqami inissiamiluunniit angerlarsimaffittut najugaqarfignisaminni pujortarsinnaapput.

Imm. 2. Paaqqinniffik paaqqinniffimmi sulisut najugaqartullu allat pujortanngikkaluarlutik tupap pujuannik najuussuinissaannut illersorniarlugit sunniuteqarluartunik suliniuteqassaaq. Paaqqinniffiup najugaqartut peqqusinnaavai sulisut ineeqqami inissiamiluunniit namminerisatut angerlarsimaffittut atuuttumi isersimatillugit pujortartaqqunagit.”

Pujortartarneq pillugu inatsit piareersarlugu suliani § 5 pillugu immikkut oqaaseqaatini ilaatigut imaattunik allassimasoqarpoq:

“Sukumiisumik qulakkeerinnermut tunngatillugu pisuni ataasiakkaani naliliineq apeqqutaa-voq. Ineraq namminerisamilluunniit inigisaq pujortarfiusooq sullissiviup iluani init allat eqarsaatigalugit soorunami matuneqarsinnaasuussaaq. Tamatuma saniatigut ineeqqat ataasi-

akkaat pujortareernerup kingornatigut silaannarissarneqartassasut suliffeqarfiup peqqusisutigisinnaavaa.

Sulisut najugaqartullu sinnerisa illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpat inini ataasiakkaani pisariaqarneratut annertutigisumik silaannarissarfilersuisoqarsinnaavoq.

Pujortartut pujuannik najuussuineq pinaveersimatinniarlugu sukumiisumik qulakkeerisoneqarnissaanik aalajangiinermi sullissiviup pisortaasa sulisut, isumannaallisaaanermilu suliniatigitiinnik pilersitsisoqarsimappat, taakku ilaatissavaat.”

Inassuteqaatigaara sulisut najugaqartullu pujortartut pujuannik najuussuinermit illersorniarlugit pujortarneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 2-mi oqaaseqatigiit siulliit tunngavigalugit sukumiisumik suliniuteqartoqarnissaa Utoqqaat Illuata isumagisagaa.

13. Nakorsaatit ullussaminnik qaangiisimasut

Misissuiartortut misissuinermit Utoqqaat Illuata sikaavii nakorsaataasiviit misissorpaat. Sikaaviit nakorsaataasiviit parnaarsimapput, pisortaagallartullu oqaatigaa sulisut ataasiakkaat kisimik sikaavinnut taakkununga matuersaateqartut.

Misissuiartortut sikaavinnik nakorsaataasivinnik misissuinermit nakorsaatit assigiinngitsut qulit ullussaminnik qaangiisimasut nassaaraat. Pineqartut tassaapput astmartunut nakorsaatit, anarsaatit, antibiotikat assigiinngitsut marluk (poortat katillugit pingasut), isinut nakorsaatit (poortat pingasut), uummatikkut noqartoornernut nakorsaat merianngunaveersaallu ataaseq. Nakorsaatit assigiinngitsut ilaat pingasut 2016-imili ullussaminnik qaangiisimapput – pisoqaanersaat 2016-imi julimi – nakorsaatilli assigiinngitsut sinneri ullussaminnik 2017-imi aprilimi, junimi, julimi septemberimilu qaangiisimapput.

Pisortaagallartup misissuinermit oqaatigaa Utoqqaat Illuata nakorsaatit ullussaminnik qaangiisimasut peertarsinnaajumallugit piffissakkaartumik misissuisarneq pillugu allagannukkamik tunaartarisassaq suliarisimannigikkaa. Pisortaagallartoq misissuinerup kingornatigut nassuiaalluni aammattaaq oqarpoq Utoqqaat Illuat nakorsaatinik ullussaminnik qaangeereersimasunik nakorsaataasivimmit ilaanneeriarluni tigusaqartartoq, nakorsaataasiviullu Utoqqaat Illuannut oqaatigisimagaa nakorsaatit aalajangersimasut ilaat ullussaminnik qaangiisimagaluartut ajornartorsiutitaqanngitsumik atorneqarsinnaasut.

Nakorsaatinik aalajangersimasunik ullussaminnik qaangiisimasunik Utoqqaat Illuanni najugaqartunut tunniussineq peqqinnissamik ulorianartorsiortitsisuunersoq naliliinissannut uanga Ombudsmanditut tunngavissaqanngilanga.

Taamaattumik Nakorsaaneqarfik tamatuminnga ilisimatippara.

Inassuteqaatigaara nakorsaatit ullussaminnik qaangiisimasut pisariaqarneratut anertutigisumik peerneqartarnissaat qulakkeerniarlugu piffissakkaartumik misissuisarneq pillugu allaganngukkamik tunaartarisassaq Utoqqaat Illuata suliarissagaa.

14. Suliffik pillugu naliliiviginninneq pissarsiarineqarsinnaanngilaq

Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi, tak. Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmik nalunaarut nr. 1048, 26. oktober 2005-i-meersoq, § 11 a, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Sulisitsisup isumagissavaa suliffimmi isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu pissutsinik suliat suunerat, suleriaatsit aamma sulianik ingerlatsinerit atorneqartut, aamma sulliviup anertussusia aaqissuussaanelu tunngavigalugit allaganngukkamik naliliiffiginnittoqarnissaa. Suliffimmik naliliiffiginnissut sullivimmiitassaaq sulliviullu siulersuisuinit, sulisunit aamma Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit takuneqarsinnaassaaq. Suliffimmik naliliiffiginnissut suliat, suleriaatsit aamma sulianik ingerlatsinerit il.il. allannguuteqaraangata, allannguutillu taakku sulinermi isumannaatsuonissamut peqqinnissamullu sunniuteqartussaagaangata iluarsaanegartassaaq, akuttunerpaamilli ukiut pingasunngorneri tamaasa.”

Misissuiartortut misissuinermi Utoqqaat Illuannik naliliiviginninneq takujumavaat. Pisortaagallartup aqutsinermilu taartaasartutut tullersortip suliffimmik naliliiviginninneq imaaliallaannaq nassaarisinnaanngilaat. Tamarmik immikkut oqaatigaat eqqaamasinnaallugu suliffimmik naliliiviginninneq ukiut marlussuit matuma siornatigut suliarineqartoq.

Inassuteqaatigaara Utoqqaat Illuata suliffik pillugu naliliiviginninnerup pisortaqatigiinnit, sulisunit aamma Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmit takuneqarsinnaanissaa sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi § 11 a, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat tunngavigalugu qulakkiissagaa.

Naatsorsuutigaara Utoqqaat Illuata – suliffimmik naliliiviginninneq kingulleq ukiut pingasut sinnerlugit pisoqaassuseqartoq paasinarsippat – suliffimmik naliliiviginninneq nutartigaq sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmi § 11 a, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajuat tunngavigalugu suliarissagaa.

15. Malitseqartitsineq

Utoqqaat Illuat qinnuigaara nalunaarusiaq manna sulisunut, najugaqartunut ilaqutaasunullu paasissutissiissutigeqqullugu.

Utoqqaat Illuat qinnuigaara nalunaarusiami imm. 6-imit 14-imut oqaatigisakka qanoq iliuuseqarnissamut pissutissaqalersitsinersut uannut paasissutissiissutigeqqullugu. Utoqqaat Illuat qinnuigaara paasissutissat taakku Qaasuitsup Kommuni ingelatsivik (imaluunniit 1. januar 2018-ip kingornatigut Kommuni Qeqertalimmi ingelatsivik) aqqutigalugu uannut nassiteqqullugit, taamaalilluni ingelatsivik paaqqinniffiup oqaatigisai pillugit isummernissaminut periarfissaqarsinnaaqqullugu.

[...]”

Nalunaarusiaq Qaasuitsup Kommunianut, Kommuni Qeqertalimmi ikaarsaariarnermut ataatsimiititaliamut, Nakorsaaneqarfimmu kiisalu Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfimmu aamma nassiuppara.

Aasianni Utoqqaat Illuannit imaluunniit Qaasuitsup Kommunianit ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

8.8 Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfimmi A1-imi Nuummiittumi OPCAT tunngavigalugu misissuineq (Nalunaarusiaq 20. december 2017-imeersoq, j.nr. 2017-928-0025)

Nalunaarusianni 20. december 2017-imeersumi ilaatigut imatut allappunga:

“INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfimmi A1-imi OPCAT tunngavigalugu misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Misissuiartortut Inatsisartut Ombudsmandianneersut Dronning Ingridip Napparsimmavissuata Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfiani A1-imi misissuineq 6. april 2017-imi ingelappaat. Misissuineq Ombudsmandip OPCAT pillugu isumaqatigiisummut ilassut tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut sulineranut ilaatillugu ingelanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik tunngaveqarnani ingelanneqarluni.

Misissuiartortut tassaapput ombudsmand Vera Leth, siunnersortit pisortaat Lasse Risager aamma fuldmægtig Henrik Bach. Taakkua saniatigut nakorsaqa Karin Verland,

DIGNITY – Dansk Institut mod Torturimeersaq, aamma inatsisileritooq Nikolaj Nielsen Institut for Menneskerettighedermeersaq peqataapput.

Misissuinerup ilaa inatsisilerituumit Anders Kallfoedimit Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmeersumit aamma inatsisilerituumit Tooba Panjsherimit Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfimmeersumit peqataaffigineqarpoq.

Qulequttat misissuinermi oqaloqatigiissutigineqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Nalunaarusiaq manna Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut tunniunneqarpoq, pissusiviusutigut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaatiminik saqqummiussisinnaaqullugu. Dronning Ingridip Napparsimmavissuata oqaaseqaatai e-mailikkut 19. december 2017-imeersukkut tigusakka nalunaarusiami ilanngunneqarput.

2. Misissuinermi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip misissuinerini inatsisikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr. 7-ikkut, 1. juni 2017-imeersukkut aalajangersarneqarpoq. Inatsit taanna 1. juli 2017-imi atortuulerpoq, Ombudsmandilu pillugu inatsit siusinnerusukkut atuuttoq (Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersaq) misissuinerup nalaani atuuttoq taarserlugu. Aalajangersakkalli tulliuuttuni innersuussutigineqartut inatsisini marlunni taakkunani assigiinnik oqaasertaqarput.

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, suliaminilli ingerlatsinermi Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisorlat ingerlatsiviisa ilaat tamarnik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Ombudsmandip suliassaa tassaavoq oqartussaasut inuilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsinernik atuuttunik unioqqutitsisumik iliuseqarnermut imaluunniit suliassaminik ingerlatsinermi allatut iliorlutik kukkussuteqarnermut sumiginnaanermulluunniit pisuussuteqarnermut nakkutigissallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummiussisinnaalluni, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissu-

inermut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup oqartussaasulluunniit aaqqissuussaananeranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik oqartussaasumilluunniit atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffiginnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 17-ikkut aalajangersarneqarpoq Ombudsmandip naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut ilassut 18. december 2002-meersoq nammineq piuumassuseq tunngavigalugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut suliassaq isumaqatigiisummut ilassummi aalajangersakkat tunngavigalugit isumagissagaa. Isumaqatigiisummut ilassut taanna tuluttut “The Optional Protocol to the Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment”-imik taaguuteqarpoq, OPCAT-imik naalisarneqartartoq. Isumaqatigiisummut ilassut OPCAT taanna Udenrigsministereqarfiup nalunaarutaatigut nr. 38-kkut, 27. oktober 2009-meersukkut tamanut saqqummiunneqarpoq.

Isumaqatigiisummut ilassutip OPCAT-ip siunertaa tassaavoq sumiiffinni inuit kiffaanngissusiagaaffigisaanni nunat tamat suliniaqatigiiffiini nunamilu namminermit oqartussaasut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut akuttunngitsumik misissuiartortarnerinik pilersitsisoqarnissaa, naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq pinaveersaartinniarlugu.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Dronning Ingridip Napparsimmavissua misissuissamaarnernik oqarasuaatikkut 16. februar 2017-imi kalerrinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasisutissat amerlanerusut allakkatigut 23. februar 2017-imeersutigut tigullugit.

Dronning Ingridip Napparsimmavissuani immikkoortortaqarfik taanna, napparsimasut sulisullu pillugit paasisutissat misissuineq sioqqullugu tiguakka, matumani 2014-imi, 2015-imi aamma 2016-imi pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffiit ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Napparsimasut, sulisut, napparsimasunut siunnersortit napparsimasullu ilaqutaat misissuineq aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarnerat pillugu allakkatigut siumut ilisimatinneqarput.

Misissuiartortut immikkoortorta qarfimmi nakorsaanerugallartoq aamma peqqissaa-suuneq kiisalu sulisut tallimat, napparsimasut marluk, napparsimasunut siunnersorti ataaseq ilaqaataasorlu ataaseq misissuinermi 6. april 2017-imi ingerlanneqartumi oqa-loqatigaat.

Tamatuma saniatigut immikkoortorta qarfiup initai, matumani nakorsaataasivik im-mikkoortorta qarfiullu pinngitsaalilluni aalaakkiisarnermi atortui ilanngullugit eqqar-saatigalugit, misissuiartortunit misissorneqarput/qimerloorneqarput. Immikkoortorta-qarfiup napparsimasunik qarasaasiakkut nalunaarsuiffiani allattukkat tigulaarinikkut toqqarneqartut arlallit misissuiartortunit aammattaq misissorneqarput.

4. Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfik A1 pillugu ataatsimut o-qaatigisassat

Tarnikut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfik A1 Dronning Ingridip Napparsim-mavissuata Nuummiittup immikkoortorta qarfigaa. Misissuinerup nalaani immikkoor-torta qarfik napparsimasunut 12-inut inissaqarpoq.

Tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunaarsitsineq [kiffaanngissusiiaaneq, ua-nga ilanngussara] allatigullu pinngitsaaliissummik iliuseqarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 24-mi, 3. december 2012-imeersumi (matuma kingornatigut tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 1, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq napparsimmavimmumt unitsitsinerumt, uninnganermumt katsorsaanermullu atatillugu pinngitsaaliissummik iliuseqarneq – § 1, imm. 2-mi taaneqartut ataasiakkaat eqqaassanngikkaanni – taamaallaat Tarnikkut Napparsima-sunut Immikkoortorta qarfimmi A1-imi pisinnaasoq.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfik A1 immikkoortorta qarfittut pitsaa-sutut pingaarnerusutigut paasisaqarfigaara, tassanilu pisortaqatigiit sulisullu pinngit-saaliinermik napparsimasunut atuineq sapinngisamik annertunerpaamik killilersi-maarniarpaat napparsimasullu inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik inissisimalernissaat pinaveersimatinniarlugu.

Pissutsit arlallit misissuinerumt atatillugu paasisama oqaaseqaateqarnissannut pissu-tissaqalersippaanga. Taakku immikkoortuni 6-mit 10-mut allaaserineqarput.

6. Immikkoortorta qarfimmi matoqqasumi illutami avatangiisit tujorminartut

Ombudsmandip Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfimmik A1-imik siul-lermeerluni misissuineri 21. marts 2012-imi ingerlanneqartoq pillugu nalunaarusiami kaammattuutit misissuiartortunit aallaqqaasiutitut sammineqarput. Nalunaarusiaq

taanna Ombudsmandip 2012-imi ukiumoortumik nalunaarutaani immikkoortumi 8.1-imi ilanngunneqarpoq. Nalunaarusiami imm. 14-imi ilaatigut makku Ombudsmandip kaammattuutigai:

“Kaammattuutigaara – nakorsat sulineranni taamaattussaataasut ataqqillugit, matumani inip atorneqarfia ilanngullugu eqqarsaatigalugu – [immikkoortortaqarfimmi matoqqasumi] ineeqqat ataasiuttarissat aaqqissuunneqarnermikkut pisatsersugaanermikkullu pitsanngorsarneqarnissaat pilertornerpaamik suliniutigineqassasoq. Tamatumani kaammattuutigaara inilluunniit qalipaatinik “qiimanarnerusunik” qalipanneqarnissaat, naleqquttunik assilialersorneqarnissaat qaammaqqutillu iluarnerunissaat isumaliutersuutigineqassasoq.

Aamma kaammattuutigaara immikkoortumi matoqqasumi ataatsimoorluni isersimaartarfiup nikallunganartutut tujorminartutullu isigisama pequsersorneqarnerata avatangiisaasalu pitsaanerulersinneqarnissaasa suliniutigineqarnissaat isumaliutersuutigineqassasoq.”

Immikkoortortaqarfimmi pisortaqatigiit 6. april 2017-imi misissuinermi oqaatigaat illutami avatangiisit ukiut tallimat tamatuma siornatigut misissuinerup kingornatigut allanngortinneqangaarsimangitsut. Pisortaqatigiit erseqqinnerusumik nassuiaatitut oqaatigaat tarnikkut napparsimasunut nutaamik illutaliorniassaq piffissami sivisunerusumi pilersaarutigineqarsimasoq, taamaattumillu illutami pioreersumi avatangiisit pitsanngorsarnerannut aningaasanik atuinissaq tunuarsimaarfingineqarsimasoq.

Immikkoortortaqarfiup initai misissuiartortut misissuinermi oqaatigineqartutut misissorpaat, matumani init ataatsimoorarfii ineeqqallu ataasiuttarissat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Isumaqarpunga immikkoortortaqarfimmi matoqqasumi ineeqqat ataasiuttarissat inillu ataatsimoorarfii suli tujorminartutut isikkoqartut.

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfiup A1-ip e-mailikkut 19. december 2017-imeersukkut makku ilassutitut paasissutissiisutigai:

“Ombudsmandip 2012-imi misissuinerani illutatigut sinaakkutit pillugit kaammattuutigineqartut eqqarsaatigalugit Peqqissutsimut Qullersaqarfik ikioqqulluta qinnuigaarput, tassami Tarnikkut Napparsimasunik Suliassaqarfimmi massakkut pisortaqatigiisut 2012-imi tarnikkut napparsimasunik katsorsaanerme pissutsinik ilisimasaqanngimmata.

Peqqissutsimut Qullersaqarfiup oqaatigaa Ombudsmandip Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqarfimmi A1-imi 2012-imi misissuinerata kingornatigut suliniutit makku aallartinneqarsimasut:

- Matunik nutaajunerusunik ikkussuineq, immikkoortortaqarfiup matoqqasup annertusi-neqarnissaa siunertaralugu.
- Immikkoortortaqarfiup matoqqasup ilaani qulaani taaneqartunut uiggiullugu qalipaasoqarpoq.

- Uffarfinnik pingasunik iluarsaassineq, taakkunanngalu ataaseq sulii utaqqimaarneqarluni.

Iluarsimaarinnineq suliffimmilu avatangiisit pitsanngorsarniarlugit kiisalu uninngasut avatangiisaat angerlarsimaffippallaarnerusunnortinniarlugit pequtit makku pisarineqarsimapput:

- Tarnikkut napparsimasut siniffii Agitek-imik taaguutillit aqqanillit, katillugit 500.000 kr.-nik akeqartut
- Issiavissuit marluk
- Poorsuarnit issiaviliat marluk, tarnikkut nappaatilinnut immikkut ineriartortitat
- Nerriviup issiavii 12-it

Suliniutit pisiillu taakkua saniatigut immikkoortortaqrifiup parnaarsaataasa Saltonik taaneqartartunik taarsersorneqarnissaat pilersaarusionerqarsimavoq, taamaaliornikkut sulisunik isumannaallisaaneq pitsaanerulersinnaqqullugu.

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqrifiup iluata ilaasa qalipaanikkut 2018-imi iluarsaanneqarnissaat aammattaq pilersaarutigineqarpoq.

Immikkoortortaqrifik ukiuni 3-4-ni atuutissasoq naatsorsuutigineqarpoq, tamatumalu kingornatigut tarnikkut napparsimasunut immikkoortortaqrifik nutaaq atorneqalissaaq. Pilersaarusionerq 2018-imi januarimi aallartinneqassaaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Dronning Ingridip Napparsimmavissuata 2012-imi misissuinerup kingornatigut kaammattuutigisannik taamaallaat killilimmik malinnissimanagera isorisarisartutut isigaara.

Kaammattuutigeqqippara – nakorsat sulineranni taamaattussaataasut ataqqillugit, matumani inip atorneqarfia ilanngullugu eqqarsaatigalugu – immikkoortortaqrifimmi matoqqasumi ineeqqat ataasiuttarissat aqqissuunneqarnermikkut pisatsersugaa-nermikkullu pitsanngorsarneqarnissaat pilertornerpaamik suliniutigineqassasoq, inilluunniit qalipaatinik “qiimanarnerusunik” qalipanneqarnissaat, naleqquttunik assilialersorneqarnissaat qaammaqqutillu iluarnerunissaat isumaliutersuutigineqassasoq.

Taamatuttaaq kaammattuutigeqqippara immikkoortumi matoqqasumi ataatsimoorluni isersimaartarfiup pequsersorneqarnerata avatangiisaasalu pitsaanerulersinneqarnissaasa suliniutigineqarnissaat isumaliutersuutigineqassasoq.

7. Peqqinnissaqarfiup nunap immikkoortuini immikkoortortaqrifiini pinngitsaaliilluni unitsitsinermi atortunik nakkutilliinnginneq

“Dronning Ingridip Napparsimmavissuata Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik/Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfik suleqatigalugit [...] peqqinnissaqarfiup immikkoortuini immikkoortorta qarfiini pinngitsaaliinikkut atortut il.il. nakorsat sulineranni atuuttunik eqqortitsisuunersut nakkutilliinerup aallartinneqarnissaa suliniutigissagai” Ombudsmandip 2012-imi misissuineq pillugu nalunaarusiami qulaani eqqaaneqartumi imm. 6-imi ilaatigut kaammattuutigaa.

Pisortaqatigiit 6. april 2017-imi misissuinermi nassuiaatitut oqaatigaat peqqinnissaqarfiup nunap immikkoortuini immikkoortorta qarfiini pinngitsaaliilluni unitsitsinermi atortut il.il. Dronning Ingridip Napparsimmavissuata nakkutigisarinnikkai. Peqqinnissaqarfiup nunap immikkoortuini immikkoortorta qarfiini ataasiakkaat tarnikkut nappaatit pillugit siunnersortimit Dronning Ingridip Napparsimmavissuaneersumit ukiunut ataasiarlutik orninneqartarput. Pisortaqatigiit oqaatigaat siunnersorti siunissami peqquneqarsinnaasoq pinngitsaaliilluni unitsitsinermi atortut taakku aamma nakkutigeqqullugit.

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfiup A1-ip e-maillikkut 19. december 2017-imeersukkut oqaatigaa peqqinnissaqarfiup nunap immikkoortuini immikkoortorta qarfiini pinngitsaaliilluni unitsitsinermi atortunik nakkutilliinerup Tarnikkut Napparsimasunut Suliassa qarfiup siunnersortaanit aamma distriktini taarnikkut napparsimasunik katsorsaanermi angerlarsimaffinni peqqissaasunit/inunnit pingaaruteqartut inissimasunit siunissami isumagineqarnissaa siunertaasoq.

Dronning Ingridip Napparsimmavissuata 2012-imi misissuinerup kingornatigut kaammattuutigisannik qulaani taaneqartumik malinnissimannginnera isorisarisaqartutut isigaara.

Kaammattuutigeqqippara Dronning Ingridip Napparsimmavissuata – imaassinnaavoq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik/Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfik suleqatigalugit - peqqinnissaqarfiup nunap immikkoortuini immikkoortorta qarfini pinngitsaaliinikkut atortut il.il. nakorsat sulineranni atuuttunik eqqortitsisuunersut nakkutilliinerup aallartinneqarnissaa suliniutigissagai.

8. Napparsimasut namminnek piumassusertik tunngavigalugu uninngasut aneernissamut periarfissaat

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfimmi A1-imi torersuunissaq pillugu malittarisassat assilinerat misissuineq sioqqullugu tiguara. Torersuunissaq pillugu malittarisassani quppernermi 3-mi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Imigassaq ikiaroomartullu inerteqqutaagaluartut immikkoortorta qarfimmi aneernermit luunniit atornerqarpata tamanna aneersinnaaneq eqqarsaatigalugu killilersuinermik kiisalu katsorsaanerup kinguaattoortinneqarneranik kinguneqarsinnaavoq.

[...]

Uninnganerup nalaani immikkoortortaarfimmit aneernissamut aallaavittut periarfissaqartussaavoq, aneernerilli tamarmik inummut attaveqaataasartumut isumaqatigiissutigineqartassapput. Aneersinnaaneq pisut ilaanni nakorsamit killilersorneqarsinnaavoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisortaqatigiit misissuinermi nassuiaatitut oqaatigaat napparsimasut namminneq piomassusertik tunngavigalugu uninngasut immikkoortortaarfik sukkulluunniit qimasinnaagaat, kiffaanngissusiaanerlu taamaallaat pisinnaasoq tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi malittarisassat tunngavigalugit.

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaarfip e-mailikkut 19. december 2017-imeersukkut ilassutitut oqaatigaa torersuunissaq pillugu malittarisassat 2014 sioqqullugu suliarineqarsimasut, torersuunissarlu pillugu malittarisassat oqaasertalersugaa nerisa napparsimasut namminneq piomassusertik tunngavigalugu uninngasut immikkoortortaarfimmik sukkulluunniit qimatsisinnaanerannik nalornissutiginnilersitsinnaanerit Tarnikkut Napparsimasunut Suliassaqarfip 2016-imi eqqumaffigisimanngikkaa.

Napparsimasut nammineq piomassusertik tunngavigalugu uninngasut tamanna kisaatigigunikkut immikkoortortaarfimmik sukkulluunniit qimatsisinnaanerminnik nalornissutiginninnginnissaat pingaartutut isigaara.

Taamaattumik napparsimasut namminneq piomassusertik tunngavigalugu uninngasut aneersinnaanermik killilersorneqarnissaanut periarfissaqartoq torersuunissaq pillugu malittarisassani immikkoortukkut taaneqartukkut isumaqalersinneqarsinnaanerit pitsaanngitsutut isigaara.

Inassuteqaatigaara Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaarfip A1-ip torersuunissaq pillugu malittarisassani immikkoortut marluk taakkua oqaasertaat allanngortissagai.

9. Pinngitsaaliinikkut iliuutsinik nalunaarsuineq

9.1 Tunuliaqutaa

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaarfik A1 napparsimasumut pinngitsaaliinikkut iliuuseqarpat iliuuserisaq pillugu paasissutissat arlallit pinngitsaaliinermik iliuutsinik nalunaarsuiffinnik taaneqartartunut aamma napparsimasoq pillugu allattuiffimmut (patientjournalimut) allanneqassapput.

Pinngitsaaliinikkut iliuutsinik nalunaarsuiffiit pillugit malittarisassat erseqqinnerusut tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi §§-tigut 30-kkut aamma 31-kkut kiisalu peqqinnissaqarfiup immikkoortuini pinngitsaaliissummik iliuseqarnermik nalunaarsuiffiit nalunaarsukkallu, pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuineq nalunaarutiginninnerlu, kiisalu uninngavimmit angerlartitaanermut atatillugu isumaqatigiissusiorneq ataqatigiissaakkanillu pilersarusiorneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni (matuma kingornatigut pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) nr. 18-imi, 2. december 2013-imeersumi §§-tigut 1-imit 12-imut aalajangersarneqarput.

Tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsit piareersarlugu suliani (inatsissatut siunnersuut 2012-imeersoq pillugu oqaaseqaatini imm. 2.10.3-mi) ilaatigut oqaatigineqarpoq paasissutissanik pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffimmi nalunaarsuineq pisariaqartoq, napparsimasut ataasiakkaat inatsiseqartitsinikkut innarlit-saalineqarnerat eqqarsaatigalugu, soorlu naammagittaalliutininik suliarinninnermut atatillugu.

2014-imi, 2015-imi 2016-imilu pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit Tarnikut Napparsimasunut Immikkoortortaqqarfimmit A1-imit tigusakka misissuineq sioqqullugu misissorpakka.

Pisuni ataasiakkaani pinngitsaaliinikkut iliuutsinik atuinerit pissutissaqarsimanersut pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffinni paasissutissanit takusinnaanngilara. Taamaattumik pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffinnik misissuininni pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffinnik immersuisarneq pillugu malittarisassat malinneqarsimanersut pingaernerutillugu misissorpara.

Pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit immikkoortortaqqarfiup pisortaqatigiivnut misissuinerimi oqaloqatiginnissutigaakka. Immikkoortortaqqarfiup napparsimasunik nalunaarsuiffiani (patientjournalssystemiani) allattuiffiit quppererit arlallit pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit taakkununga atasut misissornissaat siunertaralugu piumasakka aammattaaq uannut tunniunneqarput.

Pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit misissoreerlugit Tarnikkullu Napparsimasunut Immikkoortortaqqarfimmi A1-imi pisortaqatigiit oqaloqatigereerlugit pingaernerusutigut paasisara unaavoq pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit immikkoortortaqqarfiup peqqissaartumik unneqqarissumillu immersortarai.

Pissutsilli arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersitsisut paasivakka. Taakku tulliuuttuni imm. 9.2-mit 9.4-mut allaaserineqarput.

9.2. *Kiffaanngissusiianeq*

9.2.1. Pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 2, nr. 4-6-ikkut aalajangersarneqarpoq pinngitsaaliilluni unitsitsinermi pinngitsaaliillunilu tigmunninnermi/uninngatitsinermi paasissutissat makku pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuiffimmi allattoqarneqassat:

- “4) Nakorsap nammineersinnaajunnaarsitsinermi [kiffaanngissusiiaanermi, uanga ilanngussara] akisussaasuusup aqqa.
- 5) Nammineersinnaajunnaarsitaanerup [kiffaanngissusiiaanerup, uanga ilanngussara] kingorna ullut pingasut, qulit, 20-t, 30-llu qaangiunnerini, nammineersinnaajunnaarsitaanerlu [kiffaanngissusiiaanerlu, uanga ilanngussara] atuutsillugu, tamatuma kingorna minnerpaamik sap. ak. sisamakkaarlugit naliliivigineqarnerata kingunera.
- 6) Nakorsaanerup naliliisup aqqa.”

Pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuiffinnik misissuininni paasivara paasissutissat taakku pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuiffinni tamangajalluinnarni amigaataasut.

Tamatumunnigali peqatigitillugu maluginiarpara immersugassaq Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfiup A1-ip kiffaanngissusiiaanermi pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuinermi misissuinerup nalaani atugaa (Tvangsprotokol – Skema 1) pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi piumasaqaatit eqqortinnagit ilusilerneqarsimasoq.

Taamaalilluni immersugassaq taanna “Naliliinerup/misiliinerup ullua”-nik aamma “Nakorsaanerup isummerfiata ullua”-nik immersugassartaqarpoq, paasissutissanilli pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 2, nr. 4-mit 6-imut taaneqartunik immersuiffissaliisoqarsimanani. Immersugassaq taanna taamani Peqqissutsimut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiusumit (massakkut Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit) suliarineqarsimasoq takuneqarsinnaavoq.

Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfiup e-mailikkut 19. december 2017-imeersukkut oqaatigaa pinngitsaaliilluni illiuitsinik nalunaarsuinermi immersugassat allannortinniarlugit Immikkoortorta qarfiup Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmi inatsisileritooq suleqatigilersimagaa, taamaalilluni nakorsaanerup aqqa immersugassami ilanngunneqarsinnaalerniassammat.

Paasissutissiissutigineqartoq tusaatissatut tiguara.

9.2.2. Tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi § 31, imm. 2-mi oqaaseqatigiitsigut suillertigut aalajangersarneqarpoq kiffaanngissusiiaanerup naliliiviginissaanut atatillugu ullut pingasut, qulit, 20-t 30-llu qaangiunneri tamaasa tamatumalu kingornatigut akuttunerpaamik sapaatit akunnerisa sisamat qaangiunneranni, kiffaanngissusiiaaneq attuukkallartillugu, piumasaqaatit eqqortinneqarnerat Tarnikkut

Napparsimasunut Immikkoortortaqrifimmi A1-imi nakorsaanerup nakkutigisassari-gaa. Naliliinermut tassunga inerniliunneqartoq pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffimmi allanneqassaaq, tak. tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inat-simmi § 31, imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaat aamma pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 2, imm. 5.

Pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffinnik misissuininni paasivara pisuni ataasi-akkaani kiffaanngissusiaanermt piumasaaqatit suli eqqortinneqarsimanerannik pif-fissaagallartillugu naliliisoqartarsimanngitsoq.

Taamaalilluni pisumi ataatsimi naliliineq ullut qulit, 20-t 30-llu qaangiunneranni pin-nani ullut aqqanillit, 21-t 31-llu qaangiunneranni pisarsimavoq. Napparsimasooq pillu-gu allattuiffimmi pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffimmut tassunga atasumi nakorsaq allassimavoq napparsimasooq “ippassaq naliliiffigeqqinneqartussaasimaga-luartoq” aamma pinngitsaaliilluni iliuusissaq “pisimannngimmat atorunnaarsinneqar-poq”. Pisut pingajuanni naliliineq ullut 30 qaangiunneranni pinnani 31-it qaangiunne-ranni pisimavoq.

Inassuteqaatigaara siunissami naliliinerit pisuni tamani piffissaq eqqorlugu pisarnis-saat Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqrifup A1-ip qulakkiissagaa.

9.3. Pinngitsaaliissummik katsorsaaneq

Pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 4, nr. 4-kkut aamma 5-ikkut aalajangersarneqarpoq pinngitsaaliissummik katsorsaaneq pinngitsaa-liissummik katsorsaanermt nakorsaanerup taamaaliortoqarnissaanik aalajangiisup aamma nakorsap najuuttup aqqi pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffimmut al-lanneqartassasut.

Pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffinnik misissuininni pisumi ataatsimi nap-parsimasooq tarnikkut nappaammut nakorsaammik kappillugu arlaleriarluni pinngit-saaliissummik nakorsaaserneqartarsimasooq paasivara. Nakorsaanerup taamaaliornis-samik aalajangiisup aqqa pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffimmi allanneqar-simanngilaq, taamatuttarlu pinngitsaaliissummik taamatut siullermik nakorsaasiiner-mi nakorsap najuuttup aqqa allanneqarsimanani. Pinngitsaaliillunili iliuutsinik nalu-naarsuiffimmi tassani pinngitsaaliissummik nakorsaasiinerni tulluuttuni marlunni na-korsap najuuttup aqqa atit aallaqqaataat nalunaarlugit allanneqartarsimavoq. Pisumi siullermi napparsimasooq pillugu allattuiffiup (journalnotatip) naqitanngortinneqarnera misissuinermt piumasavara, paasitinneqarlungalit napparsimasooq pillugu allattuiffimmi paasissutissamik taamaattumik ilanngussisoqarsimanngitsoq.

Napparsimasup nakorsaq taamaaliornissamik aalajangiisooq nakorsarluunniit na-juuttoq pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuiffimmi napparsimasorluunniit pillugu

*allattuiffimmi paasissutissiissutigina git pinngitsaaliisummik nakorsaasersorneqarsi-
manera isorisariaqartutut isigaara.*

*Inassuteqaatigaara siunissami pinngitsaaliisummik katsorsaanerni tamani nakor-
saanerup taamaaliornissamik aalajangiisup nakorsallu najuuttup aqqi pinngitsaaliil-
luni iliuitsinik nalunaarsuiffimmi aamma napparsimasoq pillugu allattuiffimmi al-
lanneqartarnissaat Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfiup A1-ip qulak-
kiissagaa.*

9.4. Pinngitsaaliisummik aalaakkiineq

9.4.1. Napparsimasumik pinngitsaaliisummik aalaakkiinermi “sulisut akuusut aqqi”
pinngitsaaliilluni iliuitsinik nalunaarsuiffimmi allanneqassapput. Tamanna pinngit-
saalilluni iliuitsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 6, imm. 6-ikkut aalaja-
ngersarneqarpoq.

Pinngitsaaliilluni iliuitsinik nalunaarsuiffiit misissorneqarnerini takuneqarsinnaaler-
poq sulisut akuusut aqqi pisut ilarpassuini atit aallaqqaataannaat nalunaarlugit allan-
neqartarsimasut. Oqaasertaliussani aternik taasinanni “portører” imaluunniit “2 por-
tører” atukulaneqartorujussuupput. Pisuni marlunni sulisut akuusut aqqi taaneqarsi-
mannngilluinnarput.

*Inassuteqaatigaara pinngitsaaliisummik aalaakkiinermi sulisut akuusut, matumani
portørit ilanngullugit eqqarsaatigalugit, siuliaqutaasa naggataasalu pinngitsaaliillu-
ni iliuitsinik nalunaarsuiffimmi allanneqartarnissaat Tarnikkut Napparsimasunut
Immikkoortorta qarfiup A1-ip qulakkiissagaa.*

9.4.2. Pinngitsaaliisummik aalaakkiineq atuukkallartillugu pinngitsaaliisummik aa-
laakkiineq atuinneqassanersoq pillugu apeqqut pissutsit apeqqaatillugit akulikit-
sumik, akuttunerpaamilli ullup unnuallu ataatsip ingerlanerani ataasiarluni, nakorsa-
mit nutaamik naliliivigineqartassaaq. Tamanna tarnikkut napparsimasunik katsorsaa-
neq pillugu inatsimmi § 31, imm. 5-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Pinngitsaaliilluni iliuitsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 6, nr. 7-ikkut
aalajangersarneqarpoq piffissaq nakorsap nutaamik naliliiffigisaa pinngitsaaliilluni i-
liuitsinik nalunaarsuiffimmi allanneqartassasoq.

Pinngitsaaliilluni iliuitsinik nalunaarsuiffinnik misissuininni paasivara pingasoriarlu-
ni pinngitsaaliisummik aalaakkiisoqarsimasoq, pinngitsaaliillunilu iliuitsinik nalu-
naarsuiffimmi takuneqarsinnaalluni nakorsaq ullup unnuallu ataatsip ingerlanerani i-
kinnerpaamik ataasiarluni nutaamik naliliisarsimangitsoq.

Napparsimasut pillugit allattuiffiit (journalnotatit) quppernerisa pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffinnut pineqartunut atasut naqitanngortinneqarneri misissuinermi piumavakka. Suliat ilaanni marlunni napparsimasut pillugit allatuiffinni takuneqarsinnaavoq nakorsaq ullup unnuallu ataatsip ingerlanerani ikinnerpaamik ataasiarluni piumasarineqartutut nutaamik naliliisarsimasoq. Kukkuneq unaaginnarpoq paasisstissat taakku pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi taamatutaaq allanneqartarsimanninnerat.

Suliat pingajuat napparsimasup qiteruserlugu singernequserlugulu aalaakkerneqarneranut tunngasuvoq. Pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi allassimavoq aalaakkiinerup aallartinneqarnerata kingornatigut tulleriinneri malillugit ullup ataatsip aamma pingasut qaangiunnerani nakorsaq nutaamik naliliisarsimasoq, aalaakkiinerulli aallartinneqarnerata kingornatigut ullut marluk qaangiunneranni nakorsaq nutaamik naliliisimansersoq pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi paasisstissiisutigineqarsimanani. Napparsimasoq pillugu allattuiffiit tigusakka tamanna pillugu paasisstissamik aamma imaqaqqillat.

Aalaakkiinerup aallartinneqarnerata kingornatigut ullut marluk qaangiunneranni nakorsaq aamma nutaamik ilumut naliliisimannnginnersoq pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi aamma napparsimasoq pillugu allattuiffinni paasisstissat tunngavigalugit qularnaatumik takusinnaanngilara. Taamaalillunga naliliinerup ilumut pisismasinnaanera - tamannali pillugu allattuisoqaqqinnarsimasinnaanera – mattussinnaanngilara.

Inassuteqaatigaara pisuni tamani napparsimasunik pinngitsaaliissummik aalaakkiinnernik nakorsaq ullup unnuallu ingerlaneranni ikinnerpaamik ataasiarluni nutaamik naliliisarnissaa aamma tamanna pillugu paasisstissat pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi pisuni tamani siunissami allanneqartarnissaat Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqaqfiup AI-ip qulakkiissagaa.

9.4.3. Pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffiit pillugit nalunaarummi § 6, nr. 4-kut aalajangersarneqarpoq piffissaq pinngitsaaliissummik aalaakkiinerup aallartiffia taamaatiffialu pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi allanneqartassasut.

Pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffinnik misissuininni paasivara piffissaq pinngitsaaliissummik aalaakkiinerup taamaatiffia pinngitsaaliilluni iliutsinik nalunaarsuiffimmi pisuni sisamami allanneqartarsimannngitsaq. Tamatuma saniatigut pisumi ataatsimi paasivara ulloq allanneqarsimasoq, nalunaaquttalli qassinngornera allanneqarsimanani.

Inassuteqaatigaara piffissap pinngitsaaliissummik aalaakkiinerup taamaatiffiata siunissami pisuni tamani pinngitsaaliilluni iliutsinik allattuiffimmi allanneqartarnissaa Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortortaqaqfiup AI-ip qulakkiissagaa.

10. Nakorsaanerup pisinnaatitaanerani allamut isumagisassanngortitsineq

Tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi erseqqissumik aalajangersarneqarpoq aalajangiinerit aalajangersimasut “Dronning Ingridip Napparsimmavissuani tarnikkut napparsimasunut immikkoortorta qarfimmil nakorsaanermit aalajangerneqartassasut”, aalajangiinerilli allat “nakorsamit” imaluunniit “paaqqinniffiup sulisuinit nammineerluni” aalajangerneqartassasut.

Tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi § 8, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq nakorsaaneq tassaasoq pinngitsaalilluni unitsitsinermi piumasaqaataasut ilumut eqqortinneqarsimanersut aalajangiisusaaq, taamatuttaarlu tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi § 20, imm. 2-kkut aalajangersarneqarluni nakorsaaneq tassaasoq napparsimasumik pinngitsaaliilluni aalaakkiinermi paffequtit aamma/imaluunniit singernequtit kiisalu aqqatit atorneqassanersut aalajangiisusaaq.

Nalunaarutikkulli aalajangersaasoqarpoq tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi § 8, imm. 2 tunngavigalugu aalajangiinerit aamma § 20, imm. 2 tunngavigalugu aalajangernerit nakorsaanerup peqannginnerani nakorsamit allamut isumagineqarsinnaasut, pisunilu taamaattuni aalajangiineq aalajangernerluunniit nakorsaanerup kingusinnerusukkut pilertornerpaamik isummerfigisassagaa. Aalajangersakkat taakku Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17-imi, 2. december 2013-imeersumi § 13, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaannit pingajuannillu aamma Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 20-mi, 2. december 2013-imeersumi 18, imm. 5-imi oqaaseqatigiit aappaannit pingajuannillu erserput.

Tarnikkut napparsimasunik katsorsaaneq pillugu inatsimmi § 8, imm. 2 aamma § 20, imm. 2 aalajangiineq aalajangernerluunniit nakorsaanermit kingusinnerusukkut isummerfigineqaannarsinnaappat nakorsaanerup peqannginnerani nakorsap aalajangiisinnaanerata aalajangersinnaanerataluunniit nalunaarummi aalajangersakkakut aalajangersarneqarnissaanut akornutissaqarnerisooq apeqqut Peqqisutsimut Naalakkersuisoqarfimmut saqqummiuppara.

Apeqqut taanna nalunaarusiami matumani eqqaaqqinneqassanngilaq.

11. Malitseqartitsineq

Dronning Ingridip Napparsimmavissua qinnuigaara nalunaarusiaq manna napparsimasunut Tarnikkut Napparsimasunut Immikkoortorta qarfimmil A1-mi uninggasunut, siunnersortinut sulisunullu paasissutissiisutigeqqullugu.

Dronning Ingridip Napparsimmavissua qinnuigaara nalunaarusiami matumani imm. 6-9-mi oqaatigisama napparsimmavissuaq qanoq iliuseqarnissaanut pissutissaqaler-

sinneraat paasissutissiissutigeqqullugu. Napparsimmavissuaq qinnuigaara paasissutissat Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik aqputigalugu uannut nassiateqqullugit, taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik napparsimmavissuup oqaatigisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaaqullugu.

[...]"

Nalunaarusiap assilinera Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmut, Nakorsaa-neqarfimmut kiisalu Folketingip § 71 tunngavigalugu nakkutilliisuinut ilisimatitsissutitut aamma nassiuppara.

Dronning Ingridip Napparsimmavissuanit imaluunniit Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tusagaqanngilanga.

9. Ilanngussaq

Inatsiartut Ombudsmandiat inatsit nutaaq, oqaaseqaatitai ilanngullugit

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 1. juni 2017-imeersoq

Kapitali 1

Inatsisartunut attaveqarneq

§ 1. Inatsisartunut qinersisoqareernerit tamaasa atorfillu inuttaarukkaangat Inatsisartut Ombudsmandimik qinersisassapput.

Imm. 2. Ombudsmandi Inatsisartunit tatigineqarunnaarpat Ombudsmandi Inatsisartut soraarsissinnaavaat.

§ 2. Ombudsmandi toqppat Ombudsmandip suliai Inatsisartut Ombudsmandimik nutaamik qinersinissaasa tungaannut kimit suliarineqassanersut Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata aalajangissavaa.

§ 3. Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat kommuninilu qinikkatut ilaasortat Ombudsmandip suliassaanik suliaqarsinnaanngillat.

Imm. 2. Ombudsmandi inatsisilerituutut soraarummeernermi angusisimasuussaaq.

§ 4. Ombudsmandi qaammatinik arfinilinnik siumut ilisimatitsilluni qaammatip naanerani soraarsinneqarnissaminik piumasaqarsinnaavoq.

Imm. 2. Ombudsmandi qaammatip 65-inik ukioqalerfimmi naanerani soraarsinneqassaaq.

§ 5. Inatsisartunut qinersisoqareernerit tamaasa kiisalu Ombudsmanditut atorfiup inuttaarunnerani Inatsisartut Ombudsmandimut taartaasartuq toqqassavaat, taannalu Ombudsmandip suliassani suliameq qataasinnaassuseqannginnerup nassatarisaanik isumagisinnaajunnaarpagit Ombudsmanditut sulisassaaq.

Imm. 2 Suliami pissutsinik Ombudsmandip arlaannaannilluunniit illersuisuunnginneranik qularutiginnilersitsisinnaasoqarpat Ombudsmandip suliaq Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut nassiutissavaa, Ataatsimiititaliaallu suliaq Ombudsmandimut taartaasartumut Inatsisartut qinigaannut suliarisassanngortillugu tunniutissavaa.

Imm. 3. Ombudsmandi Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat akuersi-seqqaartinnagu pisortat namminersortulluunniit suliffiutaanni, ingerlassaanni, suliffeqarfutaanni imaluunniit peqatigiiffinni suliffeqaqqusaanngilaq.

§ 6. Ombudsmandi suliaminik ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassute-qanngilaq.

Imm. 2. Inatsisartut Ombudsmandip sulinera pillugu aalajangersakkanik nalinginnaasunik aalajangersaasinnaapput.

Kapitali 2

Ombudsmandip pisinnaatitaanera

§ 7. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani ilaatinneqarput. Pissutsit kiffaanngissusiagaasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiineratigut, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarneratigut pisortaniluunniit oqartussaasup akuersineratigut akuersarneratigulluunniit kiffaanngissusiagaaffiusuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aamma ilaatinneqarput. Pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfinni meeqqat eqqarsaatigalugit suliasanik imaaliallaannaq isumagisaqartuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aammattaq ilaatinneqarput.

Imm. 2. Aalajangiisartut, namminersortut inuilluunniit ataasiakkaat akornanni saqitsaassutiniq isumannaatsumik periaaseqarlutik aalajangiisartut pillugit naammagittaalliuutit Ombudsmandip suliarissanngilai, naak aalajangiisartut pineqartut pisumi allami pisortat ingerlatsinerannut ilaasutut isigineqaraluartut.

Imm. 3. Ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit, il.il. inatsisikkut imaluunniit aqutsinermi allaffissorluni aalajangiinikkut pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsiseqartitsinermi atuuttumi malittarisassanut tunngavinnullu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ilanngunneqarpata Ombudsmandi aalajangiisinnaavoq suliffeqarfiit pineqartut tamatuma annertoqataanik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqassasut.

§ 8. Kommunit ingerlatsinerannik naliliinermi kommunit aqutsineranni atugassarititaasut Ombudsmandip mianerissavai.

§ 9. Ilageeqarneq, pissutsit ilageeqarnermut tunngasut pillugit aalajangersakkanik Namminersorlutik Oqartussat aalajangersaasinnaanerattut annertutigisumik, Ombudsmandip susassarisaanut ilaavoq, matumani apeqqutit ilagiit ajo-

qersuutaannut imaluunniit upperisamik nalunaajaanerannut toqqartumik allatigulluunniit tunngassuteqartut eqqaassanngikkaanni.

§ 10. Ombudsmandi sulinini pillugu Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaaruteqartassaaq . Nalunaarut Inatsisartut ukiakkut nalinginnaasumik ataatsimiinerminni oqaluuserissavaat. Nalunaarut tamanut saqqummiunneqartassaaq.

Imm. 2. Ombudsmandi suliaq aalajangersimasoq pillugu Inatsisartunut, Naalakkersuisunut imaluunniit kommunalbestyrelsimut nalunaaruteqarpat, tak. § 23, imaluunniit Ombudsmandip suliaq aalajangersimasoq ukiumoortumik nalunaarummini eqqartorsimappagu, pineqartup misissuinermi imminut sammitinneqartumi imminut illersorluni oqaaserisai Ombudsmandip nalunaarummi imaluunniit ukiumoortumik nalunaarummi paasissutissiissutigissavai.

§ 11. Ombudsmandi Inatsisartut inatsisaanni, Inatsisartut peqqussutaanni imaluunniit aqutsinermi allaffissornikkut aalajangersakkani atuuttuni amigaateqartoqarneranik paasisaqaruni tamanna pillugu Inatsisartunut Naalakkersuisunullu nalunaaruteqassaaq. Kommunini aalajangersakkat amigaataat eqqarsaatigalugit Ombudsmandi kommunalbestyrelsimut pineqartumut nalunaaruteqassaaq.

§ 12. Oqartussat § 7-imi taaneqartut pillugit naammagittaalliutit kimilluunniit Ombudsmandimut naammagittaalliutigineqarsinnaapput. Kinaluunniit kiffaanngissusiiagaasimasoq allakkatigut matoqqasutigut Ombudsmandimut saaffiginninnissaminut pisinnaatitaavoq.

Imm. 2. Naammagittaalliortup atini najugaqarfinilu nalunaarutigissavai, naammagittaalliutit suliarinera pillugu nalunaarutitik Ombudsmandip naammagittaalliortumut nassiussiffigisinnaasaanik.

Imm. 3. Naammagittaalliutiginiagaq pisup pineranit ukioq ataaseq qaangiutsinnagu suliaassanngortinneqassaaq.

Imm. 4. Imm. 3-mi piffissaliunneqartoq Ombudsmandip pisuni immikkut ituni sivitsorsinnaavaa.

§ 13. Pissutsit ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliutigineqarsinnaasut pillugit naammagittaalliutit aqutsinermi allaffissornikkut oqartussaasumit qullerpaamit aalajangiiffigineqareersimatinnagit suliaassanngortinneqarsinnaanngillat.

§ 14. Naammagittaalliut misissuinermik aallartitsinermut pissutigissallugu naammannersoq Ombudsmandip aalajangissavaa.

Imm. 2. Ombudsmandi naammagittaalliuttip suliarinissaa itigartitsissutigini-arlugu aalajangeruni ajornangippat naammagittaalliornissamut periarfissat al-
lat pillugit ilitersuussissaaq.

§ 15. Ombudsmandi suliamik nammineerluni misissuiffiginnilersinnaavoq.

Imm. 2. Ombudsmandi oqartussap sulianik suliarinninnera pillugu ataatsimut misissuiffiginninnernik ingerlatsisinnaavoq.

§ 16. Atorfeqarfiit imaluunniit suliffeqarfiit kiisalu atorfeqarfigisat allat suu-
galuartulluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut Om-
budsmandip misissuiffigisinnava. Ombudsmandip misissuinerlut taamaattu-
mut atatillugu, §§ 19-20-p nassatarisaasa saniatigut, pissutsit suliffeqarfiup o-
qartussaasulluunniit aaqqissuussaananeranut ingerlanneqarneranullu tunngasut
kiisalu pissutsit suliffeqarfiup oqartussaasulluunniit atuisuisa ingerlataasalu su-
liarineqarnerannut ingerlanneqarnerannulluunniit tunngasut isummat inuppa-
laassutsimut inunnillu ikiuinerlut tunngasut aallaavigalugit naliliiffigisinnava.

§ 17. Naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik
imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniar-
lugit Naalagaaffiit Peqatigiit (FN-ip) isumaqatigiissutaannut ilassut 18. de-
cember 2002-meersoq nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsin-
naasoq tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut suliassaq Om-
budsmandip ilassummi aalajangersakkat tunngavigalugit isumagissavaa.

Kapitali 3

Ombudsmandip sulianik suliarinnittarnera

§ 18. Oqartussaasut il.il. Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinne-
qartut paasissutissanik allagaatinillu il.il. Ombudsmandip tunniuteqqusaanik
Ombudsmandimut nalunaaruteqarnissaminnut tunniussinissaminnullu pisa-
saaffeqarput.

Imm. 2. Ombudsmandip oqartussaasut il.il. sulinermini pineqartunut ilaatin-
neqartut allakkatigut oqaaseqaateqaqqullugit piumasaqarfigisinnava.

Imm. 3. Ombudsmandi inunnik misissuinermini pissutsit pingaaruteqartut
pillugit eqqartuussivimmi nassuiaateqartussanik aggeqqusisinnava. Nassuiaa-
tit eqqartuussivimmi killisiuisarneq pillugu malittarisassat malillugit saqqummi-
unneqassapput.

Imm. 4. Ombudsmandip atorfeqarfiit imaluunniit suliffeqarfiit atorfeqarfiu-
sulluunniit allat suugaluartut oqartussaasut § 7-imi taaneqartut il.il. suliassan-

nik ingerlatsiffiusut ornillugit misissuiffigisinnaavai, ininullu tamanut isersinnaatitaalluni.

Imm. 5. Ombudsmandi tamanna pisariaqartoq naliliisoqarpat sukkulluunniit kinaassutsip ilisarnaataanik pisariaqarneratut annertutigisumik takutitsilluni eqqartuussivillu aalajangiitinnikkaluarlugu paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik il.il. inuit kiffaanngissusiagaaffigisimasaannik kiffaanngissusiagaaffigisinnaasaanilluunniit, tak. § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, aamma paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik namminersortunik il.il. meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliallaannaq isumaginnittunik, tak. § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui, misissuiartorluni isersinnaavoq. Politiit misissuinerup ingerlanneqarnerani pisariaqarneratut annertutigisumik ikiutissapput.

§ 19. Oqartussaasut inuilluunniit, Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut, inatsisinik atuuttunik unioqutitsisumik iliuuseqarnerisut imaluunniit allatut iliorlutik suliassaminnik ingerlatsinerminni kukkussuteqarnernut sumiginnaanernulluunniit pisuussuteqarnerisut Ombudsmandip misissussavaa.

Imm. 2. Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni tunngaviit, tunngaviit allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanut tunngaviusut ilaatinngit, Ombudsmandip sulianik suliarinninnerani aamma tamaatut atuutissapput.

§ 20. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummiussisinnaalluni.

§ 21. Oqartussaasoq inuilluunniit pineqartoq oqaaseqaateqarnissamut periarfissinneqareersimatinnagu Ombudsmandi isornartorsiulluni, inassuteqaateqarluni il.il. oqaaseqaateqassanngilaq.

Imm. 2. Ombudsmandip aalajangersinnaavaa tusarniaanermi allakkat, oqaaseqaataagallartoq, nassuiaataagallartoq imaluunniit § 15 naapertorlugu suliniut Ombudsmandip nammineerluni misissuiffigisassanngortitaa pillugu nassuiaataagallartoq pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat aamma pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat tunngavigalugu suliame allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermut aatsaat ilaatinneqalissasoq inaarutaasumik oqaaseqaatip, inaarutaasumik nassuiaatip imaluunniit inaarutaasumik nalunaarusiap oqartussaasumut pineqartumut ullup nassiuissiviusup aqaguani.

§ 22. Pissutsit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut pissutigalugit suliap pineqartumut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkut suliarineqarnissaa Ombudsmandip inassuteqaatigisinnaavaa.

§ 23. Ombudsmandip suliamik misissuinerata takutippagu pisortat ingerlatsivianni annertunerusumik kukkussuteqartoqarsimanissaa imaluunniit sumiginnaasoqarsimanissaa ilimagisariaqartoq, Ombudsmandi suliaq pillugu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut tamatumunngalu peqatigitillugu Naalakkersuisunut imaluunniit kommunalbestyrelsimut nalunaaruteqassaaq.

§ 24. Ombudsmandip aalajangiineri, oqaaseqaatai il.il. pissutigalugit innuttaasunik eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi periaatsit tunngavigalugit Ombudsmandimik eqqartuussivimmut suliassanngortitsinerit Ombudsmandip piunasaqarnera tunngavigalugu eqqartuussivimmit tunuartinneqarsinnaapput.

Kapitali 4

Pissutsit aaqqissuussaanermut tunngasut

§ 25. Ombudsmandi Inatsisartut Allattaanerattut akissarsiaqartinneqassaaq. Ombudsmandi tamatuma saniatigut pissutsit qanoq ittuunerat apeqqutaatillugu inummut tapilerneqarsinnaavoq. Ombudsmandi sulilernerminut soraarnerminullu atatillugu akiliunneqarluni angalasinnaatitaavoq, nuunnermilu aningaasartuutitik akiliunneqarsinnaatitaalluni. Ombudsmandi Ombudsmandiujunnaarnerisutisiaqarsinnaatitaavoq soraarnerussutisiaqarsinnaatitaallunilu il.il., Naalakkersuisuni ilaasortanut tamakku pillugit malittarisassat atuuttut tunngavigalugit.

Imm. 2. Ombudsmandip imm. 1 tunngavigalugu Ombudsmandiujunnaarnerisutisarnermut soraarnerussutisarnermullu taarsiullugu soraarnerussutisiaqartitsinerimik aaqqissuussinermut Ombudsmandip toqqagaanut Ombudsmandip akissarsiai tunngavigalugit soraarnerussutisianut akileeqataassutitik Inatsisartut akileraassussisinissaat qinnuteqaatigisinnaavaa. Ombudsmandi soraarnerussutisiaqartitsinerimi aaqqissuussineq imminut atorneqartussaq suli toqqarnagu toqkukut qimaguppat aappaasumut soraarnerussutisariatinneqartussat aalajangersarneqarneranni aaqqiissut aappaasumut iluaqutissarsiviunerpaasoq toqqarneqassaaq.

Imm. 3. Ombudsmandi siumut ilisimatitsissutaanngitsumik tunuartaqassaguni akissarsiassani qaammatip tunuarfimmi naanerani qaammatini pingasuni pigiinnassava. Ombudsmandi piffissaq taanna naanngitsoq toquppat akissarsiassaasa ilaat toqunerata nalaani tunniunneqarsimanngitsut Ombudsmandip aapparisata, imaluunniit aapparissaminik qimataqanngippat, Ombudsmandip qitornaasa meeqqanut qimataanersiutitik pisinnaatitaasut pissavaat. Akissarsiassat tunniunneqartartillugit Ombudsmandiujunnaarnerisutitik soraarnerussutisianilluunniit tunniussisoqassanngilaq.

§ 26. Ombudsmandip sulisuni nammineq atorfinitsittassavai soraarsittassalugillu. Taakku qassiunissaat, akissarsiassaat aamma soraarnerussutisiassaat Inatsisartut Suleriaasianni malittarisassat tunngavigalugit aalajangersarneqassapput.

Imm. 2. Ombudsmandip missingersuutai Inatsisartut missingersuutaasa ilagaat.

Imm. 3. Ombudsmandip naatsorsuutaanik saqqummiussineq kukkuniarsiunerlu Inatsisartut Suleriaasianni aalajangersarneqassapput.

Imm. 4. Ombudsmandi naatsorsuuserinerminut imminullu aningaasaliissutigineqartut aqunneqarnerinut akissusaavoq.

Imm. 5. Ombudsmandi aaqissuussaanermini suliassat naammassiniarnerini oqartussaasunit allanillu Ombudsmandip nakkutilliinerani pineqartunut ilaatinneqartunit kiffartuussinernik ikiorneqarnermilluunniit pissarsiniarpat Ombudsmandip oqartussaasoq pineqartoq suliassap naammassiniarneqarnissaa pillugu isumaqatigiissuteqarfigissavaa.

§ 27. Ombudsmandip suliassani sulisumi ilaata utaqqiisaagallartumik sularissagai aalajangersinnaava.

§ 28. Ombudsmandi pissutsinik sulinermini ilisimalersimasaminik nipangiussisusaatitaavoq, isertuussinissaq pissutsit imminni pissusissamisooruuttipassuk. Nipangiussisusaatitaaneq Ombudsmandip atorfinnimit tunuarneratigut atorunnaarneq ajorpoq. Taamatut pisussaaffiligaaneq Ombudsmandip sulisuinut aamma atuuppoq.

Imm. 2. Inuit, suliffeqarfiit aqutsinermilu allaffissornikkut oqartussaasut Ombudsmandip suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarfigisai paasissutissat isertuussassat Ombudsmandip oqartussaasumut, inummut imaluunniit suliffeqarfimmut pineqartumut nipangiussisusaatitaanningsumut ingerlateqqillugit tunniussai eqqarsaatigalugit taanna nipangiussisusaatitaassasoq Ombudsmandip aalajangersinnaavaa.

§ 29. Taaguut Ombudsmandi imaluunniit taaguut alla taassumunnga paarlaanneqarsinnaasoq inatsimmik Inatsisartunit akuersissutigineqarsimasumik tunngaveqartinneqanngikkuni atorneqassanngilaq.

Kapitali 5

Atortuulersitsineq il.il.

§ 30. Inatsisartut inatsisaat manna 1. juli 2017-imi atortuulerpoq.

Imm. 2. Tamatumunnga peqatigitillugu Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq atorunnaarsinneqarpoq.

Imm. 3. Taamaattorli naammagittaalliuutit inatsisip matuma atortuulersinneqannginnerani Ombudsmandimut naammagittaalliuutigineqarsimasut Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq tunngavigalugu suliarineqassapput.

Namminersorlutik Oqartussat, 1. juni 2017

Kim Kielsen

Inatsisissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatit

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

1. Aallaqqaasiut

1.1 Inatsisissatut siunnersuutip tunuliaqutaa

Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 7-ikkut, 13. juni 1994-imeersukkut Ombudsmandeqarfik pilersinneqarpoq. Ombudsmandip sulinera pillugu aalajangersakkat Inatsisartut Inatsisartut inatsisaanni § 3-kkut aalajangersarpaat. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsimmut atatillugu 1993-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Inatsisartuni siullermeerinninnermi oqaatigineqarpoq Danmarkimi Ombudsmandi pillugu inatsimmi Kalaallit Nunaanni Ombudsmandi pillugu inatsimmut tunngaviusumi allannguutigigitinneqartut Inatsisartunit ingerlaavartumik malinnaavigineqartariaqartut.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 13. juni 1994-imeersoq 1. april 1995-imi atortuulersinneqartoq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (Ombudsmandi pillugu inatsisikkut) nr. 8-kkut, 3. december 2009-meersukkut atorunnaarsinneqarpoq. Misilittakkat arlallit Inatsisartut inatsisaata taamani atuttuup atorneqarnerani aalajangersakkat arlallit piffissap ingerlanerani nalornissutissaqalersitsisarsimanerannik takutitsisut Ombudsmandip sulineri ingerlanerani katersorsimavai. Aalajangersakkat arlallit Ombudsmandi pillugu inatsisikkut erseqqissarneqarput, taamatuttaarlu Ombudsmandip misissuineramik suliaqarnera saqquminngortinneqarluni.

Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Folketingip Ombudsmandiata sulinera Folketingip Ombudsmandia pillugu inatsisip allanngortinneqarnera pillugu inatsisikkut nr. 502-kkut, 12. juni 2009-meersukkut annertusineqarpoq, pissutsit kiffaanngissusiiagaasimasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiineratigut, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarneratigut pisortaniluunniit oqartussaasup akuersineratigut akuersarneratigulluunniit kiffaanngissusiiagaaffiisuni atugaat pineqartunut aamma ilaalersillugit.

Folketingip Ombudsmandiata sulinera Folketingip Ombudsmandia pillugu inatsisip allanngortinneqarnera pillugu inatsisikkut nr. 568-ikkut, 18. juni 2012-i-

meersukkut annertusineqarpoq pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliallaannaq i-sumagisaqartuni atugaat pineqartunut aamma ilaalersillugit.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut manna inatsisit allannguutaannik taakkuninnga aallaaveqarpoq.

1.2 Inatsisissatut siunnersuummik ataatsimoortumik saqqummiussineq

Inatsisit pillugit nalunaarutit pigineqannginnerat kiisalu inatsisiliornerup paasiu-minartuunissaanik kissaateqarneq pissutigalugu allannguutit allannguuteqartitsinissamik siunnersuutikkut saqqummiunneqaratik Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut nutaatut siunnersuutikkut ataatsimoortukut saqqummiunneqarput.

2. Inatsisissatut siunnersuummi immikkoortut pingaarnerit

2.1 Pissutsinik kiffaanngissusiiagaasimasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni namminersortuni atugaannik misissuineq

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni ingerlatsiviit ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput. Taamaalilluni Ombudsmandip suliassaqarfia pillugu pingaarnertut malittarisas-saq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip aamma suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsisip atuuffiata oqaatigineqarnerata pissuseqataanik oqaatigineqarpoq. Inatsisartut aamma Inatsisartut ataanni susassaqartut, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsivia kiisalu suliffeqarfiit suliniaqatigiiffiillu namminersortut Ombudsmandip pisinnaatitaanerata avataaniipput.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-ikkut aalajangersarneqarpoq Ombudsmandip paaqqinniffiit kiisalu atorfeqarfigisat allat sugaluartulluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatineqartut misissorsinnaagai. Misissuinerit ilaatigut tarnikkut napparsimasut napparsimmavianni aamma meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni ingerlanneqartarput. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 18, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq oqartussaasut pissusaaffeqartut paasissutissanik allagaatinik/uppernarsaatinik il.il. Ombudsmandip tunniuteqqusaanik nalunaaruteqarnissaminnut tunniussinissaminnullu. § 18, imm. 2-kkut aammattaaq aalajangersarneqarpoq Ombudsmandip oqartussaasut allakkatigut oqaaseqaateqaqqullugit piumasaqaateqarfigisinnaagai. Kiisalu § 18, imm. 4-kkut aalajangersarneqarpoq Ombudsmandip atorfeqarfiit suliffeqarfiil-

luunniit atorfeqarfiusulluunniit allat sulluunniit misissorsinnaagai ininullu tamanut isersinnaatitaasoq.

Ombudsmandi Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsitsisarneq il.il akiorniarlugit isumaqatigiissutaannut ilassut nammineq piumassuseq tunngavigalugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut Ombudsmandi pillugu inatsisikkut atuuttukkut toqqarneqarpoq, tak. inatsimmi § 17. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisoq sulinermini inuttullu arlaannaannulluunniit attuumassuteqartuussanngilaq. Isumaqatigiissummut ilassutip siunertaa tassaavoq periaatsimik sumiiffinnut inuit kiffaanngissusiiagaaffigisaannut nunani tamalaani nunamilu namminermi suliniaqatigiiffiit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut akuttunngitsumik misissuiartortartussamik pilersitsinissaq, naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingaartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarnerup imaluunniit pillaasarnerup pinaveersaartinneqarnissaat siunertaralugu.

Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut sumiiffinni kiffaanngissusiiagaasimasut tigummineqarfiini qanoq pineqarnerinik akuttunngitsumik misissuisarnissamut, kiffaanngissusiiagaasimasut qanoq pineqarnerisa pissutsillu atugaasa pitsaanerulersinneqarnissaat, naalliutsitsisarnerup il.il pinaveersaartinneqarnissaat pillugit kaammattuutinik saqqummiussinissamut kiisalu inatsisit atuuttut siunnersuutigineqartullu pillugit siunnersuuteqarnissamut oqaaseqaateqarnissamullu minnerpaaffiatigut pisinnaatitaassapput, tak. isumaqatigiissummut ilassummi artikel 19.

Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut piginnaatitaanerminnik naammassisinnaassagunik kiffaanngissusiiagaasut sumiiffiillu tigumminniiffiit pillugit paasisutissanik pisariaqartunik tamanik pissarsisinnaassapput kiisalu sumiiffinnut tigumminniiffiusunut tamanut kiisalu atortulersuutitut atortorissaarutinullu tamanut isersinnaassallutik, tak. isumatigiissummut ilassummi artikel 20. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisup nammineq oqaasissaqarfigisamini nakkutillii-suuffigisaminilu sumiiffinnut tamanut pisortani oqartussaasup aalajangiinera, pisortani oqartussaasup kaammattuinera pisortaniluunniit oqartussaasup akuersinera akuersaarneraluunniit tunngavigalugu inunnik kiffaanngissusiiiaaffiusunut kiffaanngissusiiiaaffiusinnaasunulluunniit isersinnaanera nunat naalagaaffiilluunniit peqataasut tamatumunnga atatillugu isumagissavaat.

§ 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni, § 18, imm. 1-imi aamma 2-mi kiisalu § 18, imm. 5-imi aalajangersagassatut siunnersuutit Ombudsmandip Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingaartumik, inuppalaanngitsumik

imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniarlugit isumaqatigiissutaannut ilassut tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut suliaaminik suliarinninnissaminut periarfissaqarnerata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu ikkunneqarput. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisoq sumiiffinnut tigungminniffiusunut taakkunungalu atasumik atortulersuutitut atortorissaarutinullu tamanut isersinnaatinneqassaaq.

Sumiiffiit tigungminniffiusut isumaqatigiissut tunngavigalugu misissorneqartus-sat paaqqinniffinnuinaq/suliffeqarfinnuinaq pisortat ingerlatsiviisa ilagisaan-nut killiligaanngillat. Taamaattumik siunnersuutigineqarpoq Ombudsmandip i-sumaqatigiissutip atuuffiata iluani pisinnaatitaanerani paaqqinniffiit/suliffeqar-fiit il.il. namminersortut pineqartunut aamma ilaatinneqarnerat Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi takuneqarsinnaassasoq.

Ombudsmandip sulinera pissutsit kiffaanngissusiigaasut paaqqinniffinni/sulif-feqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiinera, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarnera pisortaniluunniit oqartussaasup akuersinera akuersaarneraluunniit tunngavigalugu kiffaanngissusiiaaffiusuni atugaat pine-qartunut ilaalersillugit taamaalilluni siunnersuutikkut annertusineqarpoq. Aala-jangersagassatut siunnersutigineqartup oqaasertaasa isumaqatigiissummut ilas-summi artikel 4-p oqaasertai assigai. Kiffaanngissusiiaanermik oqarnermi i-nummik tigungminniffimmi pisortanit pigineqartumi namminersortumiluunniit kiffaanngissusiigaasup piumasaminik qimassinnaanngisaani tigungminninq, parnaarussineq inissiinerluunniit suugaluortoq pineqarpoq, tak. isumaqatigiis-summut ilassummi artikel 4.

Ombudsmandi tigungminniffiit inuillu kiffaanngissusiigaasut pillugit paasis-sutissanik pissarsisinnaassaaq, matumani taakkua qassiussusiat, qanoq pineqarne-rat pissutsillu kiffaanngissusiigaanerup nalaani atorneqartut ilanngullugit eq-qarsaatigalugit. Ombudsmandi tigungminniffiusuniinnermini kiffaanngissusiia-gaasunik inunnillu allanik kikkunnilluunniit Ombudsmandip paasinninnera ma-lillugu paasisutissanik suliamut attuumassuteqartunik tunniussisinnaasunik nakkutigineqarani ilisimannittoqaraniluunniit oqaloqatiginninnissaminut pisin-naatitaavoq.

Paasisutissanik allagaatinillu il.il. tunniussinissamut nalunaaruteqarnissamullu aamma allakkatigut oqaaseqaatinik suliarinninnissamut Ombudsmandi pillugu inatsimmi atuuttumi § 18, imm. 1 aamma 2 tunngavigalugit pisussaaffeqarneq taamaallaat oqartussaasunut Ombudsmandip sulineraani pineqartunut ilaatinne-qartunut atuuppoq. Ombudsmandili pillugu inatsimmi § 7-ip allannguutissaatut

siunnersuutigineqartutigut Ombudsmandip sulinerani paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiinera, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarnera pisortaniluunniit oqartussaasup akuersinera akuersaarneraluunniit tunngavigalugu kiffaanngissusiiiaaffiusuni pissutsit pineqartunut aamma ilaatinneqalissapput. Tamatuma nassatarisaanik § 18, imm. 1-imi 2-milu aalajangersakkat allannngortinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq, taamaaliornikkut paaqqinniffiit/suliffeqarfiit il.il. taakku paasissutissanik nalunaarutiginninnissamut allagaatinillu tunniussinissamut pisussaaffeqalersillugit, paaqqinniffiillu/suliffeqarfiillu il.il. taakku allakkatigut oqaaseqaatinik tunniuseqqullugit Ombudsmandi piumasaqaateqarsinnaalersillugu.

Ombudsmandi nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut sumiiffinnut tigungminniffiusunut taakkualu atortulersuutaannut atortorissaarutaannullu isersinnaatitaassaaq, siusinnerusukkullu allaaserineqartutut paaqqinniffiit/suliffeqarfiit il.il. namminersortut sumiiffillu tigungminniffiusut isumaqatigiissummut ilasummi pineqartunut killilimmik ilaatinneqarput. Taamaattumik Ombudsmandi nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut piginnaatitaanerminik naammassinissinnaassappat paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik il.il. namminersortunik taakkuninnga misissuinernik ingerlatsisinnaanera pingaaruteqarpoq. Tamanna tunngavigalugu siunnersuutigineqarpoq Ombudsmandip paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik il.il. namminersortunik inuit kiffaanngissusiiagaaffiunik kiffaanngissusiiagaaffigisinnaasaannilluunniit taakkuninnga eqqartuussivik aalajangiiteqqanngikkaluarlugu misissuisinnaaneranut inatsisikkut tunngavissaq pilersinneqasasooq.

Aalajangersakkap taassuma qaqutiguinnaq aamma pisuni taamaaliornissaq naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingaartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniarlugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut ilassut nammineq piumassuseq tunngavigalugu ilannguffigineqarsinnaasooq tunngavigalugu suliasat naammassinneqarnissaannut pisariaqartoq naliliisoqaraangat aatsaat atorineqartarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Inuit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni oqartussaasunit Dronning Ingridip Napparsimmavissuata immikkoortortaarfiani A 1-imi Nuummiittumi aamma Angerlarsimaffik Isikkivimmi Sisimiuniittumi kiffaanngissusiiagaasinnaapput. Taamatut kiffaanngissusiiiaaneq tarnikkut napparsimasut pillugit inatsit isumaginninnerluunniit pillugu inatsit tunngavigalugu pisussaavoq. Paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik namminersortunik inuit kiffaanngissusiiagaaffigisinnaasaannik massakkut peqanngilaq. Aalajangersagaq taanna

ikkunneqarpoq paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik namminersortunik inuit kif-faanngissusiagaaffigisinnaasaannik siunissami pilersitsoqassagaluarpas Ombudsmandip paaqqiniffinnik/suliffeqarfinnik taakkuninnga nakkutilliinissamut pisinnaatitaanissaa qulakkeerniarlugu.

2.2. Ombudsmandip pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfinni namminersortuni atugaat eqqarsaatigalugit pisinnaatitaanera aamma tamatumunnga atatillugu nalilersuinissamut tunngavigisaa

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Ombudsmandip sulinerani “pisortat ingerlatsinerat” kisimi malittarisassatut pingaarnertut pineqartunut ilaatinneqartoq. § 7, imm. 3-ikkut aalajangersarneqarpoq ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit/paaqqinniffiit il.il. Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqassasut Ombudsmandip aalajangersinnaagaa, malittarisassani tunngavinnilu pisortat ingerlatsinerannut atuuttuni ilanngunneqarnermik annertoqataanik.

Meeqqat Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaatigut assigiinngitsunik pisinnaatitaaffilerneqarput. Pisinnaatitaaffiit taakku inatsisiliani atuuttuni aalajangersakkani assigiinngitsuni oqartussaasullu periaasiini ilanngunneqarput. Inatsisiliorneq periaaserlu tamatumunnga naapertuuttuunersut oqartussaasut ingerlaavartumik naliliiffigisarpaat.

Pisinnaatitaaffiit taakku ataqpineqarnerat pisortani oqartussaasut tunngaviusumik akisussaaffigaat, aammali ataatsimoortut inatsiseqartitsinikkut nammineertut, suliffeqarfiit inuilluunniit ataasiakkaat il.il. suliassanik meeqqat pisinnaatitaaffiinut isumaqatigiissut eqqarsaatigalugu attuumassuteqartunik isumagisaqartarput. Inatsisikkut atuuttukku aalajangersarneqarpoq Ombudsmandip suliffeqarfiit il.il. namminersortut taakku taamaallaat killilimmik nakkutigisinnaagai, tak. qulaani oqaatigineqartut.

Suliffeqarfiit namminersortut inuillu ataasiakkaat il.il. meeqqat pisinnaatitaaffiit akisussaasuusut pisortat ingerlatsinerami oqartussaasuinit annertuutigit nakkutigineqarput, Ombudsmandillu naammagittaalliuutit nakkutilliinermi oqartussaasunut taamaattunut ingerlateqqillugit nassiussinnaavai nakkutilliinermilu oqartussaasut taamaattut piginnaatitaanerminnik ingerlatsineri pillugit naammagittaalliuutit sularisinnaallugit.

Inuinnarnik suliffeqarfinnillu il.il. nakkutilliinermi oqartussaasut aqqutigalugit toqqaannangitsumik nakkutilliineq pisut ilaannaanni Naalagaaffiit Peqatigiit

kaammattuuttaasa eqqortinneqarnissaannut naammattussaannngilaq. Ombudsmandeqarnermik aqqissuussineq sunniuteqarluassappat Ombudsmandip pineqartunik taakkuninnga qitiusumik suliassa qarfinni toqqaannartumik nakutillii-sinnaanera piumasaqaataasussaavoq. Apeqqut taanna pillugu aalajangersakka-mik sukumiinerusumik tamanna tunngavigalugu ikkussisoqartariaqarpoq.

Ombudsmandip namminersortut eqqarsaatigalugit pisinnaatitaanerata sukumii-nerusumik killissalersorneqarnerani matuma allaavigineqarnissaa pissusissami-soortuussaaq, tassalu pingaartumik suliffeqarfiit il.il. – imaassinnaavoq sulas-sanik allanik ilallugit – meeqqanik isumaginninnissamik immikkut suliassa qartut Ombudsmandip nakkutilliinermi pisinnaatitaanerani pineqartunut toqqaannartu-mik ilaatinneqartariaqartut.

Ombudsmandilli meeqqat ilaqutariinni qanoq pineqarnerat eqqarsaatigalugu toqqaannartumik pisinnaatinneqarnera pissusissamisooruunaviannngilaq. Ta-manna ilaqutariit meerartallit nalinginnaasut eqqarsaatigalugit atuuppoq, aam-mali ilaqutariit meeqqanik ulluunerani paarsaqartartut il.il eqqarsaatigalugit su-liffillu namminersortut meeqqanut tunngasunik suliaqartartut eqqarsaatigalugit atuulluni. Ombudsmandi suliassa qarfirmik taassuminnga toqqaannartumik na-kutilliissappat tamanna annertuallaassaaq.

Ombudsmandip pisinnaatitaanerani manna tikillugu killissalersuineq naaper-torlugu tunngavik manna malinneqartariaqarpoq, tassalu suliffeqarfik, kattuf-fik/suliniaqatigiiffik il.il namminersortoq Ombudsmandip pisinnaatitaanerani i-laatinneqaruni tamakkerluni ilaatinneqassasoq. Tamatuma manna nassataraa, tassalu Ombudsmandi soorlu atuarfiit namminersortut eqqarsaatigalugit meeqqat qanoq pineqarnerannik aamma atuarfiup sulisoqarnikkut aningaasaqarnermik-kullu iliuuserisaanik ilisimasaqartuusariaqartoq, iliuitsit taakku pissutsinut meeqqanut tunngasunut attuumassuteqartutut oqaatigineqarsinnaappata.

Suliffeqarfiit il.il. namminersortut sorliit Ombudsmandip nakkutilliinerani pine-qartunut ilaatinneqarnissaannik naliliinermi ilassutitut piumasaqaataasutut man-na isiginiarneqarsinnaavoq, tassalu suliffeqarfiit pineqartut inatsisit il.il atuute-reersut tunngavigalugit meeqqanut inuusuttunullu tunngasunik suliaqarnermin-nut atatillugu pisortanik inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pisussaaffilerneqar-simanersut.

Ataqatigiinneqarnermi tassani meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersoq kingusinnerusukkut al-lannguuteqartinneqarsimasoq ilanngutissallugu pissusissamisooruussaaq, kom-

munalbestyrelsimummi nalunaarutiginnittussaataaneq tassani aalajangersarneqarsimammat. Peqqussummi oqaatigineqarpoq kommunitut nalunaarutiginnittussaataanerami kikkulluunniit meeqqap pissutsinik meeqqap peqqissusianik ineriartorneraniluunniit ulorianartorsiortitsisunik atugaqarluni inuuneranik ilisimasaqartut pineqartut. Tamatuma saniatigut inuit isumaginnittoqarfimmi, atuarfeqarfimmi peqqinnissaqarfimmilu sulisut nalunaarutiginninnissamut sakkortusisamik pisussaaffeqarput.

Inuit ataatsimoortut taakkua nalunaarutiginninnissamut immikkut ittumik pisussaaffeqarnerat ilimaginninnermik matuminnga tunngaveqarpoq, tassalu inuit ataatsimoortut taakkorpiaat suliatik pissutigalugit meeqqanut inuusuttunullu akuttunngitsumik attaveqarfiginnittartut, taamaallitullu taakku meeqqat ataasiakkaat atugaannik atugarissaarnerannullu tunngasunik immikkut ilisimaarinnittuusut. Paaqqinniffiit/suliffeqarfiit il.il. pineqartut suliffigisaasa Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartariaqarnerannik oqarneq tamatuma ikorfartorpaa.

Killissalersuinnermut ilassutissaq meeqqanik pinerliisimannginnermut uppenarsaatit pillugit malittarisassani nassaarineqarsinnaavoq. Malittarisassat taakku meeqqanik pinerliisimannginnermut uppenarsaatinik piumasaqaateqartussaataaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 19. maj 2010-meersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumiipput. Inatsisartut inatsisaat taanna inunnik suliassaminnik sularinninnerminnut atatillugu meeqqanik 15-it inorlugit ukiulinnik toqqaannartumik attaveqarfiginnittartussanik kiisalu inunnik suliassaminnik sularinninnerminnut atatillugu meeqqat 15-it inorlugit ukiullit akornanniittartussanik taamalu meeqqanut taakkununnga toqqaannartumik attaveqartarnissaminnut periarfissaqartunik atorfinitsitsinnermut sulisitsinnermullu atatillugu pisortat ingerlatsiviini oqartussaasunit tamanit atorneqartarput.

Meeqqanik pinerliisimannginnermut uppenarsaatit pillugit malittarisassat nalunaarutiginninnissamut annertusisamik pisussaaffeqarneq pillugu malittarisassatulli namminersortut soorliit Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartariaqarnerannik taamaallaat takutitseqataasinnaapput. Inuussutissarsiornermi suliffeqarfiit taakku atorfeqartitamik meeraannik paarsisussaannik atorfinitsitsisimanerat pissutiginnarlugu Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilanngutissagaanni, pisinnaatitaanerup upperisarsioqatigiinnut namminersortunut atuutilersillugu annertusineqarnera imaluunniit pisinnaatitaanerami timersoqatigiiffiit timigissartarfiillu il.il. taakku inunnit 18-it inorlugit ukiulinnit orninneqartarnerat pissutiginnarlugu ilaatinneqalernerat annertuallaanik nassaqaartussaavoq.

Pisuni nalornisoorfiusuni apeqqt Ombudsmandip sulinermini Ombudsmandi nakkutilliinermik aamma ingerlatsissanersoq pisariaqartitsinermik ataatsimut naliliiviginninneq aallaavigalugu aalajangiiffigisariaqarpaa.

Inatsisissatut siunnersuut inatsimmut atuuttumut sanilliullugu	
<i>Massakkut oqaasertalersugaanera</i>	<i>Inatsisissatut siunnersuut</i>
<p>§ 7. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani ilaatinneqarput.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Aalajangiisartut, namminersortut inuilluunniit ataasiakkaat akornanni saqitsaassutinik isumannaatsumik periaaseqarlutik aalajangiisartut pillugit naammagittaalliuutit Ombudsmandip suliarissanngilai, naak aalajangiisartut pineqartut pisumi allami pisortat ingerlatsinerannut ilaasutut isigineqaraluartut.</p> <p><i>Imm. 3.</i> Ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit, il.il. inatsisikkut imaluunniit aqutsinermi allaffissorluni aalajangiinikkut</p>	<p>§ 7. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani ilaatinneqarput. Pissutsit kiffaanngissusiigaasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiineratigut, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarneratigut pisortaniluunniit oqartussaasup akuersineratigut akuersarneratigulluunniit kiffaanngissusiigaaffiusuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aamma ilaatinneqarput. Pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfinni meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliillaannaq isumagisaqartuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aammattaaq ilaatinneqarput.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Aalajangiisartut, namminersortut inuilluunniit ataasiakkaat akornanni saqitsaassutinik isumannaatsumik periaaseqarlutik aalajangiisartut pillugit naammagittaalliuutit Ombudsmandip suliarissanngilai, naak aalajangiisartut pineqartut pisumi allami pisortat ingerlatsinerannut ilaasutut isigineqaraluar-</p>

<p>pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsiseqartitsinermini atuuttumi malittarisassanut tunngavinnullu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ilanngunneqarpata Ombudsmandi aalajangiisinnaavoq suliffeqarfiit pineqartut tamatuma annertoqataanik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqassasut.</p>	<p>tut.</p> <p><i>Imm. 3.</i> Ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit, il.il. inatsisikkut imaluunniit aqutsinermini allaffissorluni aalajangiinikkut pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsiseqartitsinermini atuuttumi malittarisassanut tunngavinnullu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ilanngunneqarpata Ombudsmandi aalajangiisinnaavoq suliffeqarfiit pineqartut tamatuma annertoqataanik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqassasut.</p>
<p>§ 18. Oqartussat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut paasisutissanik allagaatinillu il.il. Ombudsmandip tunniuteqqusaanik Ombudsmandimut nalunaaruteqarnissaminnut tunniussinissaminnullu pissaatitaapput.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Ombudsmandip oqartussat sulinermini pineqartunut ilaatinneqartut allakkatigut oqaaseqaateqaqqullugit piomasaqarfigisinnaavai.</p> <p><i>Imm. 3.</i> Ombudsmandi inunnik misissuinermini pissutsit pingaaruteqartut pillugit eqqartuussivimmi nassuiaateqartussanik ageqqusisinnaavoq. Nassuiaatit eqqartuussivimmi killisiuisarneq pillugu malittarisassat malillugit saqqummiunneqassapput.</p> <p><i>Imm. 4.</i> Ombudsmandip atorfeqarfiit imaluunniit suliffeqarfiit atorfeqarfiusulluunniit allat suugaluartut oqartussaasut § 7-imi taaneqartut il.il. suliassaannik ingerlatsiffiusut ornillugit misissuiffigisinnaavai, ininullu ta-</p>	<p>§ 18. Oqartussaasut il.il. Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut paasisutissanik allagaatinillu il.il. Ombudsmandip tunniuteqqusaanik Ombudsmandimut nalunaaruteqarnissaminnut tunniussinissaminnullu pissaaffeqarput.</p> <p><i>Imm. 2.</i> Ombudsmandip oqartussaasut il.il. sulinermini pineqartunut ilaatinneqartut allakkatigut oqaaseqaateqaqqullugit piomasaqarfigisinnaavai.</p> <p><i>Imm. 3.</i> Ombudsmandi inunnik misissuinermini pissutsit pingaaruteqartut pillugit eqqartuussivimmi nassuiaateqartussanik ageqqusisinnaavoq. Nassuiaatit eqqartuussivimmi killisiuisarneq pillugu malittarisassat malillugit saqqummiunneqassapput.</p> <p><i>Imm. 4.</i> Ombudsmandip atorfe-</p>

manut isersinnaatitaalluni.	<p>qarfiit imaluunniit suliffeqarfiit atorfeqarfiusulluunniit allat suugaluartut oqartussaasut § 7-imi taaneqartut il.il. suliassaannik ingerlatsiffiusut ornillugit misisuiffigisinnaavai, ininullu tamanut isersinnaatitaalluni.</p> <p><i>Imm. 5.</i> Ombudsmandi tamanna pisariaqartoq naliliisoqarpat sukulluunniit kinaassutsip ilisarnaataanik pisariaqarneratut annertutigisumik takutitsilluni eqqartuussivillu aalajangiitinnigikkaluarlugu paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik il.il. inuit kiffaangissusiiagaaffigisimasaannik kiffaangissusiiagaaffigisinnasaannilluunniit, tak. § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, aamma paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik namminersortunik il.il. meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliallaannaq isumaginnittunik, tak. § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui, misissuirtorluni isersinnaavoq. Politiit misissuinerup ingerlanneqarnerani pisariaqarneratut annertutigisumik ikiutissapput.</p>
	Inatsisissatut siunnersuut 1. juli 2017-imi atortuulersinneqarpoq.

2.3 Oqaaseqaatinik erseqqissaaneq

Inatsisissatut siunnersuutikkut Inatsisartut inatsisaanni § 7, imm. 1-imi aamma § 18-imi allannguuteqartitsisoqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Aalajangersakkat pillugit oqaaseqaatit qulaani allaaserineqartut naapertorlugit erseqqissarneqarput. Ombudsmandip sulinera pillugu § 7-imi aalajangersagaq pillugu oqaaseqaatit Ombudsmandi pillugu inatsisip atuuttup atortuulersinneqarnerata kingornatigut inatsisiliorneq akuerineqarsimasoq tunngavigalugu aammattaaq nutarterneqarput.

Taassuma saniatigut aalajangersakkat allat pillugit oqaaseqaatit nutarterneqarput, tassami Ombudsmandi pillugu inatsisip atuuttup akuerineqarnerata kingornatigut inatsisinik allanngortitsisoqartarsimammat, oqaaseqaatit nutarterneqar-nissaannik pisariaqalersitsisunik.

Inatsisissatut siunnersuut inatsimmik atuuttumik annertoorujussuartigut ingerlatitseqqinnerummat Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-mi, 13. juni 1994-imeersumi Ombudsmandi pillugu inatsisikkut massakkut atuttukkut atorunnaarsinneqarsimasumi aalajangersakkat pillugit immikkut oqaaseqaatinut innersuussutit peerneqarput.

3. Oqartussaasunut aningaasaqarnikkut aqutsinikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut pisortanut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

4. Inuussutissarsiornermut aningaasaqarnikkut aqutsinikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip inuussutissarsiornermut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

5. Avatangiisinut pinngortitamut innuttaasullu peqqissusiannut kingunerisassai

Siunnersuutip avatangiisinut, pinngortitamut inuiaallu peqqissusiannut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

6. Innuttaasunut aqutsinikkut kingunerisassai

Inatsisissatut siunnersuutip innuttaasunut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

7. Allatigut annertuunik kingunerisassai

Siunnersuutip allatigut annertuunik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

8. Oqartussaasunik suliniaqatigiiffinnillu tusarniaaviginnineq

Inatsisissatut siunnersuut piffissami 25. januar.2017-imit 1. marts.2017-imut ukununga tusarniaatigineqarpoq:

KANUKOKA, Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Qaasuitsup Kommunia, Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia, Namminiilivinnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Kommuninut, Nunaqarfinnut, Isorliunerusunut, Attaveqatigiinnermut Ineqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut, Nukissiuuteqarnermut Nunanullu allanut Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut, Ilaqeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Naalaagaaffiup Sinniisoqarfia, Eqqartuussisuuneqarfik, Inissiaatileqatigiiffik INI A/S, Folketingip Ombudsmandia, Kalaallit Nunaanni Politimesteri, MIO, Inuit Pisinnaatitaaffiitut Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi, Dansk Institut for Menneskerettigheder, Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfik kiisalu Justitsministeriaqarfik.

Siunnersuut tamatuma saniatigut piffissami 13. Februar 2017-imit 13. Marts 2017-imut siamasinnerusumik tusarniaassutigineqarpoq. Tamatumani tusarniaavigineqartut ukuullutik:

Nuuk Internationale Friskole, Efterskole Villads Villadsen, Maniitusmi Efterskoli, Mælkebøtten, Akillit, Inuuneq Meeraq Pinngortitarlu, Orpigaq, Pakkutaq, PITU, Qaamasoq, Sikkerneq, Børnehaven Esther, Meeqerivik Mikisoq, Meeqerivik Sulunnguit, Meeqqat Illuat (Børnehuset), Perorsaanermik Ilinniarfik (Socialpædagogisk seminarium), Peqqissaannermik Ilinniarfik (Center for Sundhedsuddannelser), NPK, IMAK, SIK, AK, Nanu Børn, Meeqqat Inuunersut (Bedre Børneliv), GE aamma NUSUKA.

Tusarniaavigineqartut uku siunnersuut pillugu oqaaseqaateqarput:

Namminiilivinnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Naalagaaffiup Sinniisoqarfia, Aatsitassanut Aqutsisoqarfik,

Folketingip Ombudsmandia, INI, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Politimesteri, KANUKOKA, Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik, IMAK, Qeqqata Kommunia, Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia, Institut for Menneskerettigheder, MIO, Eqqartuussissuserisaut kalaallit (Grønlandske Advokater), Aningaasarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik, INI kiisalu GE.

Taakkunanga uku siunnersuummut tapersiinnermik ersersitsinerup saniatigut pingaarutilinnik allanik oqaaseqaatissaqanngillat:

Namminiilivinnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Naalagaaffiup Sinniisoqarfia, Aatsitassanut Aqutsisoqarfik, Folketingip Ombudsmandia, INI, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Politimesteri, IMAK, Qeqqata Kommunia, Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia, Institut for Menneskerettigheder kiisalu Eqqartuussissuserisaut kalaallit (Grønlandske Advokater).

Tusarniaanermut akissutit sinnerini immikkoortut pingaarutilit malittuani saq-qummiunneqassapput:

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik:

"Ombudsmandi ullumikkut meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik pisortanit ingerlanneqartunik nakkutilliisinnaareerpoq; Naalakkersuisoqarfiup nakkutilliinermut immikkoortortaa ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik tamanik nakkutilliisussaataareerpoq.

Kiisalu Nakorsaaneqarfik, Uumasunik nakkutilliisoqarfik, Suliffeqarnermi nakkutilliisoqarfik allallu assigiinngitsutigut nakkutilliisareerput.

Tamatuma nassataanik eqqaamaneqartariaqarpoq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit – taakku namminersortuuppata pisortanilluunniit ingerlanneqartuuppata – pisortaqarfinnit assigiinngitsunit uteqqiattumik ilaannilu ataatsikoortumik nakkutilliiartorfigineqartarsinnaasut.

Inatsisip allannortinneratigut tamakkua saniatigut Ombudsmandip tungaanit paaqqinnittarfinnut namminersortunut sammisumik nakkutilleeriaatsimik allamik eqqussi-soqassaaq, taamaammatt makku annerusumik eqqumaffigineqarnissaat isumaliutigineqartariaqarpoq:

1. *Ataqatigiissaarinisaaq, taamaalilluni pisortaqarfinnit assigiinngitsunit ataatsikoortumik nakkutilliiartornerit tamanna ajornanngippat pinaveersaartinneqarlutik.*

2. *Kina sunik nakkutilliisussaataitaanerata paasiuminarsarneqarnissaa (kia sulias-saraa?)*
3. *Atuuffiit iliuuseqartussaaffiillu paasiuminarsarneqarnissaat*
4. *Ilisimalikkat katersorneqartut paasiuminartuunissaat.*
5. *Nakkutilliartortarnernut tunngatillugu oqartussaaffiit assigiinngitsut suleqati-giissinneerisa periarfissaqarnissaa.”*

Akissut: Tamatumunga atatillugu Ombudsmandimit, imatut oqaaseqartumit, oqaaseqaatinik pissarsisoqarpoq:

“Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat ataanni oqartussaasut arlallit ulloq unnuarlu paaqinniffinnik nakkutilliisuunerat iluoorpoq. Ombudsmandi aammattaaq nakkutilliisuvoq, matumani nakkutilliinermi oqartussaasut taaneqartut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat ataanni oqartussaasut suleqatigiippata ataqatigiissarippatalu tamatuma pissusissamisoorsinnaanera Ombudsmandip eqqumaffigaa, ilaatigullu isumaginninnermut tunngasuni immikkut nakkutilliisoqarfik Ombudsmandip aamma qanimut malinnaaffigaa, matumani tusagassiuutit samminnerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, taamatuttaarlu Ombudsmandeqarfik nakkutilliisoqarfillu taanna ataatsimiittarsimallutik.

Ombudsmandilli Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu eqqarsaatigalugit arlaannaannulluunniit attuumassuteqannginnini innarlerneqarsinnaanngissutsilu sukkulluunniit innarlerumangilai, Ombudsmandilu ingerlatsiveqarfi-mmut attuumassuteqanngilluinnarluni tamatigut nakkutilliisinnaanissaminut immi-nut pisinnaatippoq.”

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkerasuisoqarfik:

”Inatsisissatut siunnersuutip § 26, imm. 1-iani erserpoq Ombudsmandip sulisuni nammineq atorfinitsittassagai soraarsittassallugillu. Taakkulu qassiuunissaat, akissarsias-saat aamma soraarnerussutisiassaat Inatsisartut Suleriaasianni malittarisassat tunngavigalugit aalajangersarneqassasut. Suleriaatsimi § 59, imm. 3-mit aalajangersar-neqarpoq Ombudsmandi siunnersuut naaportorlugu sulisussaminik atorfinitsitsilluni-lu soraarsitsisassasoq. Taamaattorli suleriaatsimi taakku amerlassusissaat pillugu aalajangersagaqanngilaq.

Tamatuma saniatigut suleriaatsip § 59, imm. 4-aani erserpoq Inatsisartut Allattoqarfi-anni sulisut aammalu Inatsisartut Ombudsmandianni sulisut akissarsiaat Inatsisartut Siulittaasuannit aalajangersarneqartassasut. Ersernerluppoq ”akissarsianik” ani-ngaasarsiat soraarnerussutisiassallu pineqarnerisut. Ilimagissallugu tunngavissaqar-sinnaavoq isumaqatigiisutininik tunngaveqarluni atorfillit soraarnerussutisiassaat a-

kissarsiaasigut aalajangersarneqarsimassasut, ersernerlupporli tamanna immikkut ataasiakkaatut isumaqatigiissuteqarnikkut atorfinitsinneqarnermi atuunnersoq.

Inatsisissatut siunnersuutip § 26, imm. 3-ani tamatuma saniatigut erserpoq, Ombudsmandip naatsorsuutaanik saqqummiussineq kukkunersuinerlu Inatsisartut Suleriaasianni aalajangersarneqassasut. Suleriaatsimi tamanna pillugu aalajangersagaqanngilaq. Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfiup siunnersuutigissavaa, Ombudsmandip naatsorsuutaanik saqqummiussineq kukkunersuinerlu inatsisikkut erseqqilluinnartumik aalajangersarneqassasut.”

Akissut: Tamatumunga atatillugu Ombudsmandimit, imatut oqaaseqartumit, oqaaseqaatinik pissarsisoqarpoq:

“Suliami illua’ tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissummit oqaatigineqartutut Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 26-p Inatsisartut suleriaasianni immikkoortut arlallit innersuussutigai, taannalu inissisimanerit ilaat taakku aalajangersimasut eqqarsaatigalugit ammavoq.

Inatsisissatulli siunnersuut Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 26 inatsiseqartitsinermut atuuttumut ataneqartillugu allannguutinik imaqanngilaq.”

MIO:

”Aalajangersakkanut ataasiakkaat inatsimmiittunut § 7, imm. 3mut oqaaseqaat:

Maluginiarpara, A/S Inissiaatileqatigiiffik INI kisimi taaneqarsimasoq. Taamaattu-millu matumuuna Inissiaatileqatigiiffiup ISERIT A/S-ip piunera eqqaasitsissutigissa-vara. Taamatutaaq, taassuma tusarniaanermi ilanngunneqarsimannginnera.”

Akissut: Tamatumunga atatillugu Ombudsmandimit, imatut oqaaseqartumit, oqaaseqaatinik pissarsisoqarpoq:

“Ombudsmandip pisinnaatitaanera A/S Inissiaatileqatigiiffik INI aamma ISERIT A/S eqqarsaatigalugit assigiinngilaq. Taamaalluni ilumoorpoq A/S Inissiaatileqatigiiffik INI Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 3 pillugu oqaaseqaatini taaneqarsimammat, inissiaatileqatigiiffilli ISERIT A/S inatsit pillugu oqaaseqaatini taaneqarsimanani.

A/S Inissiaatileqatigiiffik INI eqqarsaatigalugu manna atuuppoq, tassalu A/S Inissiaatileqatigiiffik INI-mi suliassat suliarineqartarnerat paasitinneqarsinnaatitaanerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaatigut nr. 37-kkut, 19. december 1996-imeersukkut aalajangersarneqartoq pisortat ingerlatsinnerani suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni aamma pisortat ingerlatsinerat

pillugu paasitinnegarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat A/S Inissiaatileqatigiiffik INI-mut atuuttut, ingerlatseqatigiiffup inissiaatileqatigiiffimmik pilersitsinissaq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 12, 28. oktober 1993-imersooq tunngavigalugu Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu sinnerlugit aalajangiinissamat piginnaatinneqarnerata annertoqataanik.

Nalunaarut taassuma pissuseqataa inissiaatileqatigiiffik ISERIT A/S eqqarsaatigalugu aalajangersarneqarsimangilaq. Ombudsmandip inissiaatileqatigiiffik ISERIT A/S eqqarsaatigalugu pisinnaatitaanera pillugu apeqqt Ombudsmandip 2012-imi ukiu-moortumik nalunaarummini allaaseraa. Naammagittaalliuttip suliarineqarnissaa Ombudsmandip itigartitsissutigaa, tassami pisortat ingerlatsiviata ilai tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarmata, inissiaatileqatigiiffilli I-SERIT A/S pisortat ingerlatsiviata ilaatut isigineqarsinnaanani.”

KANUKOKA:

”Taamaattoq oqaatigineqassaaq § 7, imm. 1-imut oqaaseqaatini, maanna ombudsmand-i pillugu inatsimmi atuuttumi erseqqissaatigineqarmat ombudsmand-ip piginnaatitaaffiit eqqartuussiviit ilaanngitsut. Erseqqissaaneq taanna uteqqinneqanngilaq inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 1, oqaaseqatigiinni siullerni, kisiannili KANUKOKA-p naatsorsuutigaa pissutsinik piviusunik allannguinnissamik eqqarsartoqanngitsooq.

§ 7, imm. 1-imut aamma § 18-imut allannguutissatut siunnersuutaasunut tulliullugu KANUKOKA imaattunik oqaaseqaateqassaaq:

Siunnersuutigineqartumut Ombudsmand-ip piginnaatitaaffianik annertusisitsinissamut inersimasut ingerlatsivinni namminersortuni inissinneqarsimasut kiffaanngissusiarnegarsimasut ilaalersillugit, ingerlatsivinnilu pineqartuni pissutsit ilanngullugit, Kattuffiup ataatsimut isigisumik maluginiarpaa piffissami matumani ingerlatsivinnik pineqartutut ittunik peqanngimmat, kisiannili siunnersuut siunertaqartoq qularnaarinnissamik siunissamat, ingerlatsivinnik taamaattunik pilersitsisoqarsinnaaneranut.

Tamanna Danmark-imi pissutsinut sanillunneqarpat taamani Danmark-imi ombudsmand-i pillugu inatsimmik assigisaanik allannguinnermut, taava takuneqarsinnaavoq piffissami taamani pineqartumi Danmark-imi namminersortunik ingerlatsiveqartoq kiffaanngissusiagaasimasunik tiguisinnaasunik, kisiannili ilimanartoq ingerlatsiviit taamaattut taamani ikittunnguusimassasut. Danmark-imi inatsimmi allanngineq suliarineqarpoq OPCAT artikel 4-mi aalajangersakkat naammassisinnaajumallugit.

KANUKOKA-p oqaatigiumavaa Kalaallit Nunaat inoqarfittut Danmark-imiit minnerarsuummat ikinneerarsuarnik ingerlatsiveqartoq kiffaanngissusiagaasimasunut,

KANUKOKA-llu iisimangilaa namminersortunit ingerlatsivinnik aallartitsiniartogarnersoq inersimasunik kiffaangissusiagaasimasunik tiguisartussanik.

Inersimasunut ingerlatsiviit eqqarsaatigalugit inatsisit maanna atuuttut imminnut pigisutut pilersinneqartartut eqqarsaatigalugit pisortaniit aqutsineq malittarisassiornerlu annertuujuvoq,

taamaattut pilersinneqartarneri, ingerlanneqartarneri aamma pisortaniit aningaasalersueqataaffigineqarneri eqqarsaatigalugit.

Namminersortunit ingerlanneqartumik ingerlatsivimmik kiffaangissusiagaasimasunik tiguisartussamik pilersitsisoqarsinnaanera eqqartorneqalissappat taava KANUKOKA-p siunnersuutigissavaa isumaliutigineqassasoq ombudsmand-ip piginnaatitaaffiisa annertusineqarnissaannut taarsiullugu ombudsmand-ip pineqartorpiamut atatillugu isummerfigissagaa ingerlatsiviup pineqartup ombudsmand-ip nakkutilliineraata aanut inissinneqarnissaa, ombudsmandeqarnermut inatsimmi § 7, imm. 3 naapertorlugu. Tamatumunnga atatillugu KANUKOKA-p innersuutissavaa Danmark-imi ombudsmand-ip piginnaatitaaffiisa annertusineqarnissaannut aalajangersakkami uani pineqartumi tungaviusimammat, inatsimmi § 7, imm. 4-ap ingerlatsivinnik namminersortunik akulerussisarneq il.il. ombudsmand-ip oqartussaaffiisa iluannut, qaqutiguinnaq atorneqartarsimasoq, nalinginnaasumillu pineqartorpiamut atatillugu inatsisitigut aaqqiissuteqartoqartartoq, qanoq annertutigisumik pisortat malittarisasarititaasa ingerlatsivimmi pineqartumi atortinneqassanersut pillugu. Ilanngullugulu ilutigisaanik tikkuarneqarluni innuttaasunut aamma sulisuusunut inatsisinik eqqortitsiniarluni atuutsitsinikkut assigiinngisitsinerusoq, apeqqutaalluni ingerlatsivik pineqartoq namminersortuunersoq pisortanilluunniit pigineqartuunersoq. Ilimagisariaqarsorinarpoq Kalaallit Nunaanni ingerlatsivinnik namminersortunik pineqartutut pilersitsisoqartarsinnaanera inersimasunut kiffaangissusiagaasimasunut sammisunik qaqutiguinnaq immikkut itutigut pisarsinnaassasoq, taamalu isumaliutaasimasut danskit folketingianni aalajangiiniarnermi ombudsmand-eqarnermut inatsimmik 2009-mi allannguinermi pisariaqartitsinngitsut Kalaallit Nunaanni assigisaanik allannguinnissamut, kisiannili Kalaallit Nunaata OPCAT-imi pisussaaffiit naammassinnaagai tigussaasumik qularnaarinikkut ombudsmand- imit nakkutilliinermik imaluunniit allatut nakkutilliinermik OPCAT-imut naapertuuttumik, soorlu NPM-imik, pisariaqartinneqalissappat ingerlatsivimmik namminersortumik pilersitsinissaq, inersimasunik kiffaangissusiarneqarsimasunik tiguisartussamik.

Tamatumalu saniatigut KANUKOKA-p maqaasivaa inatsisissatut siunnersuummi erseqqissaat ingerlatsivinnut namminersortunut nakkutilliilluni pulaartarnerni nalilersuisarnerni tunngaviusussaq. Danskit ombudsmandiannut inatsimmik uani pineqartup assigisaanik akuersissuteqarnermut atatillugu naatsorsuutigineqarpoq ombudsmand-ip danskit eqqartuussiveqarnikkut inatsisinik isumannaarisarnissamut inatsisaanni ileqqussat malittassagai, pinngitsaaliissummik akuleruttoqartarneranut ata-

tillugu, nakkutilliilluni angerlarsimaffinni privatini pulaartarnerni. Kalaallit Nunaanni inatsit pineqartoq taanna atuutinngilaq, taamaattumillu KANUKOKA-p inasutigissavaa inatsisissatut siunnersuummi uani isiginiarneqassasoq ombudsmand-ip nalilersuisarnermini tunngavissai tamatumunnga atatillugu.

Ombudsmand-ip piginnaatitaaffiisa annertusineqarnissaat pillugu siunnersuutaasumut ingerlatsivinnut namminersortunut il.il. atatillugu, meeqqanut tunngasunik sulianik ingerlatsisuusartunut KANUKOKA-p immikkut oqaatigiumavai:

Matuma assigisaanik Danmark-imi 2012-imi inatsimmik allannguinermut atatillugu ombudsmand- eqarfimmi meeqqanut allaffimmik taamani pilersitsineq aningaasalersorneqarpoq "satspuljemidler" atorlugit, tamannalu inatsimmik allannguinermut taamani tunngaviusut ilaattut erseqqissaatigineqarluni. Inatsisissatut siunnersuummi maanna sammineqartumi ersippoq naatsorsuutigineqanngitsoq siunnersuut pisortanut aningaasatigut kinguneqassasoq. KANUKOKA-p tamanna imatut paasiva naatsorsuutigineqanngitsoq ombudsmand-eqarfimmut nukissanik nutaanik suliaassanut nutaanut tunniussisoqarnissaa, ingerlatsivinnut namminersortunut meeqqanut tunngasunik suliaasaqartunut atatillugu.

KANUKOKA-p apeqqusertariaqarpaa ombudsmand-eqarfiup ingerlatsinermini nukiit atugassai annertusinagit siunertaqarnersoq FN-ip meeqqanut isumaqatigiissutaa naapertorlugu Kalaallit Nunaata pisussaaffii tunngavigalugit ombudsmand-i pisussaaffilissallugu immikkut, meeqqanut ingerlatsivinni namminersortuni inissinneqarsimasunut atatillugu. Naliliinermut matumunnga atatillugu, aammali naliliinermut nukissanik annertunerusunik tunniussisoqartariaqarnersoq, FN-ip meeqqanut tunngasunik isumaqatigiissutaata naammassineqarnissaanut, KANUKOKA-p innersuuttissavaa allaffissornikkut ingerlatsivimmik pilersitsisoqareermat meeqqanut tunngasunik siunnersuisoqatigiinnik aamma meeqqat oqaaseqartartuannik inuttaqartumik, -naak taanna - eqqaaneqartutut allaffissornikkut aaqqissuussinerugaluartoq, - kisianni ombudsmand-itut inatsisitigut arlaannaannulluunniit atasuunani inissisimannikkaluartoq. Ombudsmand-illi meeqqat oqaaseqartartuata meeqqallu pillugit siunnersuisoqatigiit sulinerat malinnaavigai. KANUKOKA-p ataatsimut isigisumik nalilerpaa nunami Kalaallit Nunaattut innuttaqarturni aningaasatigut nukiit nakkutilliinermut allaffissornikkullu nalunaarsuinernut atugassiissutaasut oqimaalutarneqartariaqartut, meeqqat inatsisitigut illersugaanerannut meeqqanullu toqqaannartumik iluaqu-tissanngortinneqartartunut sanilliussilluni.

KANUKOKA-p tulluillugu maluginiarpaa Folketing-ip ombudsmand-iata suliaasami annertunerulersinneqarnerannut atatillugu, meeqqat pisinnaatitaaffiinut tunngasunik, immikkut suliaassinneqarmat nakkutilliinermik (malinnaanermik) inatsisit atuuttut imaluunniit allaffissornikkut aalajangersakkat Danmark-ip nunarsuararmiut akornanni pisussaaffiinut meeqqat pisinnaatitaaffiinut atasumik naapertuuttuunersut pillugit.

*Tamatuma assinganik siunnersuummik kalaallit ombudsmand- iannut atasumik inat-
sisissami ilanngussisoqarsimangilaq.*

*KANUKOKA-p pissusissamisoortutut isigaa Inatsisartut ombudsmand-iat immikkut
suliassaqaassappat meeqqat piginnaatitaaffiunut attuumassuteqartunik, taamaattoqas-
sappallu aalajangersakkamik pilersitsisoqartariaqarpoq danskit ombudsmand-iannut
inatsimmi § 12, imm. 2-p assigisaanik, KANUKOKA-p aamma kommunit ajoraluar-
tumik misigisarmassuk fagitigut aamma inatsisit aamma allaffissornermi malittari-
sassat meeqqanut atuuttut ajorpallaarujussuartartut, taamaattumillu malittarisassa-
nik pineqartunik pitsaassusilersuiniarluni suliaqartoqartariaqartoq.”*

*Akissut: Tamatumunga atatillugu Ombudsmandimit, imatut oqaaseqartumit, oqaase-
qaatinik pissarsisoqarpoq:*

A) Eqqartuussiviit

*Ombudsmandip eqqartuussivinnut tunngatillugu piginnaatitaaffeqannginnerata inat-
simmut nassuiaatini erseqqissaatigineqannginnera eqqorpoq. Tamanna Ombuds-
mandip Inatsisartunut taakkulu ataatsimiititaliaannut piginnaatitaaffeqannginneranut
tunngatillugu siusinnerusukkut oqaatigineqarpoq. Taamatut inissiineq inatsimmut
nassuiaatit aaqqissuuteqqinneranni tulluannigitsutut nalilerneqarpoq. Naalagaaffiup
Kalaallit Nunaanni ingerlatsinerata Ombudsmandip piginnaatitaaneranut ilaanngin-
neranik nassuiaatit apeqqummut saqqummiunneqartumut matussusiiisutut isigineqar-
put. Taamaattorli eqqartuussiviit immikkut ersarissumik taaneqartariaqartut nalilii-
soqarpat Ombudsmandi tamatumunnga oqaaseqaatissaqanngilaq.*

B) Piginnaatitaanermik apeqqut

*Ombudsmandip piginnaatitaaffiata inersimasunut kiffaanngissusiiagaasunut paaq-
qinnittarfinniittunut aamma atuuttussanngorlugu annertusineqarnissaanik imaqartu-
mik Ombudsmandi pillugu inatsisip allanngortinneqarnissaanik siunnersuut inatsisip
siunissami atorneqarsinnaanissaanik qulakkeerinninnerummat ilumoorpoq. Tamanna
inatsimmut nassuiaatini erseqqilluinnartumik allassimareerpoq. Tassunga taarsiullu-
gu piginnatitaaffimmik apeqqut § 7, imm. 3 naapertorlugu Ombudsmandimit suliar-
neqartarnissaanik KANUKOKA-p siunnersuutaa periarfissaagaluarpoq, tamannali
Ombudsmandimit tapersersornartinneqanngilaq. Ombudsmandip piginnaatitaaffik
pillugu apeqqut piffissaalluartillugu aaqqiivigisimannikkaluarpagu Ombudsmandi
taamak iliorsimasinnaagaluarpoq.*

C) Nalilersuinissamat tunngavissaq

*Nalilersuinissamat tunngavissanik amigaateqarnermik oqaaseqaatinut tunngatillugu
isumaqarnarpoq tamanna inatsimmut nassuiaatini ilanngunneqartariaqanngitsoq,
naak inatsisitigut illersugaaneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutinnginnera
ilumooraluartoq. Aalajangersakkakkut siorngerniarneqartutut paaqqinnittarfinnik*

taamaattunik nunatsinni pilersitsisoqarnissaanut nalilersuineranut tunngavissap inis-sinneqarnissaa utaqqinneqartariaqartoq isumaqarnarpoq.

D) Meeqqat illersuisuat

Aningaasanik sulisussanillu immikkoortitsinissamik apeqqut inatsimmut nassuiaatini oqaatigineqanngilaq, Inatsisartummi Meeqqat Illersuisuannik pilersitsinerannut kii-salu Inatsisartut isumaginninnikkut suliaasaqarfimmi nakkutilliinermut immikkoor-tortamik pilersitsinerannut atatillugu Ombudsmandi isumaqarmat suliaasap eqqaa-neqartup isumaginissaanut sulisussanik aningaasanillu allanik immikkoortitsisoqar-nissaa pisariaqavinngitsoq.

E) Nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit

Inatsisit atuuttut allaffissornikkulluunniit aalajangersakkat Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit naapertuunnerinik nakkutilliinermik suliaasap i-natsisip allannguutissaatut siunnersuummi ilanngunneqanngilaq. Ombudsmandip su-liassaqaqarfimmi tassani piginnaatitaaffiata annertusineqarnissaata inatsisissatut siun-nersuummi siunertarineqannginneranut tamanna takussutissaavoq, taamaattorli soo-runami Inatsisartut tamanna pillugu allatut aalajangersinnaapput.

GE:

“§ 7, imm. 1, malillugu piumasaqaataavoq kiffaannngissusiagaaneq, pisortani oqar-tussaasup aalajangiineratigut, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarneratigut pisortaniluunniit oqartussaasup akuersineratigut akuersaarneratigulluunniit, pisi-massasog.

Eqqartuussivimmit aalajangiineq aalajangersakkamut ilaatinneqarnerisog erser-ner-luppoq ?

Tamanna aalajangersakkakkut erseqqissaatigineqartariaqaralarpoq minnerpaamil-luunniit § 7, imm. 1, immikkoortup aappaatut.”

Akissut: Tamanna pillugu KANUKOKA’p tusarniaanermut akissuteqaataanut akissuteqarnermi nassuiaateqartoqarpoq.

Taamaattumik tusarniaanermut akissutit tunngavigalugit siunnersuummi allan-guisoqanngilaq.

Siunnersuummi aalajangersakkat ataasiakkaat pillugit oqaaseqaatit

Kapitali 1 - Inatsisartunut tunngasut

§ 1 pillugu

Imm. 1 pillugu

Ombudsmandip piffissamik Inatsisartut qinigaaffiannik malinninnera pillugu aalajangersakkap allanngortinneqarani ingerlateqqinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Imm. 2 pillugu

Ombudsmandip Inatsisartunit tatigineqarunnaaruni Inatsisartunit soraarsinneqartarnissaa pillugu malittarisassap allannguuteqarani ingerlateqqinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Ombudsmandimik qinersinermi soraarsitsinermilu periaaseq pillugu aalajangersakkat siunnersuummi sukumiinerusumik allaaserineqanngillat, aalajangersakkammi taamaattut Inatsisartut suleriaasiatigut aalajangersaavigineqarmata.

§ 2 pillugu

Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat, imaanngitsoq Inatsisartut Siulittaasoqarfiat, tassavoq Ombudsmanditut suliamik kia suliaqarallarnissaanik aalajangiisussaq, Inatsisartut katersuunnissaasa Ombudsmandimillu nutaamik qinersinissaasa tungaanut.

Tamanna Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata Ombudsmandip sulineranut ataatsimiititaliatut oqartussaataasutut qinerneqarneranik Inatsisartut aalajangernerata 26. oktober 1995-imeersup nassataraa.

§ 3 pillugu

Imm. 1 pillugu

Aalajangersakkakkut tassuuna Ombudsmandi Inatsisartunut, Naalackersuisunut taamatullu kommunalbestyrelsinut nunaqarfinnilu aqutsisunut qinigaanissamut mattunneqanngitsoq, kisiannili Ombudsmandi qinigaaguni Ombudsmanditut sulinerminik ingerlatseqqissinnaanngitsoq erseqqissarneqarpoq.

Ombudsmandi piffissap qinigaaffiup ingerlanerani suliassanut taamaattunut qinigaaguni tunuartariaqarpoq. Aalajangersakkami kommunalbestyrelsit nunaqarfinnilu aqutsisut pineqarput.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkakut tassuuna aalajangersarneqarpoq Ombudsmandi inatsisilerituutut soraarummeernermi angusisimasuussasoq.

§ 4 pillugu

Imm. 1 pillugu

Aalajangersagaq taanna Ombudsmandip atorfimmit soraarnissamik nammineq kissaateqarneranut tunngavoq. Aalajangersakkakut erseqqissarneqarpoq Ombudsmandip qaammatinik arfinilinnik piffissaqartitsilluni qaammatip naanerani soraarsinneqarnissani piumasaqaatigisinnaagaa.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkap pingaartumik nassataraa Inatsisartut katersuunneranni, piffissami Ombudsmandip qinnuteqaateqareernermit imaluunniit utoqqalinini pisutigalugu soraarnissaata siornaniittumi qaninnerpaami, Inatsisartut Ombudsmandimik nutaamik qinersissasut. Ombudsmandip 65-inik ukioqalernermini pinngitsoorani soraarninngornissaanik aalajangersakkap maannamut atuuttup atatiinnarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tamatumalu nassataraa inuup 65-inik ukioqalereersimasup Ombudsmanditut sulinissaminut qinigaasinnaanginnera.

§ 5 pillugu

Imm. 1 pillugu

Aalajangersakkamit erserpoq Ombudsmandimut taartaasartuq Inatsisartunut qinersereernikkuinnaanngitsoq, aammali atorfiup inuttaarunnerani, qinerneqartassasoq. Ombudsmandimut taartaasartumik atorfiup inuttaarunnerani qinersineq Inatsisartut nalinginnaasumik katersuunnerannut tulliuuttumut siullermut nalinginnaasumik utaqqimaarunneqarsinnaasussaavoq.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkamut tunuliaqutaasoq pisortat ingerlatsineranni inatsiseqartitsineq naapertorlugu suliameq peqataasinnaanissaq pillugu nalinginnaasumik tungavissaqarnerup manna kinguneraa, tassalu inuk suliap suliarineqarnerani peqataasinnaanngitsoq suliap suliarinerani sugaluurtuniluunniit peqataassanngitsoq. Tamatuma kingorna suliap suliarineqarnerani peqataasinnaanngitsumut su-

liassisup, pisumi matumani Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata, isummerfigisassarilissavaa suliaq qanoq iliorluni suliarineqassanersoq.

Ombudsmandip suliami peqataasinnaanginnerminik nalunaaruteqarnerata kingunerisaanik, Ombudsmandip sulisui suliamik pineqartumik sutigulluunniit suliaqarnissaminnut peqataasussaajunnaassapput. Taamaattorli Ombudsmandi taassumaluunniit sulisui, Ombudsmandimut taartaasartup tamatuminnga qinnutigisaqarneratigut, suliami sulissutiginninnernik sullissinerinnaviusunik suliaqarsinnaapput, soorlu allagaatinik nutserinermik, suliami allagaatinik aalajangersimasunik assigisaannillu pissarsiniarnernik.

Aammattaaq aalajangersakkap periaaseq maannamut atorneqartoq, Ombudsmandip aamma Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata akornanni isumaqatigiissutigineqarsimasoq manna, inatsisikkut aalajangersaavigaa, tassalu suliasat, Ombudsmandip suliami peqataasinnaanginnerminik nalunaaruteqarfigisai, Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut nassiunneqartassasut.

Imm. 3 pillugu

Ombudsmandip atorfianut akuersinermik nalunaaruteqarnissamut pisinnaatitaa-neq Inat-sisinut Ataatsimiititaliamut tunngatinneqassasoq siunnersuutigineqar-poq, tassaasoq Inatsisartuni ataatsimiititaliaq Ombudsmandip sulinera pillugu a-peqqutinik ilaatigut suliarinnittartuusoq. Aalajangersakkakkut erseqqissarneqar-poq peqatigiiffimmi suliaqarnissaq pillugu Ombudsmandi Inatsisinut Ataatsi-miititaliap akuersissutaanik pissarsisassasoq.

Aalajangersagaq taanna Ombudsmandip arlaannaannulluunniit attuumassute-qartuunnginnissaanik piumasaaqateqarnermut ataneqartillugu isiginiarneqas-saaq.

§ 6 pillugu

Imm. 1 pillugu

Ombudsmandip Inatsisartunut attuumassuteqannginnerata pingaartumik kingu-neraa Inatsisartut Ombudsmandi suliamik aalajangersimasumik suliaqaqqullugu peqqusinnaangimmassuk, Ombudsmandi suliamik suliaqaqqunagu inertersin-naangimmassuk imaluunniit Ombudsmandi peqqusinnaangimmassuk sulia-mik suliaqarneq aalajangersimasumik inernilerneqassasoq.

Arlaannaannullunniit attuumassuteqannginneq atorneqarnermini Inatsisartut ataatsimiititaliaasa Ombudsmandip oqaaseqaataanik isummerfiginnittannginnerisigut imaluunniit isornartorsiuisannginnerisigut erseqqissarneqartarpoq.

Inatsisartut Ombudsmandeqarfik aqqutigalugu ingerlatsinermik nakkutiginninnerisa saniatigut nakkutilliineq Inatsisartut ataatsimiititaliaasa Naalakkersuisunut ilaasortanik isumasioqateqartarnerisigut taamatullu ataatsimiititaliat sulianik Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 18. november 2010-meersoq Inatsisartullu Suleriaasiat naapertorlugit allatigut suliaqartarnerisigut pisarpoq. Inatsisartut aalajangissappassuk ataatsimiititaliarsuit (kommissionit) misissuisartussat pillugit inatsiseqartitsinermik atortuulersitsisoqassasoq, Inatsisartut nakkutilliinerat taamatuttaaq taakkunatigut ingerlanneqarsinnaasassaaq.

Inatsisartut taakkualuunniit ataatsimiititaliaasa suliambut Ombudsmandip suliassamik suliaqalernissaanik imaluunniit suliap sularineranik ingerlatsiinnarnissaanik mattussisumik isummersimasinnaanerannik nalornissuteqalersinnaanerit ikilisinniarlugit Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata Ombudsmandillu 1998-imi majip qaammataani suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarnermi isumaqatigiissutigisimavaat, ilaatigut Ombudsmandip matuminnga apeqquilliisutini Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut ingerlatittassagai, assilinera ataatsimiititaliamut allamut pineqartumut nassiullugu, ilaatigullu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata suliamik ataatsimiititaliami oqaluuserinninnerup inernera pillugu Inatsisartut ataatsimiititaliaasa allat Ombudsmandimut nalunaarutaannik akunnermiliuttuuneq ataqatigiissassagaa. Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata Ombudsmandillu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat Ombudsmandip 1998-imi ukiumoortumik nalunaarutaani naqitigaavoq, tamatumani tak. kalaallisuuani quppernerit 11 tulluilu aamma qallunaatuuani quppernerit 11 tullialu.

Ombudsmandip Atorfeqarfiata siunertaa naalakkersuinikkullu arlaannaannulluunniit attuumassuteqartuunnginnera erseqqissarniarlugit naatsorsuutigineqarpoq Inatsisartut Ombudsmandi suliame annertunerusumik iliuuseqaqqissinnaajunnaarsillugu suliaq pillugu isummersimanersut Ombudsmandip suliani ataasiakkaani nammineq naliliiffigissagaa.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkap taassuma Inatsisartut Ombudsmandip sulineranut aalajangersakkanik nalinginnaasunik aalajangersaanissaq kingusinnerusukkut kissaatigilissagaluarpassuk taamanikkussamut iliuuserisassat pisariillisarpai.

Kapitali 2 - Ombudsmandip pisinnaatitaanera

§ 7 pillugu

Imm. 1 pillugu

Imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit pillugit

Aalajangersakkami oqaatigineqarpoq oqartussaataitaasunut sorlernut tunngasunik Ombudsmandi pisinnaatitaasoq. Aalajangersakkamit erserpoq Ombudsmandip sulinerani malittarisassaq pingaarneq tassaasoq pisortat ingerlatsinerat. Taamaalilluni Ombudsmandip Inatsisartunut taakkualu ataatsimiititaliaannut tunngasuni pisinnaatitaannginnera ataannarpoq.

Ombudsmandip Inatsisartunut attuumassuteqartuunnginnini pissutigalugu Inatsisartut sulinerat isummerfigisinnaanngilaa, taamaattumillu Inatsisartut ataatsimiititaliaat ataavartut imaluunniit ataatsimiititaliarigallagaat Ombudsmandip sulinerata avataaniipput. Inatsisartuni aqutsineq tamatuma pissuseqataanik Ombudsmandip sulinerata avataaniippoq.

Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni ingerlatsinera Inatsisartut Ombudsmandiata pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaangilaq, Folketingilli Ombudsmandiata pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaalluni.

Imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat

§ 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni aalajangersagassatut siunnersuutikkut imaalissaaq pissutsinik kiffaanngissusiiagaasut paaqqinniffinni/suliffeqarfanni il.il. namminersortuni atugaannik misissuineq Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartoq. Taamaaliornikkut Ombudsmandip Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsisisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniarlugit isumaqatigiissutaanut ilassut nammineq piumassuseq tunngavigalugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu suliassaminik aamma paaqqinniffinni/suliffeqarfanni namminersortuni naammassinnissinnaanera qulakkeerneqarpoq.

Misissuinerit kiffaanngissusiiagaasut naalliutsitsinermut allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarnermut imaluunniit pillaasarnermut illersorneqarnerat pisariaqarpat nukittorsarniarlugu ingerlanneqassapput.

Kiffaangissusiiqaanermik oqarnermi inummik pisortat namminersortulluunniit tigumminiffiutaanni kiffaangissusiiagaasup sukkulluunniit qimassinnaangiisaani tigummininneq sunaluunniit eqqarsaatigineqarpoq, tak. isumaqatigiissummut ilassummi artikel 4. Kiffaangissusiiagaasooqarnissaanik aalajangiineq pisortami oqartussaasumi pisimassaaq, pisortani oqartussaasumit kaammattuutigineqarsimassalluni pisortaniluunniit oqartussaasumit akuerineqarsimassalluni akuersaarneqarsimassalluniluunniit.

Ombudsmandip naalliutsitsisarnermik il.il. akiuniarluni isumaqatigiissummut ilassut tunngavigalugu misissuineramik ingerlatsinerani kiffaangissusiiagaasut paaqqinniffinni/suliffeqarfanni il.il. namminersortuni qanoq pineqarnerannik misissuineq pineqartunut aamma ilaalissaaq, matumani tigumminiffiusartunut tamanut taakkualu atortulersuutaannut atortorissaarutaannullu isersinnaatitaaneq kiisalu sorlernik misissuinissamut inunnillu oqaloqateqarnissamut kiffaangissuseqarneq ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Ombudsmandi tamatumunnga atatillugu tigumminiffiit inuillu kiffaangissusiiagaasut pillugit paasissutissanik pissarsisinnaatitaassaaq, matumani kiffaangissusiiagaasut qassiunerat, qanoq pineqarnerat pissutsillu atugaat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Ombudsmandi misissuinermini nakkutigineqarani ilisimannittoqaranilu kiffaangissusiiagaasunik inunnillu allanik kikkunnilluunniit paasissutissanik suliamut attuumassuteqartunik tunisisinnaasutut isigisaminik oqaloqateqarsinnaatitaavoq.

Imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui

§ 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajuini aalajangersakkakkut siunnersuutigineqartukkut pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfanni il.il. namminersortuni meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliannaq isumaginnittuni atugaat Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut aamma ilaalersinneqarput.

Aalajangersakkap manna nassataraa, tassalu “paaqqinniffiit/suliffeqarfiit il.il. namminersortut” Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartut. Tassani aamma ilaavoq Ombudsmandip inuit ataasiakkaat, matumani ilaquariit meerartallit nalinginnaasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pisinnaatitaannginnera.

Paaqqinniffik/suliffeqarfik ataatsimoortulluunniit inatsiseqartitsinikkut nammi-neertut allat pineqarpata pineqartut taakkua qanoq sukumiinerusumik aqqis-suussaanagerat, soorlu ingerlatseqatigiiffittut imaluunniit aningaasaateqarfittut, tunngaviatigut sunniuteqanngilaq/apeqqutaanngilaq.

Tunngaviosorli unaavoq “meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliillaanaq” isumaginninnerup pineqarnera. Tassuuna erseqqissarneqarpoq paaqqiffinik/suliffeqarfik il.il. pineqartoq Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaassaguni meeqqanut ulluinnarni attuumassuteqangaatsiassasoq.

Paaqqinniffik/suliffeqarfik il.il. namminersortoq oqaatigineqartut tungavigalugit Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaaguni tamarmiulluni ilaanera atuuppoq, pissutsinut meeqqat atugaannut attuumassuteqartutut oqaatigineqarsinnaaguni. Soorlu atuarfiit namminersortut eqqarsaatigalugit Ombudsmandi meeqqat qanoq pineqarnerannik atuarfiullu sulisoqarnikkut aningaasaqarnikkullu iliuusaanik pissutsinut meeqqat atugaannut annertumik sunniuteqartunik ilisimasaqassasoq/paasisimasaqassasoq piunasaqaataavoq.

Ombudsmandili soorlu apeqqutit sulisoqarnermut tunngasut meeqqanik pinninnermut attuumassuteqanngitsut eqqarsaatigalugit pisinnaatitaanaviannngilaq.

Ombudsmandip pisinnaatitaanerani nalornisoorutit pillugit apeqqutit Ombudsmandimit ulluinnarni sulinermi aalajangiiffigineqassapput, ataatsimut naliliineq aallaavigalugu.

Imm. 2 pillugu

Aallaavik una aalajangersakkakut tassuuna erseqqissarneqarpoq, tassalu Ombudsmandip ataatsimiititalianut aalajangiisartunullu il.il., inuunnaat akornanni saqitsaassutinik aaqqiisartunut, tunngasumik pisinnaatitaanermini maannamut killiliussimasaa inatsisikkut aalajangersarneqartoq.

Ombudsmandip pisinnaatitaanera, Ombudsmandip pisinnaatitaaffiginngisaa-nik aalajangersakkami taaguinikkut killiliivigineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni Ombudsmandi pisortat aalajangiisartuisa toqqissisimanartunik periaaseqarlutik aalajangiisartut, tassa assersuutigalugu imaappoq eqqartuussivinnut assingusunut eqqartuussisunillu ilaasortaaffigineqarajuttartut, eqqarsaatigalugit pisinnaatitaassanani.

Ombudsmandi, soorlu tamanna Ombudsmandip nalunaarutaanit oqaaseqaataanillu ersertoq, maannamut pisinnaatitaanerminik killiliisimavoq oqartussaaffiup pineqartup suliaanik, katitigaanerani aaqqissuusaanikkullu inissisimaneranik pisuni pineqartuni naliliineq tunngavigalugu.

Taamaalilluni Ombudsmandi oqartussaaffiit makkua pillugit naammagittaalliuutinik suliaqarnermut tunngasumik pisinnaatitaasutut imminut isigivoq:

- oqartussaaffiit aqutsinermi allaffissornermik suliaqartartut, ingerlatsinermi oqartussaasut suliassaannut assingusunik suliaqartartut, assersuutigalugu akuersissutinik, tapiissutinik imaluunniit taarsigassarsinissamik qinnuteqaatinik suliaqartartut, assersuutigalugu Inuussutissarsiutitigut Tapersiisarnermut Ataatsimiititaliaq (takuuk kinguliiniittut) aamma Imikkut Ikiorsiisarnermi Aningaasaateqarfusoq,
- oqartussaaffiit pisortani oqartussaasut aalajangiinerinik naammagittaalliuuteqartarfittut ingerlasut, assersuutigalugu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik, Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfik aamma Ineqarneq pillugu Maalaaruteqartarfik,
- oqartussaaffiit ajornartorsiutit illua'tungeriit marluk akornanni inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsinermut tunngasumik pissusillit aaq-qinnissaannik suliallit, oqartussaaffik misissuinissamik nakkutilliinissamillu, pisortanut oqartussaasunut inatsiseqartitsineq naapertorlugu tungavilinnik, pisussaatinneqarsimappat,
- oqartussaaffiit inatsisinut naapertuutsitsinermik nakkutilliisutut suliaqartut, assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni Kommunit Nakkutilliisoqarfiat, aammattaq kinguliiniittut takukkit,
- Oqartussaaffiit suliaqqaatigiissut, taakkunani Inatsisartunut ilaasortat inatsit naapertorlugu allamilluunniit tunngaveqartumik oqartussaaffik taamaat ilaannaaluunniit ilaasortaaffigalugu, Ombudsmandip 1995-imut nalunaarutaa malillugu immikkut ajornartorsiuteqarfiupput.

Inuussutissarsiutitigut Tapersiisarnermut Ataatsimiititaliamut tunngasumik 1995-imi taamatut ajornartorsiuteqartoqarsimavoq, Ombudsmandilu pisinnaatitaanerinik killiliinnermini ima eqikkaasimavoq, ataatsimiititaliaq sulianik ingerlatsinermut oqartussaasut suliassaasa nalinginnaasut assinginik suliaqartartilluni, soorlu ilaatigut qinnuteqaatinik ataasiakkaanik aalajangiisarnermigut, taamaattumillu naalakkersuisut suliassaqarfianni, Inatsisartullu sulinerata nalinginnaasup ilaatut pinnani, suliaqarluni, taava ataatsimiititaliaq Ombudsmandip pisinnaatitaaneranut ilaavoq.

Oqaaseqaammi 1998-imeersumi, Ombudsmandip ukiumut 1998-imut nalunaarutaani eqqartorneqartumi, Ombudsmandi isummernerit taakkununnga assingusut tungavigalugit Kalaallit Nunaanni Kommunit Nakkutilliisoqarfiannut tunngasumik pisinnaatitaasutut imminut isigivoq, tassami Ombudsmandip aamma pingaartissimammagu, siulersorneqarnermik 1994-imi iluarsaaqqinnermi Inatsisartut nakkutilliisoqarfimmi sinniisuutitaasa amerlassutsimikkut ikilisinneqarsimanerat, ilaasortanit amerlanerussuteqartunit 3-nit ilaasortanut ikinnerussute-

qartunut 2-nut, Ombudsmandeqarfimmut pilersinneqassamaartumut tunngasumik pisinnaatitaanerup killiliiviginissaa innersuussutigerpjarlugu.

Pisinnaatitaanerup killissalersugaanera pillugu apeqqut naalagaaffimmi oqartussaasut eqqarsaatigalugit aamma atuussimavoq:

Kalaallit Nunaanni Tugassassiuutit pillugit Aalajangiisartut, naalagaaffimmi oqartussaasuusut, Justitsministerip toqqagaannaanik ilaasortaartut eqqarsaatigalugit Ombudsmandi 1998-imi pisinnaatitaanngitsutut imminut isigisimavoq.

Ombudsmandi tamatuma kingornatigut, tassalu 24. marts 2009-mi, Tusagassiuutit pillugit Aalajangiisartut, Naalakkersuisut tusagassiuisarnermi akisussaasuseqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 17-imi, 19. november 2007-i-meersumi § 41 tunngavigalugu pilersissimasaat eqqarsaatigalugit pisinnaatitaasutut imminut isigilersimavoq. Ombudsmandip aalajangiinera taanna Tusagassiuutit pillugit Aalajangiisartut nutaat suleriaasiat aaqqissuusaanikkullu inissisimanerat pillugit paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit pisimavoq, imaammammi Tusagassiuutit pillugit Aalajangiisartut taakku naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Tugassiuutit pillugit Aalajangiisartuinut tamakkiisumik assersuunneqarsinnaanngitsut, Aalajangiisartullu taakku ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineri aaqqiagiinngissutinik aalajangiiviginnittartutut Ombudsmandip sulinerani ilaatinneqartariaqanngitsutut isigineqarnissaannut erseqqissumik tunngavissaqanngimmat.

Inuit normuisa atorneqarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat (siusinnerusukkut Namminersorerullutik Oqartussat) kommunillu sulianik suliarinninneri pillugit naammagittaalliuutit suliarinissaannut Ombudsmandi 2000-imi pisinnaatitaasutut imminut isigisimavoq.

Ombudsmandip Kalaallit Nunaanni Politimesteri 2001-imi nalunaarfigisimavaa nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuitsit pillugit Inatsisartut peqqussutaat tunngavigalugu tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq Politimesterip aalajangersimasumik siulitittaasuuffigisaa eqqarsaatigalugu Ombudsmandi pisinnaatitaasutut imminut isigisoq, tassami Politimesteri ataqatigiinneqarnermi tassani Namminersorlutik Oqartussat (siusinnerusukkut Namminersorerullutik Oqartussat) sinnerlugit aqutsinikkut suliassamik isumaginnittuummat.

Imm. 3 pillugu

Aalajangersagaq taanna Ombudsmandip ingerlatseqatigiiffinnut aamma suliffeqarfinnut il.il., inatsisikkut imaluunniit aqutsinermi allaffissornikkut aalajangiinikkut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassanut imaluunniit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit inatsisikkut aalajangersagaanngitsunut ilanngunneqartunut, naleqqiussilluni pisinnaatitaanerani killissalersuineri tunngavissaanerutigit ajornartorsiutinit arlalinnit pilersinneqarsimavoq.

Aalajangersakkakut tamatumunnga peqatigitillugu tunngaviumik ajornartorsiutaasumik matuminnga aaqqiinarneq siunertarineqarpoq, tassalu Naalakkersuisut Ombudsmandip pisinnaatitaaneranut ilaatinneqartut ataqatigiinneqarnermi allami Ombudsmandip pisinnaatitaanera pillugu aalajangiisinnaanerannik. Iliuuseqarniarnerit Ombudsmandip pisinnaatitaanerata annertussusissaa pillugu aalajangernernut tunngassuteqartut Inatsisartunit aallaaveqartariaqarput, Naalakkersuisunit pinnatik.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma paasitinneqarsinnaatitaanermik inatsimmi § 1, imm. 2 Naalakkersuisut ingerlatsinermut inatsisit ingerlatseqatigiiffinnut, peqatigiiffinnut il.il., erseqqinnerusumik taaneqartunut, pisortat ingerlatsinerannut ilaasutut naatsorsuunneqarsinnaanngitsunut, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit atortuutinneqarnissaat pillugu malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaanissaannut piginnaatitsissummik imaqarput.

Piomasagaatit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi taamatullu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi taaneqartut ingerlatseqatigiiffiup, suliffeqarfiup, peqatigiiffiup il.il., suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip malittarisassartaannut ilanngunneqarnissaannut inatsisini eqqartorneqartuni taakkunani marlunni taaneqartut tassaapput oqartussaaffiup sulinerani aningaasartuutit Namminersorlutik Oqartussanit imaluunniit kommunimit annertunerutigit matussuserneqassasut imaluunniit oqartussaaffiup inatsisikkut imaluunniit inatsit naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit imaluunniit kommuni sinnerlugu aalajangiinissaminut pisinnaatitaaffilerneqarsimaneratut annertutigisumik tamanna atuutissasoq.

Naalakkersuisut piginnaatitsissut taanna maannamut A/S Inissiaatileqatigiiffimmut INI-mut atorsimavaat, tamannalu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaatigit nr. 37-kkut 19. december 1996-imeersukkut pivoq.

Nalunaarut, soorlu tamanna Ombudsmandip 1997-imi ukiumoortumik nalunaarutaanit ersertoq, Ombudsmandip ingerlatseqatigiiffinnut suliassanik, suliassat pisortat oqartussaasut ingerlatsinerannut inatsiseqartitsinermut taamatullu inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsinermut tunngasut pissuseqataannik, isumaginnittunut tunngasumik pisinnaatitaanerata annertussusia pillugu qularutiginninnernut nalornissuteqarnernullu pissutaasarsimavoq, taamatuttaarlu soorlu ingerlatseqatigiiffimmik pilersitsineq pillugu inatsimmit erseqqissumik ersingitsoq, ingerlatseqatigiiffik suliassaqarfinni suni Kalaallit Nunaanni Namminersorullutik Oqartussat (massakut Kalaallit Nunaanni Namminersorullutik Oqartussat) sinnerlugit imaluunniit kommuni sinnerlugu aalajangiinissaminut piginnaatinneqarnerisq.

Ombudsmandi ingerlatseqatigiiffimmik tassungalu oqartussaataalluni pisortaqarfimmik oqaloqatiginnereernerit kingornatigut ingerlatseqatigiiffiup suliassanik aalajangersimasumik naliliineq tunngavigalugu pisinnaatitaanini pisariqartutigit killilerpaa, tamannalu Ombudsmandip nalunaarummi amigaatinik Inatsisartunut Naalackersuisunullu 1997-imi decemberip qaammataani nalunaarutiginninneranik nassataqarsimavoq.

Inatsisissatut siunnersuutip kingunerissavaa Ombudsmandi pisuni ataasiakkaani tamani, oqartussaaffik allaffissornikkut aalajangerneq malillugu ingerlatsinermi inatsiseqartitsinermut ilanngunneqaraangat, pisariqartitsineritut annertutigisumik pisinnaatitaanerinik oqartussaaffimmut naleqqiussilluni killiliisariaqassa-soq. Naatsorsuutigineqarpoq oqartussaaffik pineqartoq suleqatigalugu taamatut killissaliisoqartarumaartoq.

Inatsisartut tipsernermit lottornermillu iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 13-imi, 11. november 2000-imeersumi taamani atuuttumi (massakut aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaanni nr. 10-mi, 22. november 2011-meersumi § 7) § 2-kkut aalajangersarsimavaat aningaasat taakku Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffiata aamma Team Greenlandip agguaatissagaat. Aalajangersagaq taanna piareersarlugu sulianit erserpoq taanna Naalackersuisut suliassat suliari-neqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu suliniaqatigiiffinnut taakkununga marlunnut atuuttussanngortissinnaagaat. Tamanna suli pisimannigilaq, sulinia-qatigiiffiillu taakku marluk eqqarsaatigalugit pisinnaatitaasinnaanini pillugu a-peqqummut Ombudsmandi suli saqqummiussiffigineqarsimannigilaq.

Tamatuma saniatigut pineqartoq tassaasimavoq Inatsisartut takornariatitsisar-nermik inuussutissarsiuteqarnerup aamma nunami inuussutissarsiutit siuarsar-

neqarnissaat pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 10-kkut, 14. november 2004-meersukkut aalajangersaasimasut suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aqutsinermi ingerlatseqatigiiffimmut namminersortumut taamaattumut atuutissasoq.

Ingerlatseqatigiiffik taamaattoq eqqarsaatigalugu Ombudsmandip pisinnaatitaanerani apeqqu Ombudsmandimut aalajangiiffigisassatut sulii saqqummersimannilaq.

Aammattaaq ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 12-imi, 22. november 2011-meersumi tunngavissaliisimapput ilinniagaqarnersiutit pillugit malittarisassanik aqutsinermik suliffeqarfimmut namminersortumut Naalakkersuisut isumagisassannortitsisinnaasut.

Inatsisissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatinit erserpoq taamatut isumagisassannortitsinermi suliffeqarfik namminersortoq taanna suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqassasoq.

Suliffeqarfik namminersortoq taamaattoq eqqarsaatigalugu Ombudsmandip pisinnaatitaanerani apeqqu Ombudsmandi aamma saqqummiussiffigineqarsimannilaq.

Oqartussaaffimmut ingerlatsinermi inatsiseqartitsinerup malittarisassartaanut ilanngunneqartumut tunngasumik Ombudsmandip pisinnaatitaanerani killissaliineq Ombudsmandip aalajangiisartunut, ataatsimiititalianut, il.il., tunngasumik pisinnaatitaanermik killiliineranit allaassuteqangaarnerunissaa ilimagineqanngilaq, tamatumani siunnersuummi § 7, imm. 2 takuuk.

Tamanna ilaatigut ima nassataqarpoq, tassalu Ombudsmandi, oqartussaaffiup pineqartup allaffissornikkut ingerlataanik, aqqissuussaanikkut inissisimaffianik, oqartussaaffiup oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfiusinnaanermi periaasianik il.il., pisuni ataasiakkaani naliliisarumaartoq, oqartussaaffiup Ombudsmandip pisinnaatitaaneranut ilanngunneqarnissaa pillugu aalajangiinissaq siunertaralugu.

§ 8 pillugu

Aalajangersagaq taanna naalakkersuinermit inatsiseqartitsinermi tunngaviusuni sumiiffimmi namminersorluni aqutsinerup ataqpineqarnissaanik tunngaveqarnermut ersiutaavoq.

Aalajangersagaq pingaartumik ima kinguneqarpoq, tassalu Ombudsmandip kommunita missingersuusiornissamut pissaaneqarpoq ataqqissagaa, kommunalbestyrelsilu inatsisip atuuttup killissarititaasa iluanni isumalluutitnik agguataarisussaasoq tunngaviutissagaa.

Aammattaq aalajangersakkap manna nassataraa, tassalu kommunimi naliliinikut aalajangiinerit pineqartillugit, inatsisip atuuttup killissarititaasa iluanni sumiiffimmi politikkikkut nalilersuinerit tamatumalu nassatarisaanik kommunita a-kornanni assigiinngissuteqarsinnaanerit Ombudsmandip ataqqissagai.

§ 9 pillugu

Aalajangersagaq Ombudsmandip naliliinermini tunngavigisaani killissaliinernik imaqarpoq.

Aalajangersagaq inatsisitigut pissusiusunik atuuttunik erseqqinnerulersitsinissamik siunertaqarpoq, taanna malillugu ilagiinni siulersorneqarnikkut pissusiusut allaffissornikkut sulinertut, Ombudsmandip nakkutilliineranut ilaatinneqartutut isigisariaqarlutik, akerlianilli ilagiit nalunaajaanermunut tunngavigisaat upperisamillu ajoqersuuteqarnerat Ombudsmandip nakkutilliineranut ilanngunneqarsinnaanngitsut, tassami ilagiit sulinerisa ilaannut tassunga malittarisassat naalakkersugaanermut inatsiseqartitsinikkut Tunngaviusumik Inatsimmi § 4-mit aqunneqarmata, inatsisiliortullu Tunngaviusumik Inatsimmi § 66 naapertorlugu pisinnaatitaanerannut ilaatinneqaratik.

§ 10 pillugu

Imm. 1 pillugu

Aalajangersarneqarpoq nalunaarut Inatsisartut ukiakkut ataatsimiineranni suliarisassanngorlugu Inatsisartunut tunniunneqartassasoq.

Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut tunniuttassagaa tunngavigineqarpoq. Ukiumoortumik nalunaarutit Inatsisartuni qanoq iliorluni suliarineqartarnissaa Inatsisartut namminneq aalajangigassaraat.

Ukiumoortumik nalunaarutit Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata aalajangiiffigisassatut siunnersuutit saqqummiussaa aqutigalugu ukiuni kingullerni isummerfigineqartarsimapput.

Ombudsmandip inatsisikkut aalajangersagaasumik paasisutissiissussaatitaaneq nalunaarutininik tamanut saqqummiunneqarsimasunik Ombudsmandip nittartakkaminut www.om-budsmand.gl-imut ilanngussisarnermigut tapertalertarpaa. Aammattaaq Ombudsmandip, Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat isumaqatigiissuteqarfigereerlugu, suliat Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarummut ilanngutissamaagai, nittartakkamut ukioq nalunaarusiorfiusoq 2009 aallarnerfigalugu ilanngunneqartalissasut aalajangerpaa.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersagaq taanna naapertuilluartumik eqqartuussineq, “fair trial”, pillugu tunngavinnut nalinginnaasunut naapertuuttutut isigisariaqarpoq.

§ 11 pillugu

Naatsorsuutigineqarpoq Ombudsmandip inatsisini atuuttuni erseqqarlunnernik amigaatinillu naliliinernut, oqaatsimut inatsisitigut inissisimanermi innarlitsaali-neqarnissamik qularnaallisitsinermik taaneqartartumut ilaasunut, aammalu inatsisinik akuersissutigineqarsimasunik allaffissornikkullu aalajangersakkanik politikikkut naliliinernik tunngaveqanngitsunut, atassuteqartumik nalunaaruteqartarnermi maannamut periaaserisimasani attatiinnassagaa.

Ombudsmandip Inatsisartunik nakkutilliisussaannnginnerata malitsigisaanik Inatsisartut pissutsimut isummereersimappata Ombudsmandi aalajangersagaq taanna malillugu nalunaaruteqarsinnaanngilaq.

Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pil-laasarneq akiorniarlugit isumaqatigiissutaannut ilassut nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu Ombudsmandip nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut inatsisit pioreersut imaluunniit inatsisissatut siunnersuutit pillugit oqaaseqaatinik saqqummiussinissaminut periarfissaa eqqarsaatigalugu inatsisissatut siunnersuummi § 17 pillugu oqaaseqaatit inner-suussutigineqarput. Nalunaarutigisassat nalinginnaasumik Inatsisartut Inatsis-inut Ataatsimiititaliaannut kiisalu Naalakkersuisunut nalunaarutigineqartarput.

Malittarisassani amigaatit, assersuutitut Ombudsmandimit nalunaarutigineqarsinnaasussat, suussutsimikkut imatut oqaatigineqarsinnaapput:

- Malittarisassap kalaallisut qallunaatullu oqaasertaanni naapertuutinnngitsoqarnera.

- Malittarisassap atuuffigisassaa pillugu erseqqarluttoqarnera.
- Allaffissornermi aqutsinikkut malittarisassap inatsisikkut tunngavissaqannginnera imaluunniit inatsisikkut tunngavissaqarnerata nalorninartoqarnera.
- Allaffissornermi aqutsinikkut malittarisassat marluk imaluunniit inatsimmi malittarisassat marluk akornanni naapertuutinnginnerit.
- Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliaata ataatsimullu malittarisassat, Namminersorlutik Oqartussat malissallugit pisussaaffigisaasa, matumani namminersorneq pillugu inatsit, Tunngaviusumik Inatsit aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Europami Isumaqaatigiissut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, akornanni naapertuutinngitsoqarnera.
- Oqartussaasup qulliunerusup naammagittaalliorfusinnaasup suunerata erseqqarlunnera.
- Periaaseq inatsisikkut tunngaveqanngitsoq.

§ 12 pillugu

Imm. 1 pillugu

Kialuunniit Ombudsmandimut naammagittaalliorsinnaanerani aalajangersakkap manna nassataraa, tassalu assersuutigalugu naammagittaallortup nammineersinnaassuseqarnera, qallunaatut innuttaassuseqarnera imaluunniit Kalaallit Nunaanni najugaqarnera pillugit piumasaqaateqartoqarsinnaanngitsoq.

Naammagittaallortup suliame illua'tungiusutut inissisimanagera imaluunniit inatsisinut tunngasumik suliame soqutigisaqarnera aallaavittut piumasaqaataanngilaq. Taamaattorli Ombudsmandip suliame, inuit ataasiakkaat namminneq pissuserisaannut tunngasuni, isumaqataanissaq imaluunniit naammagittaalliuut inummit naammagittaallortumit allaanerummit saqqummiunneqarsimappat, naammagittaallortumit piginnaatitsissuteqarnissaq piumasarisarpaa. Tamatumuunakkut Ombudsmandip qulakkiissavaa suliame illua'tungiusoq Ombudsmandip suliamek suliagarnermi ilaatut suliame illua'tungiusup inuinnartut pissusaanut tunngasut, Ombudsmandip oqaaseqaataani issuarneqarsinnaasussat, pillugit paasisutissanik paasiniaaneranut isumaqataasoq.

Taamaattorli Ombudsmandip naammagittaallortut annertuumik imaluunniit naleqquttumik inatsisinut tunngasumik suliame soqutiginninnermik takutitsinngitsut itigartissinnaasarumaarpai, aamma tak. inatsisissatut siunnersuummi § 14, imm. 1 pillugu oqaaseqaatit.

Oqartussaasut allat pillugit oqartussaasut naammagittaalliuutaat Ombudsmandim it aallaavittut suliarineqartassanngillat. Kisiannili, soorlumi Ombudsmandip 1996-imi ukiumoortumik nalunaarutaata kalaallisuuani quppernermit 27-mit qallunaatuuanilu quppernermit 21-mit tamanna ersertoq, pisortanit oqartussaasunit pisortat oqartussaasut allat pillugit naammagittaalliuutip suliarinissaanut pisinnaatitaasutut Ombudsmandi imminut isigivoq, tassami naammagittaallior-toq suliami aalajangersimasumi tassani suliami illua'tungiusumut inuinnartut i-sigisariaqarmat.

Ombudsmandi Inatsisartunit Inatsisartulluunniit ataatsimiititaliaannit naamma-gittaalliummik suliaqarnissaminut pisussaaffeqanngilaq, tamannami Ombuds-mandip Inatsisartunut attuumassuteqanngitsuunerata kingunerimmagu, Om-budsmandilu Inatsisartunit taakkulu ataanni oqartussaasunit peqqusissuteqarfi-gineqarsinnaanani.

Imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni aalajangersakkap inuit tarnikkut nappaate-qarnermut tunngasut pillugit inatsiseqartitsineq naapertorlugu allaffissornikkut kiffaanngissusiiagaasut taamatullu inuit, pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartit-sineq naapertorlugu misissuinerup imaluunniit pinerluttulerineq pillugu inatsi-seqartitsineq naapertorlugu oqartussaasut kiffaanngissusiiasunit misiliisuutita-qartitsiviunngitsumik pineqaatissiinerup ilaatut kiffaanngissusiiagaasut Om-budsmandimut naammagittaalliorsinnaanerannik qulakkeerussinissaq siunerta-
raa.

Tamanna Inatsisartut Ombudsmandiat eqqarsaatigalugu ima nassataqassaaq, tassalu aamma inuit kiffaanngissusiiagaasimasut Kalaallit Nunaanni imaluunniit Qallunaat Nunaanni najugallit Namminersorlutik Oqartussat kommuniillu pillu-git naammagittaalliorsinnaasassasut, oqartussaasumit kiffaanngissusiiasumit killilersorneqarnatik.

Inatsisartut Ombudsmandiannut saaffiginnissuteqarnerni malunnaarsaarnermik Folketingip Ombudsmandianut saaffiginnissuteqarnerni atuuttup assinganik kif-faanngissusiiakkat atugaqartinnissaat aalajangersakkami siunertaavoq.

Taamaattorli aalajangersakkap immikkoortua, eqqartuussisarneq pillugu inat-simmut tunngassutilik, aammalu inunnt kiffaanngissusiiagaasunut angerlarsi-maffimmi Inatsisartut Ombudsmandiata § 7 naapertorlugu pisinnaatitaaneranut ilaanngitsumi najugalinnut tunngassuteqartoq naalagaaffimmi oqartussaasunut isumaqatigiinniutigineqaaqartussaavoq.

Justitsministereqarfiup allakkani 8. marts 2001-imeersuni Inatsisartut nalunaarfigai aalajangersagaq taanna ministerip oqaaseqaatissaqarfiginngikkaa.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkap taassuma manna nassataraa, tassalu erseqqissarneqassasoq naammagittaalliuutit kinaassutsimik isertuisut naammagittaalliuutillu najugaqarfigisamik, Ombudsmandip suliamik suliaqarnera pillugu nalunaarutinik nas-sitsiffiginnaasamik taasaqarfiunngitsut Ombudsmandimit suliarineqarsinnaa-gajunngitsut.

Aamma pineqartoq tassaavoq Ombudsmandip sulinermini inatsiseqartitsinikkut isumannaatsuutitsineq eqqarsaatigalugu piumasqaatigisimagaa naammagittaal-liuutit e-mailikkut nassiunneqartut, scannikkamik atsiorneqanngitsut, nassiussi-sup allakkatigut imaluunniit telefaxikkut malitseqartitsivigisassagai, nassitsisul-lu kinaassusia tassuuna uppersarlugu. Periaatsip taassuma atorneqarnerata i-ngerlaqqinnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Imm. 3 pillugu

Naammagittaalliornissamut piffissaliussaq ukiumik ataatsimik sivisussusilik taamatorluinnaq paasineqassaaq, tassalu piffissaliussamik saneqqutsinissamut i-natsisitigut tunngavissaqanngitsoq. Taamaattumik Ombudsmandip naammagit-taalliuut kingusinnerpaamik pissutsit naammagittaalliuutigineqartut pisimane-rannit ukiup ataasinngornerani tigoreersimasussaavaa.

Naammagittaalliornissamut piffissaliussap aallartiffissaa sanioqqutassaangillu-innartut paasineqassaaq, tassalu naammagittaalliornissamut piffissaliussaq ul-lormit suliami inaarutaasumik aalajangiiffiusumit ingerlalersussatut naatsorsuu-tigineqartoq.

Naammagittaalliornissamut piffissaliussap naaneranik saneqqutsinnginnissamik paasinninnermut tunngavilersuutaasoq tassaavoq Ombudsmandip naammagit-taalliuutinik Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuinit tamanit tiguneqartunik suliaqarnerani assigiiaarnerusunngortitsinissamik pingaartitsineq. Aammattaaq oqartussaasut suliami aalajangiisimasut eqqarsaatigineqarput, tassami oqartus-saasut suliap inarneqarsimanera naatsorsuutigisinnaasariaqarmassuk. Kiisalu naggataatigut saneqqutsinnginnissamik paasinnineq Ombudsmandip, taamaali-ornissamut tunngavissaqarpat, naammagittaalliuut kingusinaarluni tunniunne-qarsimasoq tunngavigalugu suliassamik nammineerluni aallartitsisinnaajumaar-nissaanut ataneqartillugu isigineqartariaqarpoq. Aammattaaq takukkit inatsisis-satut siunnersuummi § 14, imm. 1 pillugu oqaaseqaatit.

Imm. 4 pillugu

Aalajangersakkakut erseqqissarneqarpoq aqutsinermi allaffissornikkut oqartussaasup qullerpaap isummernissaa Ombudsmandip suliniutigisimappagu naammagittaalliornissamat piffissaliussaq ukiumik ataatsimik sivisussusilik imm. 3-kkut aalajangersarneqarsimasoq Ombudsmandip sivitsorsinnaagaa.

Erseqqissaanermi pisut Ombudsmandip naammagittaalliummik suliarinninneranut § 13-ip toqqaannartumik akornutaanngiffii Ombudsmandilli § 14 tunngavigalugu suliamik suliarinninnginnermini suliap allaffissornikkut aqutsinermi oqartussaasumit suliarineqartariaqartutut isumaqarfisai pineqarput.

Tamanna assersuutigalugu pisariaqarsinnaavoq Ombudsmandi isumaqarpat suliaq kommuninik nakkutilliinermi oqartussaasumut nalinginnaasumut saqqummiunneqartariaqartoq, imaluunniit Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasumit ingerlatsiveqarfimmik pineqartumik nakkutilliinissamat piginnaatitaasumut saqqummiunneqartariaqartoq.

Naammagittaalliuut nutaaq aalajangiinerup naammagittaalliuutigeqqaarneqartup kingorna ukiumik ataatsimik piffissaliussap naannginnerani suliarineqarsinnaanngitsoq pissutsit ilimanarsisippassuk Ombudsmandip naammagittaalliorpoq pisuni taamaattuni nalunaarfigisinnaavaa aalajangiineq naammagittaalliuutigeqqaarneqartoq pillugu naammagittaalliuut nutaaq piffissaagallartillugu tunniunneqartutut isigineqassasoq, naammagittaalliuut suliat ataasiakkaarlugit sivikinerusumik piffissaliussatut nalunaarutigineqartup iluani tiguneqarpat.

§ 13 *pillugu*

Aalajangersagaq tunngaviusumik isummamut imaattumut ersiutaavoq, tassalu ingerlatsiviup innuttaasullu akornanni saqitsaassutit illua'tungeriit akunnerminni aaqqinniartariaqaraat, nakkutilliisutut oqartussaasup avataaneersup Inatsisartut Ombudsmandiattut ittup suliamut akuliutitinneqannginnerani.

Ombudsmandip periaaseraa pissutsit allat pillugit naammagittaalliuutit, taakkunani oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliorsinnaaneq atorneqarsimanngikkaangat, aalajangiinerit pillugit naammagittaalliuutit assigalugit oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliorfiusinnaasumut nassiunneqassasut, tassani isummerfigineqarnissaat siunertaralugu. Periaasiusoq unaavoq, Ombudsmandip naammagittaalliorpoq oqartussaasup qulliunerusup suliamik isummerfiginninnissaanik utaaqqimaaqqusarlugu, naammagittaalliorput naammagittaalliumminik Ombudsmandimut saqqummiussinnginnerani.

Taamaattumik aalajangiinerit pillugit naammagittaalliuutit aamma pissutsit allat pillugit naammagittaalliuutit akornanni immikkoortitsisarnerup ingerlateqqinneqannginnera Ombudsmandip naammagittaalliummik suliarinnilinnginnerani allaffissornikkut aqutsinermi oqartussaasunut qulliunerusunut naammagittaallornissamut periarfissat tamarmik tamatigut atorneqarsimanissaannik tunngavimmik allaaserineqartumik qulakkeerinnittuussa.

Ombudsmandip innuttaasut inatsimmi naammagittaalliornissamut piffissaliunneqartup iluani oqartussaasumut qulliunerusunut naammagittaalliornissamut periarfissanik atueqqaarnatik Ombudsmandimut naammagittaallortut naammagittaalliuutaasa suliarineqarnissaat (aamma) itigartitsissutigisarpa. Periaatsip taassuma manna allaavigaa, tassalu innuttaasoq allaffissornermi aqutsinikkut naammagittaalliornissamut periarfissamut taarsiullugu Ombudsmandimut naammagittaalliornissamik toqqaasinnaasariaqanngitsoq.

Ombudsmandimut naammagittaalliornissamut piffissaliussaq ukiumik ataatsimik sivisussusilik, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 12, imm. 3, aatsaat piffissamit, pisup naammagittaalliuutigineqartup oqartussaasumit qullerpaamit aalajangiiffigineqarnerata kingornatigut aallartittut naatsorsorneqalersarpoq.

Taamaalilluni piffissaliussap qaangerneqarnera pissutigalugu itigartitsineq, tak, inatsisissatut siunnersuummi § 12, imm. 3, oqartussamut qulliunerusunut naammagittaalliornissamut periarfissamik atuisimanninneq pissutigalugu itigartitsinermut sanilliullugu periarfissatut kinngullertut inissisimavoq.

Taamaattorli Ombudsmandip, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 15, imm. 1, suliaq nammineerluni suliarilersinnaavaa, allaffissornikkut oqartussaasumut qulliunerusunut inatsisitigut aalajangersagaanngitsumik naammagittaalliorfiusinnaasumut naammagittaalliorsinnaatitaaneq imaluunniit naammagittaalliorsinnaatitaaneq inatsisitigut aalajangersagaasoq atorneqarsimannikkaluarpataluunniit.

§ 14 pillugu

Imm. 1 pillugu

Aalajangersakkakut Ombudsmandi, naak naammagittaalliuut piffissaq eqqorlugu naammagittaalliuutigineqarsimagaluartoq, oqartussaasumut qulliunerusunut naammagittaalliorsinnaaneq atorneqarsimagaluartoq naammagittaalliuullu pissutsinut, Ombudsmandip pisinnaatitaaneranut atagaluartoq, naammagittaalliuutip suliarinissaata itigartitsissutiginissaanut periarfissinneqarpoq.

Aalajangersagaq taanna manna tikillugu suliat itigartitsissutiginnissaannut suliallu suliarineqarnissaminut naleqquttunngorsarnissaannut atorneqarsinnaavoq, taamaaliornikkut naammagittaalliuutip immikkoortuisa ilaannai aalajangersimatumik misissuiffigineqassallutik. Aalajangersagaq taanna suliat makku suliarineqarnissaasa itigartitsissutigineqarnissaannut atorneqartarsimavoq:

- suulluanngitsut pillugit naammagittaalliuutit,
- pissutsit inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsinermi malittarisassanut sanilliussilluni pisortat suliffiutaannik naliliinissamik piumasaqaateqarfiusut pillugit naammagittaalliuutit,
- naammagittaalliuutit misissuinissamut nukissanik naleqqutinngitsumik amerlasuunik piumasaqaateqarfiusut,
- naammagittaalliuutit Ombudsmandip naalakkersuisunikkut siunertaqartutut naliliiffigisai aamma
- naammagittaalliuutit, assersuutigalugu pissutsinik uppersaasarsuiner-mut tunngasunik pissuteqarluni eqqartuussivinnit aalajangiivigineqarnis-saat pissusissamisoornerusut.

Kiisalu aalajangersagaq sulianik, Ombudsmandip nammineerluni suliniutitut suliarinissaat naleqquttuunerpaasutut isumaqarfigisaanik itigartitsissuteqarner-mut atorneqartarsimavoq, oqartussaasuni taakkuusuni pissutsit assigiiaartut pil-lugit naammagittaalliuutinik arlalinnik naammagittaalliuuteqartoqartarsimanera pissutigajunnerullugu.

Naammagittaalliuutinik, Ombudsmandimit suliarineqarnissaminut allatigut naammassinnittunik, itigartitsissuteqarnissamut Ombudsmandip piginnaatinne-qarnerata Ombudsmandip siunertarisamut naleqqunnerpaasorinninneratut atuin-arneqarsinnaasariaqarpoq.

Imm. 2 pillugu

Naammagittaalliuutip suliarineqarnissaa itigartitsissutigiguniuk sumut naamma-gittaalliorqarsinnaanera Ombudsmandip sapinngisamik ilitersuutigissavaa.

§ 15*pillugu*

Imm. 1 pillugu

Periaatsimi suliassat nammineerluni suliarineqalersarput suliassaq pissutsinik tunngavissaanerusunik tunngaveqaraangat, imaluunniit suliassap paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit kukkunernik annertuunik pingaarutilinnillu ima-

qarsinnaanera tunngavigalugu. Tamatumunnga pissutaasinnaavoq suliap tusa-gassiuutini eqqartorneqarnera, naammagittaalliuutip kingusinaarluni tunniunne-qarsimanera imaluunniit naammagittaalliuutit imarisamikkut imaluunniit imari-saasa immikkoortuisa ilaasa tamanut tunngasumik immikkut misissuiffigineqar-nissaminnut piukkunnarnerpaanerat.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersagaq Ombudsmandip nammineerluni suliniutinik, oqartussaasumi suliasanik arlalinnik ilalinnik imaluunniit oqartussaasuni arlalinni suliasanik pissuseqatigiinnik, aallartitsinissaanut periarfissiivoq.

§ 16 pillugu

Ombudsmandi suliffeqarfinnik il.il. misissuinermini - apeqqutit inatsiseqartitsi-nermut tunnganerusut pillugit naliliinnermi saniatigut - suliffeqarfiup/paaqqinnif-fiup sullitaasa inuttut timikkut tarnikkullu ikiuineq eqqarsaatigalugu atugaat pil-lugit aamma naliliisarpoq. Ombudsmandip tamatumunnga atatillugu naliliinera innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnissaannik, mianerineqarnis-saannik inuppalaartumillu pineqarnissaannik piumasaaqateqarnermit sunnerne-qarsimassaaq. Ombudsmandip naliliinera assersuutigalugu illutat allanngortin-neqarnissaat, pitsaanerusemik aserfallatsaalineqarnissaat imaluunniit sunngif-fimmi sammisassaqartitsinermilu pitsaanerusemik suliniuteqartoqarnissaa pillu-git inassuteqaatit saqqummersinnaavoq.

Aalajangersagaq Ombudsmandip kommunip allaffiinik, suliffeqarfinnik atuar-titsiviusunik, isumaginninnermi paaqqinniffinnik pisortallu allaffeqarfinnik il.il. assersuutigalugu Folketingip Ombudsmandiata pisinnaatitaaneranut pisinnaati-taalluni misissuivissinnaatitaaneranut inatsisikkut tunngavissaliivoq. Misissui-artorluni takusaanerit taamaattut Ombudsmandip naliliinera tunngavigalugu im-mikkut suliniuteqarnertut imaluunniit allatigut illoqarfinnut nunaqarfinnulluun-niit tikeraarneranut atatillugu ingerlanneqarsinnaapput.

Ombudsmandip suliffeqarfimmi takusaanini tunngavigalugu suliffeqarfimmik taassuminnga misissuinerani torersuutitsinissamik malittarisassat allassimasut suliffeqarfimmut pineqartunut imaluunniit suliffeqarfiup sullitai eqqarsaatigalu-git atuuttut ilaatinneqarsinnaapput.

Suliamik paasissutissiinerup ilaatut Ombudsmandip suliffeqarfinnik takusaane-ra pillugu oqaaseqaatini § 18, imm. 4 innersuussutigineqarpoq.

§ 17 pillugu

Aalajangersakkap taassuma erseqqissarpaa Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniarlugit isumaqatigiisutaannut ilassut 18. december 2002-meersoq nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut suliaasaq Ombudsmandip sulineranut ilaasoq.

Suliaasap annertussusia isumaqatigiisummut ilassummi nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasumi artikelini 17-imit 23-mut aamma artikelimi 35 imaattunik oqaasertaqartuni erseqqinnerusumik allaaserineqarsimavoq:

"[...]

Artikel 17

Naalagaaffiup peqataasup suulluunniit isumaqatigiisummut ilassutip matuma ator-tuulernerata imaluunniit atortuulersinneqarnerata akuerineqarnerataluunniit kingornatigut kingusinnerpaamik ukioq ataaseq qaangiutsinnagu naalliutsitsisarneq pinaveersaartinniarlugu nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisoq ataaseq arlallilluunniit atasisavai, toqqassavai pilersissallugilluunniit. Pinaveersaartitsisut qitiunngitsumi inissisimasunit toqqagaasut nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut toqqarneqarsinnaapput, isumaqatigiisummut ilassut manna siunertarlugu, taakku isumaqatigiisummut ilassummi aalajangersakkanut naapertuuttuuppata.

Artikel 18

1. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut sulinerminni arlaannaannulluunniit attuumassuteqannginnerat sulisuisalu arlaannaannulluunniit attuumassuteqannginnerat naalagaaffiit peqataasut uppennarsassavaat.

2. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsinermi immikkut ilisimasallit suliatigut pisariaqarneratut pisinnaasaqarnissaat ilisimasaqarnissaallu qulakkeerniarlugu pisariaqartumik iliuuserineqartussat naalagaaffiit peqataasut isumagissavaat. Angutit arnallu amerlaqatigiissinniarneqassapput, nunallu inoqqaavisa nunamilu ikinnerussuteqartut naammaginantumik sinniisoqartinneqarnissaat anguniarneqassalluni.

3. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut sulisinnaaqullugit pisariaqartitaannik atugassikkumallugit naalagaaffiit peqataasut imminnut pisussaattipput.

4. Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisunik pilersitsinermi nunami pineqartumi inuit pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffiit inissisimanerat naalagaaffiit peqataasut pisariaqarneratut mianerissavaat.

Artikel 19

Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut annikinnerpaaffiatigut makkuninnga pisinnaatitaassapput:

- a) inuit kiffaanngissusiiagaasimasut tigummineqarfiini, tak. artikel 4-mi nassuiaat, pinninnerup akuttunngitsumik misissortarnissaanut, naalliutsitsinermut peqqarriingaartumillu inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pineqarnermut pillarneqarnermulluunniit illersorneqarnerisa nukittorsarneqarnissaat siunertaralugu;
- b) oqartussaasunut susassaqtunut kaammattuutunik saqqummiussinissaminnut, inuit kiffaanngissusiiagaasimasut pineqarnerisa atugaasalu pitsaanerulersinneqarnissaat siunertaralugu aamma Naalagaaffiit Peqatigiit aalajangersagaat pineqartut isiginiarlugit naalliutsitsineq allatullu peqqarriingaartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinninneq imaluunniit pillaaneq pinaveersimatinniarlugit;
- c) inatsisaareersut inatsisissatulluunniit siunnersuutit pillugit siunnersuutunik oqaaseqaatinillu saqqummiussinissaminnut.

Artikel 20

Nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut piginnaatitaanerminnik naammassinninnissaat anguniarlugu naalagaaffiit isumaqatigiissummut ilassummi peqataasut imaaliornissamat imminnut pisussaatipput:

- a) tigumminniffinni, tak. artikel 4-mi nassuiaat, inuit kiffaanngissusiiagaasimasut amerlassusiat kiisalu tigumminniffiit amerlassusii sumiiffiillu pillugit paasissutissanik tamanik tunniussinissamat;
- b) inuit taamaattut pineqarnerat kiisalu kiffaanngissusiiagaanerminni atugaat pillugit paasissutissanik tamanik tunniussinissaminnut;
- c) tigumminniffinnut taakkulu illuutaannut atortulersuutaannullu tamanut isersinnaatitsinissaminnut;
- d) inuit kiffaanngissusiiagaasimasut kiisalu inuit kikkulluunniit paasissutissanik pisariaqartinneqartunik tunniussininnaasutut nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisup isigisaanik nakkutigineqaratik ilisimannittoqaratilluunniit oqaloqatiginissaannut peri-

arfissiinissaminnut, inuk nammineq oqalutseqarluniluunniit oqaloqatigalugu, taman-na pisariaqartoq naliliisoqarpat;

e) sumiiffinnik iserfigerusutanik inunnillu oqaloqatigerusutanik toqqaanissaannut kiffaanngissuseqartinnissaannut;

f) pinaveersaartitsinermi komitémut attaveqarfiginnissinnaatitsinissaminnut, paasissutissanik tassunga nassiussisinnaatitsinissaminnut taassuminngalu naapeqatigin-nissinnaatitsinissaminnut.

Artikel 21

1. Oqartussaasup imaluunniit atorfilittap kialuunniit inuk suliniaqatigiiffilluunniit paasissutissanik nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisumut tunniussisimanagera pissuti-galugu naalliutsinneqaqqusinnaanngilaa pineqaatissinneqaqqusinnaanaguluunniit, i-maluunniit tamanna akuersaarsinnaanagu akueriinnarsinnaanaguluunniit, paasissutis-sat eqqortuunerat eqqunngitsuuneralluunniit apeqquatainnagu, paasissutissanillu tun-niussineq inunnut suliniaqatigiiffinnilluunniit taamaattunut ajoqutissarsiffiusumik ki-nguneqartinneqassanani.

2. Paasissutissat isertuunneqartussat nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisumit kater-sorneqartut nipangiussisimasussaataaeramik aalajangersakkani pineqartunut ilaatin-neqarput. Pissutsit inunnut ataasiakkaanut tunngalluinnartut pillugit paasissutissat i-nuk pineqartoq erseqqilluinnartumik akuersisimanngippat tamanut saqqummiunne-qassanngillat.

Artikel 22

Naalagaaffimmi peqataasumi oqartussaasut taamaaliornissaminnut pisinnaatitaasut nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisup kaammattuutai suliarissavaat, naammassin-ninniarlunilu iliuuserineqarsinnaasoq pillugu oqaloqatiginnissallutik.

Artikel 23

Naalagaaffiit isumaqatigiissummut ilasummi matumani peqataasut imminnut pisis-saatipput nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisut ukiumoortumik nalunaarusiaasa ta-manut saqqummiunnissaannut ilisimaneqalersinniarlugillu siammarterinissaminnut.

(...)

Artikel 35

Pinaveersaartitsinermi komitémut ilaasortat aamma nuna tamakkerlugu pinaveersaar-titsisut sulineramik ingerlannerani arlaannaannulluunniit atuumassuteqaannginnissamik pisariaqartitsinerup annertussusia naapertorlugu pisinnaatitaaffilerneqarlutillu attor-neqarsinnaanngiffilerneqassapput (immunitet). Pinaveersaartitsinermi komitémut i-laasortat Naalagaaffiit Peqatigiit pisinnaatitaaffii attorneqarsinnaanngiffiilu pillugit i-

sumaqatigiissummi 13. februar 1946-meersumi imm. 22-mi aalajangersarneqartunik pisinnaatitaaffilerneqarlutillu attorneqarsinnaanngiffilerneqassapput, isumaqatigiissummi tassani imm. 23 isiginiarlugu. [...]" (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pingaartumik suliffeqarfiit namminersortut pisortanillu ilaannakortumik pigineqartut eqqarsaatigalugit artikel 4-mi pisinnaatitaaneq, artikel 18, imm. 2-mi atuumassuteqarneq immikkullu ilisimasaqarneq inatsisilerinerup saniatigut allanik immikkut ilisimasalinnik ilanngussinissamut pisussaaffimmik nassataqarsinnaasoq, artikel 19, litra c-mi inatsisaareersut inatsisissatulluunniit siunnersuutit pillugit siunnersuuteqarsinnaaneq oqaaseqaateqarsinnaanerlu, artikel 21, imm. 1-imi inuit nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisumut paasissutissanik tunniussisut pineqaatissineqarsinnaannginnerat, artikel 22-mi naammassinniniarnermi iliuuserisassat pillugit oqaloqatiginnittussaataaneq kiisalu artikel 35-mi nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisup attorneqarsinnaanngiffeqarnera Ombudsmandip sulineranut nalinginnaasumik tunngavimmik saneqqutsinerumata siunnersuutigineqarpoq isumaqatigiissummut ilaasumi aalajangersakkat Ombudsmandi pillugu inatsimmi ilanngunneqassasut, suliassaq nalornissutigineqaleqqunagu.

Kapitali 3 - Ombudsmandip sullivanik suliarinnettarnera

§ 18 pillugu

Malittarisassatigut atuuttutigit aalajangersarneqarpoq oqartussaasut Ombudsmandip pisinnaatitaanerani pineqartunut ilaatinneqartut pisussaaffeqartut Ombudsmandi paasissutissanik piimasaanik nalunaarfigissallugu, allagaatinik piimasaanik tunissallugu allakkatigullu oqaaseqaasioqqucipat allakkatigut oqaaseqaasiussallutik. § 18, imm. 1-ip 2-llu allannguutissaattut siunnersuutikkut paaqqinniffiit/suliffeqarfiit il.il. namminersortut Ombudsmandip sulinerani pineqartunut § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni aalajangersakkatut siunnersuutigineqartoq tunngavigalugu ilaatinneqartut paasissutissiinissamut allalagaatinillu tunniussinissamut aamma pisussaaffeqarput.

§ 18, imm. 5-imi aalajangersakkatut siunnersuutigineqartukkat Ombudsmandip paaqqinniffinnut/suliffeqarfinnut il.il namminersortunut inuit kiffaanngissusiigaaffigisaannut kiffaanngissusiigaaffigisinnaasaannulluunniit eqqartuussivik aalajangiiteqqaanngikkaluarlugu isersinnaatitaanera inatsisikkut tunngavissalernerneqarpoq, tak. § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni aalajangersagassatut siunnersuut. Misissuineramik oqarnermi ininik/sumiiffigisanik, nalunaarsuiffinnik paasissutissanillu/atortussanillu allanik misissuineq pineqarpoq.

Imm. 1 pillugu

Aalajangersagaq taanna paasissutissanik imaluunniit allagaatinik pigineqareersunik, matumuni allakkiat suliffiup iluani atugassat, allattaaviit, paasissutissat qarasaasianiittut il.il. eqqarsaatigalugit, tunniussinnermut tunngavoq.

Ombudsmandip periaasia Ombudsmandip 1996-imi ukiumoortumik nalunaaru-taani allaaserineqarpoq, tassani Ombudsmandip erseqqissarsimmagu “naam-magittaallortumut tunngasumik suliame mappimik atukkiussinissamik” qinnuti-gisaqarnerup oqaasertaa naapertorlugu paasineqassasoq, suliamilu allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat kingunerisaannik killiliiffigi-neqassanngitsoq.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqarpoq allagaatit suliame allagaatinik paa-sitinneqarsinnaatitaanermi qulangersimaneqarnerat pingaaruteqanngitsoq. Pappiarat atortussat suliffiup iluani pigineqartut, Ombudsmandimut tunniunneqar-nermikkut suliffiup iluani atorreqartussaannermittut pissuseqarnertik annaaneq ajorpaat.

Aammattaaq Ombudsmandip erseqqissarpaa oqartussaasut suliame allagaatit sorliit nassiunneqartussatut naleqquttuunerinik nalilersuinissaminnut pisinnaati-taanngitsut, qinnutigisaqarnerli suliame allagaatinut mappimik pigeqqaakkamik suliame uppersaatissanik, suliame pigineqartunik oqartussaasullu suliamek suliaraqarnerannut tunngaviusunik, tamanik imalimmik atukkiussinissaq pillugu qinnutigisaqarnertut paasineqassasoq.

Aalajangersagaq Ombudsmandip suliassanik suliaraqarnerani pingaaruteqartuu-voq. Ilaatigut imatut pisoqarsinnaasarpoq, Ombudsmandip suliame oqaaseqaate-qareermeri kingornagut paasigaa oqartussaasut suliame allagaatinik tamanik atukkiussisimannngitsut, taamaattumillu Ombudsmandip naliliinnerminut tunnga-vigisani nalileqqittariaqaraa, immaqalu isornartorsiuinini nalileqqittariaqarlugu.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersagaq imm. 1-imut, Ombudsmandip suliame pappiaraatinik atortus-sanik pioreersunik piumasaqarsinnaatitaaneranik taamaallaat eqqartuisumut tapersiutaavoq. Aalajangersakkakut siunertarineqarpoq Ombudsmandip paasis-sutissanik paasiniaasinnaatitaanermi paasissutissaannavinnik paasiniaanermi-ni uppersaatissanillu oqartussaaffiup pigisaanik pissarsiniarnermini killiliivi-gineqannginnissaa, aammattaaq piumasarisinnaallugu oqartussaasoq periaatsi-mut, oqartussaasup susassaqarfimmini atortagaanut, tunngaviusutut aamma/i-

maluunniit tamanut tunngasumik pissuseqarnerusumut inatsisitigullu paasinnit-
taatsimik tunuliaqutaasumut nassuiaammik saqqummiussinissaa.

Imm. 3 pillugu

Aalajangersakkap Ombudsmandi suliani, oqartussaasup paasissutissanik, Om-
budsmandip piumasarisaanik tunniussiumanngiffigisaani imaluunniit suliaq i-
ngerlatsivimmi tammarsimassagaluarpat, inunnik eqqartuussivimmi killisiorne-
qartussanik aggeqqusinissaanut periarfissippaa. Taamaattorli aalajangersagaq
kalaallit qallunaalluunniit Ombudsmanditut sulinermik periaaseqarneranni ator-
neqanngisaannarsimavoq, taamaakkaluartorli Ombudsmandip nakkutilliinermik
sunniuteqarluartumik sulinermini periarfissaanik killiliinnginnissaq pissutigalu-
gu atatiinnarneqarnissaa siunnersuutigineqarluni.

Oqaatigineqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi nr.
305-imi, 30. april 2008-meersumi, 1. januar 2010-mi atuutilersumi § 707-ikkut
eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi atuuttumi kapitali 8, § 1-imi pissutsit inat-
siseqartitsinermut pingaaruteqartut pillugit misissuinerlut paasissutissartalersu-
inermullu atatillugu eqqartuussivimmi killisiuinerit pillugit aalajangersagaq i-
ngerlateqqinneqarmat.

Imm. 4 pillugu

Aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq Ombudsmandip suliamut tunngasu-
mik paasissutissartalersuineri aammattaaq misissuiartornermut takusaanermullu
atatillugu ingerlanneqarsinnaasoq.

Taamaalilluni nammineerluni misissuiartorneq § 16-imi pineqarpoq, kiisalu
Ombudsmandip suliaanut tunngatillugu paasissutissartalersuinerlut ataneqartil-
lugu suliffeqarfinnik takusaaneq § 18, imm. 4-mi pineqarpoq.

Imm. 5 pillugu

Aalajangersakkap taassuma qaqutiguinnaq atorneqartarnissaa naatsorsuutigine-
qarpoq, Naalagaaffiillu Peqatigiit naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingaartu-
mik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq ima-
luunniit pillaasarneq akiorniarlugit isumaqatigiissutaannut ilassut tunngavigalu-
gu suliassat suliarineqarneranni tamanna pisariaqartoq naliliisoqarpat aatsaat a-
torneqartassalluni.

§ 19 pillugu

Imm. 1 pillugu

Aalajangersakkap erseqqissarpaa Ombudsmandip naliliinerminut tunngavigisaa tassaasoq inatsisit atuuttut, matumani aamma ingerlatsinermi inatsisit immikkullu inatsiseqartitsinermi suliassat suliarineqartarnerannut malittarisassat. Tamatuma saniatigut suliassanik suliaqarneq oqartussaasut suliassanik suliaqartarnerannut oqartussallu ingerlatsinermi ileqqorissaarnissamik maleruaanerannut tunngavigisat inatsisitigut aalajangersagaanngitsut tunngavigalugit nalilerneqartarpoq, matumani aalajangiineq naammagittaalliutigineqartoq naleqquttuunerseq ilanngullugu eqqarsatigalugu. Kiisalu Ombudsmandip nalilertarpaa oqartussaasup malittarisassiinermini iliuuserisaminilu inuttut piginnaatitaaffinnik malinninersoq.

Ombudsmandip misissuiartorluni suliaqartarnerminut atatillugu naliliisarneranut tunngavik eqqarsaatigalugu § 16-imut innersuussisoqarpoq, tassami aalajangersakkamut tassunga innersuussinermi erseqqissarneqarmat Ombudsmandip misissuiartornermini naliliisarnermini tunngavia atitunerummat inatsisitigut misiliisarnermut tunngavimmut, Ombudsmandip sulianik misissuisarneranut atuuttumut, naleqqiullugu.

Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inupalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pilaaarneq akiorniarlugit isumaqatigiissutaannut ilassut 18. december 2002-meersoq nammineq piunassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq tunngavigalugu Ombudsmandip nuna tamakkerlugu pinaveersaartitsisutut sulinera eqqarsaatigalugu § 17 pillugu oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkakut tassuuna aalajangersarneqarpoq pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni tunngaviit Ombudsmandip sulinerani taamatut atuutsinneqassasut; taamaattorli allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat ilanngunnagit.

Aalajangersakkap manna nassataraa, tassalu Ombudsmandip (Ombudsmandillu sulisuisa) suliami peqataasinnaassuseqannginneq (tamanna § 5-imi aalajangersakkap aamma nassataraa), ilitsersuisussaataaneq, suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq tunngavilersuisarnerlu kiisalu nipangiussisimasussaataaneq (tamanna § 28-mi aalajangersakkap aamma nassataraa) pillugit tunngavinnik malinnittusaaanera. Ilitsersuisussaataitanermik tunngavik Ombudsmandi eqqarsaatigalugu suliatigut sunniuteqanngilaq.

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit inatsisitigut aalajangersagaanngitsut (matumani ass. isiginiagassanik suliambut attuumassuteqanngitsunik ilanngusseqqusaannginneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu) naatsorsuutigineqarpoq Ombudsmandip taakku sulianik sularinninnermini suli atortassagai, taman-na Ombudsmandip immikkut atuuttuuneranut sulineranullu attuumassuteqartoq ataneqartinneqarsinnaasorlu naliliisoqaraangat.

Tamatuma pissuseqataa ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik tunngavinnut ingerlatsineq pillugu inatsisini taaneqanngitsunut aamma atuuppoq, matumani ilaatigut ingerlatsiviup inussiarnersuunissaanik, mianerinnittuunissaanik tatigin-ninnermillu pilersitsisuunissaanik piumasaqaatit kiisalu angusaqarluartarnissam-ik toqqissisimanartunillu periaaseqarnissamik piumasaqaatit ilanngullugit eq-qarsaatigalugit.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni tunngaviit aalajangersakkami tassani pineqartunut ilaatinneqanngil-lat. Taamaakkaluartoq Ombudsmandi qulaani "toqqissisimanartunik periaase-qarnissamik" piumasaqaatip nassatarisaanik, allattuisussaataitanermik piumasa-qaammik aallaavittut malinnittussaasutut isigineqarpoq.

Ombudsmandi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi aalajangiinermik oqar-tarnermi aalajangiinertut ittunik aalajangiineq ajorpoq, taamaalillunilu aalaja-ngersakkap saneqqunneqarnera assersuutigalugu Ombudsmandip nalunaarutigin-ninneri, inassuteqaatai imaluunniit suliamik misissuiffiginninniarani aalajangi-neri eqqarsaatigalugit atuussinnaassuseqannginnermik nassataqarsinnaasussaa-nani.

Aalajangersakkamik saneqqutsinerup pisortani oqartussaasoq Ombudsmandi eqqarsaatigalugu, Inatsisartut inatsisaata nassatarisaanik, soorlu paasissutissanik Ombudsmandimut nalunaaruteqarnissamut allagaatinilluunniit Ombudsmandip piumasaanik tunniussinissamut aamma pisussaaffiingilaa.

Taamaalillutik oqartussaasut naammagittaalliortulluunniit aalajangersagaq taan-na tunngavigalugu Ombudsmandimut atortussaataitsiniarsinnaanngillat. Aalaja-ngersakkamilli saneqqutsineq Ombudsmandip Inatsisartullu akornanni pissutsi-nut sunniuteqarsinnaavoq, tamannalu ajornerpaatut kinguneqartinneqarpat Inat-sisartut Ombudsmandi soraarsissinnaavaat, Ombudsmandip suliassani Inatsisar-tunit tatigineqarunnaarutigisaminik ingerlappagit.

§ 20 pillugu

Ombudsmandip oqartussaasut pillugit, inuilli ataasiakkaat pinnagit, naammagittaalliutit suliarisarpai.

Oqartussaasorli akisussaasoq sulisumik naliliinikkut malersuinermik aallartitsinissaanik inassuteqaateqarfigissallugu Ombudsmandi mattunneqarsimassanngilaq, taamatuttaarlu pisuni immikkorluinnaq ittuni Ombudsmandi ingerlatsivimmi sulisumik politiinut unnerluutiginnissinnaasussaalluni.

Aammattaaq borgmesterit kukkussutigisaat sumiginnaanerilu kommunini ataatsimiititalianut aamma Kalaallit Nunaani Kommuninik Nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigisinnaasussaavai.

Inuttut akisussaatsineq atuutsinneqassanersoq misissuisoqaqqullugu Ombudsmandip inassuteqaataa Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasumit akisussaasumit malinneqarumanngippat tamanna Ombudsmandip Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut nalunaarutigisinnaavaa, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 23 taannalu pillugu oqaaseqaatit.

§ 21 *pillugu*

Imm. 1 pillugu

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq oqartussaasup naammagittaalliutigineqartup tusarniaaviginissaanut immikkullu illuinnartunik pisoqartillugu inuup naammagittaalliutigineqartup tusarniaaviginissaanut Ombudsmandi pisussaaffeqartoq. Inuulli naammagittaalliutigineqartup tusarniaaviginissaanut pisussaaffeqarneq pisuni immikkut illuinnartunut taamaallaat pisassasoq naatsorsuutigineqarpoq, tassami Ombudsmandip misissuineri siullertut pingaarnertullu oqartussaasunut, imaanngitsoq inunnut ataasiakkaanut, sammititaammata. Pisussaaffeqarneq taanna misissuineri, naammagittaalliuteqartoqarneratigut sulisutigineqalersunut taamatullu sulianut, Ombudsmandip nammineerluni suliniuteqarnertut aallartitaanut atuuppoq.

Aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq tassani akerliliissuteqarsinnaatitaanermut malittarisassaq pineqartoq, illua'tungeriit tamarmik immikkut illua'tungerisap oqaatigisaanik ilisimasaqalersinnaatitaanissaat taakkunungalugu oqaaseqarsinnaatitaanissaat pillugu malittarisassaq.

Ombudsmandip suliamik suliaqarnini pilertortumik misiliineq tunngavigalugu suli inaarsinnaasarumaarppaa, tassa imaappoq oqartussaasoq naammagittaalliutigineqartoq tusarniaaviginagu, assersuutigalugu suliami allagaatinik misissui-

nerinnarmigut, tassalu misissuineq isornartorsiuinani inassuteqaateqaraniluunniit inaarneqassappat.

Ombudsmandip aalajangersimasumik periaaseraa oqartussaasup naammagittaalliutigineqartup tusarniaavigineqanngitsuinnartarnera, Ombudsmandi naammagittaalliut tunngavigiinnarlugu imaluunniit suliami allagaatinik misissuereernermi kingorna suliaasaq itigartitsissutiginiarlugu aalajangerpat imaluunniit nalilerpagu oqartussamut naammagittaalliutigineqartumut isornartorsiulluni oqaaseqarnissamut inassuteqaateqarnissamulluunniit tunngavissaqanngitsoq.

Imm. 2 pillugu

Suliami nalileereernerup kingorna paasitinneqarsinnaatitaanerup suliamilu illua'tungiusut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit naapertorlugit suliami allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanerisa allagaatinut aalajangersimasunut, Ombudsmandip suliamik paasinnikkallarneranik imalinnut, tunngasumik atuuttusaannginneranik aalajangernissamut Ombudsmandi aalajangersakkap taassuma periarfissippaa.

Aalajangersagaq assersuutigalugu nassuiaatigigallakkamik tamanut nalunaarutiginninnerup ingerlatsinermut oqartussaasumut pineqartumut imaluunniit inuit ataasiakkaat inatsisit naapertorlugit innarlitsaalineqarnissaannut naleqqutinngitsuusorisariaqarneranik pisoqarfiusuni atorneqarsinnaavoq, pingaartumik Ombudsmandip nalilerpagu, nassuiaataagallartup oqartussaasumillu tusarniaaviginereernerup kingorna inaarutaasumik nassuiaatip akornanni allannguuteqartoqarsinnaasoq.

Ombudsmandi suliami allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermik atorunnaarsitsinissaq sioqqullugu oqartussaasumit pineqartumit immikkut ittumik oqaaseqaammik apeqqut pillugu oqaaseqaateqartitsiniarsinnaavoq.

Ombudsmandip suliamik suliarinninnerani allagaatit pigineqarallartut allagaatinik paasissutissiinermi ilaatinneqartariaqarnerisut aalajangiinermi pingaartillugu isiginiartariaqarpoq manna illua'tungeriinnut tamanut illersorneqarsinnaanerpaajussasoq, tassalu inuiaqatigiit nalunaarusianik, oqaaseqaatinik, nassuiaatinik il.il. taakkulu inernilerneqarnerinik paasissutissat tamarmiusut eqqortullu tunngavigalugit oqaluserinninnissaminnut periarfissaqarnissaat.

§ 22 pillugu

Aalajangersagaq taanna malillugu Inatsisartut Ombudsmandiat Folketingip Ombudsmandiata inassuteqaateqarnissaminut periarfissaqartitaanerata assinganik periarfissaqarluni naammagittaalliortup allalluunniit imminut aningaasartuutaannngitsumik eqqartuussivikkoortitsinissaminut akuerineqarnissaanik inassuteqaateqarnissaminut periarfissaqarpoq, pineqartup tamatumunnga aningaasaqar-nikkut eqqortitsinersoq apeqqutaatinnagu.

Aalajangersagaq pingaartumik pingaaruteqalersinnaavoq pissutsit pisimasut i-maluunniit inatsisinut tunngasut uppernarsaanikkut, Ombudsmandip misissui-neranut killissarititaasut iluanni naammassineqarsinnaananilu naammassineqar-tariaqanngitsukkut, taamaallaat paasinarsisinneqarsinnaappata.

Assersuutigalugu uparuarneqarsinnaapput suliat oqartussaasup taarsiiviginnin-nissamut akisussaanerata aalajangersarnissaa naammagittaalliortumut pingaar-uteqartut ingerlatsinermullu inatsiseqartitsineq naapertorlugu kukkussuteqarner-nik paasisaqarneq minnerusuinnarmik pingaaruteqartut. Taarsiivigineqarnissa-mik piunasaqarneq Ombudsmandip isummerfigisinnaanngilaa, taamaattumillu pisortanut oqartussaasunut piunasaqaatit taamaattut amerlanertigut eqqartuussi-vinnit aalajangerneqartariaqartassallutik.

Aalajangersakkap suliani inatsisit naapertorlugit apeqqutinik nalorninaateqarlu-innartunik, assersuutigalugu inatsisinut piareersaataasut isummersornerisigut paasinarsisinneqarsinnaasimannngitsunik ilalinni, imaluunniit aamma suliani i-ngerlatsiviup suliamik suliaqarnermi kukkuluttorsimasinnaanerata pisussaaffiu-sumik aalajangiivigineqarnissaa innuttaasup inatsisitigut soqutigisaqarfigisaani, atorneqarnissaa aamma eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

§ 23 *pillugu*

Aalajangersakkakkut tassuuna erseqqissarneqarpoq pisortat ingerlatsivianni an-nertunerusumik sunnuteqartumik kukkussuteqartoqarsimasoq sumiginnaaso-qarsimasorluunniit ilimagisariaqartoq Ombudsmandip suliamik misissuinerata takutippagu tamanna Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut nalunaaruti-gissallugu Ombudsmandi pisussaaffeqartoq.

Malittarisassamik taassuminnga atuinermi ilimagisariaqarpoq Ombudsmandi naliliinerminut tunngavigisamini aallaaveqassasoq, tassalu inatsisit naapertorlu-git innarlitsaalineqarnerup inatsisillu naapertorlugit illersorneqarnissap tungaa-tigut mianerisassat, taamaaliornikkut ingerlatsinermi amigaatit pingaaruteqartut

imaluunniit innuttaasunut tunngasumik inatsisinik unioqqutitsinerit annertuut nalunaarutigineqartarumaarlutik.

Kommunit ingerlatsinerini kukkunernik sumiginnaanernillu annertuunik Ombudsmandip nalunaarutiginnittarnera taamatutaaq Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut, suliap Naalakkersuisunut imaluunniit Naalakkersuisut Siulittaasuannut, kommuninik nakkutilliinermi oqartussaaffimmut qullerpaamut siulittaasuusumut, politikikkut suliassiissutiginninnissaminut periarfissaqartumut, taamatutaaq pisarumaarpoq.

Ombudsmandip misissuineri oqartussaasunut aallaavittut sammitinneqartarput, inunnut ataasiakkaanut sammitinneqarnatik.

Taamaattorli Ombudsmandi, tamanna qaqutiguinnaq pisumik pisariaqarsorineqassagualarpat, inuit, tamatumani aamma Naalakkersuisunut ilaasortat, atorfimminnik ingerlatsinerat pillugu eqqartuussisunut suliassanngortinnissaat pillugu inassuteqaateqarsinnaatitaaginnassaaq, matumanittaaq tak. inatsisissatut siunnersuummi § 7 aamma § 20 pillugit oqaaseqaatit.

Naalakkersuisunut ilaasortat akisussaassuseqarnerat pillugu Inatsisartut inatsissaat naapertorlugu Naalakkersuisunut ilaasortap eqqartuussisunut suliassanngortinneqarnissaanik inassuteqaateqarneq § 23 naapertorlugu Inatsisartunut Naalakkersuisunullu nalunaarutigineqartassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

§ 24 pillugu

Aalajangersagaq taanna Ombudsmandip oqaaseqaataa atorfik naapertorlugu saqqummiunneqarsimasoq pissutigalugu inuit ataasiakkaat eqqartuussivinnut suliassiissuteqarnerinut, assersuutigalugu Ombudsmandip oqaaseqaataata atorussaatinnginnissaanik imaluunniit Ombudsmandip misissuinerimik aallartitsiussaatinnissaanik siunertaqartunut taamaallaat atuuppoq.

Ombudsmandimik inuinnartut eqqartuussisunut suliassanngortitsinerit tamatumavaataaniipput.

Aalajangersagaq sulianik Ombudsmandip suliarisimasaanik eqqartuussiviit tamatum kingornagut misissuinerinut tunnganngilaq.

Oqaatsimik “-sinnaavoq”-mik atuinikkut aalajangersakkamit erserpoq eqqartuussiviit Ombudsmandip itigartitseqqusissutaata malinnissanut pisussaaffeqanngitsut.

Justitsministereqarfup allakkani 8. marts 2001-imeersuni Inatsisartut nalunaarfigai aalajangersagaq taanna ministerip oqaaseqaatissaqarfingikkaa.

Kapitali 4 - Aaqqissuussaanermut tunngasut

§ 25 pillugu

Imm. 1 pillugu

Ombudsmandip akissarsiamigut inissisimanagera aalajangersakkap taassuma oqaatigaa.

Ombudsmandi suli inummut tapilerneqarsinnaasussaassaaq. Inummut tapiliisoqassappat inummut tapit Ombudsmandi isumaqatiginiareerlugu Inatsisartut Siuliuttaasoqarfiannit aalajangersarneqassapput.

Atorfininnermut soraarnernullu atatillugu akiliunneqarluni angalasinnaatitaneq pillugu aalajangersagaq Ombudsmanditut atorfiup immikkut ittuuneranik tunngaveqarpoq, Ombudsmandillu sulilernermini soraarnerminilu Naalakkersuisunut ilaasortanit ajornerusumik inissinneqannginnissaa qulakkeerlugu.

Ombudsmanditut soraartup suliffimmut allamut naleqqussarnissaa imaaliallaanaq ajornakusoorsinnaavoq, tassami Ombudsmandip oqartussaasumut Ombudsmanditut sulinermi nalaani nakkutigisimasaminut nuunnissaa piviusorsiorpallaanngitsutut isigineqartariaqarmat, taamatuttaarlu Ombudsmandi inatsisissatut siunnersuummi § 5, imm. 2-ip nassatarisaanik Ombudsmanditut sulinermi nalaani namminersorluni inuussutissarsiornermut attuumassuteqarnissaminut matusimaneqarluni.

Ombudsmandip nuunnermi ajunngitsorsiassaqartitaanermigut aamma soraarnermut atatillugu akiliunneqarluni angalasinnaatitaanermigut suliamut nutaamut nuunnermi ajornartorsiutinut allaaserineqartunut taamatut taartisiaqartinneqarnissaa naleqquttuosorinarpoq.

Tamatuma pissuseqataanik malittarisassatut siunnersuutigineqartoq taanna suli-sussarsiniarneq aamma Ombudsmandimut inuttut piumasaaqatit annertuut piumasaaqatigineqartut isiginiarlugit aamma naleqquttuusaaq.

Ombudsmandip soraarnerussutisiaqarsinnaatitaanera aamma Ombudsmandiujunnaarnerisuteqarsinnaatitaanera pillugit aalajangersakkap oqaasertalersorneqarnerani siunnersuutigineqarpoq Ombudsmandip pisinnaatitaaffia Naalakkersuisunut ilaasortat pisinnaatitaaffiannut immikkut ataneqartinneqassasoq, taamaalilluni Ombudsmandip soraarnerussutisiaqartitaanikkut inissisimanera nalornissutigineqartaqqunagu, Naalakkersuisunut ilaasortat pillugit malittarisassat immikkut ittut qaquguugaluarnersoq aalajangersarneqassappata.

Soraarnerussutisiaqartitsineq taamaattoq soraarnerussutisiaqarnissamut sillimasiisarfik namminersortoq aqputigalugu sillimasiivigineqassappat tamatumani tunngaviuvoq Ombudsmandi soraarnerussutisiaqarnissamut sillimasiisarfimmik atorineqartussamik toqqaanermi Inatsisartut Siulittaasuannut inassuteqaateqassasoq.

Imm. 2 pillugu

Aalajangersakkap manna siunertaraa, tassalu Ombudsmandip soraarnerussutisiaqarnermik aaqqissuussineq Naalakkersuisunut ilaasortanut Naalakkersuisunut ilaasortaajunnaarnerisuteqartitsineq soraarnerussutisiaqartitsinerlu pillugit malittarisassanik malinninngitsoq toqqarsinnaagaa, tassami Ombudsmandip Ombudsmanditut atorfimmi soraarnerussutisiaqarsinnaatitaanermi soraarnerussutisiaqartitsinerlik aaqqissuussinerlut, assersuutigalugu soraarnerussutisiaqartitsinerlik aningaasaateqarfimmut Ombudsmandip Ombudsmanditut ivertinneqannginnermini imaluunniit Ombudsmanditut soraarnermi kingornatigut attaveqarfigisaminut nuunnissaata periarfissaqarnissaa naleqquttuusorinarmat.

Aalajangersagaq taanna pisuni Ombudsmandip akissarsiaasa Naalakkersuisunut ilaasortat akissarsiaannit qaffasinnerusut aalajangersarneqarfianni Ombudsmandillu qinigaaffinni arlallini qinigaqqiffigisaani aamma naammaginartuusassavoq, tassami pisumi tassani imm. 1 tunngavigalugu soraarinnngornerup nassatarisinnaasussaammagu Ombudsmandip akissarsiat Ombudsmandip akissarsiarisimasaanit appasinnerusut aallaavigalugit soraarnerussutisiaqartinneqarnera.

Ombudsmandip malittarisassat sorliit tunngavigalugit soraarinnngortinneqarnissani tulliuullugulu soraarnerussutisiassat naatsorsorneqarnissaat kissaatiginerlugu kingusinnerpaamik piffissami soraarfigisamini toqqarsimassavaa.

Imm. 3 pillugu

Aalajangersakkakkut tassuuna oqaatigineqarpoq Ombudsmandip soraarnerani toqukkulluunniit qimagunnerani akissarsiat qanoq tunniunneqassasut.

§ 26 pillugu

Aalajangersakkap erseqqissarpaa Ombudsmandip allaffissornikkut aqutsinera Ombudsmandimullu aningaasaliissutigineqartut Inatsisartut iluminni ingerlatsinerisa iluanni suliassaasut, taamaalillutillu Naalakkersuisut suliassarinagit.

Imm. 1 pillugu

Ombudsmandi sulisumi atorfinitsinnissaannut nammineerluni suli oqartussasuuvoq.

Imm. 2 aamma 3 pillugit

Aalajangersakkat taakku periaaseq inatsisikkut aalajangersarpat.

Imm. 4 pillugu

Ombudsmandip naatsorsuuserinera Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit piginnaatit-sissut naapertorlugu siusinnerusukkut pisarsimavoq, Ombudsmandilli naatsorsuuserinermi aningaasaqarnermillu ingerlatsinerminut akisussaaffik nammineq massakut tigummivaa.

Imm. 5 pillugu

Aalajangersakkap taassuma manna siunertaraa, tassalu oqartussaasut Ombudsmandip nakkutigisai Ombudsmandimut peqqusissuteqarnissaminnut inatsiseqartitsinikkut pisinnaatitaanngitsut. Tamanna Ombudsmandip arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut inissisimanerata piviusumik imaqarnissaanut annertuumik tunngaviuvoq.

Kalaallilli Nunaanni Ombudsmandip Atorfeqarfiani atugassiissutaasut killeqarnerat pissutigalugu pisuni arlalinni aaqquissuusaanikkut suliassat aqutsinermi allaffissornikkut oqartussaasunut isumagisassanngortinneqartarnissaat Ombudsmandip pisariaqartittarsimavaa.

Pineqartoq tassaavoq akissarsianik Ombudsmandip aqutsinera, taannalu Inatsisartut Allattoqarfiata aqutsisoqarfiullu isumaqatigiissutaat tunngavigalugu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiani akissarsialeriffimmit ullumikkut isumagineqarpoq.

Aammattaaq pineqartoq tassaavoq sulisunut inissianik Ombudsmandip sulisuminut atugassiissutigisartagaanik innersuussisarneq aqutsinerlu.

Inatsisartut Allattoqarfiata aamma Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup Inatsisartuni aamma Ombudsmandeqarfimmi sulisunut inissianik innersuussisarneq pillugu isumaqatigiissut inissianik attartortitsisarneq pillugu Inatsisartut peqqusutaat tunngavigalugu isumaqatigiissutigimavaat.

Ombudsmandip naatsorsuuserisoqarfia piffissat ilaanni, pingaartumik atorfiit ilaasa inuttaqannginnerisa nalaanni, Ombudsmandimut aalajangersimasumik isumaqatigiissutit tunngavigalugit Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmit aammattaaq isumagineqartarsimavoq.

Suliassanik oqartussaasunut Ombudsmandip nakkutigisaanut taamatut isumagissanngortitsisarneq pisuni arlalinni aqutsinermi oqartussaasut taakku Ombudsmandimut taassumalu sulisuinut ilumut peqqusissuteqarsinnaanerannik nalornissutiginnilersitsisarsimavoq.

Taamaattumik siunnersuutigineqarpoq suliassat Ombudsmandip Atorfeqarfiata aaqqissuussaananeranut tunngasut oqartussaasunut il.il. Ombudsmandip nakkutigisaanut isumagissanngortinneqartarnissaat Ombudsmandip suli pisariaqartutut isigippagu tamatumunnga inatsisitigut tunngavigisaq tassaassasoq inuit ataa-siakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu isumaqatigiissut, tasanilu Ombudsmandip aamma oqartussaasup pineqartup pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu aalajangersarneqassasut.

Aalajangersakkap taassuma imaaliallaannaq kingunerisassaa tassaavoq suliassa-qarfinni isumaqatigiissutitigut aalajangersaavigineqareersimannigitsuni isuma-qatigiissuteqartoqarnissaa.

§ 27 pillugu

Suliassamik isumaginnittussanngortitsisinnaatitaaneq pisunut, assersuutigalugu Ombudsmandip napparsimaneq, sulinngiffeqarneq, aallarsimaneq pissutigalugu allamilluunniit pissuteqarluni suliaminik isumaginninnissinnaajunnaarallarnernu- nut tunngavoq. Atorfeqarfimmi sulisut amerlassusiisa killeqarnerat pissutigalu- gu aamma Ombudsmandip nammineerluni suliffiup iluani allaffissornermik isu- maginninnissaanik tunngaveqarneq, aammattaaq tak. § 26, pissutigalugu siun- nersuutigineqarpoq suliassamik isumaginnittussanngortitsinerup annertussis- saanik tamatumanilu atugassarititaasunik sukumiinerusunik aalajangersaanissaq Ombudsmandimut namminermut tunniunneqassasoq.

Suliassamik isumaginnittussanngortitsisinnaatitaaneq suliassat piareersarneqarnerannut taamatullu oqaaseqaammik inaarlugu sularisamik tunniussinnermut kiisalu § 26 naapertorlugu pisinnaatitaanernik sularinninnermut atuuppoq.

§ 28 pillugu

Imm. 1 pillugu

Ombudsmandi taamatullu Ombudsmandip sulisui pinerluttulerineq pillugu inatsisip nipangiussisussaataaneq pillugu aalajangersagartaanik malinnittussaatinneqarput, matumani takuuk pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50.

Ombudsmandi tamatuma pissuseqataanik paasissutissanik allanut isertuussassanik tamanut ingerlatitseqqissinnaanngilaq. Taamaattumik suliati Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarutaani saqqummiunneqartut issugaaneranni kinaassutit ilisarnarunnaarsinneqartarput.

Imm. 2 pillugu

Matuma qulakkeerneqarnissaa aalajangersakkap siunertaraa, tassalu Ombudsmandip suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqanngitsup allaffissornikkut aqutsinermi oqartussat suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 3-mi nipangiussisimaqqusisinnaanerisa pissuseqataanik oqartussaasunut, suliffeqarfinnut inunnullu Ombudsmandimut isumaqatigiissuteqarnikkut Ombudsmandeqarfimmi suliassanik kiffartuussillutik sulisunut nipangiussisimaqqusinissamut periarfissaqarnissaa. Aalajangersakkap taassuma assersuutigalugu suliffeqarfinnut eqqiaanermik ingerlataqartunut, qarasaasialerinemik suliaqartunut ingerlatsinermilu oqartussaasunut Ombudsmandip isumaqatigiissuteqarfigisaanut atorneqartarnissaa eqqarsaatigineqarsinnaavoq, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 26, imm. 5.

Imm. 2-p paasissutissanut pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi pineqartut assinginut atorneqartarnissaa tunngaviuvoq.

§ 29 pillugu

Taaguutip Ombudsmandip atorfinni, atorfeqarfinni il.il., inatsisikkut Inatsisartunit akuersissutigineqarsimasunuinnaq atorneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa aalajangersakkap qulakkeerpaa.

Aalajangersakkap, Danmarkimi Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 30-mut naapertuuttup nassataaraa atorfeqarfiit, suliffiit, peqatigiiffiit il.il. Kalaallit Nunaanniittut, inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pilersinneqarsimasut taamatullu Kalaallit Nunaanni kommunit inatsisikkut tunngavissaqaratik nakkutilliivittut oqartussaaffimmik taamatut taaguutilimmik pilersitsisinaatitaanngitsut.

Taaguut naalagaaffimmi oqartussaasut taaguummik "Rigsombudsmand"-imik atuinerannut killilersuineramik nassataqanngilaq.

§ 30 pillugu

Imm. 1 pillugu

Inatsit 1. juli 2017-imi atortuulissasoq siunnersuutigineqarpoq.

Imm. 2 pillugu

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq tamatumunnga peqatigitillugu atorunnaarsinneqarpoq.

Imm. 3 pillugu

Imm. 3-mi ikaarsaariarneq pillugu aalajangersakkami siunnersuutigineqarpoq naammagittaalliuit inatsisip matuma atortuulersinneqannginnerani Ombudsmandimut tunniunneqartut Ombudsmandi pillugu inatsimmi massakkut atuuttumi aalajangersakkat tunngavigalugit suliarineqartassasut.